

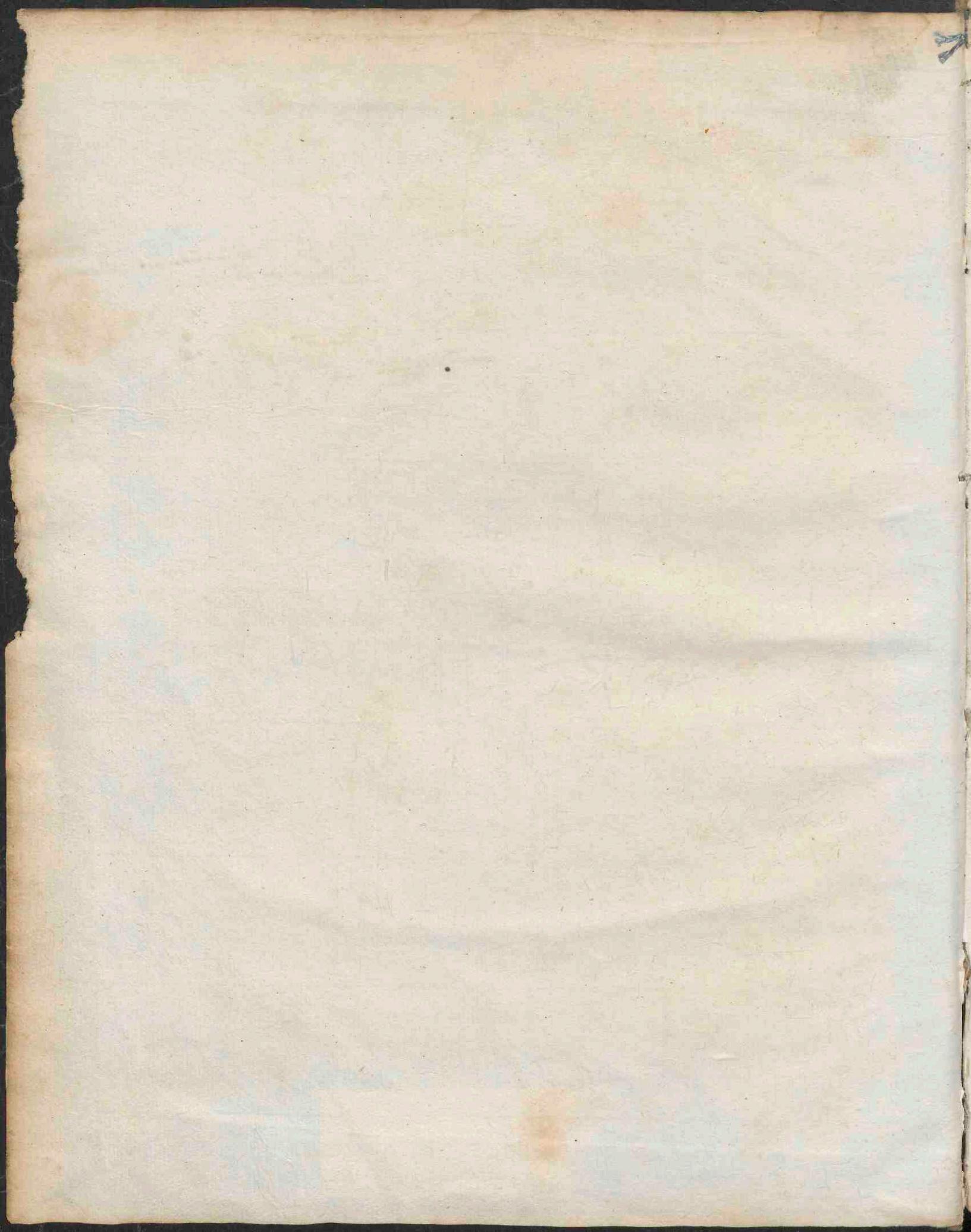
g-12-9

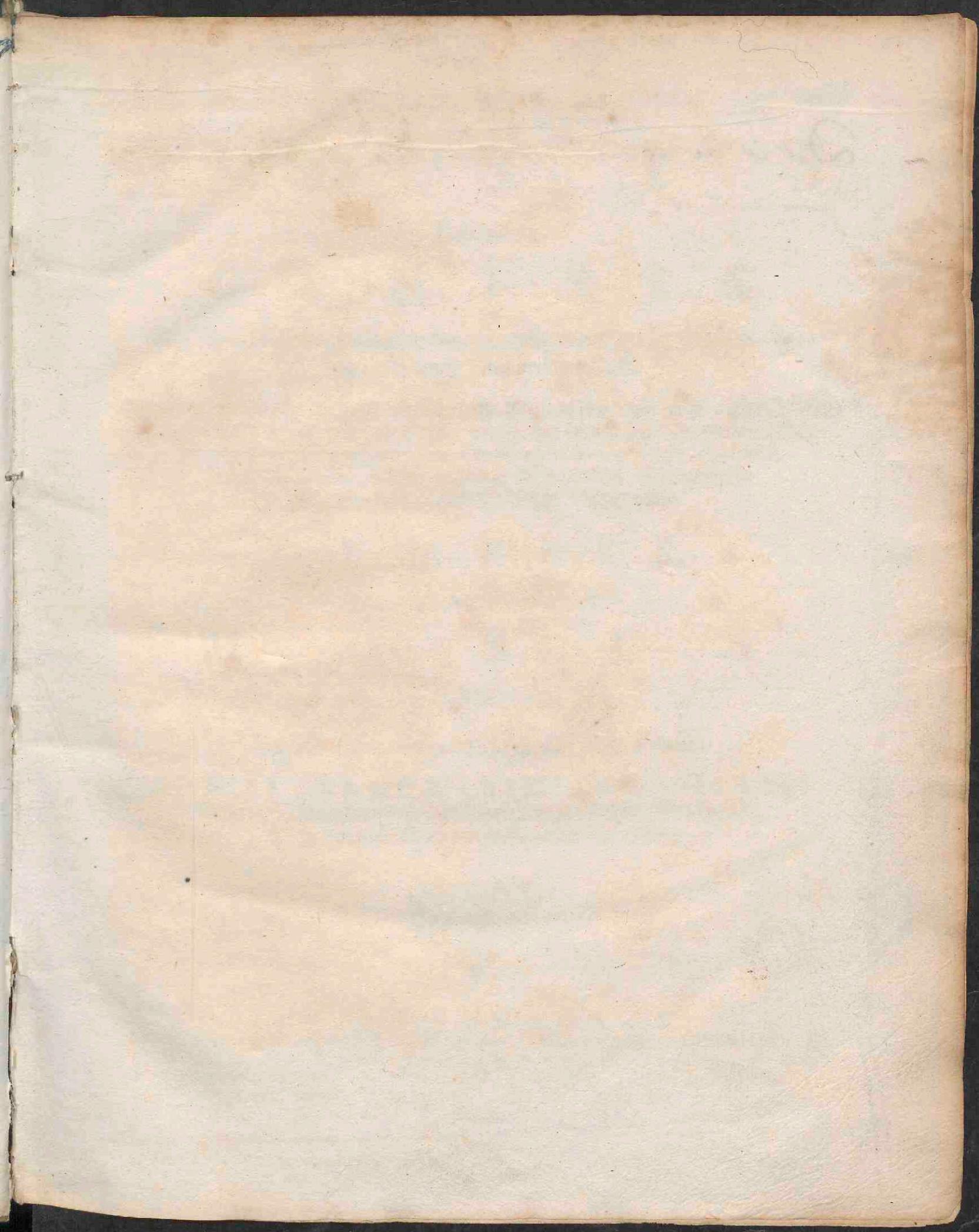
PKF g2

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT

3302 3544

Dit is de eerste Vertaling die in dat Maleitsch
gemaakt is.

V
Nederlandsch Zendelingen nootsehap.**Het Eerste Boeck****M O S I S,**

Genaemt

G E N E S I S.

Na de oorspronckelijcke waerheydt over-geset inde Nederduytsche ende Maleytische Tale.

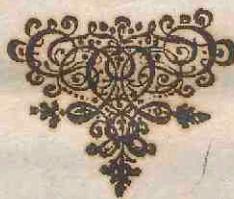
Ende is dit eerste Boeck Mosis inde Maleitsche tale over - gheset door
DANIEL BROUWERIUS, voor desen Bedienaar des Goddelijcken
 Woorts/ inde Gemeynde Jesu Christi op Hellevoet-Sluys, ende daer
 na in Oost-India, onder 't ghebiet der Achtbare Vereenighde
 Nederlantsche Oost-Indische Compagnie.

G E N E S I S,*Allau kitab dari miarahan, kitab***M O S I S**

Nang bermoula.

Bersalin dalam Basse Maleya dari pada Pandita

DANIEL BROUWERIUS, daulou Pandita de Negri
 Hellevoet-Sluys, de Negri Hollandia, commediën de Negri Banda,
 daan Ambon de dalam India nang ca Timor.

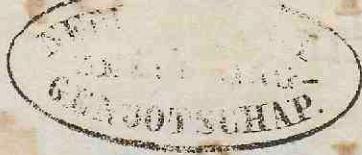
N. Z. G.

Nº 302.

I N 'S G R A V E N-H A G E,
 By de Erfgenamen van wylen Hillebrandt Jacobsz van Wouw, Ordinaris Druckers vande Ed.
 Groot Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt. Door ordre vande E.E.
 Heeren Bewinthebberen der Oost-Indische Compagnie. Tot uytbreydinge van
 Gods Woort, ende 't Coninghrycke Jesu Christi onder de
 Oost-Indische Volckeren, Anno 1662.

Document ID: 351

2 - 1 - 2 - 0 M

卷之三

G E N E R I C

Grund ist die einzige Menge Moles (in den Meliorationen) das es ist - gleich
BANAL PROVANZIUS, wenn man nicht weiß, was man will, und man kann
niedrigere Preise erhalten, wenn man weiß, was man will.

212 ЕНЕД

楚辭·招隱士

Z I A O M

shuffled away

திருவாண்மை தீர்மானம் விடுதலை செய்யும்

gū. de vñm̄as mān̄as. S U I A Z W U O I A L E I N A D
obras ingénias vñm̄as mān̄as. obra de vñm̄as mān̄as.
vñm̄as mān̄as. obra de vñm̄as mān̄as.

Edele, Eerentfeste, Achtbare, Wel-wyse,
ende seer Voorſienige Heeren,

De Heeren Bewinthebberen

Van de Generale

OOST-INDISCHE
COMPAGNIE,

Residerende in

H O L L A N D T

E N D E

Z E E L A N T.

M Y N E H E E R E N ,

E volmaecktheyt van alle

aerdtſche Schepſcen is de Mensch, des selvi-
gen de ziele, der ziele de kenniſſe, ende 't gene
aen alle kenniſſe, aen alle wijsheyt de vol-
maecktheyt toebringt, is de kenniſſe Godts;
want ſonder deſe, is alle kenniſſ' maer duyſte-
re dwalinge, alle wijsheyt maer enkele dwaef-
heyt; maer deſe is een rechtveerdigmaecken-
de, heyl-gevende, jae ſalighmaeckende kenniſſ': Want dit is de ſalig-
heyt, dit is het eeuwige leven, dat de Menſchen kennen den eenigen
waerachtigen Godt, ende Jezum Christum dien hy ghesonden heeft;
ende vande kenniſſe van deſen Jezus, heeft de Heere ſelue eens ghe-

Rom. 1.

22.

Ephes. 4.

18.

1. Cor. 3.

19.

Ioh. 17.3.

D E D I C A T I E.

- Esai. 53. tuyght, seggende; Door syne kennisse sal mijn knecht de rechtveer-
 dige veele rechtveerdigh maecken. Ende daer 't ons ongeoorloft en
 verboden is in eenige saecke te roemen, daer is 't ons toegetstaen, jae
 gelijck als gheboden, ons te beroemen ende inde kennisse Godts, te
 segepraelen: 't Zijn de woorden Godts selve, Godts eygen woorden
 zijn 't, Jerem. 9. 23, 24. De wyse en beroeme sich niet in syne wijs-
 heyt, ende de stercke en beroeme sich niet in syne sterckheyt: een
 rijcke en beroeme sich niet in synen rijckdom, maer die sich beroemt,
 beroeme sich hier in, dat hy verstaet ende my kent, dat ick de Heere
 ben. Jae maer wie sal ons water te drincken geven uyt Bethlehems
 born-put die inde poorte is? jae veel meer, wie sal ons doen kennen,
 den oneyndigen, den onsielicken Godt die inden derden hemel is?
 Psal. 139. Dese kennisse is ons te wonderbaer, sy is hooge, wy kunnen daer niet
 6. by. Jae sy is als de hoogten der hemelen, wat kunt ghy verstaen? sy
 Job 11. 8. is dieper als de Helle, wat kunt ghy weten? De natuerlycke Mensche
 1. Cor. 2. 14. en begrijpt niet die dingen die des Geestes Godts zijn, ghelyck de
 Schrift getuyght. Maer begrijpt hy niet de dingen, de daden, de wer-
 kingen, veel min de Natuere, 't Weesen, de Selvstandigheyt Godts,
 de Godtheyt selve? Neen, dese kennisse is hem buytens reycks: vleesch
 Matt. 16. en bloedt en kan ons sulks niet openbaren, 't begrip van ons vernuft
 17. en kan soo steyl niet steygeren; want wie kan de ondersoeckingen
 Job 11. 7. Godts vinden? wie kan totte volmaecktheyt toe den Almachtigen
 vinden? Wil de Mensch hier op star-oogen, 't gesicht van sijn verstant
 1. Tim. 6. wordt steecke blindt, want Godt bewoont een ontoeganckelijck, een
 16. ondoordringlijck licht, ende niemand heeft oyt Godt gesien, hy kan
 oock door geen menschelijck begrip, noch vernuft soo gesien worden,
 dat hy daer door totte salighmaeckende kennisse Godts sou gheraacken:
 Neen, hier wordt een ander openbaringe vereyscht, hier is een
 Matt. 16. hooger bekent-makinge van nooden; Dit, dit alles moet komen van
 17. boven, vanden Vader der lichten, Dit, dit alles moet ons geopenbaert
 worden van onsen Vader die inde Hemelen is: ende die heeft ons oock
 1. Cor. 2. 't geene de ooge niet en heeft ghesien, 't geene de oore niet en heeft
 gehoort, ende 't geene in 't herte des Menschen niet en is opgeklom-
 men, doen openbaren ende bekent maecken door synen Sone, ende
 Iohann. 15. door synen Geest, doen openbaren ende bekent maecken in sijn Wet
 15. en in sijn Woort: Want dit moeten wy weten, dat noch de Prophe-
 2. Petr. 1. tien, noch het Euangelium, voortijts niet voortgebracht en zijn, door
 20, 21. de wille eenes Menschen, maer de Heylige menschen Godts hebben-
 se,

D E D I C A T I E.

se, door een krachtige beweginge, door een onfeylbare leydinge, ende
door een onwederstaandelijcke drift des H. Geestes, en gesprocken en
geschreven.

Ioha. 16.
13.
Ier. 20.9.
2.Tim. 3.
16.

Om dan tot de salige kennisse Godts, om totte kennisse der salig-
heyt te geraecken, is ten hooghsten, is enckel van nooden de kennisse
van Godts Woort, de kennisse der Schriften, want die zijn 't die ons
wijs moeten maccken ter saligheyt, door het geloove aen Jesum Chri-
stum, de welcke ons daerom oock selfs in eygener persoon, de selvige
seer hoogh gheremmandeert heeft Johan. 5. 39. seggende: Onder-
soeckt de schriften, want die zijn 't die van my getuygen, ende ghy
kondt inde selvige het eeuwige leven vinden. En noch eens staeter ge-
schreven: Saligh is hy die leeft, ende zijn sy die hooren de woorden
deser Prophetie, ende die bewaren 't geene daer in geschreven is.

2.Tim. 3:
15.

Apo. 1. 3.

Maer ach ende wê over het Landt Zabulon ende Nephtalim, over
't Galilea der Heydenen! wie sal dat maecken tot een Canaan der
Heylingen? Ach ende wê over 't Volck 't welck daer sit inde duyster-
nisse inden Lande ende schaduwe des doodts! Wie sal haer het Licht,
wie sal haer het Heyl des Heeren doen sien? wie sal haer doen rysen
den opganck uytter hooghten, die luchtige Morgen-sterre, die Sterre
uyt Jacob? wie sal over haer doen schynen de stralen vande Sonne der
gerechtigheyt? wie sal haer dohelderen met dien glans, met dat Af-
schijnsel van Godts heerlickheyt, 't welck de Heere ghestelt heeft, om
te sijn sijn heyl onder de Heydenen, ende sijn licht totte eynden der
Aerde?

Esa. 49.6

Zijt Ghy dat niet o mijn Godt! Sult ghy dat niet doen O Heere
der Heyrscharen, Ghy Koningh der Heylingen, ghy Koningh ja Saligh-
maecker der Heydenen? Jae hebt ghy sulcks niet alreede voor lange
gedaen, zijt ghy sulcks als noch tegenwoordigh niet doende? Doende
door uwe gesegende, de Bewinthebberen ende Regenten der Neder-
landtsche Vereenighde Oost-Indische Compagnie?

Jae door dese Heeren gheschiet sulcks: Dese hebben al van over
veele Jaren geen kosten gespaert, in 't senden ende onderhouden van
Predicanten in Oost-Indien, om die van Godt vervreemde, ende Ephes. 4:
in 't verstant verduysterde Volkeren, door haer levendige stemme,
de woorden ende den wille Godts bekent te maecken. Dese Heeren
hebben al van over lange geen kosten gespaert, in 't laten oversetten
ende drucken van Godts Woordt, in soodanige Talen, door welc-
ke de blinde Heydenen, ende Mahumethaensche Mooren onder
haere

DEDICATIE.

haere A. A. Regieringe , tot verstant ende kennisse des selvigen kunnen geraecken .

In 't eene ende in 't andere volhardt als noch , Mijne Heeren , uwe prijsselijcke getrouwigheyt : Gelyck onder duysent andere blijcken en bewysen , de heele Wereldt genoegh bekent , Dit tegenwoordige Eerste Boeck Mosis , door my uwen geringen Dienaer , inde Maleyt-sche Tale over gheset , ende door ordre , ende tot kosten van U Ed: Achtb. ten nutte ende dienste dier Volckeren , gedruckt , oock getuygen kan .

Mijn Heeren , Actor. 17. 11. staet geschreven , ende het wort getuygt van die van Bereen ; Datse edeler waren als die van Thessalonica , ende daer wort oock by gheset de reden ende de waerom , te weten : Om datse het Woordt des Heeren ontfingen met alle toegenegentheyt , ende om datse dagelijcks de Schriften ondersochten . Mijn Heeren , ick segge , niet flattierende , maer met gefondeerde waerheyt : Ghylieden zijt Edeler , niet alleen als die van Thessalonica , maer ghylieden zijt oock selfs Edeler als die van Bereen . Reden waerom : Want ghy , myne Heeren , ontfanght het Woordt der predikinge Godts , niet alleen met groote toegenegentheyt voor u selven , ghylieden ondersoeckt de Heylige Schriften niet alleen voor u selven , maer Ghy draecht oock forse , jae maeckt oock , dattet Woort des Heeren kan ontfangen , datte Heylige Schriften kunnen ondersocht , ende oock effective en in der daer ondersocht ende ontfangen worden , van duysenden en thien duysenden , uytte welcke dagelijcks veele de

- Actor. 26. oogen geopent worden vande duysternisse tot het licht , veele bekeert
18. worden vande macht des Satans tot Godt , ende alsoo verkrijgen verginge det sonden , ende een erfdeel onder de Heyligen , door 't ghe-loove in Jesum Christum ; soo dattet u lieden , naest Godt , moet danck
Actor. 2. gheweten worden , datter dagelijcks totte Gemeynte toe gedaen wor-
47. den die saligh worden .

- Deut. 33. Moses seyde eens totte oude Gemeynte Godis : Welgelucksaligh
29. zijt ghy O Israël ! wie is u ghelyck ? ghy zijt een Volck verlost door den Heere , den Schilt uwer hulpe , ende die een Sweert is uwer hoogheyt : daerom sullen sich uwe Vyanden u gheveynsdelyck onderwerpen , ende ghy sult op hare hooghten treden . Dit moet ick tegenwoordigh en mach ick ook tegenwoordig op U Ed: Achtb. appliceren , want dit

D E D I C A T I E.

dit alles heeft in u syne waerheyt, daerom segge ick dan op onweder-
spreeckelijcke gronden : Welgelucksaligh zijt ghy O myne Heeren !
ende wie is u gelijck ? want de Heere heeft u niet alleen verlost , maer
het heeft den Heere daer en boven behaeght , U Ed: Achtb. te verkie-
sen en te gebruycken , als syne heylige ende gesegende Instrumenten,
om 't Coninckrijcke synes Soons totre eynden der Aerde , ende ghe-
lijck als in een ander Werelt uyt te breyden ; Ghy zijt niet alleen ver-
lost door den Heere , maer ghy maeckt ende bevordert oock , datter
dagelijcks menichte van Zielen ghetrocken worden uytte macht der
duysternisse , datter menichte van Menschen verlost worden uytte
stricken des Duyvels onder welcke sy ghevangen lagen nae synen
wille .

Coloss. 1.
13.
2.Tim.2.
26.

Noch een woort, Mijn Heeren, Het zijn de woorden des H. Geestes:
Indien yemandt onder u vande waerheyt is afgedwaelt , ende hem ye-
mant bekeert : Die wete dat de gene die een Sondaer vande dwalinge
sijnes weegs bekeert , sal een ziele vande doot behouden , en menichte
van sonden bedecken : Ende de Schrift seght : Dat ten jonghsten dage
de Leeraers sullen blincken als de glans des Uytspansels , ende dieder
veele ter gerechtigheyt leyden , als de Sterren altoos ende eeuwighlick.

Iacob. 5.
19,20.
Dan. 12.
3.

Wel daeromme dan O Myne Heeren , daeromme , Welgelucksaligh
zijt ghy ! ende wie is u in defen gelijck ? U, die de Heere so segent ,
sulcken occasie offereert , sulcken ghelegentheyt ende ghenegentheyt
geeft om sijn Rijck te bouwen , sijn Schapen te vergaderen , sijn Ge-
meynte te vermeerderen , soo vele Sondaren van de dwalinge haerer
wegen te bekeeren , soo vele zielen van de doot te behouden , soo vele
Godtloosen ter gerechtigheyt , jae ter saligheyt , ja ten eeuwigen leven
te leyden ! Want alles wat in defen , door de Herders en Leeraers van
U.U.A.A. daer gesonden en onderhouden , geschiet , dat mach en moet
met recht ten meerendeele U Ed: Achtb. toegereeckent , ende danck
geweten werden . Jae waerlijck de Heere de Almachtige , de eenige
waerachtige Godt , sal U Ed: Achtb. daeromme ende daer over als
goede en getrouwe Vaders ende Voester-heeren van sijn Kercke ende
Gemeynete erkennen , segen en beloonen . Wel dan , de Heere ende
syne goedertierentheyt in Christo Jesu zy soo met u , gelijck ghy op
hem hoopt ende vertrouwt : De Heere ghedencke uwer ten goede ,
ende vergelde u , hier in genade , ende hier naemaelc in heerlijckheyt ,
nae alles wat ghy aen dien Volcke wel gedaen hebt , ende doe daer en
boven U Edele Achtbare in dit goede Werck , in syne liefde , inde ge-
nade

Nehem.
5. 19.

DE D A I C A T I E.

nade Jesu Christi, ende in 't geloove staen en volduyren totren eynde toe, ende soo sult ghy volgens syne belosten saligh worden. Dat wenscht van herten, ende bidt inde name onses Heeren Jesu Christi, hy, de welcke is, en altijdt blyven sal

Gegeven in 's Graven-Hage,
den 2 Maert 1662.

A Edele Achtb.

Ootmoedige, dienstwillige en verplichte
Dienaar,

DANIEL BROUWERIUS.

H E T
eerste Boeck
M O S I S,
Genaemt
GENESIS.

Het eerste Capittel.

Godt schept dē hemel ende de aerde, vers 1, 2.
ende het licht, op den eersten dach, 3. Op
den tweeden het uyspansel, met scheydinge
der onderste ende bovenste wateren, 6.
Op den derden scheyt hy het drooge ende
de Wateren, 9. Schept gras ende vruchtbare
Boomen, 11. op den vierden, de Sonne,
Mane ende Sterren, 14. op den vijfden,
kleyne ende groote Visschen, midtgaders
't gevogelte, met segeninge, 20. op den se-
sten, het gedierte der aerde, 24, ende op't
laetste, den Mensche, Man ende Wijf, na sijn
beelt, gevende hen heerschappye, ende sy-
nen segen, 26. Oock onder scheydende de
spyc des Menschen, ende het gedierte, 29,
kendt alle syne schepelen voor goet, 31.

M den be-
ginne schiep
Godt den
Hemel / ende
de Aerde.

De Aer-
de nu was
woest ende ledich / ende dupster-
nisse was op den afgroondt : ende
de Geest Godts sweefde op de
Wateren.

Ende Godt seyde: daer 3p
Licht: ende daer wert Licht.

Ende Godt sach het Licht/dat
het goed was: ende Godt maeckte
schen-

GENESIS,*Anau kitab deri miarahan,***KITAB****M O S E S***nang bermoula.**Brentihan nang bermoula.*

Dalam nam hari tuan Deos souda jadi-
can langit boumi laout dengan Issinjæ
somoa, dengan orang manusia lagi. Deos
souda miara jang trang pada hari nang
bermoula. pada hari nang ca dua tam-
pat louwas hari nang ca tiga dia tsjercy
darat daen ayer. daen miara rompot
daen pohon. hari nang ca ampat matta
hari, boulan dengan bintang bintang ca
lima. ican besar kisil dengan bourong.
ca nam haywan de boumi dengan ma-
nusia.

Ada Moulanja
Deos souda
miara sourga
dengan bou-
mi.

Tetapi bou-
mi adda ampa
lagi belom adda roupa, lagi atas cada-
lamnja adda galap lagi Deos pounja
Spirito adda terbang aras ayer.

3 Macca Deos souda catta : jadi
trang : lagi souda jadi trang :

4 Deos pon souda liadt trang itou
adda baic : Deos lagi tsjercy trang itou
deri

Cap. I.

GENESIS.

scheppinge tusschen het Licht/ende
tusschen de Dupsternisse.

5 Ende Godt noemde het Licht
Dach/ende de Dupsternisse noemde
hy Nacht: Doe was't avondt ge-
weest/ende 't was morgen geweest/
de eerste Dagh.

6 Ende Godt sepde: Daer zy
een Uptspansel in het midden der
Wateren/ende dat make scheppin-
ge tusschen Wateren/ende Waterē.

7 Ende Godt maeckte dac Upt-
spansel/ ende maeckte scheppinge
tusschen de Wateren/ die onder 't
Uptspansel zijn/ ende tusschen de
Wateren die boven 't Uptspansel
zijn: ende het was alsoo.

8 Ende Godt noemde het Upt-
spansel Hemel: doe was't avondt
gheweest/ende 't was morgen ghe-
weest/de tweede dagh.

9 Ende Godt sepde: Dat de
Wateren van onder den Hemel in
eene plaets vergadert worden/ende
dat het drooge gesien worde: ende
het was alsoo.

10 Ende Godt noemde het
drooge/Aerde/ende de vergaderin-
ge der Wateren noemde hy /Zeen:
ende Godt sach dat het goet was.

11 Ende Godt sepde: Dat de
Aerde uptschiete gras-scheutkens/
krupt/zaet-zaepende/vruchthaer
geboomte/dragende vrucht nae sp-
nen aert/welckes zaet daer in zy op
der Aerde: ende het was alsoo.

12 Ende de Aerde bracht voort
gras-scheutkens/ krupt zaedt-
zaepende

deri galap.

5 Lagi trang itou Alla souda ber-
namma seang, tetapi jang galap dia
bernamma malam: sacarang souda
adda petang hari souda adda lagi pagi
hari deri hari nang bernoula.

6 Lagi Alla souda catta: jadi satou
tampat louas de tengah tengah ayer,
agar itou boat tsjerey ayer satou deri
ayer layn.

7 Lagi Alla souda boat tampat lou-
as itou, daan boat tsjerey ayer nang
adda de baya tampat louas itou, deri
ayer nang adda deatas tampat louas
itou begitou pon souda jadi.

8 Lagi tampat louas itou Deos
souda bernamma langit: sacarang
souda adda petang hari, souda adda
lagi pagi hari deri hari nang ca dua.

9 Alla lagi souda catta: (Acou mau)
agar ayer ayer nang de baya langit, ja-
di bacampon dalam tampat satou lagi
agar ' darat caliatang souda lagi jadi
bagitou.

10 Lagi darat Alla souda bernam-
ma Tanna, daan Campon ayer dia ber-
namma Laout Laout: lagi Alla souda
liat itou adda baic.

11 Alla lagi souda catta deri tanna
mester timboul rompot rompot,
sayor, nang bri boa bidji, pohon jang
baboa jang baboa ' tsjara dia pounja
fael de dalam nang appa adda dia
pounja bidji atas boumi; lagi souda
jadi begitou.

12 Deri tanna pon souda tombo
rompot rompot, sayor nang bri boa
bidji

zaepende nae synen aerdt / ende
vrucht-dragende gheboomte/welc-
kes zaet daer in was/na synen aert:
ende Godt sach dat het goet was.

13 Doe was t' avondt geweest/
ende t' was morgen geweest/de der-
de dagh.

14 Ende Godt seyde: Datter
Lichten zijn in het Uptspansel des
Hemels/ om scheydinge te maecken
tusschen den dach/ ende tusschen de
nacht: ende datse zijn tot teecken
ende tot gesette tyden/ ende tot da-
gen/ende jaren.

15 Ende dat sy zijn tot Lichten
in het Uptspansel des Hemels/ om
licht te geven op der aerde: ende het
was alsoo.

16 Godt dan maeckte die twee
groote Lichten: dat groote Licht
tot heerschappye des daeghs/ ende
dat kleynne Licht tot heerschappye
des nachts: oock de Sterren.

17 Ende Godt steldese in het
Uptspansel des Hemels/ om licht te
geven op der aerde.

18 Ende om te heerschen in den
dagh/ ende in de nacht/ ende om
scheydinge te maken tusschen het
licht/ ende tusschen de duisternisse:
ende Godt sach dat het goet was.

19 Doe was t' avondt geweest/
ende t' was morgen gheweest / de
vierde dagh.

20 Ende Godt seyde: Dat de
Wateren overvloedighlick voort-
brengen een gewemel van levendige
zielen: ende het ghevogelte vliege
boven

bidji tsjara diapounja faël daan pohon
jang baboa sjappa pounja bidji adda
de dalam dia seperti patout pada dia
pounja faël: Deos pon souda liat itou
lagi baic.

13 Sacarang souda adda petang
hari souda adda lagi pagi hari deri hari
nang catiga.

14 Commediën Deos souda catta:
(Acou mau) agar jadi (dua) trang de
dalam langit babintang nang tsjerey
seang deri malam,nang lagi jadi ' tan-
da pada britau wactou wactou * gnap,
dengan hari hari , dengan tawon
tawon.

15 Lagi agar dia orang jadi trang
trang dalam langit babintang pada
bertsaya atas boumi: itou lagi souda
jadi begitou.

16 Deos pon souda boat dua trang
nang besar itou : trang itou besar pada
pegang hari, dengan trang itou (lebe)
kitsil pada pegang malam ; bintang
bintang lagi.

17 Lagi Alla souda tarou dia orang
de dalam langit babintang pada bri
trang atas boumi.

18 Lagi agar (dia orang) ¹⁰ pegang
seang dengan malam lagi boat tsjercy
trang deri galap: Deos pon liat itou
adda baic.

19 Sacarang deri petang hari lagi
deri pagi hari souda jadi hari nang ca
ampat.

20 Commediën Deos souda catta:
(Acou mau) agar deri ayer jadi djiwa
banjac banjac , nang idop lagi ¹¹ begra,
lagi agar bourong bourong terbang
atas

Cap. I.

GENESIS.

boven d'aerde / in het Uytspansel
des Hemels.

21 Ende Godt schiep de groote
Walvisschen : ende alle levende
wremelende ziele/welcke de wateren
overvloedighijck voort-brachten/
nae haren aerdt : ende alle gevleugelt
ghevogelte nae sijn aerdt : ende
Godt sagh dat het goet was.

22 Ende Godt segendese / seg-
gende: Zijt vruchthaer / ende ver-
menichvuldiget / ende verbullet de
wateren in de Zeen: ende het gevo-
gelte vermenichvuldige op der
aerde.

23 Doe was 't avondt geweest/
ende 't was morgen gheweest / de
viijfste dagh.

24 Ende Godt sepde: d'Aerde
brengt leverbige Zielen voort/ nae
haren aerdt/ Vee/ ende kruppende/
ende wildt Gedierte der aerde nae
sijn aerdt : ende het was alsoo.

25 Ende Godt maeckte het wilt
gedierte der aerde/ nae sijn aerdt/
ende het vee na sijn aerdt / ende al
het kruppende gedierte des aerdt-
bodenis nae sijn aert : ende Godt
sagh dat het goet was.

26 Ende Godt sepde : Laet ons
Menschen maken / na onsen beelde/
nae onse ghelyckenisse : ende dat sy
heerschapppe hebben over de Vis-
schen der Zee / ende over het gevo-
gelte des Hemels/ende over het vee/
ende over de geheele aerde/ende over

atas tanna de dalam langit.

21 Lagi Deos jadiakan ican pâus
pâus besar , daan segalla djiwa idop
nang begra, nang banjac banjac souda
jadi deri ayer , tsjara dia orang pounja
faël, dengan segalla bourong bourong
bersayap, tsjara dia orang pounja faël;
lagi Deos liat itou adda baic.

22 Lagi Deos Palihara dia orang,
catranja : berannac lagijadi banja lagi
pounou-acan ayer de dalam laout,
bourong lagi (mester) jadi banja banja
atas tanna.

23 Sacarang deri petang hari lagi
deri pagi hari souda jadi hari nang ca
lima .

24 Commediën Deos souda catta:
tanna bry djiwa djiwa idop tsjara dia
orang pounja faël , haywan , tsjatsing
nang ¹² merancan dengan binatang
outang , deri tanna tsjara dia orang
pounja faël : souda lagi jadi begitou.

25 Deos pon jadiakan binatang
outang atas tanna seperti patout pada
dia orang pounja faël , lagi haywan se-
erti patout pada dia orang pounja
faël , lagi segalla boumi pounja Oular
daan tsjatsing seperti patout pada dia
orang pounja faël : Deos souda liat
itou lagi adda baic.

26 Commediën Alla souda catta :
beér cami jadiakan orang manusia se-
erti ¹³ touladang cami , seperti roupa
cami , agar dia orang jadi capalla deri
ican de laout, lagi deri bourong de lan-
git , lagi deri haywan , lagi deri segalla
tanna , lagi deri tsjatsjing samoë , nang
me-

al het kruppende gedierte / dat op der aerde kruppt.

27 Ende Godt schiep den Mensche nae synen beelde/nae den heelde Godes schiep hy hem: Man ende Wijs schiep hyse.

28 Ende Godt legendese: ende Gode sepde tot hen: Weest vrucht-haer/ende vermenichvuldiget/ende verbullet de aerde/ en onderwerpt-se/ende hebbet heerschapppe over de visschen der Zee/ende over het gebogelte des hemels/ende over al het gedierte dat op der aerde kruppt.

29 Ende Godt sepde: Siet/ ick hebbe u lieden al het zaet-zaepende krupt gegeven / dat op de gantsche aerde is / ende alle geboomte in het welcke zaet-zaepende boom-vrucht is: het zy u tot sppse.

30 Maer allen gedierte der aerde/ende allen gebogelte des hemels/ende allen kruppenden gedierte op der aerde/daer een levendige ziele in is/ [hebb' ick] al 't groen krupt tot sppse[gegeven]: ende het was alsoo.

31 Ende Godt sagh al wat hy genaeckt hadde/ende siet/ het was seer goet: doe was 't avondt ghe-weest/ende 't was morgen geweest/de sexte dach.

merancan de tanna.

27 Lagi Alla souda jadiacan manusia seperti roupanja, seperti Alla pounja roupa souda jadiacan dia, Dia souda jadiacan dia orang satou lacki lacki dengan parampuan.

28 Commediën Deos souda pali hara dia orang, lagi Dcos souda catta pada dia orang: berannac jadi banja banja daan ponuouacan boumi, daan pegang itou, pegang lagi ican ican de laout, daan bourong bourong de langit, daan segalla binatang nang bedjalan atas tanna.

29 Deos lagi souda catta: liatla Acou souda cassie pada pakanira orang segalla sayor nang bri boa bidji, nang adda atas segalla tanna, lagi segalla pohon nang adda boa kayou, nang bri bidji: itou adda pakanira orang pounja pada maccan.

30 Hanja pada segalla binatang de boumi, lagi pada segalla bourong de langit lagi pada segalla " binatang nang bedjalan de tanna " nang adda djiwa idop (pada dia orang Acou souda cassie) segalla rompot idjou pada maccan: souda lagi jadi begitou.

31 Commediën Alla souda menantang samoan itou nang dia souda jadiacan, daan liatla adda baic sacali cali: sacarang souda adda pagi hari souda adda lagi petang hari dari hari nang canam.

¹ Attan jadiacan. ² Attan langit. ³ Attan Arboah. ⁴ Attan, begitou dari petang hari lagi dari pagi hari, souda jadi hari nang bermoula. Attan, sacarang souda lalou petang hari dengan pagi hari dari hari nang bermoula: begitou lagi de bave. ⁵ Attan jang cring. ⁶ Artinya seperti patani pada dia pounja fael. ⁷ Attan alamat. ⁸ Attan berator. ⁹ Attan issaya. ¹⁰ Attan

10 Attan jadi capalla deri seang lagi deri malam. 11 Artinja nang bernang. 12 Artinja nang bedjalang atas pourout. 13 Iangan fikir bole jadi touladang deri Deos tetapi itou scriputura catta tssjara manusia agar cami deri itou bole mengarti lebe baic : carna touladang defini mengarti roupa djongalain tida. 15 Attan tssjatsjng nang merancan. 16 Hebr. dalam jang sjappa adda djiwa idop.

Het ij. Capittel.

Godt rust op den sevensten dach, vers 1, 2. Segent ende heylight dien, 3. Verordent natuerlike middelen tot vruchtbaerheyt des aerdtrijcks, 5. Nader verhael vande scheppinge des menschen nae lichaem en ziele, 7. Godt stelt den mensche in't Paradijs, 8. het welcke beschreven wort met de riviere van dien, 9. verbodt, nopende de boom der kennis des goets ende quaets, 17. Adam geeft de gedierten hare namen, 19. breeder verhael vande scheppinge der vrouwe, 21. die van Adam ghekent, ende met sonderlingh genoegen aengenomen wort, 23. de echte staet, 24. naecktheyt der menschen, 25.

1 A lsoo zijn volbracht de Hemel ende de Aerde / ende al haer heyr.

2 Als nu Godt op den sevensten dagh volbracht hadde sijn werck / dat hy ghemaect hadde / heeft hy gerust op den sevensten dagh van al sijn werck / dat hy gemaect hadde.

3 Ende Godt heeft den sevenden dagh gesegent / ende dien gehelygt / om dat hy op den selven gerust heeft van al sijn Werck / 't welck Godt geschapen hadde / om te volmaken.

4 Dit zijn de geboorten des hemels ende der aerde / als sy gheschapen werden : ten dage als de HEERE Godt de aerde ende den hemel maecte :

5 Ende

Brentihan nang cadua.

Tuan Deos brenti pada hari nang ca toudjou daen bersactiken hari itou. Jadiacan Adam deri tanna, Eva deri Adam pounja roussoc. Adam bernamma pada segalla haywan. Deos Baicki cawin. de fini jadi bilang betul bagimanna Alla souda jadiacan orang manusia pounja badang lagi bagimanna Alla souda cassie djiwa idop pada manusia. Alla tarou manusia de coubong paraiso.

1 BEgitou langit dengan boumi dengan issinja samoasouda jadi lancap.

2 Mannacalla pon Deos pada hari nang catoudjou souda lancap dia pounja berboatan, nang dia souda boat, dia souda brenti pada hari nang ca toudjou deri segalla dia pounja berboatan, nang dia souda jadiacan.

3 Deos lagi souda palihara hari nang ca toudjou, daan bersacti itou, carna pada hari itou, dia souda brenti, deri segalla dia pounja bacardjahan, nang Deos souda miara daan jadiacan.

4 Itou la adda moulanja derisurga daan boumi maniacalla dia orang souda : jadi pada hari itou maniacalla Alla Thalla Deos souda jadiacan boumi dengan langit.

5 Den-

5 Ende allen stripek des velts / eer hy inder aerde was / ende alle 't krupt des veldts / eer het uptsproot : want de H E E R E Godt en hadde niet doen regenen op der aerde / ende daer en was geen mensche geweest, om den aerdbodem te bouwen.

6 Maer een damp was op ghegaen uyt der aerde : ende bevochtighde den gantschen aerdbodem.

7 Ende de H E E R E Godt hadde den mensche geformeert uyt het stof der aarden / ende in syne neusgaten geblasen den adem des levens : alsoo wert de mensche tot eene levendige ziele.

8 Oock hadde de H E E R E Godt eenen Hof geplant in Eden/ tegen 't Oosten : ende hy stelde aldaer den mensche / dien hy gheformeert hadde.

9 Ende de H E E R E Godt hadde alle geboonite uyt het aerdtijck doen spruiten / begeerlick voor 't gesichte / ende goet ter spysse : ende den Boom des levens in het midden van den Hof : ende den Boom der kennisse des goets ende des quaets.

10 Ende eene riviere was voortgaende uyt Eden / om desen Hof te bewateren / ende werdt van daer verdeelt / en wert tot vier hoofden.

11 De naem der eerster [riviere] is Pison : dese is 't die het gantsche landt van Havila omloopt daer het gout is :

12 Ende het gout deses landts is

5 Dengan segalla djenis pohon de boumi, nang daulou belom adda de tanna, dengan segalla djenis savor de boumi, nang daulou belom facali tim boul, carna Alla Thalla Deos belom bri ondjang djiatou atas tanna, lagi belom satou manusia adda pada gali tanna.

6 Tetapi barang + ouwap souda naic deri tanna lagi boat bassa segalla boumi.

7 Lagi Alla Thalla souda jadiacan manusia deri abou tanna, lagi dia souda tiop nafas idop de dalam dia pounja idong, begitou manusia souda djadi djiwa idop.

8 Alla Thalla Deos lagi souda tan-nam barang coubon de dalam Eden catimor, de dalam itou dia souda tarou manusia nang dia souda jadiacan.

9 Alla Thalla Deos lagi souda boat timboul deri tanna, segalla djenis pohon bagous pada liat, daan baic pada maekan, pohon teridop lagi de antara coubon itou, pohon pada kenal baic daan djahat lagi.

10 Lagi deri Eden adda malille satou soungrey pada boat bassa coubon ini nang deri sanna jadi bagi, lagi jadi ampat capalla (soungrey).

11 (Soungey) nang bermoula pounja namma adda Pison, ini adda nang malille coulling segalla negri Havila demanna addamas.

12 Lagi mas deri negri ini adda baic,

Cap. ij.

G E N E S I S.

is goet: daer is [oock] Bedola/ende
de steen Sardonix.

13 Ende de naem der tweeder
Riviere is Gihon: dese is 't die het
gantsche landt Cus omloopt.

14 Ende de naem der derder Ri-
viere is Hiddekel: dese is gaende na
het oosten van Assur: ende de vierde
Riviere is Phrath.

15 Soo nam de H E E R E
Godt den mensche / ende setteden
heni in den Hof Eden / om dien te
bouwen / ende dien te bewaren.

16 Ende de H E E R E Godt
ghehoordt den mensche / seggende/
Van allen boom deses hofs sult ghy
wyelick eten:

17 Maer vanden boom der ken-
nisse des goets ende des quaets/
daer van en sult ghy niet eten: want
ten dage/ als ghy daer van eet/ sult
ghy den doot sterven.

18 Oock hadde de H E E R E
Godt gesprocken: Het en is niet
goet dat de mensche alleen zyn: ick
sal hem eene hulpe maken [die] als
tegen hem over zyn.

19 Want als de H E E R E
Godt/ uit der aerden alle 't gedier-
te des veldts / ende al 't gevogelte
des hemels ghemaect hadde/ soo
bracht hyse tot Adam/ om te sien/
hoe hysen noemen soude: ende soo als
Adam alle levendige ziele noemen
soude/dat soude sijn naem zijn.

20 Soo hadde Adam ghenoemt
de namen van al het vee / ende van

baic, de sanna (lagi) adda Bedola den-
gan ' Sardonix.

13 Hanja namma deri soungey nang
cadua adda Gihon , ini adda nang ma-
lille coulling segalla negri Cus.

14 Lagi namma deri soungey nang
catiga adda Hiddekel , ini malille ca
timor capada Assur. Hanja soungey
nang ca ampat adda Frath.

15 Alla Thalla Deos pon souda
ambil manusia , lagi tarou dia dalam
coubon Eden , pada fadouli itou daan
pada toun gou itou.

16 Lagi Alla Thalla Deos souda
souro pada manusia daan catta: deri
segalla coubon ini pounja pohon mac-
can djouga.

17 Tetapi deri pohon nang britau
baic daan djahat deri itou djangan
maccan carna pada hari appa pacani-
ra maccan deri itou , pacanira adda
' matti songo songo.

18 Alla Thalla Deos lagi souda
catta: Tida adda baic manusia adda
kendiri (djouga) , akou mau baicki
padanja barang toulongan nang adda
' adapan dia.

19 Carna manacalla Alla Thalla
Deos, deri tanna souda jadiakan bou-
mi pounja binatang samo , dengan
langit pounja bourong bourong sa-
moa dia souda antar dia orang capada
Adam , pada liat bagimanna dia mau
bernamma dia orang , carna begitou
seperti Adam, adda bernamma segalla
djiwa idop , begitou djouga adda dia
pounja namma.

20 Begitou Adam souda bri nam-
ma pada segalla haywan, lagi pada lan-
git

het gebogelte des hemels / ende van
al 't gedierte des veldts : maer voor
den mensche en vond hy greene hulpe
[die] als tegen hem over ware.

²¹ Doe dede de H E E A E Godt eenen diepen slaep op Adam
vallen / ende hy sliep : ende hy nam
eene van syne ribben / ende sloot der
selver plaets toe [met] vleesch.

²² Ende dr H E E A E Godt
houwede de ribbe / die hy van Adam
ghenomen hadde / tot eene vrouwe :
ende hy brachtse tot Adam.

²³ Doe seyde Adam : Dese is dit-
mael been van myne beenen / ende
vleesch van mynen vleesche : men
salse Manninne heeten : om datse
uit den man genomen is.

²⁴ Daerom sal de man synen
vader ende syne moeder verlaten /
ende synen wylde aenkleven / ende sp-
ullen tot een vleesch zijn.

²⁵ Ende sy waren beyde naeckt /
Adam ende sijn wijf : ende sy en
schaemiden haer niet.

¹ Attan gnap. ² Attan jadi miara. ³ Attan surga. ⁴ Attan Cabos , assap. ⁵ Sar-
donix adda intang baic daan bagous dia pounja barga besar. ⁶ Hebr. matti maont attan mat-
ti matti. ⁷ Attan de sa bela dia : artinja nang jaddit dia pounja taman.

Het iii. Capittel.

De Duyvel versoecht de Vrouwe door de flan-
ge, vers 1. de Vrouwe wort verleyt, ende
overtreedt, als oock de Man, 6. waer van
sy terstont her gevoelen hebben, 7. Godt
spreeckt op haer beyder bekertenisse de

git pounja bourong , lagi pada boumi
pounja binatang samo , tetapi pada
manusia dia tida bertamou tamanja,
nang adda adapan dia.

²¹ Tagal itou Alla Thalla Deos
souda bri antoc besar djatou atas
Adam, macca dia souda tidor , lagi dia
souda ambil dia pounja roussoc satou
lagi souda toutop combali (roussoc)
pounja tampat dengan daging.

²² Alla Thalla Deos lagi souda
baicki parampuan deri roussoc itou
nang dia souda ambil deri Adam , lagi
antar dia pada Adam.

²³ Wactou itou Adam catta: inila
facarang adda toulang deri beta poun-
ja toulang, lagi daging deri beta poun-
ja daging , dia mester jadi bernamma
amper amper begitou seperti lacki,
carna dia souda jadi deri lacki.

²⁴ Tagalibou lacki mester tingala-
can dia pounja bappa dengan dia
pounja ibou lagi lecat pada dia pounja
bini lagi dia orang mester djadi samma
daging satou djouga.

²⁵ Lagi dia orang caduanja adda
talangjang. Adam dengan bininja
hanja dia orang tida adda malou.

Brentihan nang ca tiga.

Seitang tsjuba daan bentsjana pada ma-
nusia,dia djatou dalam dosa, Dees djandji
lepas atan manusia deri pada parampuan
pounja

sententie, over de slange, de Vrouwe, ende den Man, met ingevoechde belofte des Salighmakers, 8. Adam noemt sijn wif Heva, 20. Sy worden beyde van Godt gekleed, bespott, van den boom des levens verstoeten, ende uyt den Paradyse gebannen, 21.

1 D'E Slange nu was listiger dan al t' gedierre des vels/ het welck de H E E R E Godt gemaect hadde: ende sy seyde tot de vrouwe: Is 't oock dat Godt geseyt heeft/ Ghelyeden en sult niet eten van allen boom deses hofs?

2 Ende de vrouwe seyde tot de slange: Van de vrucht der boomen deses hofs sullen wi eten:

4 Maer van de vrucht des boomis/die in't midden des hofs is/ heeft Godt geseyt: Ghy en sult van die niet eten/ noch die aenroeren/ op dat ghy niet en sterbet.

4 Doe seyde de slange tot de vrouwe: Ghelyeden en sult den doot niet sterben.

5 Maer Godt weet/dat ten dage als ghy daer van etet/ so sullen uwe oogen gheopent worden: ende ghy sult als Godt wesen/ kennende het goet ende het quaet.

6 Ende de vrouwe sach/ dat die boom goet was tot spijse/ ende dat hy een lust was voor de oogen/ jaer een boom die begeerlick was om verstandich te maken/ ende sy nam van syne vrucht/ ende at: ende gaf oock haren man met haer/ ende hy at.

7 Doe werden harer bepder oogen

pounja bidji, Artinja deri pada satawani cami Jesu Christo. Adam bernamma bininja Eva. Deos baiki packean pada diorang dua orang; diorang jadi ouffir deri Paraizo.

1 O Ular pon souda tsjeredick lebe deri boumi pounja bintang samoan, nang Alla Thalla Deos souda jadiacan: dia pon catta pada parampuan bagimanna Deos souda catta pacanira orang djangan maccan deri coubon ini pounja pohon samoan.

2 Parampuan souda catta pada oular, deri coubon ini pounja pohon pounja boa cayou kita orang bole mackan djouga.

3 Tetapi deri pohon itou pounja boa cajou, nang adda de tengah tengah coubon ini, Deos souda catta deri itou pacanira orang djangan maccan, jangan kena lagi, agar djangan matti.

4 Commediën oular carta pada parampuan, tuan orang tjadda matti songo songo.

5 Tetapi Deos tau pada hari appa tuan orang maccan deri itou tuan orang pounja matta adda jadi bouca, lagi tuan orang adda jadi seperti Deos, lagi tau baic dengan djahat.

6 Mannacalla parampuan liat pohon itou adda baic pada maccan, lagi dia bagous banja pada matta mat-tanja, adda pohon nang appa pounja boa cajou orang bole inging pada trima acal boudi dia souda ambil deri dia pounja boa, lagi maccan: dia lagi souda bri pada dia pounja lacki samma samma, dia lagi souda maccan.

7 Commediën dia orang dua orang pounja

gen gheopent / ende sy werden ghe-
waer / dat sy naeckt waren / ende sy
hechtten up geboom . bladeren te sa-
men / ende maeckten sich schoorten.

8 Ende sy hoorde de stemme
des H E E R E N Godts / wan-
delende in den hof / aen den windt
des daeghs : doe verberghde sich
Adam / ende sijn wijs voor het aen-
gesicht des H E E R E N Godts
in't midden van't gheboomte des
hofs.

9 Ende de H E E R E Godt
riep Adam / ende seyde tot hem :
Waar zijt ghy ?

10 Ende hy seyde : Ick hoorde
uwe stemme inden hof / ende ick
vreesde / want ick ben naeckt / daer-
om verberghde ick my.

11 Ende hy seyde : Wie heeft u
te kennen gegan / dat ghy naeckt
zijt ? Hebt ghy van dien boom ghe-
geten / van weicken ick u ghevoerd /
dat ghy daer van niet eten en soudt ?

12 Doe seyde Adam : De vrou-
we / die ghy by mij gegeven hebt / die
heeft mij van dien boom ghegeven /
ende ick hebbe gegeten.

13 Ende de H E E R E Godt
seyde tot de vrouwe : Wat is dit
[dat] gy gedaen hebt ? ende de vrou-
we seyde : Die slange heeft mij be-
droogen / ende ick hebbe gegeten.

14 Doe seyde de H E E R E
Godt tot die slange : Dewple ghy
dit

pounja matta souda jadi bouca , lagi
dia orang souda liat dia orang adda ta-
landjang , lagi dia orang souda mend-
jahit dawon ara samma samma , la-
gi baicki sarong pada dia orang.

8 Commediën Alla Thalla Deos
souda bedjalan dalam coubon , lagi dia
orang souda dengar , dia pounja suara ,
deri hari pounja angin , lagi Adam
souda sembouni sendirinja , dia poun-
ja bini lagi , deri Alla Thalla Deos
pounja moucka , de tengen tengen cou-
bon pounja pohon .

9 Alla Thalla Deos pon souda pan-
gil Adam , daan catta : pacanira adda
de manna ?

10 Dia catta : beta souda dengar
voste pounja suara de dalam coubon ,
lagi souda tacot , carna bera adda ta-
landjang tagal itou beta souda sem-
bouni bera .

11 Deos pon catta : siappa souda
britau pada pacanira , pacanira adda
talangjang , boucan pacanira souda
maccan deri pohon itou deri appa ac-
kou souda souroc , jangan maccan deri
itou .

11 Adam menjout : parampouan
ini nang tuan souda bri capada bera ,
dia souda bri pada beta deri pohon itou ,
lagi beta souda maccan .

13 Alla Thalla Deos lagi souda
catta pada parampouan appa itou , pa-
canira souda boat begitou ? param-
pouan dia catta : oular itou souda boat
boudi pada bera , lagi beta souda
maccan .

14 Tagal itou Alla Thalla Deos
catta pada oular itou : Carna pacanira
souda

dit ghedaen hebt / soo zijt ghp ver-
vloeckt hoven al het vee/ende hoven
al t'ghedierte des veldts : op uwen
huyck sult ghp gaen / ende stof sult
ghp eten alle de dagen uwes levens.

15 Ende ick sal vpantschap set-
ten tusschen u / ende tusschen dese
vrouwe/ ende tusschen uwen zade/
ende tusschen haren zade : dat selve
sal u den kop vermozelen/ende ghp
sult het de versenen vermozelen.

16 Tot de vrouwe seyde hy :
Ick sal seer vermenichvuldigen
uwe smerte/namelick/uwer dracht:
met smerte sult ghp kinderen ba-
ren : ende tot uwen man sal uwe be-
geerte zyn/ ende hy sal over u heer-
schapppe hebben.

17 Ende tot Adam seyde hy :
Dewijle ghp gelupstert hebt nae de
stenme uwes wijs / ende van dien
boom ghegeten/ daer ick u van ghe-
hoedt / seggende : Ghp en sult daer
van niet eten : soo zp het aerdtrijck
om uwent wille verbloeckt / ende
met smerte sult ghp daer van eten
alle de dagen uwes levens.

18 Oock sal u het doornen ende
distelen voort brengen : ende ghp
sult het kruydt des velds eten:

19 In't sweet uwes aenschijns
sult ghp u broodt eten / tot dat ghp
tot daerde wederkeert/dewijle ghp
daer uyt ghenomen zijt : want ghp

zijt

souda boat itou , tagal itou tobat pada
pacanira lebe deri pada segalla hay-
wan , daan segalla binatang de boumi,
pacanira mester bedjalan atas pourut-
mou lagi maccan abou sa hari hari se-
lamma pakanira idop.

15 Akou lagi mau bri satrounja
de tengah pakanira daan de tengah pa-
rampouan ini , lagi de tengah pakanira
pounja bidji daan de tengah dia pounja
bidji, itou adda antsor pakanira poun-
ja cappalla , lagi pakanira adda antsor
dia pounja toumit.

16 Pada parampouan dia catta :
Akou mau bri sansara banjac banjac
pada pakanira , manacalla pakanira,
jadi bounting dengan sansara pakanira
adda berannack annac annac - mou,
lagi pakanira pounja candati mester
adda de bava pakanira pounja lacki dia
lagi adda jadi pakanira pounja cappalla

17 Pada Adam dia catta : Carna
pakanira souda * tourot bimimou
pounja suara lagi maccan deri pohon
itou deri appa Akou souda souro pada
pakanira , daan catta, jangan maccan
pakanira deri itou, sebab itou * boumi
adda bertobat tagal pakanira, pakanira
lagi mester maccan deri itou dengan
sansara , sa hari hari selamma pakanira
idop.

18 Deri itou lagi mester tombo
douri douri dengan * rompot badouri
pada pakanira , lagi pakanira mester
maccan sayor deri tanna.

19 De dalam mouca pounja pelo
pakanira * mester maccan roti , sam-
pey pakanira jadi combali tanna , se-
dang pakanira souda jadi deri itou,
carna

zijt stof / ende ghp sult tot stof we-
derkeeren.

20 Doorts noemde Adam den
naem synes wijs Heva : om dat sp
een Moeder aller levendigen is.

21 Ende de H E E R E Godt
maeckte Adam ende sijnen wijve
rocken van vellen / ende tooghse
hen aen.

22 Doe seyde de H E E R E
Godt: Siet/ de mensche is gewor-
den als onser een / kennende 't goet
ende 't quaet : Nu dan / dat hy spne
handt niet uyt en steke / ende neme
oock van den Boom des Levens/
ende ete/ende lebe in eeuwighept.

23 Soo versondt hem de H E E -
R E Godt uyt den hof van Eden/
om den aerdbodem te bouwen/daer
hy uyt genomen was.

24 Ende hy dreef den mensche
uvt : ende stelde / Cherubim tegen 't
Oosten des hofs Eden / ende een
blauwigh lemmer eenes sweerts/
dat sich om keerde: om te bewaren
den wech vanden boom des levens.

1 Hebr. matti matti , attan matti maout. 2 Hebr. adda souca pada matta. 3 Attan sam-
bat, attan tsjoufjou. 4 Attan pohon cassema pounja daon. 5 Attan dengar. 6 Attan
tobat attan harama pada bouni tagal pacanira. 7 Attan bantji. 8 Attan adda maccan.
9 Attan oundaioc tangan. 10 Artinja mellaikat. 11 Attan begra.

Het iiij. Capittel.

Kain ende Habel worden gebooren, vers 1.
Sy offeren beyde , maer Habels offer is den
Heere aengenaem,3. waer over Kain sich
vergramt, ende van Godt gestraft wort, 5.
hy doot synen broeder, 8. wort daer over
van Godt tot reden gestelt, ende ontfanght
tijn

carna pacanira ada abou pacanira lagi
mester jadi combali abou.

20 Commediën Adam souda ber-
namma bininja pounja namima Eva
carna dia adda ibou deri (manusia)
idop samoia.

21 Alla Thalla Deos lagi souda
baicki farong deri coulit pada Adam
daen pada dia pounja bini, dia lagi sou-
da bri packei itou pada dia orang.

22 Commediën Alla Thalla Deos
souda catta: Liatla manusia souda jadi
samma satou deri cami , dia kenal baic
daen djahat : baic la agar dia jangan
' callouwar tangan lagi ambil deri po-
hon teridop lagi maccam , lagi idop
sampey cakal.

23 Tagal itou Alla Thalla Deos
souda souro dia callouwar deri coubon
Eden , pada gali tanna , deri appa dia
souda jadi.

24 Mannacalla dia souda oussir
manusia de louar dia tarou 10 Cheru-
bitim catimor deri coubon Eden lagi
satou pedang (seperti) njala api nang
11 babalick deri sendiri; pada tongou
djalan deri pohon teridop.

Brentihan nang ca ampat.

Eva berannac Kain dengan Habel, Kain
bounou pada Habel, Kain pounja pou-
peu: Seth pounja poupou , hormat pada
tuan Deos. Kain daen Habel berombia
pada

Cap. iiiij. G E N E S I S.

sijn vornis, 9. gaet doolen van Godts aengesicht, bouwt, ende gewint kinderen, 16. Lamech neemt twee wyven, ende gewint kinderen, 19. spreeckt trots ende vermeten, 23. Seth ende Enos worden geboren, ende de openbare Godtsdienst wort herstelt, 25.

1 Ende Adam bekende Heba sijne Hyps vrouwe: ende sy wert swanger / ende baerde Kain ende seyde: Ick hebbe eenen man van den H E E K E verkregen.

2 Ende sy voer voort te baren sijnen broeder Habel: ende Habel wert een Schaepherder/ ende Kain wert een Landt-bouwer.

3 Ende het geschiedde ten eynde [seeniger] dagen / dat Kain van de vrucht des landts den H E E K E offer bracht.

4 Ende Habel die bracht oock van de eerstgeboorene sijner schapen/ ende van haer vet: ende de H E E K E sach Habel/ende sijn offer aen:

5 Maer Kain ende sijn offer en sach hy niet aen: doe ontsack Kain seer/ ende sijn aengesicht verviel.

6 Ende de H E E K E sepde tot Kain: Waerom zijt ghy onste-ken? ende waerom is u aengesicht verfallen?

7 Ister niet / indien ghy wel doet/verhooginge? ende so ghy niet wel en doet / de sonde licht aen de deure: syne begeerte is doch tot u/ende ghy sulc over hem heerschen.

8 Ende Kain sprack met synen broe-

pada Alla. Alla souca Habel pounja sombahan lebe deri Kain pounja. Kain tagal itou souda bagoussar daan bounou Habel, tagal itou Alla bri tau dia pounja houcom.

1 Commediën Adam souda ba- kenal dia pounja bini Eva lagi dia souda mengidang lagi beran-nack Kain, daen catta: Beta souda bole lacki lacki deri Alla Thalla.

2 Commediën dia lagi souda be-rannack dia pounja ade lacki lacki Habel, lagi Habel souda jadi combala domba tetapi Kain souda jadi orang dousson.

3 Commediën lepas barang banja hari souda jadi, manacalla Kain sou-da bava sombahan pada Alla Thalla deri boumi pounja boa.

4 Habel dia lagi souda bava deri dombanja pounja annac annac ber-moula, lagi deri dia orang pounja le-mac Alla Thalla lagi souda menantang Habel dengan dia pounja sombahan.

5 Tetapi Kain dengan dia pounja sombahan dia tida menantang, tagal itou Kain souda bagoussar banjac, lagi dia pounja mouca souda djatou.

6 Alla Thalla pon catta pada Kain: carnappa pacanira + pounja hati sackit, lagi carnappa pacanira pounja mouca souda djatou?

7 Boucan begitou, calou pacanira boat baic, bole naic: tetapi calou tida boat baic, dosa adda doudock de pin-tou, ade souca capada voste, lagi pacanира adda atas dia.

8 Commediën Kain catta samma-sam-

Cap. iiij. Het eerste Boeck Mosis.

Fol: 8

broeder Habel: ende hec geschiedde als sy in't veit waren/ dat Kain tegens synen broeder Habel opstont/ ende sloech hem doot.

9 Ende de **H E E R E** sepde tot Kain: Waer is Habel uw broeder? ende hy sepde: Ick en weet [het] niet: ben ick mynes broeders hoeder?

10 Ende hy sepde: Wat hebt ghy gedaen? daer is een stemme des bloeds uwes broeders dat tot my roept vanden aerdboden.

11 Ende nu zijt ghy verbloeckt: van den aerdboden/die synen mont heeft op gedaen om uwes broeders bloet van uwe hant te ontfangen.

12 Als ghy den aerdtboden bouwen sult/hy ensal u sijn vermo gen niet meer geben: ghy sult swerbende ende doolende zijn op aerden.

13 Ende Kain sepde tot den **H E E R E**: Mijne misdaet is grooter dan dat sy vergeven worde.

14 Siet/ghy hebt my heden verdreven vanden aerdboden/ ende ick sal voor u aenghesicht verborgen zijn: ende ick sal swerbende/ ende doolende zijn op der aerde/ ende het sal geschieden/ dat/ al die my vindt/ my sal dootslaen.

15 Doch de **H E E R E** sepde tot hem: Daerom al wie Kain dootslaet/sal seivenboudigh gewroken worden: Ende de **H E E R E** stelde een teeken aan Kain/ op dat hem niet en versoege/ al wie hem vonde,

samma dia pounja ade Habel, lagi jadi sedang dia orang adda de louwan, agar Kain backaley dengan dia pounja ade Habel, lagi bounou dia.

9 Tagal itou Alla Thalla catta pada Kain: Manna pacanira pounja ade Habel? dia catta: beta ida tau, bagimanna, beta adda combala deri beta pounja ade?

10 Dia pon catta: Appa pacanira souda boat? adda suara deri ademau pounjadara, nang bataria deri boumi capada Acou.

11 Tagal itou haramla pacanira sacarang atas tanna, nang souda bouca dia pounja moulout, pada trima ademou pounja dara deri pacanira pounja tangan.

12 Mannacalla pacanira mau gali tanna, dia tida mester bri lagi dia pounja cawassa, pada pacanira, pacanira mester lari sini sanna dengan hati goyang atas tanna.

13 Kain pon souda catta pada Alla Thalla: beta pounja falla adda beffar begitou agar tida bole jadi ampon.

14 Liatla tuan hari ini oussir beta deri boumi, lagi beta mester sembouni beta, lagi mester lari ca sanna ca mari atas tanna, lagi adda jadi, agar nang siappa bertourmo djouga pada beta, dia adda bounou pada beta.

15 Tetapi Alla Thalla souda catta padanja: tagal itou nang siappa bounou Kain, pada dia mester jadi ballas toudjou cali, tagal itou Alla Thalla pon souda tarou tanda atas Kain, agar jangan bounou dia, nang siappa bertoumou

Cap. iiiij. G E N E S I S.

vonde.

16 Ende Kain ginck uyt van het aengesichte des HEEKEN: ende hy woonde in het landt Nod/ ten oosten van Eden.

17 Ende Kain bekende syne hysbrouwe / en sy wert hebzucht/ ende baerde Hanoch:ende hy bouwde eene Stadt / ende noemde den naem der selver Stadt nae den naem sijns soons Hanoch.

18 Ende aen Hanoch wert Hirad gebooren / ende Hirad ghewan Mechuael/ende Mechuael gewan Methusael/ende Methusael gewan Lamech.

19 Ende Lamech nam sich twee wven: de naem vande eerste was/ Ada / ende de naem van de andere/ Zilla.

20 Ende Ada baerde Jabal: dese is geweest een vader der gener die tenten bewoonden / ende vee [hadden].

21 Ende de naem sijns broeders was Jubal: dese was de vader van alle die Harpen ende Orgelen han-delen.

22 Ende Zilla die baerde oock Tubalkain/eenen Leermeester van alle wercken in kooper ende yser: ende de luste van Tubalkain was Naema.

23 Ende Lamech sende tot syne wven Ada ende Zilla : Hoor mijne stemme / ghy wven La-mechs/ernit ter ooren myn reden: voswaer ick sioege wel eenen man

soode

mou dia.

16 Lagi Kain souda callouwar deri Alla Thalla pounja mouca , lagi dia souda doudoc de negeri Nod,catimoor deri Eden.

17 Commediën Kain souda bakenal bininja, lagi dia souda mengidang, lagi dia berannac Hanoch , dia lagi souda menboat satou negri , lagi dia bernamma negri itou pounja namma seperti annac lacki lacki pounja namma, Hanoch.

18 Lagi de blackan Hanoch souda jadi berannac Hirad , lagi deri Hirad souda jadi Mechuaël , lagi deri Me-chuaël soudajadi Methusaël, lagi deri Methusaël souda jadi Lemech.

19 Lagi Lamech souda ambil bini dua , nang bermoula pounja namma adda, Ada , tetapi lain pounja namma adda, Zilla.

20 Lagi ada souda berannac Jabal, inila souda adda bappa,deri orang itou nang souda doudoc dalam barong barong lagi adda haywan.

21 Lagi dia pounja ade jadi bernamma Jubal, inila souda adda bappa deri orang samoë nang souda ber-mayen atas gytara daen banxi banxi.

22 Zilla pon lagi berannac Tubalkain , nang pangadjar deri pande tam-bagga daen bessi samoa , lagi Tubalkain pounja ade paratnpouan adda Naëma.

23 Commediën Lamech souda car-ta pada dia pounja bini Ada dengan Zilla: dengar beta pounja souara tuan orang Lamech pounja bini,trima den-gan telinga beta pounja bacattahan :
songo

doodt om myne wonde / ende eenen jongelinck/ om myne huyple :

²⁴ Want Kain sal sebenboudich ghewrozen worden: maer Lamech tseventigh mael seben mael.

²⁵ Ende Adam bekende wederom syne hups vrouwe/ende sy baerde eenen sone/ ende sy noemde synen naem Seth: want Godt heeft my [sprack sy] een ander zaet geset voor Habel: want Kain hem doorgelagen heeft.

²⁶ Ende den selven Seth weert oock een soon ghebooren / ende hy noemde synen naem Enos: doe begon men den Naem des H E E K E N aan te roepen.

¹ Attan jadi bounning. ² Attan alfourou. ³ Attan souda jadi ponijat attan crons.
⁴ Attan carna appa pacanira souda bagonsar.

Het v. Capittel.

Wederhael van 's menschen scheppinge , vers.
1, 2. Adams naekomelingen worden nae sijn evenbeelt gebooren, 3. register van dien, door Seths linie, tot op Noach : ende haren ouderdom, 5. Henoch wandelt met Godt, ende wordt wech ghenomen , 22. Noachs geboorte, ende sonen, 28.

¹ D It is het Boeck van Adams ghelachte: ten dage als Godt den mensche schiep / maeckte hy hem nae de gelijckenisse Godes.

² Man ende Wijf schiep hyse/ ende legendese / ende noemde haren naem Mensche/ ten dage als sy geschapen

songo beta brani bounou barang lacki lacki tagal beta pounja louca , lagi barang orang miouda tagal beta pounja isi bancka.

²⁴ Carna Kain adda jadi ballas toudjou cali hanja Lamech toudjou poulo cali toudjou cali.

²⁵ Commedien Adam combali souda bakenal dia pounja bini, lagi dia souda berannac annac lacki lacki , lagi dia bernamma dia pounja namma Seth , carna Deos (dia catta) souda cassie pada beta bidji lain ganti Habel, carna Kain souda bounou dia .

²⁶ Pada Seth ini lagi souda jadi berannac annac lacki lacki satou , lagi dia bernamma dia pounja namma Enos: pada wactou itou orang souda moulai menjomba pada namma Alla Thalla.

Brentihan nang ca lima.

Tjerita pende bagimanna Deos souda jadi acan manusia. bilangan deri Seth pounja annac annac sampei Noach , dengan diorang pounja oumer. Henoch bedjalan dengan Deos, lagi jadi ambil bawa.

¹ I Nila kitab deri Adam pounja Assal: pada hari tarcalla Deos souda miara manusia , dia souda jadi acan dia seperti Deos pounja roupa.

² Dia souda jadi acan diorang satou lacki lacki dengan parampouan, daen palibara diorang , daen bernamma nam-

Cap. v.

GENESIS.

schapen werden.

3 Ende Adam leefde hondert ende dertigh jaren / ende ghewan seenen soon] nae syne gelijckenisse/ nae sijn evenbeelt: ende noemde synen name/ Seth.

4 Ende Adams dagen / nae dat hy Seth gewonnen hadde/ zijn geest acht hondert jaer: ende hy gewan sonen ende dochteren.

5 Soo waren alle de dagen van Adam/ die hy leefde/ negen hondert jaer/ende dertich jaer: ende hy sterf.

6 Ende Seth leefde hondert en vijf jaren: ende hy gewan Enos.

7 Ende Seth leefde / nae dat hy Enos gewonnen hadde / acht hondert ende seven jaren: ende hy ghewan sonen ende dochteren.

8 Soo waren alle de dagen van Seth/ negen hondert ende twaelf jaer :ende hy sterf.

9 Ende Enos leefde tnegentigh jaer :ende hy gewan Kenan.

10 Ende Enos leefde/ na dat hy Kenan gewonnen hadde/ acht hondert ende vijfchien jaer :ende hy gewan sonen ende dochteren.

11 Soo waren alle de dagen van Enos/ negen hondert ende vijf jaer :ende hy sterf.

12 Ende Kenan leefde tseventich jaer :ende hy gewan Mahalaleel.

13 Ende

nammanja manusia, pada hari tateala diorang souda jaddi.

3 Macca Adam souda beridop sarattous tigapoulou tauon, daen bole [annac lacki lacki] seperti roupanja, seperti touladangnya : daen bernamna nammanja, Seth.

4 Macca Adam pounja hari hari, de blackan waclou sedang dia bole Seth , souda adda de lappan rattous tauon : macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan.

5 Bagitou Adam pounja hari samoa , nang dia souda idop , adda sambilang rattous tauon,daen tiga poulou tauon, macca dia matti.

6 Seth pon souda idop sarattous lima tauon : macca dia bole Enos.

7 Macca Seth , de blacean waclou sedang dia bole Enos , souda idop de lappan rattous toudjou tauon , macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan.

8 Bagitou Seth pounja hari samoa adda sambilang rattous duablas tauon : macca dia matti.

9 Enos pon souda idop sambilang poulou tauon: macca dia bole Kenan.

10 Macca Enos,de blackan waclou sedang diabole Kenan , souda idop de lappan,rattous limablas tauon:macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan.

11 Bagitou Enos pounja hari samoa adda sambilang rattous lima tauon : macca dia matti.

12 Kenan pon souda idop toudjou poulou tauon : macca dia bole Mahalaleel .

13 Macca

¹³ Ende Kenan leefde / nae dat hy Mahalaleel ghewonnen hadde/ acht hondert ende veertich jaer : ende hy ghewan sonen ende dochteren.

¹⁴ Soo waren alle de dagen van Kenan / negen hondert ende chien jaren : ende hy sterf.

¹⁵ Ende Mahalaleel leefde vijs ende tseftigh jaren : ende hy gewan Jered.

¹⁶ Ende Mahalaleel leefde / nae dat hy Jered ghewonnen hadde/ acht hondert ende dertich jaer : ende hy gewan sonen ende dochteren.

¹⁷ Soo waren alle de dagen van Mahalaleel acht hondert ende vijs en tnegentich jaer : ende hy sterf.

¹⁸ Ende Jered leefde hondert ende twee ende tseftigh jaer : ende hy gewan Henoch.

¹⁹ Ende Jered leefde / na dat hy Henoch gewonnen hadde/ acht hondert jaer : ende hy gewan sonen ende dochteren.

²⁰ Soo waren alle de dagen van Jered / negen hondert ende twee en tseftigh jaer : ende hy sterf.

²¹ Ende Henoch leefde vijs ende tseftigh jaer : ende hy ghewan Methusalah.

²² Ende Henoch wandelde met Godt / nae dat hy Methusalah gewonnen hadde / drie hondert jaer : ende hy gewan sonen ende dochteren.

²³ Soo

¹³ Macca Kenan souda idop , de blackan wactou sedang dia bole Mahalaleel delappan rattous ampat poulou tauon : macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan .

¹⁴ Bagitou Enos pounja hari samoa adda sambilang rattous sapoulou tauon : macca dia matti .

¹⁵ Mahalaleel pon souda idop nam poulou lima tauon : macca dia bole Jered .

¹⁶ Macca Mahalaleel , de blackan wactou sedang dia bole Jered , souda idop , delappan rattous tiga poulou tauon : macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan .

¹⁷ Bagitou Mahalaleel pounja hari samoa adda delappan rattous sambilang poulou lima tauon : macca dia matti .

¹⁸ Jered pon souda idop sa rattous nam poulou dua tauon : macca dia bole Henoch .

¹⁹ Macca Jered , de blackan wactou sedang dia bole Henoch , souda idop delappan rattous tauon : macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan .

²⁰ Bagitou Jered pounja hari samoa adda sambilang rattous nam poulou dua tauon : macca dia matti .

²¹ Henoch pon souda idop nam poulou lima tauon : macca dia bole Methusalah .

²² Macca Henoch souda bedjalan dengan Deos tiga rattous tauon , de blackan wactou sedang dia bole Methusalah : macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan .

C 2

23 Ba-

23 Soo waren alle de dagen van Henoch / drie hondert ende vijf en tsestigh jaer.

24 Henoch dan wandelde met Godt : ende hy en was niet [meer] : want Godt nam hem wech.

25 Ende Methusalah leefde honderd seven en tachtentigh jaer : ende hy gewan Lamech.

26 Ende Methusalah leefde nae dat hy Lamech gewonnen hadde / seven hondert ende twee en tachtentich jaer : ende hy gewan sonen ende dochteren.

27 Soo waren alle de dagen van Methusalah / negen hondert ende negen en tsestich jaer : ende hy sterf.

28 Ende Lamech leefde honderd ende twee en tachtentich jaer : ende hy gewan eenen sone.

29 Ende hy noemde synen name Noach / leggende : Dese sal ons troosten over ons werck / ende over de smerte onser handen / van wegen het aerdtrijck dat de H E E K E verbloeckt heeft.

30 Ende Lamech leefde / na dat hy Noach ghewommen hadde / vijf hondert ende vijf en tnegentigh jaer : ende hy ghewan sonen ende dochteren.

31 Soo waren alle de dagen van Lamech / seven hondert ende seven en tseventigh jaer : ende hy sterf.

32 Ende Noach was vijf hon-
dert jaer oudt : ende Noach gewan
Sem/ Cham/ ende Japhet.

¹ Attan, ambil bawa dia.

23 Bagitou Henoch pounja hari samoia adda tiga rattous nam poulou lima tauon.

24 Henoch pon souda bedjallan dengan Deos : macca dia tidadda lagi carna Deos souda : ambil dia.

25 Methusalah pon souda idop sa rattous delappan poulou toudjou tauon : macca dia bole Lamech.

26 Macca Methusalah , de blackan wactou sedang dia bole Lamech , sou-
da idop toudjou rattous delappan pou-
lou dua tauon macca dia bole annac
annac lelacki daen parampouan.

27 Bagitou Methusalah pounja hari sa-
moia adda sambilang rattous nam pou-
lou sambilang tauon: macca dia matti.

28 Lamech pon souda idop sa ra-
ttaous delappan poulou dua tauon:mac-
ca dia bole annac lacki lackisatou.

29 Macka dia bernamma nammanja
Noach; cattanja : inila adda iborken
cami deri bacardjahan cami daen deri
tangan cami pounja fansara , deri bou-
mi nang Alla Thalla souda bertobat.

30 Macca Lamech , de blackan wa-
ctou mannacalla dia bole Noach, sou-
da idop lima rattous sambilang poulou
lima tauon : macca dia bole annac an-
nac lelacki daen parampouan.

31 Bagitou Lamech pounja hari sa-
moia adda toudjou rattous toudjou
poulou toudjou tauon : macca dia
matti.

32 Noach pon souda touwa lima
rattous tauon : Macca Noach bole
Sem, Cham, dengan Japhet.

Het vj. Capittel.

Gemeyne wellust, ende groote boosheyt des menschen, veroorsaken, nae een respijt van 120 jaren, den Sundtvloet, vers 2. Rensen, 4. Noach vindt genade by Godt, ende ontfanght bevel, ende voorschrift van het maken der Arke, 8, 14. Godts verbondt met Noach, 18, bevel van allerley gedierte, ende voorraet van spyse te nemen in de Arke, 19.

1 Ende het gheschiedde / als de menschen op den aerdtbodem begonnen te vermenichvuldigen / ende hen dochters ghebooren werden :

2 Dat Godes sonen de dochteren der menschen aensagen dat sy schoon waren / ende sy namen hen wþven uþt alle / die sy verkooren hadden.

3 Doe sepde de H E E R E : Mijn Geest en sal niet in eeuwigheyt twisten met den mensche / Deswile hy oock vleesch is : doch syne dagen sullen zijn hondert ende twintigh jaren.

4 In die dagen warender Rienzen op der aerde / ende oock daer nae / als Godts sonen tot de dochteren der menschen ingegaen waren / ende sich [kinderen] ghewommen hadden : dese zijn de geweldige / die van outs geweest zijn marmen van name.

5 Ende de H E E R E sach / dat de boosheyt des menschen menichvuldigh was op der aerde / ende al het gedichtsel der gedachten sp-

nes

Brentihan nang ca nam.

Tagal manusia pounja nassou djahat daen
nacallan besar Alla Thalla bri tau daen
arrham manusia pounja daen segalla
dounja pounja binassahan : adda orang
giganti. Noach bertamou cassian deri
Alla , lagi Alla souro dia cardja Arka,
Alla baiki cauwoul dengan Noach.

1 Macca souda jadi, sedang orang manusia jadi banja de boumi , lagi annac annac parampouan jadi berannac padanja ;

2 Agar annac annac Deos menantang, orang manusia pounja annac annac parampouan,diorang adda roupa baic , lagi diorang ambil istri istri pada sendirinja, deri orang samoa jang diorang souda pili.

3 Tatcalla Alla Thalla catta: Akou pounja Spirito tidadda hari birou dengan orang manusia sampei sa oumor, sebab dia lagi adda dugin : tetapi dia pounja hari hari adda jaddi sa rattous dua poulou tauon.

4 Pada hari hari itou adda orang giganti de boumi , commediën pon lagi , maniacalla annac annac Deos souda batsjampor dengan , orang manusia pounja annac annac parampouan , lagi souda bole annac : inila orang tercawassa itou, jang deri lamima lammanja souda packei näma lacki lacki.

5 Macca Alla Thalla liat orang manusia pounja nacallan de boumi, adda banja warna , lagi segalla kira kiranah deri hatinja pounja angan angan sa

Cap. vj.

G E N E S I S.

nes herten t' allen dage alleenlijck
hoos was.

6 Doe verouwde het den H E E R E / dat hy den mensche op der aerde ghemaect hadde: ende het smertede hem aan sijn herte.

7 Ende de H E E R E sepde: Ick sal den mensche / dien ick gheschapen hebbe / verdelgen van den aerdtbodem / van den mensche tot het ver/tot het kruppende gedierde/ ende tot het gebogelte des hemels toe: want het verouwt my dat ick se gemaeckt hebbe.

8 Maer Noach vondt genade in de oogen des H E E R E N.

9 Dit zijn de geboorten van Noach: Noach was een rechtveerdigh oprecht man in syne geslachten: Noach wandelde met Godt.

10 Ende Noach gewandte drie soonen/ Sem/ Cham/ende Japhet.

11 Maer de aerde was verdorven voor Godts aengesicht: ende daerde was verbult met wrebel.

12 Doe sach Godt de aerde/ende siet/sn was verdorven: Want al het vleesch hadde sijnen wegh verdorven op der aerde.

13 Daerom sepde Godt tot Noach: Alles vleesches eynde is voor mijn aengesichte ghekomien/ want de aerde is doo; hen verbult niet wrebel: ende siet / ick salse met de aerde verderven.

14 Maect u ene Arke van Gopherhout / met kameren sult ghy dese Arke maecten: ende ghy sultse

sa hari hari adda djahat djouga.

6 Tatcalla Alla Thalla souda men-jassal, sebab dia souda jadiacan manusia de boumi: itoula lagi souda jaddi pedis pada hatinja.

7 Macca Alla Thalla catta: Akou mau binassa deri boumi manusia jang akou souda jadiacan , deri manusia sampei binatang , sampei tsjatsjing merancan , lagi sampei boutong de langit: carna beta tsjinta , sebab beta souda jadiacan diorang.

8 Tetapi Alla Thalla souda cassian pada Noach.

9 Inila assal Noach : Noach adda lacki lacki adil,daan betul de antara diapounja assal : Noach souda bedjal-lan dengan Deos.

10 Noach pon souda bole annac lacki lacki tiga orang , Sem, Cham, dengan Japhet.

11 Tetapi boumi souda berbinassa de mouca Deos : macca boumi souda pounou dengan nacallan.

12 Tatcalla Deos souda liat boumi, lagi liatla [boumi] souda berbinassa : carna segalla daging souda binassacan djallanja de boumi.

13 Tagal itou Deos catta pada Noach: segalla daging pounja soudahan souda datan adapan moukako , karna deri diorang tanna souda jaddi pounou dengan nacallan: lagi liatla akou mau roussakan diorang desgan tanna.

14 Baiki · Arka satou pada djouw deri cayou Gopher, dengan bilik bilik vost mester baiki Arka ini : voste lagi mester

sultse hepecken / van binnen ende
van bumpten niet peck.

15 Ende aldus is 't / dat ghpse
maken sult: Drie hondert ellen 3p
de lenghte der Arke / vijftigh ellen
hare breedte/ende dertich ellen hare
hooghte.

16 Ghp sult een venster aan de
Arke maken/ ende sultse volmaken
tot eene elle van boven/ ende de deu-
re der Arke sult ghp in hare 3pde
setten: ghp sultse niet d' onderste/
tweede/ en de derde [verdiepingen]
maken.

17 Want ick/siet/ ick brengē ee-
nen waterbloet over de aerde/ om
alle bleesch/daer een geest des levens
in is / van onder den hemel te ver-
derven: al wat op de aerde is sal
den geest geven.

18 Maer niet u sal ick mijn Ver-
bondt oprichten: ende ghp sult in
de Arke gaen/ghp/ende uwe sonen/
ende uwe hupsorouwe/ende de wij-
ven uwer sonen met u.

19 Ende ghp sult van al wat
leeft/ van allen bleesche/ twee van
elcks doen in de Arke komen/ om
niet u in 't leven te behouden: man-
neken ende wijkken sullen se zijn.

20 Van het gebogelte nae sijnen
aert/ende van het vee na sijnen aert/
van al het kruppende gedierte des
aerdtbodems nae sijnen aert / twee
van elcks sullen tot u komen/ om
die in het leven te behouden.

21 Ende ghp/neemt voor u van
alle spijse/ die ghegeten wordt/ ende
ver-

mester goossok itou dengan galla galla
de dalam pon lagi, de louwar pon lagi.

15 Macca bagini djouw mester
baiki itou: Arka pounja pandjangnja
adda jaddi tiga rattous asta , lebaranja
lima poulou asta, tinginja pon tiga
poulou asta.

16 Jancella satou voste adda baiki
dedalam Arka macca voste adda lan-
cap itou sampei satou asta deri atas,
macca Arka pounja pintou voste adda
tarou de sabelanja: voste adda cardja
itou dengan [baleeuw papan] tiga
lapis.

17 Carna akou , liatla akou adda
boat ayer malille de atas tanna , pada
binassa deri bawa surga segalla daging
nang souda trima spirito beridop: ba-
rang appa samoan nang adda de boumi
adda poutous njauwa.

18 Hanja dengan voste akou mau
bacauwoul: macca voste adda massok
de dalam Arka , voste, dengan voste
pounja annae dengan voste pounja
istri , dengan annac mou pounja istri
famma voste.

19 Macca voste adda boat massoc
de dalam Arka deri segalla daging deri
segalla djenis dua orang, pada tongou
idop dengan voste : diorang adda jaddi
djantan dengan betina.

20 Deri fael bourong, daan deri fael
binatang, daan deri fael tsjatsjing nang
merangkan de boumi , dua orang deri
segalla djenis adda datan pada voste,
agar diorang tingal idop.

21 Macca voste, ambil pada voste
deri segalla maccanannang jaddi mac-
can,

Cap. vij.

G E N E S I S.

versameltse tot u / op datse u / ende
hen tot spijsen zp.

22 Ende Noach dede : nae al/
dat Godt hem geboden hadde / soo
dede hy.

1 Art. cappal besar.

Het vij Capittel.

Godt beveelt Noach , met sijn huysgesin te
gaen in de Arke , vers 1. van allerley reyne
ende onreyne gedierten seker getal tot sich
te nemen , 2. Noach verricht alles na Godts
bevel , 5. De Sundvloet begint , met op-
berstinge van de Fonteynen des groeten
aegrondts van onderen , ende eenen gedui-
rigen plas-regen van bovenen , 10. De
wateren wassen 150 dagen , bedeken de
bergen , ende al wat leven heeft op aerden ,
dat vergaet , 17.

1 D AER na sende de H E E R E
tot Noach : Gaet ghy / en-
de u gantsche hups in de Arke :
Want u hebbe ick gesien rechtveer-
digh voor mijn aengesichte in desen
geliachte.

2 Van alle reyn bee sult ghy tot
u nemen seuen [en] seiven / het man-
neken ende sijn wifken : maer van
het bee dat niet reynenis / twee / het
manneken ende sijn wifken .

3 Oock van't gevogelte des he-
mels seuen [en] seiven / 't manneken
ende 't wifken / om zaet levendigh
te houden / op de gantsche aerde .

4 Want over noch seuen dagen /
sal ick doen regenen op de aerde
veertigh dagen / ende veertich nach-
ten : ende ick sal van den aerdbodem
verdelgen al wat bestaet / dat ick ge-
maeckt

can , daan bacopol pada voste , agar
itou jaddi maccanan pada voste pon
lagi , pada diorang pon lagi .

22 Macca Noach souda boat : sa-
moa seperti Deos souda souro padanja ,
bagitou dia boat .

Brentihan nang ca toudjou .

Alla souro pada Noach agar dia dengan dia
pounja orang de rouma massoc dedalam
Arka . lagi agar dia ambil dalam Arka ,
deri segalla djenis haywan daen bina-
tang deri binatang tsjoutfji pon lagi deri
nang tida tsjoutfji pon lagi . Noach baik-
ki samonja samnea Alla souro . ayer be-
sar datan .

1 C Ommidiën Alla Thalla sou-
da catta pada Noach : massoc
voste dengan voste pounja [orang de]
rouma samoia de dalam Arka : Carna
akou souda liat voste adil adapan mou-
cakou de dalam assal ini .

2 Deri segalla haywan tsjoutfji vo-
ste adda ambil toudjou dengan toud-
jou , nang djantan dengan betinanja ,
hanja deri haywan nang tida tsjoutfji ,
dua nang djantan dengan betinanja .

3 Deri langit pounja bourong lagi
toudjou dengan toudjou , nang djan-
tan dengan betina , pada tongou bidji
idop de atas segalla boumi .

4 Carna de blackan toudjou hari
lagi , akou mau bri oudjang de boumi
ampat poulou hari dengan ampat
poulou malam : lagi akou mau binassa
deri boumi barang appa samoia nang
adda

maeckt hebbe.

5 Ende Noach dede / nae al dat
de ~~H~~~~E~~~~S~~~~E~~ hem geboden hadde.

6 Noach nu was ses hondert
jaer oudt / als de vloedt der wateren
op der aerde was.

7 Soo ginck Noach / ende sijne
sonen / ende sijne hups vrouwe / ende
de wijven sijner sonen met hem in de
Arke / van wegen de wateren des
vloets.

8 Van't reyne bee / ende van't bee
dat niet reyn en was / ende van't ge-
vogelte / ende al wat op den aerdbo-
dem kruppt :

9 Quamender twee [ende] twee
tot Noach inde Arke / 't manneken
ende 't wijsken / ghelyck als Godt
Noach geboden hadde.

10 Ende het geschiedde nae die
seben dagen / dat de wateren des
vloets op der aerde waren.

11 In het ses honderste jaer des
lebens van Noach / inde tweede
maendt / op den seventienden dach
der maent: op desen selven dach zijn
alle foncepnen des grooten Af-
gronts opgebroken / ende de slupsen
des hemels geopent.

12 Ende een plas-regen was op
der aerde veertich dagen / ende veer-
tich nachten.

13 Even op dien selven dagh
ginck Noach / ende Sem / ende
Cham / ende Japhet / Noachs so-
nen / desgelycken Noachs hups-
vrouwe / ende de drie wypven sijner
sonen

adda roupa, nang akou souda jadiacan.

5 Macca Noach souda boat, segal-
la itou nang Alla Thalla souda souro
padanja.

6 Noach pon adda tauwa nam rat-
tous tauon, sedang ayer itou malille
de atas tanna.

7 Bagitou Noach, dengan annanja,
dengan bininja, dengan annanja poun-
ja bini samma dia, souda massok de
dalam Arka, sebab ayer nang adda
malille.

8 Deri haywan nang tsjoutsji, daan
deri haywan, nang tida tsjoutsji, daan
deri bourong, daan barang appa samoan
nang merancan de boumi;

9 Souda datan capada Noach de
dalam Arka, dua dua nang djantan
dengan betina, bagimanna Deos sou-
da souro pada Noach.

10 Macca souda jaddi de blackan
toudjou hari itou, agar ayer itou malil-
le de atas tanna.

11 Pada tauon nang ca nam rat-
tous deri Noach pounja idoppan, pada
boulang nang ca dua, pada hari nang
ca toudjoublas deri boulang itou: pa-
da hari itou djouga cadallamna besar
pounja matta ayer samoan souda bela,
daan langit pounja janella souda
bouca.

12 Macca oudjang besar adda de
atas tanna ampat poulou hari den-
gan ampat poulou malam.

13 Betul pada hari itou Noach, den-
gan Sem, dengan Cham, dengan Ja-
phet, Noach pounja annac, samma
Noach pounja istri, daan annanja
pounja istri tiga orang, souda massoc
den-

sonen mit hen in de Arke.

14 Sy ende al 't gedierte na sijnen aert/ende al 't bee na sijnen aert/ende al 't kruppende ghedierte / dat op der aerde krappt/na sijnen aert/ende alle 't gebogelte na sijnen aert/alle vogelken van allerley vleugel.

15 Ende van alle vleesch / daer een geest des levens in was / quamender twee [en] twee tot Noach in de Arke.

16 Ende die daer quamien / die quamien manneken ende wijsken/ van allen vleesche/ ghelyck als hem Godt bevolen hadde : Ende de H E E N E sloot achter hem toe.

17 Ende die vloet was veertigh dagen op der aerde/ende de wateren vermeerderden / ende hieven de Arke op / soo datse oprees boven der aerde.

18 Ende de wateren namen de overhandt/ende vermeerderden seer op der aerde: ende de Arke ginck op de wateren.

19 Ende de wateren namen gantsch seer d'overhant op der aerde: soo dat alle hooge bergen / die onder den gantschen hemel zijn / bedeckt werden.

20 Vijfthien ellen om hoogenamen de wateren d'overhandt : ende de bergen werden bedeckt.

21 Ende alle vleesch/ dat sich op d'aerde roerde/ Gaf den geest/ van 't gebogelte/ende van 't bee/ ende van 't wildt ghedierte / ende van al het kruppende gedierte / dat op d'aerde kroop/ende alle mensche.

22 Al

dengan dia de dalam Arka:

14 Diorang, dengan binantang segalla faël, dengan haywan segalla faël, dengan tsjatsjing , nang merancan de tanna, segalla faël, dengan bourong segalla faël , segalla bourong deri sayap segalla warna.

15 Daan deri segalla daging , jang adda spirito beridop, souda datan , dua dua pada Noach de dalam Arka .

16 Macca diorang nang datan,dua orang datan djantan dengan betina , deri segalla daging , bagimanna Deos souda souro padanja : macca Alla Thalla souda toutop de blackan dia.

17 Macca 'oudjang itou adda de boumi ampat poulou hari , daan ayer souda jaddi banjac , daan ankat Arka, bagitou agar dia naic de atas tanna.

18 Macca ayer souda jaddi cras, daan jaddi banjac facali de tanna:daan Arka souda anjor de ayer.

19 Macca ayer jaddi cras sa cali de tanna : bagitou agar gounou tingi samo , nang adda de bawa segalla langit, jaddi toutop.

20 Limablas asta ca atas ayer souda menang : macca gounou jaddi toutop.

21 Macca segalla daging, nang bega sendirinja de boumi souda poutous njauwa, deri bourong , daan deri haywan , daan deri binatang outang, daan deri segalla tsjatsjing, nang merangkan de tanna,dengan manusia segalla orang.

22 Ba-

Cap. viij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 14

22 Al wat eenen adem des geestes des levens in syne neusgaten hadde / van alles wat op het drooge was / is gestorven.

23 Alsoo wert verdelght al wat bestont / dat op den aerthodem was / van den mensche aen tot het vee / tot het kruppende ghedierte / ende tot het gevogelte des hemels / ende spy werden verdelght vander aerde : Doch Noach alleen bleef over / ende wat met hem inde Arke was.

24 Ende de wateren hadden de overhandt boven d'aerde / hondert ende vijftigh dagen.

1. Hebr. malilieban.

Her viij. Capittel.

De Fonteyne des afgronts , ende de wolcken worden ghestopt , waer door de wateren stille worden , ende allencxkens verloopen , vers 1. De Arke sett haer neder op 't ghebergte van Ararat , 4. Noach laet een Rave vliegen , ende daer na eene Duyve , die met een Olijf-tacxken weder komt , 7. Het aerdrijck is weder droog , 13. Noach gaet met al , dat by hem was , op Godts bevel , uyt de Arke , 16. Bouwt eenen Altaer , ende offert , 20. Godt belooft de Aerde niet meer alsoo om 's menschen wille te verderven , 21.

1 Ende Godt ghedachte aen Noach / ende aen al het ghe- dierte / ende aen al het vee / dat niet hem inde Arke was : ende Godt dede eenen windt over d'aerde doez- gaen / ende de wateren wierden stille.

2 Ook werden de fontepnen des afgrondts / ende de slupsen des hemels

22 Barang appa samoja jang adda nafas deri spirito beridop de dalam dia pounja idong , deri samoja nang adda de cring , souda matti.

23 Bagitou jaddi berbinassa barang appa samoja nang souda jaddi , nang adda de boumi , deri manusia sampei haywan , sampei tsjatsjing , daan sampei bourong de langit , macca diorang jaddi berbinassa deri boumi : Tetapi Noach kendiri tingal idop , daan Arka pounja isi dengan dia .

24 Ayer pon adda cawassa atas tanna , sa rattous lima poulou hari .

Brentihan nang ca de lappan.

Cadallanj a pounja matta ayer daen awang jadi toutop , bagitou ayer ayer souda jadi todo , lagi palahan palahan jadi kitsjil . Arka badiri de gounong Ararat . Noach bri lapas bourong gogga satou , commiedien merepatti satou nang combali dengan pohon minja pounja dauon . boumi souda bacring . Noach dengan isi Arka samoja souda callouwar deri Arka .

1 D Eos pon souda ingat pada Noach , daan pada segalla binnantang , daan pada segalla haywan , nang adda dengan dia de dalam Arka : macca Deos souda boat bedjallan angin de atas tanna , daan ayer souda jaddi todo .

2 Cadallamnja pounja matta ayer , daan surga pounja janella lagi souda jaddi

Cap. viij. GENESIS. Cap. viij.

hemels gesloten: ende de plas-regen vanden hemel wert opgehouden.

3 Daer toe keerden de wateren weder van hoven der aerde / henen ende weder vloepende: ende de wateren namen af ten eynde van honderd ende vyftigh dagen.

4 Ende de Arke rustede in de seconde maent / op den seventhienden dagh der maendt / op de bergen van Ararat.

5 Ende de wateren waren gaende / ende afnemende tot de thiende maent: in de thiende [maent] op den eersten der maent/werden de toppen der bergen gesien.

6 Ende het geschiedde ten eynde van veertigh dagen / dat Noach de venster der Arke/ die hy ghemaect hadde / open dede.

7 Ende hy liet eenen Kabe uyt: die dickt wils henen ende weder ginck: tot dat de wateren van hoven de aerde verdrooght waren.

8 Daer nae liet hy eene Dupbe van sich uyt/ om te sien of de wateren ghelycht waren van hoven den aerdtboden.

9 Maer de Dupbe en bondt geene ruste voor het hol haers voets: soo keerde sy weder tot hem in de Arke: want de wateren waren op de gantsche aerde: ende hy stak syne handt uyt / ende namse / ende brachtse tot sich in de Arke.

10 Ende hy verbepdde noch seven andere dagen: doe liet hy de Dupbe wederom uyt de Arke.

11 Ende

jaddi toutop : daan oudjang deri surga souda lepas.

3 Ayer nang adda de atas tanna lagi souda poulang daan malille ca sanna ca marre : daan lepas sa rattoos lima poulou hari ayer souda jaddi kitsjil.

4 Pada boulang pon nang ca toudjou pada hari nang ca toudjou blas, Arka souda brenti de atas gounong Ararat.

5 Macca ayer adda bedjallan djallan daan jaddi kitsjil sampei boulang nang ca sa poulou : pada boulang nang ca sa poulou pada hari nang bermoula deri boulang , gounong pounja oudjung souda caliatan.

6 Macca de blackan ampat poulo hari souda jadi , agar Noach bouka Arka pounja janella , nang dia souda baiki.

7 Daan dia bri callouwar bourong goggafatou : nang banjac cali souda oulang datan , sampei ayer nang adda de atas tanna souda bacring.

8 Commediën dia souda bri callouwar deri dia merepatti satou , pada liat calou calou ayer souda lalou deri tanna pounja mouca.

9 Tetapi merepatti tida bertamou tampat brenti pada kackinja : sebab itou dia combali pada dia de dalam Arka; carna ayer adda de atas segalla tanna : macca dia callouwar tanganja, daan ambil dia daan bawa dia capada dia de dalam Arka.

10 Macca dia nanti lagi toudjou hari lain : tatcalla dia combali bri callouwar merepatti deri Arka.

11 Daan

Cap. viij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 15

11 Ende de Dupbe quam tot hem tegen den avondt-tijdt / ende siet een afgebroken olijf bladt was in haren beck: soo merckte Noach dat de wateren van boven de aerde gelicht waren.

12 Doe vertoef de hy noch seuen andere dagen: ende hy liet de Dupbe upt / maer sy en keerde niet meer weder tot hem.

13 Ende het gheschiedde in het ses hondertste ende eerste jaer / in de eerste [maent] op den eersten der selver maent/ dat de wateren droogden van boven der aerde / doe dede Noach het decksel der Arke af/ende sach toe / ende siet den aerdtbodem was gedrooght.

14 Ende in de tweede maent/ op den seben en twintichsten dagh der maent / was de aerde op-ge-droocht.

15 Doe sprack Godt tot Noach/ seggende:

16 Gaet upt de Arke: ghp/ende uwe hups vrouwe/ ende uwe sonen/ ende de wppen uwer sonen met u.

17 Al het gedierte dat met u is/ van allen vleesche / aen ghebogelte/ ende aen bee/ ende aen al het krupende gherdierte / dat op der aerde kruppt/doet met u uptgaen: ende dat sy overvloedelick voort teelen op der aerde/ende vruchtbaer zijn/ ende vermenighvuldigen op der aerde.

18 Doe ginck Noach upt/ ende syne

11 Daan merepatti souda datan capada dia ampir waqtou petang hari, lagi liatla, pohon-minja pounja dauwon berpongou adda dalam mouloninja : daan Noach souda mengarti ayer , nang adda de atas tanna , souda bacing.

12 Macca dia nanti lagi toudjou hari lain , daan dia bri callouwar merepatti , tetapi dia tida combali lagi capada dia.

13 Macca pada tauon nang ca nam rattous satou, pada boulang nang bermoula , pada hari nang bermoula deri boulang itou,souda jadi agar'ayer nang adda de atas tanna jadi cring : daan Noach souda callouwar Arka pounja toudong, daan dia liat,lagi liatla tanna pounja mouca souda cring.

14 Macca pada boulang nang ca dua , pada hari nang ca dua poulo toudjou , tanna souda bacing.

15 Tatcalla Deos souda catta pada Noach , cattanja :

16 Callouwar deri Arka: voste daan voste pounja istri , daan voste pounja annac , daan annac-mou pounja istri dengan voste.

17 Binantang samoan nang adda dengan voste , deri segalla dagin, dalam bourong , dalam haywan ; daan dalam segalla tsjatsjing, nang merangkan de tanna, antar de louwar dengan voste : daan beér diorang merangkan atas tanna , daan tombo daan jaddi banjac banjac de atas tanna.

18 Tatcalla Noach souda callouwar den-

Cap. ix. G E N E S I S.

syne sonen/ende syne hups vrouwe/
ende de wypen syner sonen met
hem.

19 Al het gedierte / al het krup-
pende/ende al het gevogelte / al wat
sich op der aerde voert: nae hare ge-
slachten/gingen uyt de Arke.

20 Ende Noach bouwde den
H E E K E eenen Altaer: ende hy
nam van al het reyn vee / ende van
al het reyn ghevogelte/ende offerde
brand-offeren op dien Altaer.

21 Ende de H E E K E roock
dien lieffelicken reuck / ende de
H E E K E sepde in sijn herte:
Ick en sal voortaen den aerdtbo-
den niet meer verbloecken om des
menschen wille/ want het gedichtsel
van 's menschen herte is boos van
sijner ienght aen : ende ick en sal
voortaen niet meer al het levende
gaen/ gelijck als ick gedaen hebbe.

22 Voortaen alle de dagen der
aerde/en sullen zaepinge/ en ooghst/
ende konde/ ende hitte/ ende somer/
ende winter/ ende dach/ende nacht/
niet ophonden.

Het ix. Capittel.

Godt vernieuwt synen segen nae den Sundt-
vloet over de menschen, vers 1. vergunt,
ende verbiedt haer sekere spyse , 3. verordent
straffe op den dootslach, 5. stelt den
Regenboge tot een teycken sijns verbonts,
dat geen algemeyne Sundtvloet meer op
aerden komen sal , 9. Noach plant den
Wijntoek, 20. ende wort inden slaep des
dronkenschaps van wegen sijner naeckte-
helyt van Cham beschimpt, 22. die daer
over

dengan annac annanja dengan binin-
ja , dengan annanja pounja bini sam-
ma dia.

19 Segalla binatang, segalla nang
merangkan , daan segalla bourong , ba-
rang appa samoanang begta sendirin-
ja de tanna: dengan assal assalnja sou-
da callouwarderi Atka.

20 Macca Noach souda baiki tam-
pat sombahansatou pada Alla Thalla:
daan dia ambil deri segalla haywan
tsjoutsji , daan deri segalla bourong
tsjoutsji,daan dia bersomba sombahans
terapi atas tampat sombahansitou.

21 Macca Alla Thalla souda tsjong
babauw sedap itou : daan Alla Thalla
cattadedalam hatinja : Akou tida adda
tobat combali pada tanna sebab
manusia : carna kira-kirahan deri ma-
nusia pounja hati adda djahat deri
djaman mouda : Akou lagi tida adda
poukol combali segalla nang idop , se-
erti akou souda boat.

22 Deri pada sacarang tanna poun-
ja hari samoan , moussim pada ambor
benêê daan pada iris, daan dingin daan
pannas,daan cring,daan oudjang,daan
seang, daan malam , tida adda brenti.

Brentihan nang ca sambilang.

De blackan ayer besar jtou. Alla iborken
manusia combali dengan djandjihan
deri dia pounja paliharehan. bri tau
maccanan appa dia mester maccan, lagi
appa tida. adjar bagimanna patout hou-
com orang nang bounou manusia. bri
benang raija pada tanda deri dia poun-
ja

over met sijne naekomelingen wordt ver-vloeckt, 25. maer Sem ende Japheth ghe-segent, 26. Noachs ouderdom, ende doort, 29.

1 Ende Gedt segende Noach
ende spne sonen/ende hy sep-
de tot hen: Zijt vruchtbaer / ende
vermenighvuldiget/ ende verbullen
de aerde:

2 Ende u lieder vreese/ende u lie-
der verschrickinge zy over al het
gedierte der aerde/ ende over al het
ghevogelte des hemels: in al wat
sich op den aerdhoden roert/ende in
alle visschen der Zee: sy zijn in u we-
hant overgegeben.

3 Al wat sich roert / dat leven-
digh is/zij u tot spijsse: ick heb het u
niet gegeve/ gelijck het groene kruyt.

4 Doch het vleesch met spne zie-
le [dat is] synen bloede / en sult ghp-
niet eten.

5 Ende voorwaer ick sal u bloet
[het bloet] uwer zielen epschen / van
de hant aller gedierte sal ick het ep-
schen: oock van de handt des men-
schen/ van de hant eenes pegelicken
spnes broeders sal ick de ziele des
menschen epschen.

6 Wie des menschen bloet ver-
giet/ sijn bloet sal door den mensche
vergotten worden: want Godt heeft
den mensche na[sijn] heelt gemaeckt.

7 Maer ghplieden/weest vrucht-
baer/

ja canwoul, macca tida datan combale
ayer besar bayitou de tanna. Noach tan-
nam pohon anghor.

1 Macca Deos souda palihara
Noach dengan annac annan-
ja: daan catta pada diorang: Tombo
daan jaddi banjac daan pounouakan
tanna.

2 Daan jouworang pounja tacot-
tan, daan djouworang pounja tercoud-
jottan adda jaddi de atas segalla binan-
tang deri tanna, daan de atas segalla
bourong deri langit, de dalam barang
appa samoan nang merancan de boumi,
daan dedalam segalla ican deri laout:
diorang samoan adda de dalam tangan-
mou pounja cawassa.

3 Barang appa samoan nang begra
sendirinja, nang adda idop, adda jaddi
pada djouworang pounja maccanan:
samoan itou akou souda cassie pada
djouworang seperti sayor idjou.

4 Tetapi daging dengan djiwanja,
artinja, dengan daranja, jangan mac-
can.

5 Carna songo songo akou mau
minta daramou, djiwamou pounja
[dara]: deri segalla binatang pounja
tangan akou mau minta itou; deri ma-
nusia pounja tangan lagi, deri segalla
orang pounja soudara pounja tangan
akou mau minta manusia pounja
djiwa.

6 Sjappa tompa manusia pounja
dara, dia pounja dara adda jaddi tom-
pa deri manusia: carna Deos souda ja-
diacan manusia seperti touladangnya.

7 Hanja djouworang tombo daan
jaddi

Cap. ix.

G E N E S I S.

baer/ende vermenichvuldicht: teelt overvloedighlick voort op der aerde/ ende vermenighvuldicht op de selve.

8 Voorder sepde Godt tot Noach / ende tot syne sonen met hem/ seggende:

9 Maer ick/ siet / ick richte mijn Verbondt op met u/ ende met uwēn zade nae u.

10 Endz met alle levendige ziele/ die niet u is/van't gevogelte/van't vee/ende van alle gedierde der aerde met u : van alle die uyt de Arke gaen zijn / tot al het ghedierde der aerde toe.

11 Ende ick richte mijn Verbondt op met u / dat niet meer alle vleesch van de wateren des Vloets sal worden uytgeroepet: ende datter geen Vloedt meer zijn en sal / om de aerde te verderven.

12 Ende Godt sepde: Dit is het teecken des verbondts/ dat ick geve tusschen my/ende tusschen u lieden/ ende tusschen alle levendige ziele/ die niet u is : tot eenwige geslachte.

13 Mijnen Boge hebbē ick gegeben in de wolcken: die sal zijn tot een teecken des verbondts/ tusschen my/ende tusschen de aerde.

14 Ende het sal gheschieden als ick wolcken over d'aerde brengt/ dat dese boge sal gesien worden inde wolcken,

jaddi banjac : bole annac banjac de tanna, daan jaddi banjac de atas itou.

8 Deos lagi souda catta pada Noach , daan pada annac annanja dengan dia, cattanja :

9 Akou pon, liatla, akou baiki akou pounja cauwoul dengan djouworang, daan dengan djouworang pounja bidji de blackan djouworang.

10 Lagi dengan njawa idop samoë, nang adda dengan pakanira orang, deri bourong, deri haywan , lagi deri tanna pounja binatang samoë, dengan pakanira orang : deri segalla djenis nang souda calluor deri Arka , nen courang satou deri tanna pounja binatang samoë.

11 Lagi Akou menboat Akou pounja cauwoul dengan pakanira orang , agar segalla daging jangan combali jadi binassa, deri ayer ayer itou besar agar jangan combali malille ayer pada binassa tanna.

12 Lagi Deos catta : inila adda cauwoul pounja tanda, nang Akou bri de tengen Akou daan de tengen djouw orang daan de tengen 'njawa idop samoë , nang adda dengan djouw orang selamma adda assal assal djouga.

13 Akou pounja , pana Akou souda tarou de dalam auwang auwang, inila adda djaddi pada tanda deri cauwoul de tengen Akou lagi de tengen tanna.

14 Lagi adda jadi sedang Akou bri auwang auwang atas tanna , 'pana itou adda caliatan de dalam anwang anwang.

wolcken.

15 Dan sal ick gedencken aen mijn verbont / 't welck is tusschen my / ende tusschen u / ende tusschen alle lewendige ziele van allen vleesch : ende de wateren sullen niet meer wesen tot eenen vloet / om alle vleesch te verderven.

16 Als desen hoge inde wolcken sal zijn / soo sal ick hem aensien / om te gedencken aen het eeuwigh verbondt tusschen Godt / ende tusschen alle lewendige ziele / van allen vleesch / dat op der aerden is.

17 Soo sepde dan Godt tot Noach : Dit is het teecken des verbondes / dat ick opgericht hebbe tusschen my / ende tusschen alle vleesch / dat op der aerden is.

18 Ende de sonen Noachs die up de Arke gingen / waren Sem / ende Cham / ende Japheth : ende Cham die is de vader van Canaan.

19 Dese drie waren de sonen van Noach : ende van dese is de gantsche aerde oversprekt.

20 Ende Noach begon een Ac kerian te zijn : ende hy plantte eenen wijngaert.

21 Ende hy dronck van dien wijn / ende wert droncken : ende hy onthlootte sich in 't midden syner tente.

22 Ende Cham / Canaan's va der / sach sijs vaders naeckthept / ende hy gaf het synen beyden broederen daer huyten te kennen.

23 Doe nam Sem / ende Ja pheth

auwang .

15 Lagi Akou mau ingat pada Akou pounja cauwoul , nang adda de tengahou daan de tengahou orang , daan de tengahou idop samoia deri segalla daging , lagi ayer ayer tida me ster malille combali begitou , pada binassa segalla daging .

16 Mannacalla pana itou adda jadi de dalam auwang auwang Akou mau menantang itou , pada ingat pada cauwoul itou terkakal , de tengah Deos daan de tengah segalla njauwa idop , deri segalla daging , nang adda atas tanna .

17 Begitou pon Deos catta pada Noach : Inila adda cauwoul pounja tanda nang Akou souda menboat , de tengah Akou daan de tengah segalla daging nang adda de tanna .

18 Lagi Noach pounja annac annac lelacki , nang souda callouwar deri Arka , adda Sem , dengan Cham , dengan Japheth , lagi Cham adda Canaan pounja bappa .

19 Tiga ini adda Noach pounja annac lacki lacki deri dia orang pon segalla tanna souda jadi pounou .

20 Lagi Noach souda Moulai jadi orang dousson , lagi dia souda tannam coubon anghor .

21 Lagi dia souda Minom deri coa anghor itou , lagi dia jadi mabock ; lagi dia talandjang acan + sendirinja dalam dia pounja barong barong .

22 Lagi Cham Canaan pounja bappa souda liat bappanja pounja talan djangnja , lagi dia britau pada dia pounja dua basoudara de louwar .

23 Hanja Sem dengan Japheth

souda

pheth een kleet / ende sy lepden 't op
haer heyder schouderen / ende gin-
gen achterwaerts / ende bedeckten
de naeckthept haers vaders : ende
haer aengelichten waren achter-
waerts [gekeert], so dat sy de naeck-
hept haers vaders niet en sagen.

24 Ende Noach ontwaecte van
synen wijn : ende hy merckte wat
syn klepste soon hem ghedaen
hadde.

25 Ende hy sepde : Verbloeckt
zij Canaan : een knecht der knech-
ten zij hy synen broederen.

26 Voorde sepde hy : Gelegent
zij de Hemel te Godt Semis :
ende Canaan zij hem een knecht.

27 Godt brypte Japheth uyt/
ende hy woone in Semis tenten :
ende Canaan zij hem een knecht.

28 Ende Noach leefde naer den
vloedt / drie hondert ende vijftigh
jaer.

29 Soo waren alle de dagen
van Noach / negen hondert ende
vijftigh jaer : ende hy sterf.

1 Hebr. djiwa ; bagitou barang cali kita taron njawa, agar itou ganti djiwa maniacalla jadi carta
deri haywan, binatang, bourong. 2 Hebr. sampei assal assal tercatal attau sampei cacaal pounja
assal assal. 3 Artinja pana oudjang attau benang radja. 4 Artinja dia pounja tampat
malon. 5 Hebr. pali-hara.

Hot x. Capittel.

Uytbreydinge des menschelijken gheslachts
door de drie sonen van Noach, welcker na-
komelingen met haere woonplaetsen ver-
haelt

souda ambil barang kayn , lagi tarot
itou atas dia orang dua orang pounja
bahou , lagi oundor ca blackan lagi
toutop bappanja pounja talandjang-
nya, lagi dia orang souda balie dia orang
pounja mouca, begitou agar dia orang
tida liat bappanja pounja talan-
djangnya.

24 Lagi Noach souda bangon deri
dia pounja anghor , lagi dia souda tau,
appa dia pounja annac bongsou souda
boat pada dia.

25 Lagi dia souda carta: Tobat pa-
da Canaan , dia mester jadi hamba
pounja hamba de antara dia pounja
soudara.

26 Dia lagi souda carta : Alla Thal-
la Sem pounja Deos jadi 'poudji, lagi
Canaan jadi dia pounja hamba.

27 Deos palihara pada Japheth,
lagi dia mester doudoc de dalam Sem
pounja barong barong, lagi Canaan ja-
di dia pounja hamba.

28 Lagi Noach souda idop de
blackan , ayer itou besar, tiga ratous li-
ma poulou tauon.

29 Begitou Noach pounja hari hari
samoia souda sambilang rattous lima
poulou tauon commediën dia souda
matti.

Brentihan nang ca sa poulo.

Assal attauw poupou deri tiga annae Noach
dengan dia orang pounja negri negri
daan

haelt worden. Van Japheth, vers 2. Van Cham, 6. Onder dese zijn Nimrod, ende Assur, 8, 11. Van Sem, 21.

1 Dit nu zijn de gheboorten van Noachs sonen/ Sem/ Cham/ ende Japheth : ende hen werden sonen ghebooren nae den vloet.

2 Desonen Japhets zijn / Gomer/ende Magog/ende Madai/ende Javan/ende Tубат/ende Melech/ende Tiras.

3 Ende de sonen Gomers zijn: Askenaz/ende Riphath/ende Togarma.

4 Ende de sonen Javans zijn: Elisa/ende Tarlis: Chittim ende Dodanim.

5 Van dese zijn verdeelt de Eilandern der volcken in hare Landtschappen/ elck nae spne sprake: nae haere hupgesinnen / onder haere volcken.

6 Ende Chams sonen zijn/ Cus ende Mitsraim/ ende Put/ ende Canaan.

7 Ende de sonen van Cus zijn/ Seba/ende Havila/ende Sabta/ende Raema/ende Sabtecha: ende de sonen van Raema zijn/ Scheba/ende Dedan.

8 Ende Cus gewan Nimrod: dese begon gheweldigh te zijn op aerden.

9 Hy was een geweldigh jager voor het aengesicht des H E E K E H: daerom wort geslept: Gelijck Nimrod een geweldigh jager voor

daan tampat doudoc. deri Japheth, v. 2. deri Cham, 6. de antara dia orang adda Nimrod daan Assur, 8, 11.

1 Nila adda assal deri Noach pounja annac annac lacki lacki Sem, Cham dengan Japheth , lagi de blackan ayer itou besar deri dia orang souda jadi annac annac lacki lacki.

2 Japheth pounja annac lacki lacki adda Gomer dengan Magog dengan Madai , dengan Jawan , dengan Toubal,dengan Mesech,dengan Tiras.

3 Lagi Gomer pounja annac lacki lacki adda Askenas , dengan Riphath, dengan Togarma.

4 Lagi Jawan pounja annac lacki lacki adda Elisa,dengan Tharsis,Chittim,dengan Dodanim.

5 Dia orang souda men bagi orang orang pounja poulou poulou dalam dia orang pounja negri negri seperti adda dia orang pounja bassa seperti adda dia orang pounja orang de rouma de antara dia orang pounja assal.

6 Lagi Cham pounja annac lacki lacki adda Cus, dengan Mitsraim , dengan Put,dengan Canaan.

7 Lagi Cus pounja annac lacki lacki adda Seba,dengan Havila,dengan Sabta,dengan Raëma,dengan Sabtecha: lagi Raëma pounja annac lacki lacki adda Scheba dengan Dedan.

8 Deri Cus lagi souda jadi Nimrod inila souda moulay jadi orang tercawassa atas tanna.

9 Dia souda adda orang cras pada oussir adapan Alla Thalla pounja mouca tagal itou orang catta, seperti Nimrod orang cras pada oussir adapan Alla

Cap. x.

GENESIS.

voor het aengesicht des H E E
G E D.

10 Ende het beginsel synes
rijks was Babel/ende Erech/ende
Accad / ende Calne inden lande
Sinear.

11 Uyt dit selve landt is Assur
uytgegaen / ende heeft ghebonwt
Nineve / ende Rehoboth / Ir / ende
Calah /

12 Ende Sisera/ tusschen Nine-
ve/ ende tusschen Calah : dat is die
grootte stadt.

13 Ende Misraim gewan Lu-
dim/ende Anamim/ ende Lehabim/
ende Naphtuhim.

14 Ende Pathrusim/ ende Cas-
luhim/van daer de Philisteinen uyt
gekommen zyn/ende Caphtorim.

15 Ende Canaan gewan Zidon/
synen eerst - gebooren/ende Heth.

16 Ende den Jebusi/ ende den
Emori/ende den Girgasi.

17 Ende den Hivvi / ende den
Arki/ende den Sini.

18 Ende den Arvadi / ende den
Zemari/ende den Hamathi: ende
daer nae zyn de hupselgheten der
Canaaniten verspreidet.

19 Ende de lantpale der Canaan-
iten was van Zidon / daer ghyp
gaet nae Gerar tot Gaza toe: daer
ghyp gaet na Sodom ende Gomor-
ra / ende Adama / ende Zebaim/ tot
Lasa toe.

20 Dit zyn Chams sonen/ nae
hare hupselgheten/ nae hare spra-
ken: in hare landtschappen/in hare

volc-

Thalla pounja mouca.

10 Lagi Babel souda adda moulan-
ja deri dia pounja alam dengan Erech,
dengan Accad , dengan Calne de da-
lam negri Sinear.

11 Deri negri itou djouga Assur
souda calouwar lagi souda memboat
Nineve, dengan Rehobath , Ir, dengan
Calah.

12 Dengan Resen, de tengen Ninive
daan de tengen Calah : itou la adda ne-
gri itou besar.

13 Lagi deri Mitsraim souda jadi
Loudim , dengan Anamim , dengan
Lehabim, dengan Naphtuhim.

14 Dengan Pathrusim , dengan
Casluhim , deri siappa orang Philistini
souda djadi dengan Caphtorim.

15 Lagi deri Canaan souda djadi
Zidon dia pounja annac + nang dou-
lou dengan Heth.

16 Jebusi, dengan Emori, dengan
Girgasi lagi.

17 Hivvi, dengan Arki,dengan Sini
lagi.

18 Arvadi, dengan Semari, dengan
Hamathi: lagi commediën Canaan
pounja assal souda doudoc djau sini
fanna.

19 Oudjang tanna pon deri annac
annac Canaan souda adda deri Zidon,
de manna orang pegi de Gerar sampai
Gaza : de manna orang pegi de So-
dom daan Gomorra , daan Adama,
daan Seboim sampeii Lasa.

20 Inila adda Cham pounja annac
lacki lacki dalam dia orang pounja
negri negri dalam dia orang poun-
ja

volckeren.

21 Voorts zijn Sem [sonen] gedoren / de selve is oock de vader aller sonen van Heber / broeder van Iapheth de grootste.

22 Sem's sonen waren Elam / ende Assur / ende Arphaxad / ende Lud / ende Aram.

23 Ende Arams sonen waren / Uz / ende Hul / ende Gether / ende Mas.

24 Ende Arphaxad gewan Selah : ende Selah gewan Heber.

25 Ende Heber werden twee sonen geboren : des eenen naem was Peleg : want in syne dagen is de aerde verdeelt : ende spnes broeders naem was Joktan.

26 Ende Joktan ghewan Almodad / ende Seleph / ende Hazarmabet / ende Jarah.

27 Ende Hadoram / ende Uzal / ende Dikla :

28 Ende Obal / ende Abimael / ende Scheba :

29 Ende Ophir / ende Havila / ende Jobab : dese alle waren Joktans sonen.

30 Ende hare wooninge was van Mescha af / daer ghy gaet nae Sephar / t' ghebergte van't Oosten.

31 Dic zijn Sem's sonen / nae hare hupsissen / nae hare spraken : in hare lantschappen / na hare volckeren.

ja orang.

21 Deri Sem lagi souda jadi annac annac lacki lacki , ini adda bappa deri Heber pounja annac samoza , ade deri Japheth nang ' kaka.

22 Sem pounja annac annac lelacki souda adda Elam , dengan Assur , dengan Arphaxad , dengan Lut , dengan Aram .

23 Lagi Aram pounja annac annac souda adda Uz , dengan Hul , dengan Gether , dengan Mas .

24 Lagi Arphaxad souda bolc Selah , lagi Selah souda bolc Heber .

25 Lagi deri Heber souda jadi annac lacki lacki dua orang satou pounja namma adda Peleg , carna de dalam dia pounja oumor tanna souda jadi bagi bagi : lagi sodaranja pounja namma adda Joktan .

26 Lagi Joktan souda bole Almodad , dengan Seleph , dengan Hazarmavet , dengan Jarah .

27 Dengan Hadoram , dengan Uzal , dengan Dikla .

28 Obal , dengan Abimael , dengan Scheba lagi .

29 Ophir , dengan Havila , dengan Jobab , lagi ini samoza souda adda Joktan pounja annac .

30 Lagi dia orang pounja tampat doudoc souda adda deri Mescha de manna orang bedjalan de Sephar , sampei gounong gounong deri timor .

31 Inila adda Sem pounja annac annac de dalam dia orang pounja assal de dalam dia orang pounja bassa bassa , de dalam dia orang pounja negri negri , de dalam dia orang pounja poupou .

32 Inila

Cap. xj.

G E N E S I S.

32 Dit zijn de hupsgeissen der sonen van Noach / na hare geboorte in hare volckeren: ende van dese zijn de volckeren op de aerde verdeelt na den Vloet.

32 Inila adda assal deri Noach pounja annac annac lacki lacki, begitou se pertidia orang souda jadi de dalam dia orang pounja poupou, lagi deri orang ini orang orang souda jadi nang de blackan ayer ayer itou besar souda doudoc sini sanna atas tanna.

1 Tharsis dia souda adda bappa deri orang de negri Cilicien, daan negri radja attau negri nang cappalla deri tanna Cilicien jadi bernamma Tharsis: de negri itou Apostolo Paulo souda djadi berannac: liat berboatang deri Apostol Cap. 22. 37. 2 Dia adda bappa deri orang Mitfraim nang souda doudoc de negri misri attau Egypten. 3 Orang alim daan pandita kira kira dia souda adda orang cras orang tercoat pada oußir baywan lagi binatang daan manusia lagi. 4 Attau soulong attau pertama. 5 Attau soulong attau pertamma, bermoula. Hebr. nang lebe besar.

Het xj. Capittel.

Alle menschen hadden tot deser tijdt toe eenerley spraecke, vers 1. De kinderen der menschen bestaan eene Stadt, met eenen feer hoogen Tooren uyt enckele trofsheyt te bouwen, 3. Godt belet haer werck door verdeylinge der spraken, ende verstroytse van malkanderen door de werelt, 6. Babel bekomt daer van den name, 9. Sems naekomelingen tot op Abraham, 10. die met sien vader, Sarai, ende Lot, treckt uyt Ur der Chaldeen nae Haran, 29.

1 Ende de gantsche aerde was van eenerley sprake / ende eenerley woorden.

2 Maer het geschiedde als sy tegen 't Oosten ridgen / dat sy eene leegte vonden inden lande Sinear/ ende sy woonden aldaer.

3 Ende sy lepden een peder tot synen naesten: Kom aen / laet ons tichelten striicken / ende wel doozerbranden: ende de tichel was hen voor steen/ en 't lijm was hen voor leem.

4 Ende

Brentihan nang ca sa blas.

Orang cardha tjandi attau riang batou nang tingi itou de negri Babel Alla batsjampor orang pounja bassa daan lidha, berambor manusia sini sanna de segalla boumi; poupou deri Sem sampei pada Abraham. Dia dengan bappanja, daan Sarai, daan Lot, pegi deri Ur Chaldea de Haran.

1 Lagi segalla tanna souda adda bassa satou djouga lagi bacatahan satou djenis djouga.

2 Terapi souda djadi maniacalla dia orang souda pegi ca timor dia orang souda bartamou barang tanna ratta de dalam tanna Sinear, lagi dia orang souda doudoc de sanna.

3 Lagi dia orang souda catta satou pada lain baycla beér: kitta orang baicki batou lagi backar baic baic, lagi batou tabackar dia orang souda boat ganti batou songo lagi tanna poulout dia orang souda boat ganti capor.

4 Lagi

4 Ende sy seyden: Kom aen/laet ons voor ons eene Stadt bouwen/ende eenen Toren/diens op/peste in den Hemel zy/ende laet ons eenen name voor ons maecken: op dat w^yp niet misschien over de gantsche aerde verstropt en worden.

5 Doe quam de H E E G E neder/om te besien de Stadt ende den Toren/die de kinderen der menschen bouwden.

6 Ende de H E E G E seyde: Siet/sy zijn eenerley volck/ende hebben alle eenerley sprake/ende dit is't/dat sy beginnen te maken:maer nu/en soude hen niet afgesneden worden al wat sy bedacht hebben te maken?

7 Kom aen/laet ons nederbaren/ende laet ons hare sprake aldaer verwazren: op dat een pegelick de sprake synes naesten niet en hooore.

8 Alsoo verstropdese de H E E G E van daer over de gantsche aerde:ende sy hielden op de Stadt te bouwen.

9 Daerom noemde men haren name Babel: want aldaer verwerde de H E E G E de sprake der gantscher aerde/ende van daer verstropdese de H E E G E over de gantsche aerde.

10 Dit zijn dr gheboorten van Sem: Sem was hondert jaer ont/ende gewan Arphaxad/twee jaren na den Vloedt.

11 Ende Sem leefde/nar dat sy

4 Lagi dia orang catta: marela beer kitt^a orang menboat pada kitt^a orang satou negri dengan satou tjandi nang siappa pounja capalla jadi sampei surga: lagi beér kita orang bole namma besar pada kita orang agar kita orang jangan jadi tsjerey merey atas segalla boumi.

5 Tatcalla Alla Thalla souda tourong ca bava pada liat negri itou dengan tjandi nang orang manusia pounja annac annae menboat.

6 Lagi Alla Thalla catta: liatla dia orang adda orang assal satou djouga, lagi dia orang adda bassa satou djouga, lagi inila adda nang dia orang souda moulay menboat: ja pon sacarang dia orang tida mau tingal akan itou samoanang dia orang souda bitsjara pada boat.

7 Marela beér cami tourong de bawa, lagi beér cami de sanna: tsjerey dia orang pounja bassa: agar satou jangan mengarti lain pounja bassa.

8 Begitou Alla Thalla souda ambor dia orang deri sanna atas segalla boumi: lagi diorang tingal baiki Negri.

9 Tagal itou orang orang bernama dia pounja namma Babel, carna de sanna Alla Thalla souda batsjampor segalla boumi pounja bassa, lagi deri sanna Alla Thalla souda ambor dia orang atas segalla boumi.

10 Inila adda Sem pounja assal, Sem souda adda touwa sarattous tauon lagi deri dia souda jadi Arphaxad, dua tauon de blackan ayer ayer itou besar.

11 Lagi sedang Sem souda bole
Ar.

Cap. xj.

G E N E S I S.

Arphaxad ghewonnen hadde vijs hondert jaer : ende hy gewan sonen ende dochteren.

12 Ende Arphaxad leefde vijs en dertigh jaer : ende hy ghewan Selah.

13 Ende Arphaxad leefde / nae dat hy Selah ghewonnen hadde / vier hondert ende drie jaren : ende hy gewan sonen ende dochteren.

14 Ende Selah leefde dertigh jaer : ende hy gewan Heber.

15 Ende Selah leefde / nae dat hy Heber ghewonnen hadde / vier hondert ende drie jaren : ende hy gewan sonen ende dochteren.

16 Ende Heber leefde vier en dertigh jaer : ende gewan Peleg.

17 Ende Heber leefde / na dat hy Peleg ghewonnen hadde / vier hondert ende dertigh jaer : ende hy ghewan sonen ende dochteren.

18 Ende Peleg leefde dertigh jaer : ende hy gewan Rehu.

19 Ende Peleg leefde / na dat hy Rehu gewonnen hadde / twee hondert ende negen jaren : ende hy ghewan sonen ende dochteren.

20 Ende Rehu leefde twee en dertich jaer : ende hy gewan Serug.

21 Ende Rehu leefde / na dat hy Serug gewonnen hadde / twee hondert

Arphaxad, dia commediën souda idop lima rattous tauon: lagi dia souda bole annac annac lacki lacki dengan annac annac parampouan.

12 Lagi Arphaxad souda idop tiga poulou lima tauon lagi dia souda bole Selah.

13 Lagi maniacalla Arphaxad souda bole Selah, dia commediën souda idop ampat rattous tiga tauon : lagi dia souda bole annac annac lacki lacki dengan annac annac parampouan.

14 Lagi Selah souda idop tiga poulou tauon lagi dia souda bole Heber.

15 Lagi maniacalla Selah souda bole Heber, dia commediën souda idop ampat rattous tiga tauon: lagi dia souda bole annac annac lacki lacki dengan annac annac parampouan.

16 Lagi Heber souda idop tiga poulou ampat tauon lagi dia souda bole Peleg.

17 Lagi maniacalla Heber souda bole Peleg, dia commediën souda idop ampat rattous tiga poulou tauon: lagi dia souda bole annac annac lacki lacki dengan annac annac parampouan.

18 Lagi Peleg souda idop tiga poulou tauon lagi dia souda bole Rehu.

19 Lagi maniacalla Peleg souda bole Rehu, dia commediën souda idop dua rattous sambilang tauon : lagi dia souda bole annac annac lelacki dengan annac annac parampouan.

20 Lagi Rehu souda idop tiga poulou dua tauon lagi dia souda bole Serug.

21 Lagi maniacalla Rehu souda bole Serug, dia commediën souda idop dua

dert ende seven jaren: ende hy ghe-
wan sonen ende dochteren.

22 Ende Serug leefde dertigh
jaer: ende gewan Nahor.

23 Ende Serug leefde / nae dat
hy Nahor ghewonnen hadde / twee
hondert jaer: ende hy gewan souen
ende dochteren.

24 Ende Nahor leefde negen en
twintich jaer: ende gewan Terah.

25 Ende Nahor leefde / nae dat
hy Terah ghewonnen hadde / hon-
dert ende negenthien jaer: ende hy
gewan souen ende dochteren.

26 Ende Terah leefde tleven-
tich jaer: ende gewan Abram / Na-
hor / ende Haran.

27 Ende dit zijn de gheboorten
van Terah: Terah gewan Abram / Na-
hor / ende Haran: ende Haran
gewan Lot.

28 Ende Haran sterf voor het
aengesichte synes vaders Terah/
in het Landt syner geboorte / in Ur
der Chaldeen.

29 Ende Abram ende Nahor
namen hen wppen: de neem van
Abrams hups vrouwe was Sarai:
ende de naem van Nahors hups-
vrouwe was Milca / een dochter
van Haran / vader van Milca / ende
vader van Jisca.

30 Ende Sarai was onvrucht-
baer: sy en hadde geen kint.

31 Ende Terah nam Abram
synen

dua rattous toudjou tauon : lagi dia
souda bole annac annac lacki lacki
dengan annac annac parampouan.

22 Lagi Serug souda idop tiga pou-
lou tauon : lagi dia souda bole Nahor.

23 Lagi maniacalla Serug souda
bole Nahor, dia commedien souda idop
dua rattous tauon : lagi dia souda bole
annac annac lacki lacki dengan annac
annac parampouan.

24 Lagi Nahor souda idop dua
poulou sambilang tauon : lagi dia sou-
da bole Terah.

25 Lagi maniacalla Nahor souda
bole Terah, dia commediën souda idop
sa rattous sambilang blas tauon : lagi
dia souda bole annac annac lacki lacki
dengan annac annac parampouan.

26 Lagi Terah souda idop toudjou
poulou tauon : lagi dia souda bole
Abram, Nahor, dengan Haran.

27 Lagi inila adda Terah pounja
assal; Terah souda bole Abram, Na-
hor, dengan Haran : lagi Haran souda
bole Lot.

28 Lagi Haran souda marti adapan
bappanja Terah pounja mouca, de da-
lam negri bappanja, de dalam negri
Ur, de dalam Chaldea.

29 Lagi Abram dengan Nahor sou-
da ambil bini bini pada dia orang, nam-
ma deri Abram pounja bini adda Sa-
rai ; lagi Nahor pounja bini souda ber-
namma Milca, nang annac parampou-
an deri Haran, nang Milca pounja bap-
pa, lagi Jisca pounja bappa.

30 Lagi Sarai tida berannac , dia
tida adda annac.

31 Lagi Terah souda ambil dia
pounja

synen sone / ende Lot Harans sone / synes soons sone / ende Sarai synne schoon dochter / synes soons Abram's hups vrouwe / ende sy togen met haerlieden upt u der Chaldeen / om te gaen nae het landt Caanaan / ende sy quamen tot Haran / ende woonden aldaer.

32 Ende de dagen van Terah waren twee hondert ende vijf jaren: ende Terah sterf te Haran.

1 Attan boat tsjampor, attan bagi bagi, attan boat tapoutar.

Het xij. Capittel.

Abrām treckt, op Godts bevel ende belofren, met Sarai, Loth, ende alles wat hy tot Haran geworven hadde, van daer nae 't landt Canaan, vers 1. komt by Sichem ende Bethel, ende stelt aldaer, nae Godts verschijninge, den openaren Godts dienst aen, 6. Treckt, vermidts dieren tijdt, in Egypten, ende begeert, dat Sarai segge, datle syne suster sy: waer door Sarai hem ontnomen, maer door Godts wonderlicke ende genadige beschickinge weder gegeven wort, 14.

1 D E H E E K E mi hadde tot Abram ghelept / Gaet ghp upt u landt / ende upt uwē maechschap / ende upt uwē vaders hups / nae het landt dat ick u wesen sal.

2 Ende ick sal u tot een groot volck maken / ende u segeneren / ende uwēn name groot maecken: ende weest een segen.

3 Ende ick sal segenen / die u segenen / ende verbloetken / die u vloeckt:

pounja annac Abram dengan Loth, Haran pounja annac, dia pounja tsjoutsjou, dengan Sarai dia pounja menantou param pouan, annanja Abram pounja bini, lagi dia orang samma samma souda poulang deri Ur, deri tanna Chaldea, pada pegi de tanna Caanaan: lagi dia orang souda datan de Haran, lagi dia orang souda dou doc de fanna.

32 Lagi Terah pounja hari hari samoë souda adda dua rattous lima tauon: lagi Terah souda matti de Haran

Brentihan nang ca dua blas.

Abram calouwar deri negri Haran, dengan Sarai, Loth, lagi dengan barang appa samoë nang dia souda bole de fanna, macca dia pegi de negri Canaan, seperti Alla souda souro padanja, dia datan de negri Sichem daan Bethel; macca Alla de fanna caliatan padanja: dia fassouro pada Alla: Tagal lappar besar dia pegi de negri Mizri, &c.

1 A Lla Thalla pon souda catta pada Abram calouwar deri pacanira pounja tanna lagi deri pacanira pounja assal, lagi deri bappa-mou pounja rouma de tanna itou nang beta mau oundjo pada pacanira.

2 Lagi akou mau menboat pacanira, bappa deri orang banja banja, lagi palihara pacanira, lagi bri namma besar pada pacanira: lagi jadi paliharan.

3 Lagi akou adda palihara dia orang nang palihara pada pacanira, lagi

vloect: ende in u sullen alle ghe-
nachten des aerdrijcks ghelegent
worden.

4 Ende Abram toogh heuen/
gelick de HEEKE tot hem ge-
spoken hadde/ende Lot toogh met
hem: ende Abram was vijs en tse-
ventighjaer oudt / doe hy uyt Ha-
ran ginch.

5 Ende Abram nam Sarai syne
hups vrouwe/ende Lot syne broe-
ders sone/ende alle hare habe/die sy
geworven hadden/ ende de zielen die
sy verkregen hadden in Haran:
ende sy togen uyt om te gaen na het
landt Canaan: ende sy quamen in
het landt Canaan.

6 Ende Abram is door-getogen
in dat landt/ tot aen de plaatse
Sichem/ tot aen het eucken bosch
More: ende de Canaaniten waren
doe ter tijdt in dat landt.

7 Soo verscheen de HEEKE
Abram/ ende seide/ Wjen zade sal
ick dit landt geben: doe houwde hy
aldaer eenen altaer den HEEKE/
die hem verschenen was.

8 Ende hy brack op van daer
nae't geberghete tegen't oosten Be-
thel/ ende hy sloegh syne tente op:
ende Bethel tegen't westen/ ende
hi tegen't oosten: ende hy houwde
daer den HEEKE eenen Altaer/
ende riep den name des HEE-
KE aan.

9 Daer

gi tobat pada dia orang jang tobat
pada pacanira , lagi de dalam djouw
boumi pounja assal assal samoza adda
jadi palihata.

4 Lagi Abram souda pegi , begitu
seperti Alla Thalla souda catta padan-
ja lagi Loth souda pegi dengan dia,
lagi Abram adda touwa toudjou pou-
lou lima tauon manacalla dia souda
calouwar deri Haran.

5 Lagi Abram souda ambil Sarai,
dia pounja bini,dengan Loth dia poun-
ja ade lacki lacki pounja annac,dengan
artanja samoza , nang dia orang souda
bole , dengan djiwa djiwa nang dia
orang souda bole de dalam Haran; lagi
dia orang souda calouwar pada pegi de
tanna Canaan : lagi dia orang souda
datan de tanna Canaan.

6 Lagi Abram souda massoc dalam
tanna itou sampei negri Sichem, sam-
pei tanna ratta More : lagi orang Ca-
naan pada waetou itou adda de dalam
tanna itou.

7 Commediën Alla Thalla souda
caliatan pada Abram , lagi dia catta :
Akou mau bri tanna ini pada djouw
pounja bidji : commediën Abram de
sanna souda menboat satou Altâar
pada Alla Thalla, nang souda caliatan
pada dia.

8 Commediën dia souda bapinda
deri sanna,sampei Bethel pounja gou-
nong gounong ca timor:lagi dia baicki
dia pounja barong barong; Bethel sou-
da adda ca barat lagiAi ka timor lagi dia
de sanna souda menboat satou Altâar
pada Alla Thalla; lagi dia menjoumba
pada Alla Thalla pounja namma.

F 2

9 Com-

9 Daer nae vertrock Abram/
gaende ende treckende nae 't Sup-
den.

10 Ende daer was honger in
dat landt: soo toogh Abram af nae
Egypten / om daer als een vreem-
delinck te verkeeren/ dewyle de hon-
ger swaer was in dat landt.

11 Ende het gheschiedde als hy
naederde om in Egypten te komen/
dat hy seyde tot Sarai syne hups-
vrouwe: Siet doch / ick weet dat
ghy eene vrouwe zijt schoon van
aensicht:

12 Ende het sal geschieden als u
de Egyptenaers sullen sien/soo sul-
len sy seggen: Dat is syne hups-
vrouwe/ende sy sullen my dooden/
ende u in het leven behouden.

13 Seght doch: ghy zijt mijn
suster: op dat het my wel gae om u/
ende mijne ziele om uwent wille
leve.

14 Ende het gheschiedde / als
Abram in Egypten quam / dat de
Egyptenaers dese vrouwe sagen/
dat sy seer schoon was.

15 Oock sagen haer Pharaos
Vorsten/ ende presense hy Pharaos;
ende die vrouwe wert wegh ghemo-
men nae Pharaos hups.

16 Ende hy dede Abram
goet / om harent wille: soo dat
hy hadde Schapen / ende Kinde-
ren / ende Ezelen / ende Knechten/
ende Maejden / ende Ezelinnen/
ende

9 Commediën Abram ponlang, la-
gi dia bedjallan daan pegi ca salatan.

10 Macca adda lappar de dalatn
tanna itou , tagal itou Abram souda
pegi tourong de [tanna] Egypten,pada
doudoc de sannia seperti orang horgai,
carna lappar adda brat de dalam tan-
na itou.

11 Lagi souda djadi manacalla dia
souda datan ampir pada massoc dalam
Egypten , agar dia catta pada bininja
Sarai: liatla beta tau pakanira adda
parampouan nang adda roupa paras.

12 Lagi adda djadi , manacalla
orang Egypten adda liat pada pacani-
ra, dia orang adda catta : Inila adda dia
pounja bini , lagi dia orang adda bou-
nou pada beta , tetapi pada djouw dia
orang beér tingal idop.

13 Catta djouga djouw adda beta
pounja soudara , agar djadi baic pada
beta tagal djouw,lagi agar beta poun-
ja , djiwa tingal idop tagal djouw.

14 Lagi souda djadi , manacalla
Abram souda datan dalam Egypten,
orang Egypten souda liat parampouan
ini adda paras baic sa cali cali.

15 Pharo pounja oulou balang lagi
souda liat pada dia , lagi dia orang
poudji dia adapan Pharo; lagi orang
ambil parampouan ini, lagi antar bawa
dalam Pharo pounja rouma.

16 Lagi dia sadouli baic pada Abram
tagal dia : begitou agar dia adda dom-
ba domba , dengan sapi sapi , dengan
calledey calledey , dengan hamba
hamba leacki, dengan hamba hamba
param-

17 Maer de **H E E K E** plachde Pharaao niet groote plagen/ oock sijn hups/ ter oorsake van Sarai Abrams hups vrouwe.

18 Doe riep Pharaao Abram/ ende seyde: Wat is dit / [dat] ghp my gedaen hebt ? waerom en hebt ghp my niet te kennen gegeben/dat sy uwe hups vrouwe is ?

19 Waerom hebt ghp gheseyt : Sy is mijn suster/ soo dat ickse my tot eene vrouwe soude ghenomen hebben: ende nu / liet daer is uwe hups vrouwe/ neemt[se], ende gaet henen.

20 Ende Pharaao geboordt [sy-nen] mannen van wegen hem / ende sy gelepdden hem / ende sijne hups vrouwe/ende alles wat hy hadde.

¹ Artinja tampat sombaban.

Het xijj. Capittel.

Abram treckt met Sarai, Lot, ende grooten rijckdom uyt Egypten weder nae 't landt Canaan, ende staet sich neder by Bethel, vers 1. Abram ende Lot, vermits veelheyt van haer beyder have ende vee, mitsgaders harer Heerderen twist, scheyden van mal-kanderen, 5. Lot treckt nae de schoone lantstreke van Sodom, 10. Godt verschijnt Abram, ende wederhaelt syne beloften, 14. Abram reyst, op Godts bevel, om 't landt Canaan te besien, ende staet sich neder by Hebron, ende bouwt den Heere eenen Altaer, 17.

¹ Alsoo toogh Abram op uyt Egypten nae 't Sypden/ hy

param pouan, dengan calledey calledey betitia, dengan onta onta lagi.

17 Tetapi Alla Thalla souda houcom cras pada Pharo, pada dia pounja orang de rouma lagi, tagal Sarai Abram pounja bini.

18 Tagal itou Pharo pangil Abram, daan catta: Appa itou nang pacanira souda boat pada beta, carnappa tida bri tau pada beta, dia adda pacanira pounja bini.

19 Carnappa souda catra: dia adda beta pounja soudara, tagal itou kita souda mau cauwin dengan dia; baie la facarang, liat dc sini djouw pounja bini ambil dia macca pegi.

20 Lagi Pharo souda souro pada dia pounja orang lacki lacki deri dia, lagi dia orang souda antar pada dia, daan pada bininja, daan pada barang appa samoan nang dia pounja.

Brentihan nang ca tiga blas.

Abram dengan Sarai, Lot, daan aria bindara banjac callouwar combali deri negri Mizri de tanna Canaan, daan tingal de Bethel. Abram dengan Lot jadi tsjerei sebab diorang pounja haywan adda banjac facali, daan diorang pounja combala combala haywan baissidera. Lot pegi de Sodom pounja tanna bagous. Alla caliatan pada Abram daan boat teggo dia pounja djandjihan, &c.

¹ Begirou Abram souda pegi naic deri Egypten ca salatan, dia dea-

Cap. xijj. G E N E S I S.

hy ende syne hups vrouwe/ ende al wat hy hadde/ende Lot met hem.

2 Ende Abram was seer rijck/in vee/in silver/ende in gout.

3 Ende hy ginck volgens sijne reysen/ van 't Syaden tot Bethel toe/tot aen de plaeple daer syne ten-teinden beginne gheweest was/tussen Bethel/ende tusschen Ai/

4 Tot de plaeple des Altaers/dien hy in 't eerste daer ghemaecke hadde: ende Abram heeft aldaer den naem des H E E K E H aen-geroepen.

5 Ende Lot / die met Abram toogh/ hadde oock schapen/ ende runderen/ende tenten.

6 Ende dat lant en droechse niet om t'samen te woonen: want hare habe was vele/ soo dat sy t'samen niet en konden woonen.

7 Ende daer was twist tusshen de Herders van Abrams vee/ ende tusshen de Herders van Lots vee: Oock woonden doe de Canaaniten ende Pheriziten in dat landt.

8 Ende Abram seyde tot Lot/ En laet doch geene twistinge zijn tusshen my/ende tusshen u/ende tusshen mijne Herders/ende tusshen uwé Herders/ want wy zijn mannen broeders.

9 Is

dengan dia pounja bint, dengan barang appa samoanang dia pounja, dengan Lot samma samma.

2 Lagi Abram souda adda orang caya besar, carna dia adda haywan, daan perac, daan mas banja.

3 Lagi dia souda bedjalan, daan ikot dia pounja djallan deri salatan sampei Bethel, sampei tampat itou, de manna daulou souda adda dia pounja barong barong, de tengah Berhel daan de tengah Ai,

4 Sampei Altâr pounja tampat, jang dia daulou souda baicki de san-na, lagi Abram de sanna souda menjomba pada Alla Thalla.

5 Macca Lot nang souda pegi samma Abram, dia lagi souda adda domba domba, dengan sapi sapi, dengan barong barong.

6 Tagal itou tanna itou tida bole tahan dia orang samma samma dou-doc (de fanna) carna dia orang pounja haywan adda banja banja, begitou agar dia orang tida bole doudoc samma samma.

7 Lagi Abram pounja combala combala binatang, dengan Lot pounja combala combala binatang, souda hari birou samma samma, pada wactou itou orang Canaan dengan orang Pheriziti lagi doudoc dalam tanna itou.

8 Tagal itou Abram carra pada Lot: jangan beér jadi barang babanta de tengah beta daan de tengah djouw, de tengah beta pounja combala combala daan de tengah djouw pounja combala combala, carna kita orang adda orang ba soudara.

9 Bou-

9 Is niet het gantsche lant voor u aengesicht? schepdt u doch van mij: soo ghy de slinckerhant [kiest] soo sal ick ter rechterhandt gaen: ende soo ghy de rechterhant/soo sal ick ter slinckerhant gaen.

10 Ende Lot hief sijne oogen op/ende hy sach de gantsche blackte der Jordane / datse die gheheel bevochtighde : eer de H E E K E Sodom/ende Gomorra verdozen hadde/ was sy als den hof des H E E K E N/als Egyptenlande/ als ghy komt tot Zoar.

11 Soo koos Lot voor hem de gantsche blackte der Jordane/ende Lot trok tegen 't Oosten/ende sy werden gheschepden/d'een van den anderen.

12 Abram [dan] woonde in den lande Canaan/ende Lot woonde in de steden der blackte / ende soeghtenten tot aen Sodom toe.

13 Ende de mannen van Sodom waren boos/ ende groote sondiers tegen den H E E K E.

14 Ende de H E E K E sende tot Abram/ nae dat Lot van hem geschepden was: Heft nu uw ogen op/ende siet van de plaetse daer ghy zit/ moordwaerts/ende supwaerts / ende oostwaerts / ende westwaerts.

15 Want al dit landt / dat ghy siet/ dat sal ick u geven/ ende uwen zade tot in eenwigheyt.

16 Ende

9 Boucan segalla tanna adda adapan djouw pounja mouca , poulang djouga deri bera : calou pacanira pilii ca tangan kiri , beta mau pegin ca tangan canam , calou pacanira pegin ca tangan canam , beta mau pegin ca tangan kiri.

10 Tagal itou Lot souda ankak mat-tanja, lagi dia liat segalla ratta deri Jordaeen adda bassa baic baic , carna dailou deri Alla Thalla souda binassa Sodom dengan Gomorra, itou souda adda seperti Alla Thalla pounja coubong, seperti tanna Egypten de manna orang datan de Zoar.

11 Tagal itou Lot souda pili pada dia segalla ratta deri Jordaeen , lagi Lot souda pegin ca timor , lagi dia orang djadi tsjerey satou deri lain.

12 Abram pon souda doudoc dalam tanna Canaan, lagi Lot souda doudoc de dalam ratta itou pounja negri negri; lagi dia menboat barong barong sampei Sodom.

13 Lagi orang Sodom adda orang djahat daan orang berdosa besar adapan Alla Thalla.

14 Lagi commediën maniacalka Lot souda poulang deri Abram , Alla Thalla catta pada Abram: Ancaat mat-tamou , daan liat deri tampat itou de manna pacanira adda , ca outara , lagi ca salatan, lagi ca timor , lagi ca barat, carna segalla tanna itou nang pacanira liat, akou mau cassie pada pacanira.

15 Lagi pada pacanira pounja assal sampei saoumor.

16 Lagi

Cap. xijij.

GENESIS.

16 Ende ick sal u zaet stellen als het stof der aerde: soo dat / indien pemantel het stof der aerde sal kunnen tellen / sal oock u zaet ghetelt worden.

17 Maerkt u op / wandelt door dit lant in sijne lenghte ende in sijne breedte: want ick sal 't u geben.

18 Ende Abram sloegh tenten op / ende quam / ende woonde aen de epcken boschen van Mamre / die hy Hebron zijn: ende hy bouwde aldaer den **H E E K E** eenen Altaer.

1 Attau batsjidera. 2 Attan tjsidra hari birou. 3 Attan orang.

Het xijij. Capittel.

De Koningen van Sodom, ende d'andere vier steden vallen af van Kedor Laomer, ende worden daer over van hem, met hulpe van drie Koningen, bekrijght ende overwonnen, vers 1. Sodom wort geplundert, ende Lot neffens andere gevankelick wech gevoert, 11. Abram dit hoorende, treckt met sijn volck ende bondgenooten op, vervolgt dese Coningen, overvalse ende slactse, ende verlost Lot met d'andere gevangene, 14. wort nae de victorie ververscht ende gesegen van den Koningh ende Priester Melchizedek, dien hy thienden van den buyt geeft, 18. ende sweert, dat hy van al, wat den Coningh van Sodom toe quam, voor sich niets en begeerde, 21.

1 Ende het gheschiedde in de dagen Amraphels des Koninghs van Sinear / Ariochs des Koninghs van Ellasar / Kedor Laomers des Koninghs van Elam / ende Tideals / des Koninghs der Volckeren:

2 Dat sy kriygh voerden met Bera

16 Lagi Akou mau tarou pacanira pounja assal seperti tanna pounja abou, begitou agar djicalou barang orang bole bilang tanna pounja abou, assalmou lagi bole jadi bilang.

17 Pegi bedjalan dalam tanna ini, dalam pandjangnja, lagi dalam lebar-nja, carna akou mau cassie itou pada pacanira.

18 Lagi Abram souda baicki barong barong, lagi datan daan doudoc dalam Mamre pounja ³ ratta, nang adda ampir Hebron: lagi dia de sanna souda baicki satou Altâar pada Alla Thalla.

Brentihan nang ca ampat blas.

Radja radja deri Sodom, daan deri ampat negri lain boang Kedor-Laomer, dia tagal itou, dengan tiga radja pounja roulongan, baprang dengan diorang, daan roussa diorang, Lot dengan orang lain jadi tavang. Abram dengan dia pounja orang daan sobat sobat oussir radja radja itu, dia backeli daan roussa diorang, dia lepasakan Lot dengan orang cara-vang lain. Cōmediēn radja daan Imam Melchizedek bawa de fomo daan palihara pada Abram, &c.

1 Cōmediēn souda djadi, dalam Amraphel Radja Sinear, dalam Arioch Radja Ellasar, dalam Kedor Laomer, Radja Elam, lagi Ti-deal Radja Goym pounja ¹ wactou.

2 Agar dia orang souda baprang den-

Cap. xiiij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 25

Bera Koningh van Sodom / ende
met Biza Koningh van Gomor-
ra : Sinab Koningh van Adama :
ende Semieber Koningh van Ze-
boim: ende den Koningh van Bela/
dese is Zoar.

3 Dese alle voechden sich t'samen
in den dale Siddim / dat is / de
Zout-zee.

4 Twaelf jaer hadden sy den
Kedor Laomer gedient: maer inden
dertienden jare vielen sy af.

5 Soo quam Kedor Laomer in
het veertiende jaer / ende de Konin-
gen die met hem waren / ende sloegen
de Kephaim in Asteroth Karnaim /
ende de Zuzim in Ham / ende de
Enim in Schave Kiriathaim :

6 Ende de Horiten op hare ghe-
berghste Seir / tot aen het effen veldt
van Paran / het welck aen de woe-
stijne is.

7 Daer na keerden sy wederom /
ende quarten tot En Mispat / dat
is / Kades / ende sloegen al het landt
der Amalekiten : ende oock den
Emoriter / die tot Hazezon Tamar
woonde.

8 Doe toogh de Koningh van
Sodom up / ende de Koningh van
Gomorra / ende de Koningh van
Adama / ende de Koningh van Ze-
boim / ende de Koningh van Bela/
dese is Zoar : ende sy stelden tegens
hen slach-orden in het dal Siddim :

9 Tegen Kedor Laomer den
Koningh van Elam / ende Tideal
den

dengan Bera Radja Sodom, lagi den-
gan Birza Radja Gomorra, dengan Si-
nab Radja Adama, lagi dengan Seme-
ber Radja Zeboim, lagi dengan Radja
Bela, inila adda Zoar.

3 Dia orang samoan souda bacam-
pon de dalam ratta Siddim, itou (sa-
carang) adda laout Garam.

4 Dua blas tauon dia orang souda
servyr pada Radja Laomer, tetapi da-
lam tauon nang ca tiga blas dia orang
souda tingalacan pada dia.

5 Tagal itou Kedor Laomer souda
datan, pada tauon nang ca ampat blas,
dengan Radja Radja nang souda adda
dengan dia, lagi dia orang roussa orang
Rephaim de dalam Asteroth Karnaim,
daan Suzim de dalam Ham, lagi orang
Enim de dalam Schave Kiriathaim.

6 Lagi orang Cherei, dc atas dia
orang pounja gounong gounong Seir,
sampei ratta deri Paran, nang adda am-
pit rimba.

7 Commediën dia orang souda ba-
lic combali, lagi datan sampei En-
Mispat, inila adda Kades, lagi dia orang
roussa segalla tanna deri orang Ama-
leki, dengan orang Emorei lagi, nang
siappa doudoc de Hazezon Tamar.

8 Commediën Radja Sodom sou-
da calouar, dengan Radja Gomorra,
dengan Radja Adama, dengan Radja
Zeboim, dengan Radja Bela, inila ad-
da Soar : lagi dia orang souda backa-
lei dengan dia orang, de dalam ratta
Siddim :

9 Dengan Kedor Laomer Radja
Elam, dengan Tideal Radja goym,
den-

Cap. xiiij.

G E N E S I S.

den Koningh der Volckeren / ende Amraphel den Koningh van Si-
near/ende Arioch den Koningh van Ellasar:vier Coningen tegen vijve.

10 Het dal mi van Siddim was vol Lijm putten: ende de Coningh van Sodom ende Gomorza vluchteden / ende vielen aldaer : ende de overgeblevene vluchteden na't ge-
verghe.

11 Ende sy namen alle de habe van Sodom / ende Gomorza / ende alle hare spijs/ende trocken wech.

12 Oock namensy Lot/Abrams broeders sone/ende syne habe/ende trocken wech : want hy woonde in Sodom.

13 Doe quam daer een die ont-
komen was / ende bootschapte t Abram den Hebreer / die woonach-
tig was aen de epcken boschken van Mamre den Emoriter/broeder van Escol / ende broeder van Aner / de welche Abrams bontgenoten wa-
ren.

14 Als Abram hoorde dat sijn broeder gedangen was/soo wapen-
de hy syne onderwesene / d'ingebo-
rene van sijn hups/drie hondert en
de achttien/ende hy jaeghde se na tot
Dan toe.

15 Ende hy verdeelde sich tegen
haar des nachts/hy en syne knech-
ten / ende sloeghse : ende hy jaegh-
de se nae tot Hobatoe / welche is ter

Sinc.

dengan Amraphel Radja Sinear, den-
gan Arioch Radja Ellasar , lagi ampat
Radja soudabacalei dengan lima.

10 De dalam ratta Siddim pon sou-
da adda tanna poulut pounja talagga
banja, lagi Radja Sodom,dengan Radja
Gomorra, dia orang souda lari , lagi
dijatou de sanna , souda lagi tingal ba-
rang: sisa dia orang souda lari capada
gounong gounong.

11 Lagi dia orang souda rampas
Sodom daan Gomorra pounja arta,
daan haywan , daan maccanan samoia,
daan poulang.

12 Dia orang lagi souda rampas pa-
da Lot, annac deri Abram pounja ade,
dengan dia pounja arta , daan haywan
samoia , commediën dia orang souda
poulang, carna dia doudoc de Sodom.

13 Commediën barang orang nang
souda lari,souda datan, lagi britau itou
pada Abram, nang Hebrei itou , nang
adda doudoc dalam Mamre , nang
Emorei itou pounja ratta,nang souda-
ra lacki lacki deri Escol , lagi deri Aner,
nang siappa souda bacauwol dengan
Abram.

14 Mannacalla Abram souda den-
gar, dia pounja soudara souda djadi ta-
vang, dia souda bri packei sinjata.pada
dia pounja hambariga rattous de lap-
pan blas , nang souda djadi de dalam
dia pounja rouma , lagi dia souda ouf-
fir dia orang sampei ca Dan.

15 Lagi dia bagi bagi dia pounja
orang pada malam , pada roussa dia
orang , dia dengan dia pounja hambari,
lagi dia souda roussa dia orang, lagi dia
ouffir

Cap xijij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 16

Quicker handt van Damascus.

16 Ende hy bracht alle have weder / ende oock Lot synen broeder : ende sun have bracht hy weder / als oock de wyven / ende het volck.

17 Ende de Koningh van Sodom toogh upt / hem te ghemoete / nae dat hy weder gekeert was van het staen Kedor Laomer / ende der Coningen / die met hem waren) tot het dal Schave / dat is / het dal des Coninghs.

18 Ende Melchizedek Coningh van Salem bracht voorz broodd / ende wijn : ende hy was een Priester des Alderhooghesten Godts.

19 Ende hy segende hem / ende sepde : Gelegend zy Abram Gode den Alderhooghesten / die hemel / ende aerde besit.

20 Ende ghelegend zy de Alderhoogste Godt / die uwe vanden in uwe hant ghelevert heeft : ende hy gaf hem de thiende van alles.

21 Ende de Coningh van Sodom sepde tot Abram : Geest my de zielen / maer de have neemt voor u.

22 Doch Abram sende tot den Coningh van Sodom : Ick hebbe mijne handt opgeheven tot den H E E A E / den Alderhooghesten Godt / die hemel ende aerde besit.

23 Soo ick van eenen draet aen tot eene schae-rieme toe / jae soo ick van alles dat uwe is [yet] nemie ! op dat

oussir dia orang , sampei Hoba , nang adda de tangan kiri deri Damascus.

16 Lagi dia bawa combali arta, daan haywan samoan, dengan soudaranja Lot lagi, dia pounja arta daan haywan lagi, dia bawa combali dengan parampuan parampuan , dengan orang samma samma.

17 Lagi manacalla dia souda rouffa Kedor Laomer , dengan Radja Radja, nang souda adda samma dia , lagi datan combali , Radja Sodom souda pegi djompot pada Abram , sampei de ratta Schave, inila ratta Radja.

18 Lagi Melchizedek Radja Salem souda ba wa roti dengan anghor , lagi dia adda + Imam deri Deos terlebe tingi.

19 Lagi dia palihara dia, daan catta salammat pada Abram adapan Deos terlebe tingi, nang pegang sourga dengan boumi.

20 Lagi Deos terlebe tingi djadi poudji , nang souda bri voste pounja mousso de dalam tanganmou, Abram pon bri pada dia bagean nang ca sa-poulou deri arta samoan.

21 Lagi Radja Sodom catta pada Abram: bri pada beta nang djiwa djiwa hanja arta ambil pada pacanira.

22 Tetapi Abram catta pada radja Sodom : kita souda ancat beta pounja tangan capada Alla Thalla, nang Deos terlebe tingi jang pegang sourga dengan boumi.

23 Djika beta deri satou benang, sampei satou tali caous , ija calou kita deri segalla nang voste pounja ambil

Cap. xv. G E N E S I S.

dat ghy niet en seght / Ick hebbe Abram rijck gemaect :

24 [Het zy] kumpten my : alleen wat de jongelingen verteert hebben/ende het deel deser mannen / die met my getogen zijn / Aner / E'scol/ende Mamre : laet die haer deel nemen.

1 Hebr. hari bari. 2 Attan layani. 3 Attan baprang. 4 Attan himam, pandita.

Het xv. Capittel.

Abram, kleynmoedigh zijnde, wort van Godt door een gesichte, ende seer heerliche, soo geesteliche, als lichameliche beloften ghesterckt, ende door 't geloove gerechtyeerdigt, vers 1. Godt bevestigt sijn verbondt op eene bysondere wyse met Abram, hem voorseggende ende af beeldende wat sijnen zade soude wedervaren, 9.

1 **N**ee dese dingen geschiedde het woort des **H E E K E R** tot Abram in een gesichte/seggende: En vreest niet Abram/ Ick ben u een Schilt / u loon seer groot.

2 Doe sepde Abram: Heere **H E E K E R** / wat sult ghy my geven/daer ick sonder kinderen henengae? en de besorger van mijn hups is dese Damascener Eliëzer.

3 Voorder sepde Abram: Siet/ my en hebt ghy geen zaet gegeven/ende siet / de soon van mijn hups sal mijn erfgenaem zijn.

4 Ende siet / het woordt des **H E E**.

appa appa , agar voste jangan catta: Acou souda boat caya pada Abram.

24 Itou la djau deri kita , itou djouga nang appa orang orang mouda ini souda balandja , lagi lacki lacki ini pounja bagian,nang souda pegi samma kita, Aner, E'scol dengan Mamre, beér dia orang ambil dia orang pounja bagian.

Brentihan nang ca lima blas.

Sedang Abram hati kisjil, dia bole ibor. rhan daan djandjihan besar deri Alla dedalam barang caliatahan: dia trima adillan deri persjayah. Alla boat cras dia pounja cauwoul dengan Abram tsjara tingi, daan bri tau oppa adda jadi pada dia pounja assal.

1 **D**E blackan berboatan itou, Alla Thalla pounja bacattahan souda jadi pada Abram de dalam barang caliatahan, lagi dia catta: dangan tacot Abram , akou adda voste pounja salouakou , voste pounja oupa besar sacali cali.

2 Tetapi Abram catta : Tuan Alla Thalla , appa tuan mau cassie pada kita, carna kita tjadda annac annac , lagi kita pounja hamba , nang pegang kita pounja rouma , adda orang Damasco ini Eliëser.

3 Abram lagi catta: liatla pada beta tuan tida bri bidji , lagi liat annac lacki lacki deri beta pounja rouma, dia adda jadi beta pounja poussaka.

4 Lagi liatla , Alla Thalla pounja ba-

Cap. xv. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 27

H E E R E N was tot hem / seg-
gende: Dese en sal u erfgenaem niet
zijn: maer die uyt uwen lyve voort
komen sal/die sal u erfgenaem zijn.

5 Doe leydde hy hem uyt nae
bupten/ende sepde: Siet nu op nae
den Hemel / ende telt de sterren / in-
dien ghysle tellen kondt: ende hy
sepde tot hem/ Soo sal u zaet zyn.

6 Ende hy gheloofde in den
H E E R E: ende hy rekende het
hem [tot] gerechtigheyt.

7 Voorder sepde hy tot hem:
Ick ben de **H E E R E**/die u uyt-
gelept hebbe uyt u der Chaldeen/
om u dit lant te geven/ om dat erf-
lick te besitten.

8 Ende hy sepde: Heere **H E E -**
R E/waer hy sal ick weten/ dat ick
't erflick besitten sal?

9 Ende hy sepde tot hem: Neemt
mi een drie-jarige veerse/ ende een drie-
jarige gepte / ende eenen drie-
jarigen ram/ ende eene tortelduppe/
ende eene jonge duppe.

10 Ende hy bracht hem alle
dese / ende hy deeldese midden dooz/
ende hy leide elcks deel tegen het
ander over: maer 't ghevogelte en
deelde hy niet.

11 Ende het wildt ghevogelte
quam neder op het aes / maer
Abraham soegh het wech.

12 Ende

bacattahan souda jadi pada dia,cattan-
ja: Inila tida adda jadi voste pounja
poussaka,hanja dia nang adda jadi deri
badangmou,ini djouga adda jadi voste
pounja poussaka.

5 Commediën Deos souda antar
dia calouwar , daan catta: Liat saca-
rang ca atas,ca sourga, lagi bilang bin-
tang bintang , djikalou pacanira bole
bilang itou, lagi dia catta pada dia : be-
gitou voste pounja ' assal adda.djadi.

6 Lagi dia petsjaija capada Alla
Thalla , lagi dia souda kira kira itou
padanja pada adillan.

7 Dia lagi catta pada dia: Akou ad-
da Alla Thalla, nang souda antar pacanira
delouwar deri Ur , deri Chaldea,
pada cassie pada pacanira tanna ini,
agar pacanira pegang itou tsjara
poussaka.

8 Dia pon catta: Tuan Alla Thalla,
deri appa bera bole tau , beta adda pe-
gang itou tsjara poussaka?

9 Lagi dia catta pada dia: Ambil
pada akou satou sapi betina deri tiga
tauon , dengan satou cambing betina
deri riga tauon , dengan domba djan-
tan deri tiga tauon, dengan satou bou-
rong tacoucour , dengan satou mere-
patti mouda.

10 Lagi dia bawa itou samoia pada
dia, lagi dia bagi bagi dia orang betul
de tengah tengah , lagi dia tarou satou
bagian de sabla sini, lain bagian de
sabla sanna , hanja bourong bourong
dia tida bagi.

11 Lagi bourong bourong outang
souda tourong ca bawa de atas nang
+ banckei banckei,tetapi Abram souda
ousir dia orang.

12 Lagi

Cap. xv.

G E N E S I S.

12 Ende het gheschiedde / als de Sonne was aen 't ondergaen / soo wie l een diepe slaep op Abram : ende siet / een schrick / [ende] groote duyster nisse viel op hem.

13 Doe sepde hy tot Abram : Weet voorseker / dat u zaet vreemt sal zijn in een landt / dat haerlieder niet en is / ende sy sullen hen dienen / ende sy sullense verdrucken vier hondert jaer.

14 Doch ick sal het volck oock richten 't welck sy sullen dienen : ende daer nae sullen sy uyt trecken niet groote habe.

15 Ende ghy sulc tot uwe vaderen gaen met vrede: ghy sulc in goeden ouderdom begraben worden.

16 Ende het vierde gessachte sal herwaerts weder keeren : want de ongerechtigheit der Amoriten en en is tot noch toe niet volkommen.

17 Ende het gheschiedde / dat de Sonne onder ginck / ende het duyster werdt : ende siet / daer was een roorkende oven / ende vperige fackel / die tusschen die stukken doorginck.

18 Te dien selven dage maeckte de H E E S A E een verbondt met Abram / leggende : Uwen zade heb ick dit lant gegeven / van de riviere Egypti af / tot aen die groote riviere / de riviere Phrath.

19 Den

12 Lagi souda djadi sedang matta hari adda tourong , satou antoc besar souda djamou atas Abram , lagi liatla, barang tacottan dengan galap besar souda djamou atas dia.

13 Sedang itou dia catta pada Abram : Itou pacanira meester tauw soungho soungho , assalmou meester jadi horgay de dalam barang tanna , nang boucan dia orang pounja, lagi dia orang meester servyr pada diorang daan orang itou , adda 'anjaija pada dia orang, ampat rattous tauou.

14 Tetapi akou lagi mau houewa orang itou,pada nang siappa dia orang adda servyr, lagi commediën dia orang adda calouwar deri fanna dengan arta banja.

15 Lagi pacanira 'adda pegi capada nene moyang , dengan salammat : pacanira adda jadi tannam , manna calla pacanira adda ? oumor pandjang baic baic.

16 Lagi poupou nang ca ampat adda datan combali camarre , carna orang Amorei pounja 'berboatan dja-hat boulom pounou gnap.

17 Lagi souda djadi agar mattahari tourong , lagi djadi galap , lagi liatla, adda satou fourne berassap,dengan satou dammar deri api nang pegi de ten-ga tengah pangal pangal itou.

18 Pada hari itou djouga Alla Thalla souda bacauwoul dengan Abram, cattanja : pada pacanira pounja bidji akou souda cassie tanna ini, deri Egypten pounja soungei , sampei soungei besar itou, soungei Phrath.

19 Orang

Cap. xvij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 28

19 Den Keniter/ende den Keni-
ziter/ende den Kadmoniter.

20 Ende den Pethiter/ende den
Pheriziter/ende de Kephaim:

21 Ende den Amoriter/ende den
Canaaniter / ende den Girgasiter/
ende den Iebusiter.

1 Hebr. bidji. 2 Artinja Alla souda trima Abram pounja pertsjaija seperti dia pounja adil-
lan; Attau Abram pounja pertsjaija souda ganti Abram pounja adillan. 3 Attau agar pa-
canira jadi ponsfaca deri itou. 4 Hebr. ompa. 5 Attau tindis, attau boat cras pada dia
orang. 6 Artinja voste adda matti dengan salammatt. 7 Hebr. mannacalla pacanira adda
pounbaic baic. 8 Attau berboatang nang tida adil.

19 Orang Kenêîi,dengan orang Ke-
nissêîi, dengan orang Kadmonêîi :

20 Dengan orang Hetthêîi,dengan
orang Feresêîi, dengan orang Refaim:

21 Dengan orang Amorêîi, den-
gan orang Canaanêîi, dengan Girga-
sêîi , dengan orang Jebusêîi.

Het xvij. Capittel.

Sarai, onvruchtbaer zijnde, geeft Abram hare
dienst-maecht Hagar tot een bywif, vers 1,
Hagar bevrucht zijnde begint Sarai te ver-
achten, die sulcx haren man klaeght, ende
bekomt oorlof, om Hagar te veroortmoedi-
gen, dewelcke voor Sarai vlucht in de woe-
styne, 4. alwaer Godt haer aenspreeckt,
ende weder nae Sarai stiert, met tijddliche
beloftien, noopende haren sone Ismael, dien
sy Abram, als hy 86 jaren out was, baerde, 7.

¹ Doch Sarai Abrams hups-
vrouwe en baerde hem niet:
en sy hadde een Egyptische dienst-
maeght/welcker naem was Hagar;

² Soo sende Sarai tot Abram:
Siet doch / de H E E H E heeft
mi toegeloten/dat ick niet en bare;
Taet doch in tot minne dienstmaeght/
misschien sal ick myt haer gebouwt
worden: ende Abram hoorde na de
stemme Sarai.

³ Soo nam Sarai Abrams
hups-

Brentihan nang ca nam blas.

Carna Sarai tida berannac, dia cassie pada
Abram diapounja hamba Hagar pada
dia pounja gondik. Hagar jadi bounting
daan bantji Sarai, dia mengadou pada
lackinja dia bri licensa agar dia baiki
kuisil pada hamba : dia lari deri Sarai.
Alla caria catta dengan Hagar, daan
souro dia combali pada Sarai, daan djan-
dji palihara diapounja annac Ismael.

¹ **T**Etapi Sarai Abram pounja
bini boulom berannac pada
dia, lagi dia adda hamba parampouan
deri tanna Egypren , dia pounja nam-
ma Hagar.

² Tagal itou Sarai souda catta pada
Abram : Liatla Alla Thalla souda tou-
top beta agar beta tida berannac, ba-
tsjampor djouga dengan beta pounja
hamba parampouan siappa tau beta
adda bole annac deri dia , lagi
Abram souda mendengar Sarai poun-
ja suara.

³ Tagal itou Sarai Abram pounja
biui

hups vrouwe / de Egypische Ha-
gar / hare dienstmaeght / ten eynde
van tien jaren / dat Abram in't lant
Canaan ghewoont hadde / ende sy
gafse aen Abram haren man / hem
tot eene vrouwe.

4 Ende hy ginck in tot Hagar/
ende sy ontfuick : als sy nu sach dat
sy ontfangen hadde / soo wiert hare
vrouwe veracht in haren oogen.

5 Doe seyde Sarai tot Abram :
Mijn ongelijk is op u / ick hebbe
mijne dienstmaeght in uwen schoot
ghegeven / mi sy siet dat sy ontfan-
gen heeft / soo ben ick veracht in
haren oogen : de H E E G E richte
tusschen my / ende tusschen u.

6 Ende Abram seyde tot Sarai :
Siet / uwe dienstmaeght is in uwe
hant : doet haer dat goet is in uwen
ogen : ende Sarai vernederdese/
ende sy bluchtede van haer aenge-
sicht.

7 Ende de Engel des H E E -
G E N vondtse aen een waterfon-
teyne in de woestijne / aende fontey-
ne op den wegh van Sur.

8 Ende hy seyde : Hagar / ghy
dienstmaeght van Sarai / van waer
komt ghy / ende waer sult ghy he-
nen gaen ? ende sy seyde : Ick ben
bluchtede van het aengesichte my-
ner vrouwe Sarai.

9 Doe

bini souda ambil Hagar orang Egyp-
ten , dia pounja hamba parampouan
mannacalla Abram sacarang sa poulo
tauon souda doudoc de dalam tanna
Canaan, lagi Sarai bri dia pada lackin-
ja , pada Abram , agar dia djadi dia
pounja bini.

4 Lagi dia souda batsjampor den-
gan Hagar, lagi dia souda mengidang,
mannacalla dia sacarang liat dia souda
mengidang , commediën dia pounja
tuan parampouan : jadi aringan dalam
dia pounja matta.

5 Tagal itou Sarai souda catta pada
Abram djou tida boat betul pada beta,
beta souda bri beta pounja hamba pa-
rampouan de dalam djouw pounja
panko , sacarang dia liat dia adda boun-
ting , tagal itou kita jadi aringan dalam
dia pounja matta , Alla Thalla adda
houcom de tengah kita daan de tengah
pacanira.

6 Lagi Abram souda catta pada
Sarai : liatla hambamou parampouan
adda de dalam tangan-mou , boat pada
dia begitou seperti : djouw pounja
candati , tagal itou Sarai souda castigáar
pada dia , lagi dia souda lari deri
dia pounja moucka.

7 Lagi Alla Thalla pounja melläi-
cat souda bertamou dia ampir barang
: matta ayer , de dalam rimba , ampir
matta ayer , nang de djalan deri Sur.

8 Lagi dia catta : Hagar Sarai poun-
ja hamba , pacanira datan deri manna
lagi pacanira mau pegi de manna ? lagi
dia catta beta adda lari deri beta poun-
ja tuan parampouan deri Sarai.

9 Lagi

Cap. xvij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 29

⁹ Doe sepde de Engel des
H E E R E N tot haer : Keert we-
derom tot uwe vrouwe/ende verne-
dert u onder hare handen.

¹⁰ Voorder sepde de Engel des
H E E R E N tot haer : Ick sal
u zaet grootelijc vermenichvuldi-
gen / soo dat het van wegen de me-
nichre niet en sal getelt worden.

¹¹ Oock sepde des H E E R E N
Engel tot haer : Siet / ghy zijt
swanger / ende sult eenen sone ba-
ren : ende ghy sult synen name Is-
mael noemen/om dat de H E E R E
uwe verdrukkinge aen ghehoort
heeft .

¹² Ende hy sal een wout-ezel
[van een] mensche zijn : sijn hant sal
tegen alle zijn/ende de hant van alle
tegens hem : ende hy sal woonen
voor het aengesicht aller synen
broederen.

¹³ Ende sy noemde den Name
des H E E R E N / die tot haer
sprack / Ghy Godt des aensiens :
want sy sepde / Hebb' ick oock hier
gesien nae dien/die my aensiet ?

¹⁴ Daerom noemde men dien
put/ den put Lachairoi : siet / hy
is tusschen Kades / ende tusschen
Bered.

¹⁵ Ende Hagar haerde Abram
eenen sone : ende Abram noemde
den name synes soons / die Hagar
gebaert hadde/Ismael.

¹⁶ Ende Abram was ses - en -
tach:

⁹ Lagi Alla Thalla pounja Melläi-
cat souda catta padanja : Pcgi combali
pada pacanira pounja tuan param-
pouan, lagi toundo capalla pada dia.

¹⁰ Alla Thalla pounja Melläicat
lagi souda catta pada dia : Akou mau
bri agar assal-mou jadi banja banja, be-
gitou banja, agar tida bole jadi bilang.

¹¹ Alla Thalla pounja Melläicat
lagi souda catta padanja, liatla pacanira
adda bounting , lagi adda berannac
satou annac lacki lacki , lagi pacanira
mester bernamma dia pounja namma
Ismaël carna Alla Thalla souda dengat
sixamou.

¹² Lagi dia adda jadi orang brani,
dia pounja tangan adda backalei den-
gan segalla orang , lagi segalla orang
pounja tangan adda backalei dengan
dia , lagi dia adda doudoc adapan
moucka deri dia pounja soudara lacki
lacki samoia.

¹³ Lagi dia souda bernamma Alla
Thalla pounja namma , nang bacatta
catta dengan dia : djouw Deos nang
menantang , carna dia catta soungo
soungo beta desini souda liat pada dia,
nang souda menentang pada beta.

¹⁴ Tagal itou prigi itou djadi ber-
namma prigi Lachairoi , liatla , itou
adda de tengah Kades daan de tengah
Bered.

¹⁵ Lagi Hagar souda berannac
satou annac lacki lacki pada Abram,
lagi Abram souda bernamma dia
pounja annac lacki lacki pounja nāma
nang Hagar souda berannac, Ismael.

¹⁶ Lagi Abram souda touwa de
H lappan

Cap. xvij.

G E N E S I S.

tachtentich jaren oudt / doe Hagar
Ismael den Abrahām baerde.

| lappan paulou nam tauon, manna-
calla Hagar souda berannac Ismaël
pada Abram.

1 Artinja dia tida berhormat tetapi bantji pada dia pounja tuan paramponan. 2 Hebr. se-
pertis adda baie dalam voste pounja matta matta. 3 Attau talaggga ayer.

Het xvij. Capittel.

Godt verschijnt Abram, ende vernieuwt syne beloften ende 't verbondt, vers 1. verandert synen naem Abram in Abraham, 5. stelt tot een teecken des verbonts de Besnijdinge in, 9. verandert den naem van Sarai in Sarah, met beloften van eenen sone, ende groot zaet uyt haer, 15. waer over Abraham seer verheught is: maer bidt voor Ismael, ende verkrijgt eenen tijdtlicken segen, 17. Abraham, ende alles wat manlick was in sijn huys, wort besneden, 23.

1 **A**ls mi Abram negen en tne-
gentigh jaren out was/ soo
verscheen de **H E C K E** Abram:
ende sepde tot hem: Ick hen Godt
de Almachtige / wandelt voor mij
aengesichtte/ende zint oprecht.

2 Ende ick sal mijn verbondt
stellen tusschen my / ende tusschen
u/ende ick sal u gantsch leerr verme-
nighvuldigen.

3 Doe viel Abram op sijn aen-
ghesichte: ende Godt sprack met
hem/seggende:

4 My aengaende/ siet/ mijn ver-
bondt is met u: ende ghy sulst tot
eenen vader van meniche der volc-
keren worden.

5 Ende uwen naem en sal niet
meer ghenoemt worden Abram:
maer uwen naem sal wesen Abra-
ham

Hany

Brentihan nang ca toudjou blas.

Alla caliatan pada Abram daan berbarou-
akan diapounja djandjihan daan cau-
woul : Abram bole namma Abraham.
Sounottan jadi randa deri cauwoul.
Sarah jadi bernamma Sarah , dengan
djandihan dia adda berannac annac
lacki lacki daan bidji banjac deri dia:
Abraham souda souca itou sa cali cali, &c

1 **M**annacalla pon Abram adda
touwa sambilang poulo
sambilang tauon , Alla Thalla souda
caliatan pada Abram , daan catta pa-
dania: Akou adda Deos nang cabesa-
ran bedjallan adapan akou pounja
mouca, daan jadi adil.

2 Lagi akou mau tarou akou poun-
ja cawoul de tengah akou daan de ten-
ga pacanira , lagi akou mau bri agar
pacanira pounja assal jadi banja sacali
cali.

3 Tagal itou Abram souda dja-
tou atas moucanja lagi Deos catta cat-
ta dengan dia cattanja :

4 Akou djandi liatla ; akou bacau-
woul dengan pacanira , lagi pacanira
adda djadi bappa deri orang banja.

5 Lagi pacanira pounja namma ti-
da mester lagi jadi bernamma Abram,
banja nammimou adda jadi Abra-
ham,

Cap xvij. Het eerste Boeck Mosis, Fol: 30

ham/want ick hebbe u gestelt eenen vader van menigte der volkeren.

6 Ende ick sal u gantsch seer vruchtbaer maken/ende ick sal u tot volcken stellen: ende Koningen sul- len upt u voort komen.

7 Ende ick sal mijn verbondt oprichten tusschen my / ende tus- schen u/ende tusschen uwen zade na u in hare ghesslachten / tot een eeu- wigh verbondt : om u te zijn tot ee- nen Godt/ende uwen zade nae u.

8 Ende ick sal u/ende uwen zade nae u/ het landt uwer vremdelinck- schappen geven/ t geheele lant Ca- naan tot eeuwige besittinge: ende ick sal hen tot eenen Godt zijn.

9 Voorder sepde Godt tot Abra- ham: Ghy nu / sult mijn verbondt houden: ghy / ende u zaet nae u/ in hare geslachten.

10 Dit is mijn verbondt / dat ghplieden houden sult tusschen my ende tusschen u/ende tusschen uwen zade nae u: dat al wat manlick is/u besneden worde.

11 Ende ghy sult het vleesch uwer voorhupt besnijden: ende[dat] sal tot een teecken zijn des ver- bonts tusschen my ende tusschen u.

12 Een

ham, carna akou souda bri agar djouw jadi bappa deri orang orang banja.

6 Lagi akou mau bri agar deri djouw jadi orang banja sacali cali , lagi deri djouw mester jadi orang orang , lagi radjaradja adda calouwar deri djouw.

7 Lagi akou mau bacauwoul den- gan pakanira, lagi dengan pakanira pounja assal + de blackan pakanira , de dalam dia orang pounja poupou pou- pou , agar itou jadi cauwoul tercakal ; begitou agar akou adda pakanira pounja Deos , daan assalmou pounja de blackan pakanira.

8 Lagi akou mau bri pada pakanira, lagi pada pakanira pounja assal de blackan pakanira, tanna itou, de man- na pakanira doudoc seperti orang hor- gay , segalla tanna Canaan ; agar itou jadi pakanira orang pounja , sampei sa oumor, lagi akou mau adda dia orang pounja Deos.

9 Deos lagi souda catta pada Abra- ham : pakanira pon mester + tourout akou pounja cauwoul , pakanira den- gan , pakanira pounja assal de blackan pakanira , de dalam dia orang pounja poupou pouponi.

10 Inila adda akou pounja cauwoul, nang pakanira orang mester tarou de tengah akou daan de tengah pakanira , daan de tengah assalmou de blackan pakanira, agar segalla orang lacki lacki de tengah djouw orang jadi sounor.

11 Lagi pakanira orang mester sou- not coulopmou pounja daging , lagi itou adda jadi pada tanda deri cau- woul , de tengah akou daan de tengah pakanira orang.

H 2

12 An-

Cap. xvij.

GENESIS.

12 Een soonken dan van acht
dagen sal u besneden worden / al wat
manlick is in uwe gesslachten : d' in-
geborene des hupses / ende de ghe-
kochte niet gelde van allen vreem-
den / de welcke niet en is van uwen
zade.

13 d' Ingeborene uwes hupses /
ende ghekochte niet uwen gelde sal
sekerlick besneden worden : ende
mijn verbondt sal zijn in u lieder
vleesch / ten eenwigen verbonde.

14 Ende wat manlick is / de
voorhupt hebbende / wiens voor-
hupts vleesch niet en sal besneden
worden / de selve ziele sal uyt hare
volcken uytgeroept worden : hy
heeft mijn verbondt gebroken.

15 Noch sepde Godt tot Abraham : Ghy en sult uwer hups-
vrouwe Sarai name niet Sarai
noemen / maer haer naem sal zijn
Sarah.

16 Want ick salse segenen / ende
u oock uyt haer eenen sone gheven:
jae ick salse segenen / soo dat sy tot
volcken worden sal : Koningen der
volkeren sullen uyt haer worden.

17 Doe viel Abraham op sijn
aengesichte / ende hy loegh : ende hy
sepde in sijn herte : Sal eenen die
hondert jaeroudt is [een kint] ghe-
boren worden ? ende sal Sara / die
negentigh jaeroudt is / haren ?

18 Ende

12 Annac lacki lacki pon deri de-
lappan hari mester jadi bersounot, de
tenga pakanira orang, segalla orang le-
lacki de dalam assal assalmou nang
siappa jadi de dalam roumamou , den-
gan orang nang jadi bli dengan pera ,
deri segalla orang horgay , nang tiadda
deri pakanira pounja : bidji.

13 Nang siappa jadi de dalam rou-
mamou , dengan orang nang pakanira
orang bli dengan pakanira orang
pounja pera , dia orang souno souno
mester jadi sounot , lagi akou pounja
cauwoul mester adda de dalam paca-
nira orang pounja daging , pada cau-
woul sa ourmor.

14 Lagi sa orang orang nang lacki
lacki djouga,nang adda coulep, siappa
pounja coulop pounja daging tida jadi
sounot djiuwa itou mester jadi rouffa
deri dia pounja assal , dia souda petsja
akou pounja cauwoul.

15 Lebe deri itou Deos lagi souda
catta pada Abraham : jangan sebout
binimou Sarai pounja namma Sarai,
hanja dia pounja namma adda jadi
Sarah.

16 Carna Akou mau palihara dia
daan cassie lagi pada pakanira satou
annac lacki lacki,deri dia,ija akou mau
palihara dia begitou , agar deri dia jadi
orang orang banja , Radja Radja atas
orang banja adda jadi deri dia.

17 Tagal itou Abraham souda djatou
atas moucanja,daan tatauwa,daan dia
catta de dalam hatinja:beginna,adda
jadi annac deri orang nang adda touwa
sa rattous tauon , lagi Sara nang adda
touwa sambilang poulou tauon adda
berannac ?

18 Lagi

18 Ende Abraham seyde tot Godt / Och / dat Ismael mochte leven voor u aengesichtte !

19 Ende Godt seyde: Voorwaer Sara / uwe hups vrouwe / sal u eenen sone baren / ende ghy sult synen name noemen Isaac: ende ick sal myn verbondt met hem oprichten / tot een eeuwigh verbondt synen zade nae hem.

20 Ende aengaende Ismael / hebbe ick u verhoort / liet / ick hebbe hem ghesegent / ende sal hem vruchtbaer maecken / ende gantsch seer vermenichvuldigen : twaelf Vorsten sal hy ghewinnen / ende ick sal hem tot een groot volck stellen.

21 Maer myn verbondt sal ick niet Isaac oprichten: dien u Sara op desen ghesett en tijdt in het ander jaer baren sal.

22 Ende hy epndighde met hem te spreken: ende Godt voer op van Abraham.

23 Doe nam Abraham synen sone Ismael / ende alle de ingeborene synes hupses / ende alle gekochte niet synen gelde / al wat manlick was onder de lieven des hupses Abrahams: ende hy besneedt het vleesch harer voorhupt / even ten selven dage / ghelyck als Godt niet hem gesproken hadde.

24 Ende Abraham was oudt negen

18 Lagi Abraham catta pada Alla: O djicalou Ismaël bole idop adapan moucamou!

19 Lagi Deos cattra : soungo soun-ga bini mou Sara dia adda berannac satou annac lacki lacki pada pakanira, lagi pakanira mester bernamma dia pounja nammä Isaac , lagi akou mau bacauwoul dengan dia , agar jadi cauwoul terkakal pada dia pounja assal de blackan dia.

20 Deri Ismaël akou lagi souda den-gar pada djouw, liatla; Akou souda pa-lihara dia , lagi akou mau bri annac banja pada dia , daan assal banja facali cali , doua blas oulou-balang adda jadi deri dia , lagi akou mau bri agar deri dia jadi orang orang banja.

21 Hanja akou mau baicki akou pounja cauwoul dengan Isaac , nang siappa Sara adda berannac pada pakanira, pada tauon lain , gnap pada wactou ini djouga.

22 Lagi dia souda poutos dia pounja bacattahan dengan dia , lagi Deos souda naic ca atas deri Abraham.

23 Pada wactou itou Abraham souda ambil dia pounja annac lacki lacki Ismaël, dengan orang samoan nang souda djadi de dalam dia pounja rouma, dengan orang samoan nang dia souda bli dengan dia pounja pera , orang samoan nang adda lacki lacki djouga , de tengah orang deri Abraham pounja rouma, lagi dia sounot daging deri dia orang pounja coulop , pada hari itou djouga , begitou seperti Deos souda catta dengan dia.

24 Lagi Abrahams adda rouwa sam-bilang

Cap. xvij. G E N E S I S.

negen en turgentigh jaer / als hem het vleesch syner voorhupt besneden wert.

²⁵ Ende Ismael sijn soon was dertien jaer out / als hem het vleesch syner voorhupt besneden wert.

²⁶ Even op desen selven dagh wert Abraham besneden / ende Ismael sijn soon.

²⁷ Ende alle manner spnes huses / de ingehorene des huses / ende de ghckochte met gelt / van den vreemden af / werden met hem besneden.

¹ Artinja dia souda somba pada Alla, attau sedjont sampei dia pounja monca kena tanna.

² Artinja nang ganti pacanira. ³ Attan agar pacanira orang pegang itou sampei sa oumor.

⁴ Attau pegang artinja jangan persja. ⁵ Artinja assal.

Het xvij. Capittel.

Twee Engelen, ende de Heere selfs, verschijnen Abraham in de gedaente van drie mannen, die hy vriendelick noodicht ende onthaelt, vers 1. ontfanght de belofte van eenen sone uyt Sara in't ander jaer, 10. Dies Sara lacht, ende daer over bestraft wort, 12. De twee Engelen gaen voort nae Sodom, maer de Heere blikt sprekkende met Abraham, dien hy sijn voornemen openbaert van Sodom, Gomorra, &c. uyt te roeyen, 16. Abraham bidt vierghlick voor die van Sodom, ende Godt antwoort, ende vernoeght hem, 23.

¹ Daer nae verscheen hem de heere aende epcken boschen van Mamre : als hy in de deure der tente satt / doe de dagh heet wert.

² Ende hy hief syn oogen op / ende sach / ende siet / daer stonden drie man-

bilang poulo sambilang tauon, manacalla coulopnja pounja daging djadi sounot pada dia.

²⁵ Lagi Ismaël dia pounja annac lelacki souda touwa tiga blas tauon, manacalla coulopnja pounja daging djadi sounot pada dia.

²⁶ Betul pada hari itou djouga Abraham souda djadi sounot, dengan dia pounja annac lelacki Ismaël.

²⁷ Lagi dia pounja orang lelacki de rouma samoë, nang souda djadi de rouma, lagi nang souda djadi bli dengan pera deri orang horgai, dia orang souda djadi sounot samma dia.

Brentihan nang ca de lappan blas.

Dua mellaicat, dengan Alla Thalla sendiri, caliatan pada Abraham seperti tiga lacki lacki, Abraham casie macan pada diorang. Alla dhandji pada tauon lain annac lacki lacki deri Sarah. Sarah ragal itou tatawa, Alla ragal itou batogor pada Sarah. dua mellaicat pegi de Sodom. Alla tingal catta catta dengan Abraham, daan bri tau appa adda jadi pada Sodom daan Gomorra, &c.

¹ C Ommmediën Alla Thalla souda caliatan pada dia, ampit ratta Mamre, sedang dia doudoc de rouma pounja pintou, manacalla hari jadi pannas.

² Lagi dia souda ancat mattanja, daan liat, lagi liatla, tiga orang lacki lacki

Cap. xvij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 32

mannen tegen over hem: als hyse
sach/soo liep hy hen te genoete van
de deure der tente / ende hoogh sich
ter aerde.

3 Ende hy seide: Heere / hebbe
ick nu ghenade ghebonden in uwe
oogen/soo gaet doch niet van uwen
knecht voorhy:

4 Dat doch een weynich water s
gebracht worde/ende wasshet uwe
voeten / ende lenet onder desen
boom.

5 Ende ick sal eene heete broodts
langen / dat ghy u herte stercket:
daer nae sult ghy voortgaen / daer-
om om dat ghy tot uwen knecht
overgekommen zijt: ende sy seiden:
Doet soo als ghy gesproken hebt.

6 Ende Abraham haestede sich
nae de tente tot Sara: ende hy seide:
Haest u / kneet drie maten meel-
bloemen/ende maeckt koecken.

7 Ende Abraham liep tot de
runderen / ende hy nam een Kalf/
teeder ende goet / ende hy gaf 't aen
den knecht / die haestede om dat toe
te maecken.

8 Ende hy nam boter ende melck/
ende het kalf / dat hy toergemaect
hadde / ende hy sette de 't hen voor/
ende stont hy hen onder dien boom/
ende sy aten.

9 Doe seiden sy tot hem: Waer
is Sara uwe hys vrouwe? ende
hy seide: Siet/in de tente.

10 Ende hy seide: Ick sal

lacki adda badiri / adapan dia pounja
mouca: manacalla dia liat dia orang,
dia souda lari deri rouma pounja pin-
tou, pada djompot pada dia orang lagi
tondo capalla sampei tanna.

3 Lagi dia catta Tuan Tuan-cou:
Djika Tuan mau cassian pada beta,
djangan lalou deri hambamou.

4 Beér orang bawa ayer sidikit, lagi
basso djouw orang pounja kacki , lagi
/ basa adar de bawa pohon ini.

5 Lagi beta mau ambil Roti sapan-
gal , pada bri coat sidikit pada djouw
orang pounja hati; commediën bole
pegi djouga , tagal itou carna djouw
orang souda datang capada hamba-
mou; lagi dia orang catta; boat begitou
seperti voste souda catta.

6 Lagi Abraham souda pegi lecas
de dalam rouma pada Sara; daan cat-
ta: Lacas, ramas tiga oucor tepong
baic baic, lagi baicki / roti roti sedap.

7 Lagi Abraham lari pada sapi sapi,
lagi ambil satou sapi goummoc daan
baic, lagi dia bri itou pada hamba , dia
souda hadir itou lecas.

8 Lagi dia souda ambil + mantega,
dengan ayer sousou , dengan annac
sapi nang dia souda hadir, lagi dia tarou
itou adapan dia orang pounja mouca,
lagi badiri decat dia orang de bawa po-
hon itou, lagi dia orang souda maccan.

9 Commediën dia orang catta pa-
danja : Manna adda binimou Sara?
lagi dia catta: liatla de dalam rouma.

10 Lagi dia catta: Akou soungo
soungo

Cap. xvij. G E N E S I S.

voorsecker weder tot u komen/
omtrent desen tijdt des lebens: ende
siet / Sara uwe hups vrouwe sal
eenen sone hebben/ende Sara hoor-
de't aen de deure der tente/ de wele-
ke achter hem was.

11 Abraham nu ende Sara wa-
renoudt [ende] wel bedaeght: het
hadde Sara op ghehouden te gaen
na de wijse der wijven.

12 Soo loegh Sara by haer
selven/ leggende: Sal ick wellust
hebben/ nae dat ick oudt geworden
ben/ende myn heere oudt is?

13 Ende de H E E K E sepde
tot Abraham: Waerom heeft Sa-
ra gelacchen/ leggende: soude ick
oock waerlick baren/ nu ick oudt
geworden ben?

14 Soude pet voor den H E E -
K E te wonderlick zijn? ter gesetter
tijdt sal ick tot u weder komen/om-
trent desen tijdt des levens/ ende
Sara sal eenen sone hebben.

15 Ende Sara loochende 't/seg-
gende: Ick en hebbe niet ghelac-
chen/ want sy breefde: ende hy sep-
de: Neen/maer ghy hebt gelacchen.

16 Doe stonden die mannen op
van daer/ ende sagen nae Sodom
toerende Abraham ginck met haer/
om haer te geleypden.

17 Ende de H E E K E sepde:
Sal ick voor Abraham verbergen/
wat ick doe?

18 Dewi le Abraham ghewisse-
lick tot een groot ende machtigh
volck

soun go mau datan combali pada paea-
nira, ampir tauon poutja 'wactou ini,
lagi liatla; binimou Sara adda bole sa-
tou annac lelacki, lagi Sara souda den-
gar itou de rouma.

11 Abraham pon dengan Sara sou-
da touwa, lagi dia orang pounja hari
hari adda banja, daan tida jadi lagi pa-
da Sara begitou seperti param pouan
param pouan pounja adat.

12 Tagal itou Sara souda tatauwa
dalam 'hati, daan catta: beta bole rassa
as kijt, sedang beta souda djadi touwa
lagi beta pounja tuan souda touwa?

13 Lagi Alla Thalla catta pada A-
braham: carna appa Sara souda tatau-
wa, cattanja; beta soun go bole beran-
nac sedang beta souda djadi touwa?

14 Adda, appa appa terheraan
amat pada Alla Thalla, pada wactou
gnap akou mau datan combali pada
pacanira, pada tauon pounja moussim
ini djouga, lagi Sara adda bole satou
annac lacki lacki.

15 Lagi Sara souda basancal itou,
cattanja: beta tida tatauwa, carna dia
takot, lagi dia catta: boucan begitou,
hanja pacanira souda tatauwa.

16 Commediën lacki lacki itou
souda badiri, lagi liat deri fanna capa-
da Sodom; lagi Abraham souda pegi
samma dia orang, pada antar dia orang.

17 Lagi Alla Thalla catta (bagi-
manna) Akou bole itou sembounji
pada Abraham nang akou boat;

18 Carna deri Abraham soun go
soun go adda djadi orang 'banja daan
ter-

Cap. xvij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 33

volck worden sal / ende alle volcke-
ren der aerde in hem gesegent sullen
worden ?

19 Want ick hebbē hem gekent /
op dat hy synen kinderen ende si-
nen huyse nae hem soude bevelen /
ende sy den wegh des HEEHE
houden / om te doen gerechtigheyt /
ende gerichte ; op dat de HEEHE
over Abraham brengē / het gene hy
over hem gesproken heeft .

20 Voorts septe de HEEHE :
Derwile het gheroep van Sodom /
ende Gomorra groot is / ende dewij-
le hare sonde seer swaer is /

21 Sal ick nu afgaen / ende be-
sien of sy nae haer gheroep / dat tot
my gekomen is / t upterste ghedaen
hebben / ende soo niet / ick sal 't
weten .

22 Doe keerden die mannen het
aengesichtē van daer / ende gingen
nae Sodom : maer Abraham die
bleef noch staende / voor het aenge-
sichtē des HEEHE.

23 Ende Abraham tradt toe /
ende septe : Sult ghy oock den
rechtveerdigen met den godcloosen
ombrengen ?

24 Misschien zijnder vijftigh
rechtveerdige in de stadt : sult ghyse
oock ombrengen / ende de plaetse
niet sparen / om de vijftigh recht-
veerdige die binnen haer zijn ?

25 Tzijp verre van u / sulck een
dinck te doen / te dooden den recht-
veerdigen niet den godcloosen : dat

tercoat , lagi segalla orang de boumi
adda jadi palihara de dalam dia .

19 Carna akou souda kenal dia ,
agar dia souro pada dia pounja annac
annac , daan dia pounja assal de blac-
kan dia , agar dia orang bedjallan de
dalam Alla Thalla pounja djallan , pa-
da boat adillan daan betul , agar Alla
Thalla bri pada Abraham itou nang
dia souda catta padanja .

20 Alla Thalla lagi souda catta :
carna Sodom daan Gomorra pounja
geger adda besar , lagi carna dia orang
pounja dosa adda brat banja .

21 Akou sacarang mau tourong de
bawa , daan liat calou dia orang pounja
berboatan adda sacali cali begitou , se-
perti dia orang pounja gege , nang
souda datan pada akou ca tida , akou
mau tau .

22 Commediēn lacki lacki itou
souda balick moucanja deri sanna , lagi
pegi de Sodom ; hanja Abraham dia
lagi tingal badiri adapān Alla Thalla
pounja mouka .

23 Lagi Abraham datan ampir ,
daan catta : Tuan lagi mau binassa
orang adil dengan orang berdosa ?

24 Siappa tau adda lima poulo
orang adil de dalam negri itou , Tuan
lagi mau binassa dia orang , daan tida
ampon pada dia orang , tagal lima pou-
lou orang adil , nang adda de dalam
negri itou ?

25 Itou jadi djau deri djouw , boat
berboatan begitou , bounou orang adil
dengan orang djahat ; agar pada orang
adil

Cap. xvij. G E N E S I S.

de rechtveerdige zy gelijck de gode-
loose: veire zy het van u: soude de
richter der gantscher aerde geru
recht doen?

26 Doe sepde de H E E K E :
Hoo ick te Sodom binnen de stadt
vijftich rechtveerdige sal vinden/ so
sal ick de gantsche plaetsesparen om
harent wille.

27 Ende Abraham antwoorde/
ende sepde: Siet doch/ ick hebbe
my onderwonden te spreken tot
den Heere/ hoe wel ick stof ende as-
sche ben:

28 Misschien sullen den vijftich
rechtveerdigen vijve ontbrecken/
sult ghy dan om vijve de gantsche
stadt verderven? ende Hy sepde:
Ick salse niet verderven/ soo ick
daer vijf en veertich sal binden.

29 Ende hy voer voort noch tot
hem te spreken/ ende sepde: Mis-
schien sullen aldaer veertich gebon-
den worden: ende Hy sepde: Ick en
sal't niet doen om der veertigen
wille.

30 Voorder sepde hy: Dat doch
de Heere niet en ontsteke/ dat ick
spreke: Misschien sullen aldaer der-
tigh ghebonden worden: ende Hy
sepde: Ick en sal't niet doen/ soo ick
aldaer dertigh sal binden.

31 Ende hy sepde: Siet doch/
ick hebbe my onderwonden te spre-
ken tot den Heere: Misschien sullen
daer twintigh gebonden worden:
ende Hy sepde: Ick en salse niet
verderven om der twintigen wille.

32 Noch

adil djadi begitou , seperti pada orang
djahat , itou jadi djau deri djouw , be-
gimanna joure - houcom deri segalla
boumi * bole boat appa appa nang ti-
da haros ?

26 Alla Thalla pon souda catta:
Djika akou de dalam negri Sodom ber-
tamou lima poulou orang adil , akou
mau bri ampon pada segalla negri itou
tagal dia orang.

27 Lagi Abraham souda menjaout
daan catta: Liatla bera adda abou daan
tanna djouga, lagi beta souda jadi bra-
ni begitou,pada catta catta pada Tuan.

28 Siappa tau deri lima poulou itou
adda courang lima , Tuan tagal lima
itou mau binassa segalla negri itou ?
lagi dia catta : Akou tida mau binassa,
djika akou de sanna bertamou ampat
poulou lima.

29 Dia pon lagi souda catta catta
padanja daan catta : siappa tau Tuan
de sanna bole bertamou ampat pou-
lou , lagi dia catta akou tida mau boat
tagal ampat poulou itou.

30 Dia lagi catta: Tuan djangan
goussar , sebab beta catta catta : siappa
tau Tuan de sanna bole bertamou ti-
ga poulou : lagi dia catta : Akou tida
mau boat , djika akou de sanna berta-
mou tiga poulou.

31 Lagi dia catta : Liatla bera sou-
da jadi brani begitou pada catta catta
pada Tuan : siappa tau Tuan de sanna
bole bertamou dua poulou; lagi dia cat-
ta : Akou tida mau binassa dia orang
tagal dua poulou itou.

32 Dia

Cap. xix. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 34

32 Noch sepde hy: Dat doch de Heere niet en ontstecke / dat ick alleenlick ditmael spreke: Misschien sullen daer tiene gevonden worden: ende Hy sepde: Ick en salse niet verderven om der tiene wille.

33 Doe ginck de H E E R E wech / als hy geypndight hadde tot Abraham te spreken: ende Abraham keerde weder nae syne plaetse.

1. Attau de sabela dia. 2 Artinja brenti sidickit. 3 Attancrabi, attau bebincka. 4 Attau minjac sapi. 5 Attau moussim. 6 Hebr. de dalam dia pounja tengatenga. Artinja de dalam sendirinja. 7 Artinja Alla. 8 Hebr. besar. 9 Attau tida boat haros, betont, attan adillan.

Het xix. Capittel.

De twee Engelen komen in mansghedaente tot Sodom, ende worden van Lot ghebergt ende getracteert, vers 1. De Sodomitzen omringen het huys by nachte, ende willen dese gasten grouwelicken overlast aendoen, 4. Lot poocht hen sulcks af te raden, maer te vergeefs, ende met sijn eygen perijckel, 6. Dies de Engelen Lot intreken, ende de Sodomitzen met blintheyt slaen, sulcks dat sy het huys moesten verlaten, 10. Lot wort met sijn wijf ende twee dochteren (alsoo de swagers daer mede spoueden) 's morgens vroegh uyt Sodom geleyt, met last om sich te behouden op het geberghete, 17. Maer Lot bidt ende verkrijgt, dat hy sich mach bergen tot Zoar, 18. De vier steden ende gantsche Landstreke, met Inwoonders ende gewas, worden met vyer ende swevel van den hemel verreert, 24. De Heere strafst Lots huys vrouwe, 26. Abraham lett op den onderganck deser steden, 27. Lot treckt uyt Zoar nae't gebergte, alwaer hy door den dronck onwetende van syne beyde dochteren wort misbruyckt, 31. Daer van komen Moab ende Ammon, 37.

1 Ende

32 Dia lagi catta: Tuan djangan goussar, beët beta catta catta lagi sacali djouga; Sjappa tau Tuan bole bertamou de fanna sa poulou; lagi dia catta: Akou tida mau binassa dia orang tagal sa poulou itou.

33 Commediën Alla Thalla souda poulang, maniacalla dia souda abis catta catta pada Abraham: lagi Abraham souda babalick combali pada dia pounja tampat.

Brentihan nang ca sambilang blas.

Dua Meliaïcat datan de Sodom de dalam roupa lacki lacki. Lot antar diorang de rouma daan bri maccan. Malam orang Sodom bacoullingacan rouma, daan mau anjaya banjac pada dua lacki lacki itou. Lot minta agar diorang jangan boat djahat bagitou, diorang mau anjaya pada Lot. Mellaïcat hela Lot de dalam rouma, daan boat matta bouta pada orang Sodom: Mellaïcat antar Lot dengan bininja dengan annanya parampouan dua orang de louwar Sodom, &c. ampat negri daan segalla tanna itou, dengan manusia daen tombohan samea jadi rouffa dengan api daen blirang dari sourga. Alla boucom pada Lot pounja bini. Abraham ingat negri negri nou pounja binassahan. Lot maboc tidor dengan dia pounja dua annac parampouan. diorang berannac Moab dengan Ammon.

1 2

1 Lagi

1 Ende die twee Engelēn qua-
men te Sodom inden avont :
ende Lot satt in de poorte tot So-
dom : ende als Lot hen sach / stondt
hy op hen te ghemoete / ende boogh
sich met het aengesichtē ter aerde.

2 Ende hy sepde: Siet mi/mijne
heeren/keeret doch intē hupsē van
uwen knecht/ende vernachtet/ ende
wasschet uwē voeten: ende ghp sult
vroech opstaen / ende gaen uwēs
weeghs/ende sy sepden: Neen/maer
wp sullen op de strate vernachten.

3 Ende hy hielt hy hen seer aen/
soo dat sy tot hem in keerden/ ende
quamen in sijn hups : ende hy
maeckte hen eene maeltijdt / ende
bieck ongesuerde koecrkens/ ende
sy aten.

4 Cet sy haer t'slapen lepden/soo
hebben de mannen dier stadt / de
mannen van Sodom/vanden jong-
sten tot den oudtsten toe / dat hups
omcingelt : het gaatsche volck/ van
het upterste epnde af.

5 Ende sy riepen Lot toe / ende
sepden tot hem: Waer zijn die man-
nen/die dese nacht tot u ghekommen
zijn ? brenghtse upt tot ons/ op dat
wpse bekennen.

6 Doe grinch Lot upt tot hen
aen de deure/ ende hy sloot de deure
achter hem toe.

7 Ende hy sepde: Mijne broe-
ders mi doet doch geen quaet.

8 Siet

1 Lagi dua Mellaiçat itou souda
datan de dalam Sodom , pada
petang hari , lagi Lot souda doudoc de
dalam Sodom pounja pintou , lagi
manna calla Lot liat dia orang , dia ba-
diri , lagi pegi djompot padanja , lagi
dia tondo dia pounja mouca sampei
decat tanna.

2 Lagi dia souda catta : Liatla saca-
rang tuan tuancou , massoc djouga de
dalam hambamou pounja rouma , lagi
djouw orang bole bangon pagi pagi ,
lagi bedjallan djallan-mou , lagi dia o-
rang souda catta: tida,tetapi kita orang
malam ini mau tidor de djallan .

3 Lagi dia souda coutali banja pada
dia orang , begitou agar dia orang sou-
da datan pada dia , lagi massoc de da-
lam dia pounja rouma ; lagi dia souda
bri mackanan , pada dia orang , lagi as-
sar roti roti kits jil nang tida berassam ,
lagi dia orang souda maccan .

4 Daulou deri dia orang pegi tidor ,
lacki lacki deri negri itou , lacki lacki
deri Sodom , orang mouda lagi orang
touwa lagi , souda coulling akan rou-
ma itou , segalla orang deri tandjong
teroudjong .

5 Lagi dia orang souda pangil pada
Lot , daan catta padanja : Manna adda
lacki lacki itou , jang malam ini souda
datan pada voste ? Antar dia orang de
louwar pada cami , agar cami bakenal
dia orang .

6 Lot calouwar ca pada dia orang
pada pintou , lagi dia toutop pintou de
blackan dia .

7 Daan dia catta : soudara soudara-
ko , jangan boar barang djahat .

8 Li-

Cap. xix. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 35

8 Siet doch / ick hebbē twee dochteren / die geenen man bekent en hebbēn / ick salse nu tot u upbrengen / ende doet haer alsoo 't goet is in uwe oogen : alleenlick en doet dese mannen niets / want daerom zijn sy onder de schaduwe mynes dacks ingegaen.

9 Doe seyden sy : Komt vorder aen : voorts seyden zy : Dese eenen is ghekommen / om als een vreemdelinck [hier]te woonen / en soude hy alſins achter zijn ? nu fallen wy u meer quaets doen / dan hen : ende sy drongen seer op den man / op Lot / ende sy traden toe om de deure op te breken.

10 Doch die mannen staken ha-re hant up / ende deden Lot tot hen inkomen in het huis / ende sloten de deure toe.

11 Ende sy sloegen de mannen / die aen de deure des huses waren / met verblinchepden / vanden kleyn-sten tot aen den grootsten : soo dat sy moede werden / om de deure te vinden.

12 Doe seyden die mannen tot Lot : Wien hebt ghy hier noch meer : eenen schoon - sone / ofte uwe sonen / ofte uwe dochteren / ende alle / wien ghy hebt in deser stadt / brengt up / dese plaetse.

8 Liatla, beta adda dua annac parampouan, nang belom kenal lacki, beta mau antar dia orang de louwar pada tuan orang, daan boat dengan dia orang begitou, seperti tuan orang soucka ; pada lacki lacki ini djouga djangan boat appa appa : carna tagal itou dia orang souda datan balindong de bawa beta pounja atap.

9 Commediēn dia orang catta : Mare sini ampir, commediēn dia orang catta : satou ini souda datan agar dia doudoc sini seperti horgai beginanna dia de manna manna adda djadi jouré houcom? sacarang cami mau boat lebe djahat pada pacanira, deti pada dia orang : daan dia orang sourong eras satou pada satou capada lacki lacki, capada Lot, daan dia orang datan agar dia orang petisja pintou.

10 Hanja lacki lacki itou souda calouwar tangannja, daan hela Lot de dalam rouma capada dia orang, daan toutop pintou.

11 Daan boat matta bouta pada lacki lacki jang adda de pintou rouma, jang kitsjil lagi, jang besar lagi, begitou agar dia orang jadi lela lagi tida bole bertamou pintou.

12 Pada waftou itou lacki lacki itou souda catta pada Lot : sjappa voste pounja lagi adda de sini, satou menantu lacki lacki, attau voste pounja annac annac lacki lacki, attau voste pounja annac annac parampouan, lagi famoa nang sjappa voste pounja de dalam negri ini, souro dia orang calouwar deri tampat ini.

13 Want wþ gaen dese plaetse verderven: om dat haer gheroep groot geworden is voor het aengesichte des H E E K E N / ende de H E E K E ons uitgesonden heeft/ om haer te verderven.

14 Doe ginck Lot uit / ende sprack tot sijnen schoon-sonen / die sijne dochteren nemmen sauden/ ende septe: Maeckt u op/gaet uit dese plaetse/want de H E E K E gaet dese stadt verderven: maer hy was in de oogen sijner schoon-sonen als ockende.

15 Ende als de dageraet op-
ginck / drongen de Engelen Lot
aen/seggende: Maeckt u op/ neemt
uwe huijs vrouwe / ende uw twee
dochteren/ die voor handen zijn/ op
dat ghy inde ongerechtigheyt dese
stadt niet om en komt.

16 Mare hy vertoefde: soo gre-
pen dan die mannen sijne hant/ende
de hant sijner vrouwe/ ende de hant
sijner twee dochteren / om de ver-
schooninge des H E E K E N over
hem: ende sy brachten hem uit/ende
stelden hem buiten de stadt.

17 Ende het gheschiedde / als sy
hen uitgebracht hadden nae bup-
ten / soo septe Hy: Behoudt u om
uwes levens wille/ en liet niet achter
u om / ende en staet niet op dese
gantsche blackte: behoudt u nae 't
gheberghe henen / op dat ghy niet
om en komt.

18 Ende Lot septe tot haer:
Neen

13 Carna cami sabantar mau binassa
tampat ini , carna dia orang pounja
geger souda djadi besar adapam Alla
Thalla , lagi Alla Thalla souda souro
betorang pada binassa dia orang.

14 Tagal itou Lot souda pegi de
louwar , daan catta catta pada dia
pounja menantou lacki lacki, jang ad-
da mau cauwin dengan dia pounja an-
nac annac parampuan daan catta :
badiri, calouwar deritampat ini, car-
na Alla Thalla sabantar mau binassa
negri ini , hanja dia pounja menantou
lacki lacki kira kira dia poura poura
djouga.

15 Daan manacalla fadjar naic,
Mellaicat souda souro pada Lot cat-
tanja : Pegi ambil voste pounja bini,
dengan voste pounja annac param-
puan dua orang jang adda de sini,
agar voste djangan djadi binassa dalam
negri ini pounja nacallan.

16 Hanja dia nanti, tagal itou lacki
lacki itou pegang dia pounja tangan,
daan dia pounja dua annac parampuan
pounja tangan tagal Alla Thalla poun-
ja cassian pada dia: daan dia orang antar
dia de louwar , daan tarou dia de
louwar negri.

17 Daan souda djadi, manacalla
dia orang souda antar dia orang de
louwar , dia catta : toungou voste ta-
gal idompou djangan liat de blackan,
lagi jangan badiri dalam segalla tam-
pat ratta ini , lalou de gounong itou
agar voste djangan matti.

18 Daan Lot catta pada dia orang:
Eyo

Cap. xix. Het eerste Bocck Mosis. Fol: 36

Keere doch/ Heere.

19 Siet doch / uwe knecht heeft
genade ghevonden in uwe oogen/
ende ghp hebt uwe weldadigheyt
groot ghemaect / die ghp aen my
ghedaen hebt / om mijne ziele te be-
houden by het leven: maer ick en sal
niet kunnen behouden worden nae
't gheberghte henen/op dat my niet
misschien dat quaet aen en kleve/
ende ick sterue.

20 Siet doch / dese stadt is nae
by/om derwaerts te vluchten/ende
sy is kleyne: laet my doch der-
waerts behouden worden : (is sy
niet kleyne?) op dat mijne ziele leue.

21 Ende hy seyde tot hem: Siet/
ick hebbe u aengesichte opgenomen/
oock in dese sake: dat ick dese stadt
niet om en keere/ daer van ghp ge-
sproken hebt.

22 Haest/behoudt u derwaerts:
want ick sal niets kunnen doen/tot
dat ghp daer henen in ghekomen
zijt: daerom noemde men den naem
deser stadt/Zoar.

23 De Sonne ginck op boven
de aerde/als Lot te Zoar in quam.

24 Doe dede de H E E H E /
swibel/ ende vper over Sodom/
ende over Gomorra regenen/ van
den H E E H E uyt den Hemel.

25 Ende hy keerde de selve ste-
den om / ende die gantsche blackte:
ende alle inwoonders deser steden/
oock het gewas des landts.

26 Ende sijne hups vrouwe sach
omme van achter hem/ende sy wert
een

Eyo boucan Tuan.

19 Liatla ¹ tuan pounja hamba sou-
da bertamou cassia dalam ² tuan poun-
ja matta, daan tuan souda boat besar
baic-boudinja,nang tuan souda ¹⁰ oun-
djo pada roungou djuwakou ber-
idop, tetapi beta tida bole ¹¹ lalou de
gounong itou , agar djahat itou djan-
gan lecat pada beta , daan beta matti.

20 Liatla negri ini adda ampir pada
lari de fanna , daan adda kitsjil , bear
beta lalou de fanna , boucan kitsjil ?
agar bera pounja djiuwa idop.

21 Dia pon catta : ¹² Liatla voste
pounja mintahandoa ini akou lagi
souda dengar : agar akou djangan
¹³ balic negri itou deri appa voste sou-
da catta.

22 Lacas,lalou de fanna,carna akou
tida bole boat appa appa daulou deri
voste souda massoc de fanna,tagal itou
negri itou packei namma ¹⁴ Zoar.

23 Matta hari souda naic atas bou-
mi, sedang Lot massoc dalam Zoar.

24 Wactou itou Alla Thalla souda
boat djatou oudjang deri blirang,daan
deri api de atas Sodoma , daan de atas
Gomorra,deri Alla Thalla ¹⁵ deri sourga.

25 Daan dia souda baljc negri itou,
nang de bawa ca atas,segalla itou tam-
pat ratta, lagi segalla orang nang dou-
doe dalam negri negri itou,daan tanna
pounja ¹⁶ boa lagi.

26 Daan ¹⁷ dia pounja bini souda
liat ca blackan , daan dia souda djadi
¹⁸ tiang

Cap.xix. G E N E S I S.

een Zout-pilaer.

27 Ende Abraham maeckte hem des selven morgens vroegh op / nae die plaerse / daer hy voor 't aenghe-sichte des H E E R E N gestaen hadde.

28 Ende hy sagh nae Sodom ende Gomorra toe / ende nae het gantsche lant van die vlaetke : ende hy sagh / ende siet / daer ginck een roock van den lande op / gelijck de roock eenes obens.

29 Ende het gheschiedde / doe Godt de steden deser vlaetke ver-derf / dat Godt aen Abraham ghe-dachte / ende hy leydde Lot uyt het midden deser omkeeringe / in 't om-keeren dier steden / in de welcke Lot gewoont hadde.

30 Ende Lot toogh op uyt Zoar / ende woonde op den bergh / ende syne twee dochters met hem : want hy vreesde binne Zoar te woonen : ende hy woonde in een speloncke / hy / ende syne twee dochters.

31 Doe leyde de eerst-geborene tot de ionghste : Onse vader is out / ende daer en is geen man in desen lande om tot ons in te gaen / nae de wijsse der gantscher aerde.

32 Kom / laet ons onsen vader wijn te drincken geven / ende hy hem liggen / op dat wi van onsen vader zaet in 't leven behouden.

33 Ende sy gaven dien nacht haren vader wijn te drinken : ende de

¹⁸ tiang Garam.

27 Pada hari itou pon Abraham souda bangon pagi pagi , (daan pegi) de tampat itou , de manna dia souda badiri de mouca Alla Thalla.

28 Daan dia liat pada Sodoma, daan Gomorra. daan pada segalla tan-na ratta itou , daan dia menantang, daan liatla, souda naic assap deri tanna itou , seperti fourno (cappor) pounja assap.

29 Souda djadi lagi , sedang Deos rouffa negri negri deri tanna ratta itou, agar Deos ingat pada Abraham ,daan dia souda antar pada Lot deri antara balickan itou , mannacalla dia balic negri negri itou , de manna Lot souda doudoc.

30 Macca Lot ealouwar deri Zoar, daan dia doudoc de atas , gounong itou , daan dia pounja annac param-pouan dua orang samma dia , carna dia takot doudoc dalam Zoar , tagal itou dia doudoc dalam barang loubang batou , dia samma dia pounja dua annac parampouan.

31 Wactou itou ¹⁹ kaka catta pada ade : beta orang pounja bappa adda touwa , satou lacki lacki lagi tida adda dalam tanna ini , nang kenal pada cami, tsjara segalla dounja.

32 Marela , beér cami bri minom coa anghor pada beta orang pounja bappa, daan tidor samma dia , agar cami toungou idop bidji deri beta orang pounja bappa.

33 Macca pada malam itou , dia orang bri minom coa anghor pada bap-

Cap. xix. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 37

de eerst-gheborene quam/ ende lagh
by haren vader/ende hy en wert het
niet ghewaer in haer nederliggen/
noch in haer opstaen.

34 Ende het geschiedde des ander
daeghs/ dat de eerst-gheborene
sepde tot de jonghste: Siet/ick heb
be gister nacht by mijnen vader ge
legen: laet ons oock desen nacht
hem wijn te drincken geven: gaet
dan in/light by hem/op dat wij van
onsen vader zaet in't leven behoude.

35 Ende sy gaben haren vader
oock dien nacht wijn te drincken:
ende de jonghste stont op/ende lagh
by hem: ende hy en werdt het niet
ghewaer in haer nederliggen/ noch
in haer opstaen.

36 Ende de twee dochteren Lots
werden bevrucht van haren vader.

37 Ende de eerstgeborene baerde
eenen sone/ende noemde sijnen name
Moah: Dese is de vader der Moa
biten/tot op desen dach.

38 Ende de jonghste die baerde
oock eenen sone/ende noemde sijnen
name Ben-Ammi: Dese is de va
der der kinderen Ammons / tot op
desen dach.

a Attan dia orang lari cras pada lacki lacki. b Attan bri, attan oundjo tangannja. c Attan
inger bangar. 1 Attan tampat ini. 2 Attan watton itou. 3 attan pegi. 4 attan ta
tauwa. 5 attan badiri. 6 Artinja Alla Thalla. 7 Hebr. djiuwamou. 8 attan suan
sunda casian pada hambanja. 9 attan voste pounja. 10 attan casie. 11 attan lari dengan
bercat de gounong itou. 12 attan liatla deri itou akou lagi sonda trima moucamou. 13 attan
roussa. 14 Artinja kusjil; dalou dia pounja namma Bela. liat Genes. 14. 2. 15 Attan
deri langit. 16 Moussim attan barang appasamo nang tombo de tanna. 17 Artinja Lot
pounja bini. 18 attan seperti tiang, attan touladang deri garam. 19 Hebr. annac nang ber
moula. 20 attan boungson. 21 Artinja bappa Lot. 22 attan hari laijn nang commedien.
23 attan annac boungson. 24 attan sonda djadi bonning. 25 attan annac Ammon.

bappanja , daan kaka datan daan tidor
samma bappanja ²¹ dia pon tida tau,
sedang dia tidor pon tida , sedang dia
bangon pon tida.

34 ²² Essonja pon souda djadi agar
kaka catta pada ade : liatla calamari
malam beta souda tidor samma bap
pacou , beér cami malam ini lagi bri
minom coa angor, padanja, comme
dién pacanira massoc , daan tidor sam
ma dia , agar cami toungou idop bidji
deri beta orang pounja bappa.

35 Macca pada malam itou dia
orang lagi bri minom coa angor pada
bappanja, daan ²³ ade souda pegi, daan
tidor samma dia , dia pon tida tau , se
dang dia tidor pon tida , sedang dia
bangon pon tida.

36 Begitou Lot pounja annac pa
rampouan cadouanja ²⁴ souda mengi
dang deri bappanja.

37 Daan kaka souda berannac sa
tou annac lacki lacki, daan bernamma
nammanja Moab, Inila adda bappa
deri(orang) Moab sampei hari ini.

38 Daan ade dia lagi berannac an
nac lacki lacki , daan bernamma dia
pounja namma Ben - Ammi. Inila
adda bappa deri ²⁵ orang Ammon sam
pei hari ini.

Cap. xx: G E N E S I S.

Het xx. Capittel.

Abraham vertreckt nae Gerar , ende seyt , dat Sara syne suster zy , vers 1. Dies de Koning Abimelech Sara laet halen , om haer te trouwen , 2. Maer Godt beleert hem door plagen ende aenspraecke in eenendroom , 3. Daerom hy Abraham sijn wif weder geeft met sonderlinge beleeftheyt ende gheschencken , 9. Abimelech ende de syne worden door Abrahams voor-bede genezen , 17.

1 Ende Abraham repst de van daer nae 't lant van't Supden / ende woonde tusschen Kades ende tusschen Sur : ende hy verkeerde als vreindelinck te Gerar.

2 Als nu Abraham van Sara syne hups vrouwe gheseyt hadde / Hy is mijne suster : soo sandt Abimelech / de Koningh van Gerar / ende nam Sara wech.

3 Maer Godt quani tot Abimelech in eenen droom des nachts : ende hy sepde tot hem : Siet / ghp zitt doot om der vrouwen wille / die ghp wech - genomen hebt : want sp is niet eenen man getrouwit.

4 Doch Abimelech en was tot haer niet ghenadert : daerom sepde hy : Heere / sult ghp dan oock een rechtveerdigh volck dooden ?

5 Heeft hy selve my niet geseyt : Hy is mijne suster ? ende hy oock heeft geseyt : Hy is mijn broeder : in oprechtigheyt mijnes herten / ende in reynighent mijner handen hebbe ich dit gedaen.

6 Ende Godt sepde tot hem in den

Brentihan nang ca dua poulou.

Abraham pegi de Gerar , daan catta Sarah adda diap soudara . tagal itou Radja Abimelech souro antar Sara , pada dia agar dia cawin dengan dia . Alla tagal itou houcom dia daan larang itou pada dia dalam mimpikan . tagal itou dia bri combali pada Abraham bininja Sara , daan cassie pada dia cassie banjac . Abimelech dengan diap , &c.

1 Macka Abraham souda pegi deri fanna !capada tanna nang salatan , daan doudoc de tengahenga Kades daan Sur : daan dia doudoc de Gerar seperti dagang .

2 Mannacalla pon Abraham deri Sara bininja souda catta di adda beta pounja soudara ; Abimelech Radja Gerar , souda souro ambil pada Sara .

3 Hanja Deos souda datan pada Abimelechi , pada malam dalam mimpikan : daan dia catta padanja , liatla , pacanira adda matti tagal parampouan ini , nang pacanira souda ambil bawa , carna dia souda cawin dengan lacki lacki satou .

4 Tetapi Abimelech boulom kenal pada dia : tagal itou dia catta : Tuan voste lagi mau bounou orang orang nang adil ?

5 Boukan dia sendiri souda catta pada beta , diadda beta pounja soudara parampouan daan dia lagi , souda catta , diadda beta pounja soudara lacki lacki , dengan hati adil , daan dengan tangan tsjoutsji beta souda boat itou .

6 Deos pon catta padanja dalam mim-

den droom: Ick hebbe oock geweten / dat ghp dit in oprechtigheyt uwe herten gedaen hebt / ende ick heb n oock belett van tegen my te sondigen: daerom en hebbe ick u niet toegelaten/ haer aen te roeren.

7 Soo geest dan mi deses mans hupsbrouwe wederom/want hy is een Propheet / ende hy sal voor u bidden / op dat ghp levet :maer soo ghpse niet wederom en geest / weet dat ghp voor secker sterven sult / ghp/ende al wat uwe is.

8 Doe stont Abimelech 's morgens vroegh op / ende riep alle syne knechte/ende sprack alle dese woorden voor haren ooren:ende die mannen vreesden seer.

9 Ende Abimelech riep Abraham/ende seyde tot hem: Wat hebt ghp ons ghedaen ? ende wat hebbe ick aen u gesondicht / dat ghp over my / ende over mijn koninkrijcke eene groote sonde ghebracht hebt ? ghp hebt daden niet my gedaen/ die niet en souden gedaen worden.

10 Voordez seyde Abimelech tot Abraham: Wat hebt ghp ghelsien/ dat ghp dese sake gedaen hebt ?

11 Ende Abraham seyde: Want ick dachte / Alleen en is de vreesle Godes in dese plaetse niet / soo dat sy my om mynre hupsbrouwe wille fullen dooden.

12 En oock is sy waerlick myne suster/ sy is mynes vaders dochter/ myger niet myner moeder dochter;

mimpahan, Akou lagi souda tau voste souda boat itou dengan hati adil, Akou lagi souda taggaken pada voste , agar voste jangan berdosa adapati Akou tagal itou Akou souda bri , agar voste jangan kenal pada dia.

7 Tagal itou sacarang bri combali lacki ini pounja bini , carna djadda Nabi , beér pon dia menjomba tagal voste , agar voste tingal idop : tetapi djicalou voste tida bri dia combali, soungo soungo voste mester matti , voste dengan samoanang sjappa voste pounja, tau ?

8 Tagal itou Abimelech souda bangon pagi pagi , daan pangil dia pounja hamba samoan, daan catta catta segalla bacattahan itou adapan diorang pounja telinga : macca diorang souda tacot + banjac.

9 Commediën Abimelech pangil pada Abraham , daan catta padanja: Appa voste souda boat pada cami ? attau dosa appa beta souda boat pada voste,carnappa voste souda bawa dosa besar atas beta , lagi atas beta pounja Radjat ? voste souda boat berboatan pada beta, nang tida patout boat.

10 Abimelech lagi catta pada Abraham: voste souda liat appa,carna voste souda boat berboatan itou ?

11 Abraham catta: carna beta + sanca soungho soungho de tampat ini [orang] tida tacot pada Deos , tagal itou diorang adda bounou pada beta tagal beta pounja bini.

12 Dia soungho soungho adda beta pounja soudara , dia adda Bappakou pounja annac tetapi beta pounja ibou

ter: ende sy is my ter vrouwe ghe-
worden.

13 Ende het is geschiet / als my
Godt uyt mynes vaders hups de-
de dwalen / soo sprack ick tot haer:
Dit sy uwe weldadigheyt / die ghp
by my doen sult : aen alle plaetse
daer my komen sullen / seght van
my / Hy is myn broeder.

14 Doe nam Abimelech schapen
ende runderen / oock dienstknech-
ten / ende dienstmaechden / ende gaf se
Abraham: ende hy gaf hem Sara
syne hups vrouwe weder.

15 Ende Abimelech sende: Siet/
mijn landt is voor u aengesichtte:
woont daer 't goed is in uwe oogen.

16 Ende tot Sara sepde hy:
Siet / ick hebbe uwen broeder dup-
sent silverlingen gegeven / siet / hy zy
n een decksel der oogen / allen die
met u zijn: jae by allen / ende weest
geleert.

17 Ende Abraham badt tot
Godt: ende Godt ghenas Abime-
lech / ende sijne hups vrouwe / ende
sijne dienstmaechden / soo dat sy
haerden.

18 Want de H E E K E hadde
alle de haermoeders van het hups
Abimelechs gantschelick toegeso-
ten / ter oorsaecke van Sara Abra-
hamis hups vrouwe.

1 Artinja sedang dia mimpi. 2 Attau mester matti. 3 Attau pegang, attau brisontar,
attau toulong pada voste. 4 Attau sangat. 5 Attau tarou. 6 Attau Alam. 7 Attau
skir.

pounja annactida: dia pon souda jadi
beta pounja bini.

13 Commediën souda jadi manna-
calla Deos souro beta poulang deri
Bappakou pounja rouma, beta catta
pada dia: inila jadi baic boudimou,
nang voste mester² oundjo pada beta:
de segalla tampat, manna cami adda
datan catta deri beta dia adda beta
pounja soudara.

14 Wactou itou Abimelech souda
ambil domba domba daan lembou
lembou, lascar lascar lacki lacki, daan
lascar lascar parampuan lagi, daan cas-
sic diorang pada Abraham: dia lagi bri
combali pada dia diapounja bini Sara.

15 Abimelech lagi catta: liatla,
beta pounja³ tanna⁴ adda bouca pa-
da voste: doudoc de manna voste
pounja hati souca.

16 Pada Sara pon dia catta: liatla,
pada voste pounja soudara beta souda
cassie saribous [pangal] pera, liatla,
[beer] dia adda pada voste pada sarou
toudong matta, pada [orang] samoia
nang adda dengan voste: ija pada sa-
moia, lagi ingat itou.

17 Abraham dia pon souda som ba-
capada Deos: daan Deos souda sombo
pada Abimelech, daan pada bininja,
daan pada dia pounja hamba hamba
parampouan, agar diorang berannac.

18 Carna Alla Thalla souda toutop
facali cali segalla⁵ tampat annac da-
lam Abimelech pounja rouma, tagal
Sara Abraham pounja bini.

sikir. 8 Attau cassie. 9 Attau negri.
11 Attau papodjou.

10 Attau adda adapan voste pounja mouca.

Het xxj. Capitrel.

Isaac wort nae Godts belofte gebooren, ende besneden, vers 1. Abraham houdt een groot gastmael ter tijdt van Isaacs speeninge, 8. Ismael spott daer mede, ende wordt met sijne moeder Hagar, op versoeck van Sara, ende Godts woordt, uytgedreven, 9. Hagar dwaelt inde woestijne, ende Ismael is in perijckel van te versmachten, 15. maer Godt versiet het, ende troost Hagar, 17. Ismaels optreckinge, ende houwelick, 20. Abimelech maeckt een verbondt met Abraham te Beroesba, 22. Abraham dient ende danckt den Heere, 33.

1 Ende de HEHE gesocht
Sara/ gelijck als hy geslept
hadde: ende de HEHE KCE dede
Sara/ gelijck als hy gesproocken
hadde.

2 Ende Sara werdt hebzucht/
ende baerde Abraham eenen sone in
sijnen ouderdom ter ghesetter tijde/
die hem Godt geslept hadde.

3 Ende Abraham noemde den
name sijnes soons die hem ghebo-
ren was / die hem Sara ghebaert
hadde/ Isaac.

4 Ende Abraham besueet synen
sone Isaac/ zynde acht dagen oudt:
gelijck als hem Godt gheboden
hadde.

5 Ende Abraham was hondert
jaer oudt / als hem Isaac sijn soon
gebooren wert.

6 Ende

Brentihan nang ea dua poulou satou.

Isaac jadi berannac seperti Alla souda djandji; Abraham baiki festo besuár man-nacalla Isaac jadi lepas deri soufou. Ismael tagal itou boat sedo: dia dengan ibounja Hagar tagal itou jadi oussir deri Abraham pounja rouma, carna Sarah souda mau daan Alla souro lagitou. Hagar beroutang djallan de rimba, lagi Ismael ampir ampir souda matti deri äous; Hanja Deos toulong dia daan ibor-ken pada Hagar, &c.

1 **C**Ommedién Alla Thalla sou-
da ingat pada Sara, seperti dia
souda catta: Alla Thalla souda boat
lagi pada Sara seperti dia souda catta
catta.

2 Sara pon jadi bounting, daan ber-
annac satou annac lacki lacki pada A-
braham sedang dia toua, pada wactou
itou djouga, nang Deos souda catta
pada dia.

3 Macca Abraham souda bri nam-
ma pada dia pounja annac lacki lacki
nang souda jadi berannac pada dia,
nang Sara souda berannac pada dia,
Isaac.

4 Abraham lagi souda bersounot
pada dia pounja annac lacki lacki Isaac,
1 pada hari nang ea de lappan seper-
ti Deos souda souro padanja.

5 Abraham pounja oumor pon ad-
da fa rattous tauon, man-nacalla Isaac
dia pounja annac lacki lacki souda jadi
berannac pada dia.

6 Sara

Cap. xxj.

G E N E S I S.

6 Ende Sara sepde: Godt heeft my een lacchen ghemaeckt / al die 't hoocht sal niet my lacchen.

7 Voorts sepde sy: Wie soude Abraham gheslyt hebben? Sara heeft sonen ghesooght: want ick hebbe eenen sone ghebaert in synen ouderdom.

8 Ende het kint wert groot / ende wert ghespeent: doe maeckte Abraham eene groote maeltijdt op den dach als Isaac gespeent wert.

9 Ende Sara sagh den sone Ha-gers der Egyptische dienstsp Abraham gebaert hadde/ spottende.

10 Ende sy sepde tot Abraham: Drijft dese dienstmaecht / ende ha-ren sone uit: want de soon deser dienstmaecht / en sal niet mijnen sone/met Isaac niet erben.

11 Ende dit woort was seer quaet in Abrahams oogen/ter oor-saecke van sijn sone.

12 Maer Godt sepde tot Abraham: Laet het niet quaet zijn in uwen oogen/ over den jongen/ ende over nye dienstmaecht : al wat Sara tot u sal seggen / hoort nae hare stemme/ want in Isaat sal u zaet gendoemt worden.

13 Doch ick sal oock den sone deser dienstmaeght tot een volck stellen/ om dat hy u zaet is.

14 Doe stont Abraham 's mor-gens

6 Sara pon catta , Deos souda boat tatawahan pada beta , sa orang orang nang dengar itou , dia adda tatawa dengan beta.

7 Dia lagi catta : Sjappa souda bole catta pada Abraham ? Sara souda bri sousou pada annac annac : Carna beta souda berannac satou annac lacki lacki sedang dia toua.

8 Annac ini pon jadi besar, daan ja-di lepas deri sousou : tagal itou Abraham souda baiki Festo besar pada hari itou , maniacalla Isaac jadi lepas deri sousou.

9 Sara pon liat Hagar orang mistri pounja annac lacki lacki, nang dia sou-da berannac pada Abraham : dia baiki gila.

10 Tagal itou dia catta pada Abraham, boang hamba parampouan itou dengan dia pounja annac: carna ham-ba itou pounja annac tiadda jadi pou-saca dengan beta pounja annac den-gan Isaac.

11 Tetapi bacattahan itou , adda djahat banjac dalam Abraham pounja matta, tagal dia pounja annac.

12 Hanja Deos catta pada Abraham: jangan gousar tagal itou , deri bouda ini daan deri voste pounja ham-ba parampouan : samoia itou nang Sa-ra adda catta pada pacanira dengar dia pounja suara , carna dalam Isaac voste pounja bidji mester jadi bernamma.

13 Tetapi hamba parampouan ini pounja annac akou lagi mau jadiakan bappa deri orang [banjac] carna dia adda pacanira pounja + bidji.

14 Tagal itou Abraham souda ban-gon

Cap. xxij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 40

Gens vroegh op / ende nam broodt /
ende eene flessche waters / ende gafse
aen Hagar / die leggende op haren
schouder: oock [gaf hy haer] het kint /
ende sondt haer wech : ende sy ginck
voort / ende dwaelde inde woestijne
Berseba.

15 Als nu het water vande fles-
sche uyt was/soo wierp sy het kint
onder een vande struiken.

16 Ende sy ginck / ende settede
haer tegen over/afgaende soo verre/
als die met den hoge schieten : want
sy sepde: Dat ick het kindt niet en
sie sterben : ende satte tegen over/en-
de hief hare stemme op/ en weende.

17 Ende Godt hoorde de stem-
me des jongens: ende de Engel Go-
des riep Hagar toe uyt den hemel/
ende sepde tot haer: Wat is u Ha-
gar? en weest niet/want Godt heeft
nae des jongens stemme ghehoort/
ter plaetsche daer hy is.

18 Staet op / heft den jongen
op / ende houdt hem vast met uwe
hant/want ick sal hem tot een groot
volck stellen.

19 Ende Godt opende hare oo-
gen/ dat sy eenen water-put sagh :
ende sy ginck/ ende vulde de flessche
met water / ende gaf den jongen te
drincken.

20 Ende Godt was met den jon-
gen / ende hy wert groot: ende hy
woonde inde woestijne / ende werdt
een voogh schutter.

21 Ende hy woonde in de woe-
stijne

gon pagi pagi hari, lagi ambil roti, daan
fresco dengan ayer , daan bri itou pada
Hagar, daan tarou itou atas dia pounja
bahou; dia lagi bri bouda itou pada dia
daan souro dia pegi: dia pon pegi,
daan dia bedjallan sini fanna dalam
rimba [bernammanja] Berseba.

15 Tetapi manacalla fresco poun-
ja ayer , soudabis , dia boang bouda de
bawa satou pohon.

16 Dia pon souda pegi doudoc de
sabela , daan poulang djau begito u se-
perti orang nang passang dengan pana:
Carna dia catta, agar beta jangan liat
bouda matti: daan dia doudoc de sa-
bela , daan ankat dia pounja suara,
daan menangis.

17 Deos pon souda dengar bouda
pounja suara: daan Deos pounja Mel-
laïcat souda pangil pada Hagar dcri
surga, daan carra padanja: Appa tsjin-
ta Hagar? jangan tacot , carna Deos
souda dengar pada bouda pounja sua-
ra, de tampat manna dia adda.

18 Badiri , ankat bouda itou daan
pegang dia dengan tanganmou carna
akou mau jadiakan dia bappa deri
orang banjac.

19 Commediën Deos souda bou-
ka dia pounja matta, agar dia liat prigi
ayer : dia pon pegi, daan pounou-akan
bouli dengan ayer , daan bri minom
pada bouda.

20 Commediën Deos adda dengan
bouda itou,begitou agar dia jadi besar:
dia pon souda doudoc dalam rimba ,
daan dia jadi jure passang nang passang
dengan pana.

21 Dia pon doudoc dalam rimba
Paran :

stijne Paran: ende sijne moeder nam hem eene vrouwe upt Egypten-landt.

22 Voorz geschiedde 't ten selven tijde / dat Abimelech / midtsgaders Pichol sijn leijghs-overste / tot Abraham sprack / leggende: Godt is met u in alles wat ghy doet.

23 Soo sweert my nu hier by Godt / Soo ghy my / ofte mijnen sone / ofte mijnen neve / liegen sult! na de weldadigheyt die ick by u gedaen hebbe / sult ghy doen by my / ende by het lande daer in ghy als vreemdelinck verkeert.

24 Ende Abraham sepde: Ick sal sweeren.

25 Doch Abraham berispte Abimelech ter oorsaecke eenes waterputts / die Abimelechs knechten niet gewelt genomen hadden.

26 Doe sepde Abimelech: Ick en hebbe niet geweten / wie dit stuck gedaen heeft / ende oock en hebt ghy het my niet aengesept / ende ick en hebber oock niet van gehoorzt / dan heden.

27 Ende Abraham nam schapen ende runderen / ende gafse Abimelech: ende die bepde maeckten een verbondt.

28 Doch Abraham stelde seven op-lammeren der kudde besonder.

29 Soo sepde Abimelech tot Abraham: Wat sullen hier dese seven op-

Paran: daan dia pounja ibou souda ambil bini pada dia deri Negri Misry.

22 Pada wactou itou djouga lagi souda jadi, agar Abimelech dengan Pichol capalla deri dia pounja orang baprang, catta catta pada Abraham cattanja; Deos adda dengan voste dalam samoanang voste beat.

23 Tagal itou basompa sacarang pada beta-de sini adapan Deos, djicalou voste adda dousta pada kita ka kita pounja annac, ka kita pounja tsjoutsjou: seperti kita souda boat baic pada voste, begitou voste lagi mester boat pada kita daan pada negri ini de manna voste adda doudoc seperti dagang.

24 Abraham pon catta: kita adda basompa.

25 Tetapi Abraham batogor pada Abimelech, tagal barang prigi ayer, nang Abimelech pounja hamba souda ambil par forsa.

26 Abimelech dia menjaout; kita boulom tau, sjappa souda boat berbotan itou, voste lagi boulom bri tau paprika, sampei hari ini kita lagi boulom dengar appa appa deri itou.

27 Commediën Abraham souda ambil domba domba dengan lembou lembou, daan cassie diorang pada Abimelech: daan diorang duorang souda bacauwou.

28 Tetapi Abraham souda tarou toudjou annac domba betina de sabela.

29 Tagal itou Abimelech catta pada Abraham: appitou, carnappa voste sou-

op-lammeren die ghp besonder gestelt hebt?

30 Ende hy seyde: Dat ghp de seben op-lammeren van nijner hant nemensalt: op dat het my tot een ghetungenisse zyp / dat ick desen put gegraven hebbe.

31 Daerom noemde men die plaecke Berseba / om dat die heyde daer geswooren hadden.

32 Alsoo maeckten sy een verbondt te Berseba: Daer nae stondt Abimelech op / ende Pichol sijn Krijgs-overste: ende sy keerden wederom na der Philistijnen landt.

33 Ende hy plantte een bosch in Berseba: ende riep aldaer den naem des **H E C H E N** des eeuwigen Godts aen.

34 Ende Abraham woonde als vreemdelinck vele dagen in der Philistijnen landt.

¹ Artinja manacalla dia pounja oumor adda delappan hari. ² Attan boat sedo. ³ Artinja Abraham tida souca begiton, dia bagousar tagal nou. ⁴ Artinja assal. ⁵ Attan negri Egypten. ⁶ Artinja, adoy ca boucom ca baramla pada voste, djicalon voste dousta pada beta, &c. ⁷ Attan dengan anjaya. ⁸ Attan kendiri. ⁹ attan sabittan. ¹⁰ Artinja Abraham.

souda tarou de sabela, toudjou itou annac domba betina?

30 Dia menjaout: toudjou annac domba betina ini, voste meester trimaderi kita pounja tangan: agar itou jadi saxi pada beta kita souda gali prigi ini.

31 Tagal itou tampat itou jadi bernamma Berseba, carna diorang duorang souda basompa de sanna.

32 Begitou diorang souda bacauwoul de Berseba: commediën Abimelech dengan Pichol, cadpalla deri dia pounja orang baprang souda badiri: daan pegi combali capada orang Philistini pounja negri.

33 Tetapi ¹ dia souda tannam satou outang de Berseba, lagi menjomba de sanna pada Alla Thalla Deos nang terkakal pounja Namma.

34 Carna Abraham banja hari souda doudoc seperti dagang dalam orang Philistini pounja negri.

Het xxij. Capittel.

Godt versoeckt Abraham, hem bevelende synen sone Isaac te offeren, vers 1. Abraham is gehoorsaem, ende ten uyersten gereet om Isaac te slachten, 3. maer wort van Godt uyt den Hemel belett, hooghlick geroemt, ende vereert met vernieuwinge der beloften, ende Godes eedt, 11. Abraham ontfangt goede tydinge van sijs broeders Nahors welvaert, ende Nakomelingen, 20.

¹ Ende het geschiedde nae dese dingen/dat Godt Abraham ver-

Brentihan nang ca dua pouloou dua:

Alla tsjoba pada Abraham, daan souro dia bersombakan annanja lacki lacki. Abraham mendengar Alla pounja suara, daan pegi pada bersombakan Isaac: Alla deri surga souda combali larang pada Abraham, agar dia jangan boat itou, daan poudji Abraham carna dia tourout, &c.

¹ Macca commediën pada berboatan ini souda jadi, agar Deos

Cap. xxij. G E N E S I S.

versocht: ende Hy sepde tot hem: Abraham: ende hy sepde: Diet/ shier] ben ick.

2 Ende Hy sepde: Neemt nu uwēn sone / uwēn eenigen dien ghy lief hebt/ Isaac/ ende gaet henen na het landt Morija : ende offert hem aldaer tot een brandt-offer / op een van de bergen/dien ick u seggen sal.

3 Doe stondt Abraham 's morgens vroegh op / ende sadelde sijnen ezel / ende nam twee van sijne jongers met hem/ende Isaac sijnen so-ne/ende hy kloof hout tot het brandt-offer / ende maecte sich op / ende ginck nae de plaeple die hem Godt geseyt hadde.

4 Aen den derden dach doe hief Abraham sijne oogen op / ende sach die plaeple van verre.

5 Ende Abraham sende tot sijne jongers: Blivet ghy hier niet den ezel / ende ick/ ende de jongen sullen henen gaen tot daer : als w̄p aengebeden sullen hebben / dan sullen w̄p tot u wederkeeren.

6 Ende Abraham nam het hout des brandt-offers / ende lepde 't op Isaac sijnen sone : ende hy nam het vper ende het mes in sijne hant/ende sy bepde ging en te samen.

7 Doe sprack Isaac tot Abraham sijnen Vader/ende sepde: Mijn Vader:

Deos tsjoba pada Abraham : daan catta pada dia, Abraham : dia menjaout; Liatla beta adda [sini].

2 * Deos pon catta: ambilla sacarang pacanira pounja annac lacki lacki, pacanira pounja nang satou djouga, nang pacanira cassie , Isaac , daan pegi de tanna Morija : lagi bersombana dia de fanna pada sombahana terapi , atas satou deri gounong itou , nang Akou adda catta pada pacanira.

3 Tagal itou Abraham souda bangan pagi pagi hari , daan dia tarou , tampat doudoc atas dia pounja calledey , lagi ambil dua deri dia pounja bouda bouda dengan dia , dia pounja annac Isaac lagi : dia lagi bela cayou pada sombahana terapi , daan dia pegi lagi bedjallan de tampat itou , nang Deos souda bri tau pada dia.

4 Pada hari nang ca tiga Abraham souda aneat dia pounja matta daan liat tampat itou deri djau.

5 Tagal itou Abraham catta pada bouda boudanja : pacanira orang tingal de sini dengan calledey, tetapi kita dengan bouda ini mau pegi sampeii sanna , manacalla cami souda abis menjomba , cami mau datan combali pada pacanira orang.

6 Abraham pon souda ambil sombahana terapi pounja cayou , lagi tarou itou atas Isaac dia pounja annac , tetapi dia souda ambil api dengan Pisou dalam dia pounja tangan , lagi diorang duorang souda pegi samma samma.

7 Tetapi Isaac catta pada bappanja pada Abraham , cattanja : Bappakou : dia

Cap. xxij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 42

Vader : ende hy sepde / Siet [hier] ben ick mijn soon : ende hy sepde : Siet het vuer / ende het hout / maer waer is het lam tot het brandt-offer ?

8 Ende Abraham sepde : Godt sal hem selben een lam ten brandt-offer versien / mijn soon : soo gingen sy bepde te samen.

9 Ende sy quamen ter plaatse / die hem Godt geslept hadde / ende Abraham bouwde aldaer eenen Altaer : ende hy schickte het hout / ende bont sijnen sone Isaac / ende leyde hem op den Altaer hoven op het hout.

10 Ende Abraham streckte syne hant uyt / ende nam het mes / om sijnen sone te slachten.

11 Maer de Engel des HEE. HEE riep tot hem van den hemel / ende sepde : Abraham / Abraham : ende hy sepde : Siet [hier] ben ick.

12 Doe sepde hy : en streckt uwe hant niet uyt aen den jongen / ende en doet hem niet : want nu wete ick / dat ghy Godtvreesende zist / ende uwen sone / uwen eenigen / van my niet en hebt onthouden.

13 Doe hief Abraham sijne oogen op / ende sach om : ende siet / achter was een ram in de verwerde strupcken vast met sijne hoozen : ende Abraham ginck / ende nami dien ram / ende offerde hem ten brandt-offer in sijnes soons stede.

14 Ende

dia pan catta, liat beta adda [sini] beta pounja annac : dia catta lagi, liatla, api dengan cayou , hanja manna adda annac domba pada sombahans terapi ?

8 Abraham menjaout : Deos sendiri adda liat annac domba pada dia pounja sombahans terapi , beta pounja annac : begitou diorang duorang bedjallan famma famma.

9 Lagi diorang datang de tampat itou nang Deos souda catta pada dia, lagi Abraham baiki de sanna satou Altaar : lagi ator cayou , lagi icat dia pounja annac lacki lacki Isaac lagi tarou dia atas Altaar de atas cayou.

10 Abraham lagi calouwar tangan-ja, lagi ambil pisou, pada sombele dia pounja annac lacki lacki Isaac.

11 Hanja Alla Thalla pounja Meliaicat souda pangil pada dia deri sourga , lagi catta : Abraham , Abraham ; dia menjaout : Liatla beta adda [sini].

12 Tempo itou dia catta : Jangan kena bouda ini dengan tangan-mou, lagi jangan boat appa appa pada dia : carna sacarang Akoutau pacanira adda tacot pada Deos, carna tagal Akou pacanira tida cassian pada pacanira pounja annac lacki lacki , pacanira pounja sa orang sadja.

13 Tempo itou Abraham souda ankat mattanja , lagi liat ca blackan : lagi liatla : de blackan adda gantong satou domba lacki lacki dengan dia pounja tandoc dalam rompot rompot tapoutar , tagal itou Abraham souda pegi lagi ambil domba-djantan itou, lagi souda bersomba dia pada sombahans terapi ganti dia pounja annac Isaac .

L 2

14 Ta-

Cap. xxij.

G E N E S I S.

14 Ende Abraham noemde den naem van die plaetse / De H E E - H E sal 't versien : daerom heden ten dage geslept wort / Op den bergh des H E E R E N sal 't versien worden.

15 Doe riep de Engel des H E E R E N tot Abraham ten tweeden male van den hemel :

16 Ende seyde : Ick sweere by my selven / spreect de H E E H E : Daerom dat ghy dese saecke gedaen hebst / ende uwen sone / uwen Geni- gen / niet onthonden en hebst :

17 Voorseker sal ick u groote- licks segenen / ende u zaet seer ver- menichvuldigen / als de sterren des hemels / ende als het zant / dat aen den oeber der zee is : ende u zaet sal de poorte syner vlanden erffelick besitten.

18 Ende in uwen zade sullen ge- segent worden alle volckeren der aerde : nae dien ghy mijne stemme gehoorzaem geweest zijt.

19 Dor keerde Abraham weder tot syne jongers / ende sy maeckten haer op / ende sy gingen te samen na Berseba : ende Abraham woonde te Berseba.

20 Ende het geschiedde nae dese dingen / dat men Abraham boode- schapte / seggende : Hiet Milca die heeft oock Nahor uwen broeder so- nen gebaert.

21 Uz synen eerst geborenen/ende Buz sijnen broeder/ende Kemu

14 Tagalitou Abraham souda ber- namma tampat itou pounja namma Alla Thalla / bole toulong : tagalitou hari ini orang lagi catta : de atas Alla Thalla pounja gounong * orang berte- mou toulongan.

15 Wactou itou Alla Thalla poun- ja Mellaicat lagi sa cali souda pangit pada Abraham deri surga.

16 Lagi catta : Akou basompa pada Akou sendiri , Alla Thalla catta : carna pacanira souda boat berboatan ini, lagi pacanira tida cassian pada pacanira pounja annac pacanira pounja sa- orang sadja.

17 Soungho soungho Akou mau palihara pacanira dengan paliharahan, lagi boat pacanira pounja * bidji banja banja seperti bintang bintang de lan- git , lagi seperti passir , nang adda de * pante: pacanira pounja bidji lagi adda doudoc dalam pintou deri dia pounja mouso, tsjara pousaca.

18 Dalam voste pounja bidji boum * pounja orang samoë lagi adda trima daulat : carna voste souda mendengar Akou pounja suara.

19 Commediën Abraham souda pegi combali pada dia pounja bouda bouda , lagi diorang badiri , lagi pegi samma samma de Berseba : lagi Abra- ham doudoc de Berseba.

20 Lagi de blackan berboatan ini souda jadi agar orang bri tau pada A- braham,cattanja : Liatla,Milca dia lagi souda berannac annac annac pada soudaramou pada Nahor.

21 Uz nang dia pounja " annac soulong , dengan Buz dia pounja ade lacki

Cap. xxij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 43

den vader van Aram.

22 Ende Chesed/ende Hazo/ ende Pildas/ ende Jidlaph/ ende Bethuel.

23 Ende Bethuel ghewan Rebecca: Dese achte baerde Milca den Nahor/den broeder Abrahams.

24 Ende sijn hū-wijf / wiens name was Reuma / die selve baerde oock Tebah / ende Gaham / ende Tahas/ ende Maacha.

1 Hebr. catta. 2 Hebr. dia. 3 Attau bantal, attau calledey pounja packian. 4 Artinja tampat sombahani. 5 Attau bante, bounou. 6 Attau djantang. 7 Hebr. adda liat. 8 Hebr. jadi liat. 9 Artinja assal, pompon. 10 Attau tepi laut. 11 Artinja annac nang dantou, nang touna lebe deri lain samoza.

Het xxij. Capittel.

Sara sterft, ende wort van Abraham beweent,
vers 1. Abraham koopt solemnlick den
acker Ephrons des Hethiters, met de spe-
loncke Machpela, tot eene erf-begraefse-
nisse, 3. Ende begraeft aldaer syne huys-
vrouwe Sara, 19.

1 Ende het leven van Sara
was hondert ende seven en
twintich jaer: dit waren de jaren
des lebens van Sara.

2 Ende Sara sterft te Kiriath
Arba / dese is Hebron / in het landt
Canaan: ende Abraham quam om
Sara te beklagen / ende haer te be-
weenen.

3 Daer nae stondt Abraham op
van het aengesichtte sijns doodden:
ende hū sprach tot de sonen Hets/
seggende:

4 Ick

lacki lacki, dengan Kemuēl nang bap-
pa deri Aram.

22 Dengan Chesed, dengan Hazo,
dengan Pildas, dengan Jidlaph, den-
gan Bethuel.

23 Deri Bethuel pon souda jadi Re-
becca: de lappan ini Milca souda ber-
annac pada Nahor Abraham pounja
soudara.

24 Dia pounja canda , bernam-
manja Reuma , dia lagi souda ber-
annac Tebah,dengan Gaham,dengan
Tahas, dengan Maacha.

1 Hebr. catta. 2 Hebr. dia. 3 Attau bantal, attau calledey pounja packian. 4 Artinja
tampat sombahani. 5 Attau bante, bounou. 6 Attau djantang. 7 Hebr. adda liat.
8 Hebr. jadi liat. 9 Artinja assal, pompon. 10 Attau tepi laut. 11 Artinja annac nang
dantou, nang touna lebe deri lain samoza.

Brentihan nang ca dua pouloou tiga.

Sarah matti, Abraham tagal itou marata.
Abraham bli Ephron pounja bendang
dengan loubang batou Maghpela, pada
tampat coubour terpousaq. macca tan-
nam de fanna dia pounja bini Sarah.

1 Agi Sara pounja oumor adda
sa rattoos dua pouloou toudjou
tauon : inila adda tauon deri Sara
pounja idoppan.

2 Commediën Sara souda matti
de Kiriath Arba, inila adda Hebron de
tanina Canaan: lagi Abraham souda
datan pada tsjinta tagal Sara , lagi pa-
da marata tagal dia.

3 Commediën Abraham souda ba-
diri [daan pegi] deri dia pounja orang
matti pounja mouka : lagi dia catta
catta pada Heth pounja annac annac,
cattanja:

4 Kita

4 Ick bemeen vreemdelinck ende inwoonder by u : geest my eene erf - begraeffenisle by u : op dat ick mijnen dooden van voor mijn aengesichte begrave.

5 Ende de sonen Hets antwoorden Abraham hem seggende :

6 Hoort ons / mijn heere : Ghy ziet een Vorst Godts in 't midden van ons : begraeft uwen dooden in de keure onser graven : niemandt van ons sal sijn graf voor u weerendat ghy uwen dooden niet en soudt begraven.

7 Doe stondt Abraham op / ende boogh sich neder voor het volck des landts / voor de sonen Hets.

8 Ende hy sprack met hen / seggende : Is 't niet uwen wille / dat ick mijnen dooden begrave van voor mijn aengesichte : soo hooret my / ende spreekt voor my by Ephron den sone Zohars /

9 Dat hy my geve de speloncke Machpela / die hy heeft / die in het eynde van synen acker is / dat hyse my om het volle gelt gheve/tot eene erf - begraeffenisle in het midden van u .

10 Ephron nu satt in 't midden der sonen Hets : ende Ephron de Hethiter antwoordde Abraham / voor de ooren der sonen Hets / allerder gener die ter poorte syner stadt in-

4 Kita adda Horgay daan dagang de tengatenga tuan orang brila satou coubour-pousaka ampir tuan orang : agar kita tannam kita pounja orang matti de mouka kita.

5 Lagi Heth pounja annac annac menjaout pada Abraham , cattanja pada dia :

6 Dengarla pada cami cuankou : voste adda Deos pounja Radja satou de tengatenga cami : tannam voste pounja orang matti de dalam cami pounja coubour coubour nang terlebe baic : satou orang tidadda de antara cami , nang adda toutop dia pounja coubour agar voste jangan tannam voste pounja orang me matti.

7 Tagal itou Abraham souda badiri, lagi 'tondo njawanja adapan orang deri negri itou , adapan Heth pounja annac annac.

8 Lagi cattra cattra samma diorang, cattanja : [calou] adda tuan orang pounja candhati, agar kita tannam kita pounja orang mematti deri adapan kita pounja mouca : dengarla pada kita , lagi cattra cattra tagal kita pada Ephron annac Zoar.

9 Agardia bri pada kita loubang batou Machpela , nang dia pounja nang adda de oudjong deri dia pounja couborg , agar dia bri itoula pada kita pada harganja nang betul , pada coubour poussaka de antara tuan orang .

10 Ephron pon adda doudoc de antara Heth pounja annac : lagi Ephron annac Heth menjaout pada Abraham , adapan annac annac Heth pounja telinga , adapan segalla orang nang mas- soc

Cap. xxij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 44
ingingen/ seggende:

11 Heen/mijn heere/ hoor t my :
den acker gheve ick u / oock de spe-
loncke die daer in is / die geve ick u/
voor de oogen der sonen mynes
volcks geve ick u die/begraeft uwen
dooden.

12 Doe hoogh lich Abraham
neder voor het aengesichtte van het
volck des landts.

13 Ende hy sprack tot Ephron
voor de ooren van het volck des
landts/seggende: Trouwens/zijt
ghy 't ? Lieve hoor t my : Ick sal
het gelt des ackers geven / neemt et
van my / soo sal ick mijnen dooden
aldaer begraven.

14 Ende Ephron antwoordde
Abraham/seggende tot hem:

15 Mijn heere/ hoor t my / een
landt van vier hondert likelen sil-
vers / wat is dat tusschen my / ende
tusschen u ? begraeft slechts uwen
dooden.

16 Ende Abraham luysterde na
Ephron: ende Abraham woegh
Ephron het gelt daer hy van ghe-
sprocken hadde voor de ooren der
sonen Hets/vier hondert likelen sil-
vers / onder den koopman gangh-
baer.

17 Alsoo wert Ephrons acker/
die in Machpela was/die tegen over
Mamre [lagh], de acker ende de spe-
loncke die daer in was/ende al 't ge-
boomte dat op den acker [stont] dat
rontom

soc de pintou deri dia pounja Negri,
cattanja :)

11 Tida tuankou , dengar pada be-
ta: coubong itou beta cassie pada voste
loubang batou itou nang adda de da-
lam itou , beta lagi cassie pada voste :
adapan matta deri annac annac deri
beta pounja orang,beta cassie itou pada
voste,tannam voste ponnja orang mati
djouga.

12 Tagal itou Abraham souda / som-
ba , adapan orang negri itou pounja
mouca.

13 Lagi dia catta pada Ephron ada-
pan orang negri itou pounja telinga,
cattanja : Eyo , Tuan adda inila ? kita
minta dengar pada kita : kita adda bri
coubong pounja harga, trima itou deri
kita : commediën kita mau tannam
fanina kita pounja orang mematti.

14 Tetapi Ephron menjaout pada
Abraham, cattanja pada dia :

15 Tuankou , dengarla pada beta:
coubong deri ampat rattous ³ soucou
pera : appa itou de tengen bera daan de
tenga voste , tannam djouga voste
pounja orang matti.

16 Tagal itou Abraham souda den-
gar pada Ephron : lagi Abraham tim-
bang pada Ephron pera itou deri appa
dia souda catta adapan annac annac
Heth pounja telinga , ampat rattous
soucou pera , nang lacou de antara
orang dagang.

17 Begitou Ephron pounja cou-
bong , nang adda de Machpela , nang
adda de sabela Mamre , coubong den-
gan loubang batou nang adda dalam
itou , dengan segalla pohon nang [ba-
diri]

Cap. xxiiij.

G E N E S I S.

rantom in syne gantsche landtpale
was/ gevestigh /

18 Aen Abraham tot eene besit-
tinge / voor de oogen der sonen
Hets / by alle die tot spner stadt-
poorte ingingen.

19 Ende daer nae begroef Abra-
ham syne hups vrouwe Sarah in
de speloncke des ackers van Mach-
pela/ tegen over Mamre / welcke is
Hebron/in het landt Canaan.

20 Alsoo werdt dien acker / ende
de speloncke die daer in was / aen
Abraham ghevestigh tot eene erf-
begraeffenisze vande sonen Hets.

1 Attan de Negri Arba. 2 Attan capada, decat, ampir tuan orang. 3 Attan onloba-
lang. 4 Attan de antara cami. 5 Attan somba. 6 Hebr. Bendang. 7 Hebr. souda
tondo njawanja cabawa. 8 Hebr. sickel.

Het xxiiij. Capittel.

Abraham oudt ende rijk zijnde , neemt synen
oudtsten knecht eenen eedt af, ende schickt
hem na Mesopotamien tot sijn maeghschap,
om voor synen sone Isaac eene vrouwe te
halen, vers 1. De knecht van alles versien
zijnde , treckt hen en, ende verricht de sake
getrouwelick ende godtvuchtighlick , 10.
ende door eene wonderliche regeringe des
Heeren , seer gheluckighlick , bekomende
terstont Rebecca , met volle toestemminge
harer vrienden , 50. Treckt met Rebecca
van daer, ende brengtse tot Isaac. 61. diese
ontfangt, trouwt, ende bemint, 66.

1 Abraham nu was out [ende]
wel bedaeght / ende de
HEERE hadde Abraham in al-
les gesegent.

2 Soo sprack Abraham tot sy-
nen knecht/ den outsten synes hups/
ses/

diri] dalam coubong , nang adda cou-
liling dalam segalla dia pounja sipat,
jadi bri.

18 Pada Abraham pada dia pounja
ampounja, adapan annac annac Heth
pounja matta , adapan [orang] samo
nang massoc Negtinja pounja pintou.

19 Lagi commediën Abraham sou-
da tannam bininja Sarah dalam cou-
bong Machpela pounja loubang ba-
tou , de fabla Mamre , inila adda He-
bron de tanna Canaan.

20 Begitou coubong itou , dengan
loubang barou nang, adda dalam itou,
jadi bri pada Abraham pada coubong
poussaca,deri Heth pounja annac anac.

1 Attan de Negri Arba. 2 Attan capada, decat, ampir tuan orang. 3 Attan onloba-
lang. 4 Attan de antara cami. 5 Attan somba. 6 Hebr. Bendang. 7 Hebr. souda
tondo njawanja cabawa. 8 Hebr. sickel.

Brentihan nang ca dua poulou ampat.

Sebab Abraham touwa daan orang caya
besiar , souro dia pounja hamba Eliëser
basompa basompahan agar dia pegi am-
bil bini pada annanya Isaac deri Meso-
potamia deri Abraham pounja assal,deri
assal lain tida. Hamba ambil , de somo,
aria daan cassie cassie warna warna
macca pegi daan boat bagiton dengan
ontong baic,daan lacas dia combali den-
ganRebecca,nang jadi Isaac pounja bini.

1 Abraham sacarang souda tou-
wa ,dia pounja hari hari ban-
jac: lagi Alla Thalla souda palihara pa-
da Abraham deri coulling.

2 Tagal itou Abraham souda catra
pada hambanja , nang toua deri rou-
manja,

Cap. xxiiij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 45

ses / regerende over alles dat hy
hadde: Leght doch uwe hant onder
myne heupe/

3 Op dat ick u doe s'weeren hy
den H E E R E den Godt des
hemels / ende den Godt der aerde/
dat ghy mijnen sone geene vrouwe
nemen en sult vande dochteren der
Canaaniten/ in 't midden der welc-
her ick woone:

4 Maer dat ghy nae mijn lant/
ende nae mijne maechtschap trecken/
ende mynen sone Isaac eene vrou-
we nemen sult.

5 Ende die knecht seyde tot
hem: Misschien sal die vrouwe my
niet willen volgen in dit landt: sal
ick dan uwen sone moeten weder
brengen in het landt daer ghy upt-
getogen zijt?

6 Ende Abraham seyde tot hem:
Wacht u/ dat ghy mijnen sone niet
weder daer henen en brenght.

7 De H E E R E de Godt des
hemels / die my uyt mynes vaders
hups / ende uyt het landt mijner
maeghschap ghenomen heeft / ende
die tot my gesproken heeft/ ende die
my gheswooren heeft / seggende/
uwen zade sal ick dit landt geven:
die selve sal synen Engel voor u
aengesichtse senden/ dat ghy mynen
sone van daer eene vrouwe neemt.

8 Maer indien de vrouwe u niet
volgen en wil / soo sult ghy reyn
zijn van desen mynen eede: alleen-
lick en brenght mynen sone daer
niet weder henen.

9 Doe

manja , nang sadouli barang appa sa-
moa nang dia pounja : tarou tangan-
mou de bawa kita pounja pongon.

3 Agar kita boat pacanira basompa
pada Alla Thalla, nang Deos deri sur-
ga , lagi nang Deos deri boumi, agar
pacanira jangan ambil pada kita
pounja annac bini deri orang Canaan
pounja annac annac , de manna kita
doudoc de antara diorang.

4 Hanja pacanira adda pegi de kita
pounja tanna, lagi pada kita pounja
assal , lagi adda ambil bini pada kita
pounja annac Isaac.

5 Hamba itou pon catta pada dia :
Bagimanna ? calou calou parampuan
itou tida mau icot pada beta dalam
tanna ini: beta mester antar combali
tuan pounja annac dalam tanna itou
deri manna tuan souda callouwar ?

6 Abraham pon catta pada dia: ingat
pacanira , agar pacanira jangan antar
combali kita pounja annac ca fanna.

7 Alla Thalla nang Deos deri sur-
ga, nang souda ambil beta deri bappa-
kou pounja rouma , lagi deri beta
pounja assal pounja Negri , nang lagi
souda catta catta pada beta , nang lagi
souda basoumpa pada beta , catranja,
pada assalmou Akou mau cassie tan-
na ini: dia djouga adda souro dia poun-
ja Mellaïcat de mouca pacanira , agar
pacanira deri fanna ambil bini pada
beta pounja annac.

8 Hanja calou calou parampuan
itou tida mau icot pacanira , pacanira
adda jadi + tsjouisji deri kita pounja
basompanah ini : jangan antar djouga
beta pounja annac ca fanna.

M

9 Tagal

Cap. xxiiij.

G E N E S I S.

9 Doe lepde de knecht syne hant onder Abrahams synes heeren heupe: ende hy swoer hem over dese sake.

10 Ende die knecht nam thien kemelen van synes heeren kemelen/ ende tooch henen / ende al het goet synes heeren was in syne handt : ende hy maeckte sich op/ ende tooch henen nae Mesopotamien/ nae de Stadt Nahors.

11 Ende hy dede de kemelen nedez knielen huyten de stadt/bp eenen water-put/ des avondts-tijds/ ten tyde als de pursters uyt quamen.

12 Ende hy seyde/ H E C K E / Godt mynes heeren Abrahams/ doet[sc] mij doch heden ontsoeten/ ende doet weldadigheyt by Abraham mynen heere.

13 Siet/ ick staet hy de waterfonteyne / ende de dochteren der mannen deser stadt zyn uytgaende om water te putten:

14 Soo geschiedde/dat de jonge dochter/ tot de welcke ick sal seggen/ Nechth doch uwe kruycke dat ick drincke / ende sy sal seggen/ Drinckt / ende ick sal oock uwe kemelen drencken : die selve [zy] die ghy uwen knecht Isaac toegewe sen hebt / ende dat ick daer aen beseinne / dat ghy weldadigheyt by mynen Heere gedaen hebt.

15 Ende het gheschiedde eer hy gheevndicht hadde te spreken/ siet/ soo quam Rebecca uyt/ de welche Bethuel ghebooren was/ den sone

van

9 Tagal itou hamba souda tarou dia pounja tangan de bawa dia pounja tuan Abraham pounja pongon : lagi dia basompa pada dia deri itou.

10 Lagi hamba itou souda ambil sa pouloou 'onta deri dia pounja tuan pounja onta onta, lagi pegi, lagi dia pounja tuan pounja arta ' fatmoa adda dalam dia pounja tangan : lagidia badiri, lagi pegi de ' Mesopotamia, capada Nahor pounja Negri.

11 Lagi dia boat ' bateloc pada onta onta de louwar negti , ampir satou pri-gi ayer , ' pada petang hari, pada wactou itou maniacalla orang param-pouan nang timba ayer calouwar.

12 Lagi dia catta: Alla Thalla, Deos deri tuankou Abraham, bri agar beta hari ini bertamou [dia], lagi boat baic pada tuankou Abraham.

13 Liatla, betadda badiri decat mat-ta ayer , lagi lacki lacki deri negri ini pounja annac annac parampouan adda calouwar pada timba ayer :

14 Tagal itou [bri] jadi, agar annac dara itou, pada sjappa beta adda catta: Bri tourong voste pounja tapayang agar beta minom , lagi dia catta : minom , beta lagi mau bri minom pada pacanira pounja onta onta; dia [adda] dia djouga nang tuan souda '° pili pada hambamou Isaac , lagi agar bera tau deri itou , Tuan souda boat baic pada beta pounja tuan.

15 Lagi souda jadi daulou deri dia soudabis catta catta , liatla , Rebecca nang adda annac parampouan deri Bethuel , nang adda annac lacki lacki deri

Cap. xxijij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 46

van Milca / hupsbronwe van Nahor / den broeder Abrahams / ende sy hadde hare kruycke op hare schouder.

16 Ende die jonge dochter was seer schoon van aengesicht / een maeght / ende gheen man en hadde haer bekent: ende sy ginck af nae de fonteyne/ende vulde hare kruycke/ende ginck op.

17 Doe liep de knecht haer te gemoete/ende hy sepde: Laet my doch een weynich waters uyt uwe kruycke drincken.

18 Ende sy sepde: Drinckt mijn heer: ende sy haestede / ende liet hare kruycke neder op hare hant/ende gaf hem te drincken.

19 Als sy nu voleynt hadde van hem drincken te gheven / sepde sy: Ick sal oock voor uwe kemelen putten / tot dat sy voleyndt hebben te drincken.

20 Ende sy haestede / ende goot hare kruycke uyt in den drinckback / ende liep weder nae den put/ om te putten / ende sy puttede voor alle sijne kemelen.

21 Ende de man onsettende sich over haer / stijswijgende / om te mercken of de **H E E R E** sijnen wech voorspoedigh gemaect had/ de ofste niet.

22 Ende het gheschiedde / als de kemelen voleyndt hadden te drincken / dat die man een gouden voorhoofst tiersel nam/welcks gewichte was een halve sikel/ende twee armenringen aen hare handen / welcker ge-

deri Milca , nang adda bini deri Abraham pounja ade Nahor , souda calouwar lagi dia adda dia pounja tapayang de atas dia pounja bahou.

16 Lagi annac dara itou pounja roupa adda baic facali cali , annac dara djouga , lagi lacki lacki boulom kenai pada dia : lagi dia tourong de bawa de matta ayer, lagi pounouakan diapounja tapayang, lagi dia naic.

17 Tagal itou hamba itou souda pegi " de mouca dia , lagi dia catta : Beér beta minnom ayer sidikit deri voeste pounja tapayang.

18 Lagi dia catta : Minom tuankou : lagi dia lecas bri tourong dia pounja tapayang atas tanganja, lagi bri minom padanja.

19 Mannacalla dia sacarang soudabis bri minom pada dia , dia catta : Beta lagi mau timba pada voeste pounja onta onta,sampei diorang souda abis minnom.

20 Lagi dia lecas , lagi touang dia pounja tapayang dalam baccas-minnom, lagi lari combali pada prigi,pada timba , lagi dia souda timba pada dia pounja onta samoa.

21 Lagi lacki lacki itou souda hefâan banjac tagal dia [tetapi] dia diem , pada ingat djica Alla Thalla souda bri daulat pada dia de djalannja, ca tida.

22 Commediën souda jadi, man-nacalla onta onta souda abis minom, agar lacki lacki itou ambil satou bapyllis deri mas , dia pounja byrat adda satenga soucou , dengan galang sa paris pada dia pounja tangan,diapounja

Cap. xxiiij.

G E N E S I S.

gewichte was tien [sikelen] gouts.

23 Want hy hadde ghesleydt/
Wiens dochter zijt ghy? geest het
my doch te kennen: isser oock ten
hulse uws vaders plaetse voor
ons/om te vernachten?

24 Ende sy hadde tot hem ghe-
sept/ Ick ben de dochter Bethuels/
des soens van Milca/die sy Nahor
gebaert heeft.

25 Voorder hadde sy tot hem
gheseypt/ Oock isser stroo/ende veel
voeders by ons/ oock plaetse om te
vernachten.

26 Dos nechde die man sijn
hoofd/ende aenbadt den HEEKE.

27 Ende hy sepde: Gelooft zy
de HEEKE de Godt mijns
heeren Abrahamis / die sijne welda-
digheyt/ ende waerheyt niet nage-
laten en heeft van mijnen heere:
aengaende my/de HEEKE heeft
my op desen wegh gelept/ten hulse
van mijns heeren broederen.

28 Ende die jonge dochter liep/
ende gaf ten hulse harer moeder te
kennen/ gelijck dese saken waren.

29 Ende Rebecca hadde eenen
broeder/ wiens name was Laban:
ende Laban liep tot dien man nae
huyten tot de fontepne.

30 Ende het gheschiedde/ als hy
dat voor hoofd - ciersel gesien hadde/
ende de arm - ringen aen sijnes su-
sters handen: ende als hy ghehoort
hadde de woorden sijner suster Re-
becca/

ja byrat adda sa poulou [soucou] mas

23 Carna dia souda catta: Sjappa
pounja annac voste? Bri tau itoula
pada beta: dalam bappamou pounja
rouma adda tampat pada brenti ma-
lam [ini]?

24 Dia lagi souda catta pada dia: Beta
adda Bethuel pounja annac, nang
adda annac lacki lacki deri Milca,
nang dia souda beratinac pada Nahor.

25 Dia lagi souda catta pada dia,
Cami lagi adda rompot kring den-
gan maccanan banjac, dengan tampat
brenti pada malam.

26 Tagal itou lacki lacki itou souda
roundo cappalla lagi somba pada Alla
Thalla.

27 Lagi dia catta: Poudjila pada
Alla Thalla tuankou Abraham poun-
ja Deos, nang tida tingalakan dia
pounja baic boudihan pon tida, dia
pounja benaraja pon tida deri beta
pounja tuan: carna Alla Thalla souda
antar pada beta de djalan ini, capada
rouma deri tuankou pounja soudara
soudara.

28 Lagi annac dara itou souda lari,
lagi bri tau dalam ibounja pounja rou-
ma, begitou seperti berboatan ini sou-
da jadi.

29 Lagi Rebecca adda satou souda-
ra lacki lacki, dia pounja namma La-
ban: lagi Laban souda lari de louwar ca-
pada lacki lacki itou pada matta ayer.

30 Lagi souda jadi maniacalla dia
souda liat itou bapyllis, dengan galang
de soudaranja pounja tangan: lagi
mannacalla dia souda dengar souda-
ranja Rebecca pounja bacattahan, cat-
canja:

Cap. xxijij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 47

becca/seggende: Alsoo heeft die man tot my gesproken: Soo quam hy tot dien man/ende siet hy stondt hy de kemelen/by de fontepne.

31 Ende hy sepde: Komt in/ghy gesegende des H E E K E N/ waerom soudt ghy bryten staen? Want ick hebbe het hups bereydt/ende de plaets vooz de kemelen.

32 Doe quam die man nae het hups toe/ende men ontgoedde de kemelen/ende men gaf den kemelen stroo/ende voeder/ende water om sijn voeten te wasschen/ende de voeten der mannen die by hem waren.

33 Daer nae werdt hem te eten voorgeset: maer hy sepde: Ick en sal niet eten tot dat ick myne woorden gesproken hebbe: ende hy sepde: Spreekt.

34 Doe sepde hy: Ick ben Abraham's knecht.

35 Ende de H E E K E heeft mynen heere seer gesegent/so dat hy groot gheworden is/ende hy heeft hem gegeven schapen/ende runderen/ende silver/ende gout/ende knechten/ende maechden/ende kemelen/ende ezelen.

36 Ende Sara myns heeren hups vzonwe heeft mynen heere eenen sone ghehaert/nae dat syoudt geworden was: ende hy heeft hem gegeven alles wat hy heeft.

37 Ende mijn heere heeft my doen sweeren/seggende: Ohn en sult

tanja: Begitou lacki lacki itou souda catta pada beta, dia datan pada lacki lacki itou, lagi liatla dia adda badiri ampir onta onta, decat matta-ayer.

31 Lagi dia catta: Massoc, voste nang berpalihara deri Alla Thalla, carnappa voste adda badiri de louwar? carna beta souda hadir rouma, dengan tampat pada onta onta.

32 Tagal itou lacki lacki itou souda datan capada rouma itou, lagi orang bri lepas coudali deri onta onta, lagi bri pada onta onta rompot cring dengan maccanan, lagi ayer pada basso dia pounja kacki, dengan lacki lacki itou pounja kacki nang adda samma dia.

33 Commediën maccanan jadi tarou adapana dia pounja mouca: Tetapi dia catta: Beta tida mau maccan sampei beta souda catta catta beta pounja ba-cattahan, lagi dia catta; catta[djouga].

34 Commediën dia catta: Beta adda Abraham pounja hamba.

35 Lagi Alla Thalla souda palihara banjac pada beta pounja tuan, begitou agar dia souda jadi [orang] besaár: Dia lagi souda bri pada dia domba domba, dengan lembou lembou, dengan pera, dengan māas, dengan hamba hamba lacki lacki daan parampouan, dengan onta onta, dengan kalledey kalledey.

36 Lagi Sara tuankou pounja istri souda berannac pada beta pounja tuan satou annac lacki lacki maniacalla dia souda jadi touwa: lagi dia souda bri pada dia barang appa famoa nang dia pounja.

37 Lagi beta pounja tuan souda boat beta basompa, cattanja: Pacanira tida mester

Cap. xxiiij.

G E N E S I S.

sult mijnen sene geene vrouwe ne-
men van de dochteren der Canaa-
nit en in welcker landt ick woone.

38 Maer ghy sult trecken nae
mijns vaders hups / ende nae mijn
geslachte / ende sult mijnen sone eene
vrouwe nemen :

39 Doe sepde ick tot mijnen hee-
re : Misschien en sal my die vrouwe
niet volgen.

40 Ende hy sepde tot my : De
H E E N E voor wiens aengesichte
ick gewandelt hebbe / sal sijnen En-
gel niet u senden / ende hy sal uwen
wech voorspoedich maken / dat ghy
mijnen sone eene vrouwe neemt uyt
mijn geslachte / ende uyt mijns va-
ders hups.

41 Dan sult ghy van mijnen
eedt repn zijn / wanneer ghy tot
mijn geslachte sult gegaen zijn : ende
indien spse u niet en gheven / soo sult
ghy repn zijn van mijnen eedt.

42 Ende ick quam heden aan de
fonteyne / ende ick sepde / O H E E-
N E / Godt mijnes heeren Abra-
ham / Soo ghy nu mijnen wegh
voorspoedigh maecken sult / op den
welcken ick gae :

43 Hiet / ick staet by de water-
fonteyne : Soo gheschiedde / dat de
maeght die upckomen sal om te
putten / ende tot de welcke ick seg-
gen sal / Geest my doch een we-
nich waters te drincken uyt uwe
krupcke :

44 Ende

mester ambil bini pada beta pounja
annac deri orang Canaan pounja an-
nac annac , dalam nang sjappa orang
pounja tanna kita doudoc.

38 Hanja pacanira mester pegi pa-
da bappakou pounja rouma , lagi pada
beta pounja assal , lagi ambil istri pada
beta pounja annac .

39 Tagal itou beta catta pada beta
pounja tuan : sjappa tau parampouan
itou tida mau icot pada beta .

40 Lagi dia catta pada beta : Alla
Thalla de mouca nang sjappa beta
souda bedjallan : Dia adda souro dia
pounjo Mellaïcat samma pacanira , la-
gi dia adda bri daulat pada pacanira de
djallanmou , agar pacanira ambil istri
pada beta pounja annac , deri kita
pounja assal , lagi deri kita pounja bap-
pa pounja rouma .

41 Commediën pacanira jadi ¹² le-
pas deri kita pounja basompanhan ,
mannacalla pacanira souda pegi pada
beta pounja assal : lagi calou diorang ti-
da bri dia pada pacanira , pacanira adda
tsjoutsji deri kita pounja basompanhan .

42 Lagi hari ini beta souda datan
pada matta ayer : lagi beta catta : O
Alla Thalla , Deos deri beta pounja tuan
Abraham , djicalou Tuan sacarang mau
bri ontong pada beta de beta pounja
djallan , de manna beta bedjallan :

43 Liatla beta badiri ampir matta
ayer : Tagal itou bri jadi , agar annac
dara nang adda calouwar pada timba
[ayer] lagi pada sjappa beta adda cat-
ta : Bri pada beta sidikit ayer minom
deri yoste pounja tapayang :

44 Lagi

Cap. xxiiij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 48

44 Ende sy tot my sal seggen:
Drinckt ghp oock/ende ick sal oock
uwe kemelen putten: dat dese die
vrouwe zp/die de **H E E K E** mij-
nes heeren sone heeft toegewesen.

45 Ter ick geypndight hadde te
spreken in mijn herte / Siet soo
quam Siebecca upp/ende hadde ha-
re kruycke op hare schouder / ende
sy quam af tot de fontepne / ende
puttede: ende ick sepde tot haer:
Geest my doch te drincken.

46 Soo haestede sy/ende liet hare
kruycke van haer neder/ende sepde/
Drinckt ghp/ende ick sal oock uwe
kemelen drencken: ende ick dronck/
ende sy drenckte oock de kemelen.

47 Doe vraechde ick haer / ende
sepde/Wiens dochter zyt ghp? ende
sy sepde/ De dochter Bethuels/des
soons Nahors/welcke Milca hem
ghebaert heeft : soo lepde ick het
voorhoofst-ciersel op haer aenghe-
sichte/ende d' arm-ringen aen haere
handen:

48 Ende ick nepchde mijn hoofst/
ende aerbadt den **H E E K E**/ende
ick loofde den **H E E K E** den
Godt mijnes heeren Abrahams/
die my op den rechten wegh gelept
hadde / om de dochter van mijns
heeren broeder voor sijnen sone te
nemen.

49 Nu dan / sos ghylieden wel-
dadighept/ende trouwe aen mijnen
heere

44 Lagi dia adda catta pada beta,
minom pakanira lagi, daan beta lagi
mau timba pada pakanira pounja onta
onta : agar dia adda param pouan itou,
nang Alla Thalla souda ¹⁴ pili pada be-
ta pounja tuan pounja annac.

45 Daulou deri beta souda abis cat-
ta dalam beta pounja hati , liatla , Re-
becca souda callouwar, lagi dia pounja
tapayang adda atas dia pounja bahou,
lagi dia tourong pada matta ayer lagi
timba : lagi beta catta pada dia , Eyo
bri minom pada beta.

46 Lagi dia lecas souda bri tourong
dia pounja tapayang deri dia pounja
[bahou], lagi catta, voste minom, beta
lagi mau bri minom pada voste pounja
onta onta : lagi beta souda minom
daan dia lagi souda bri minom pada
onta onta.

47 Commediën beta souda tanja
pada dia, lagi catta: Sjappa pounja an-
nac voste adda : lagi dia souda catta,
annac Bethuel, nang annac Nahor,
nang Milca souda berannac pada dia :
ragal itou beta souda tarou bapyllis
itou de atas dia pounja mouca,dengan
galang galang pada dia pounja tangan.

48 Lagi beta souda tondo beta
pounja cappalla, lagi somba pada Alla
Thalla , lagi beta souda poudji Alla
Thalla nang Deos deri tuankou Abra-
ham , nang souda antar pada beta atas
djallan nang ¹⁵betul,pada ambil annac
param pouan deri tuankou pounja
¹⁶ soudara', pada dia pounja annac lac-
ki lacki,

49 Baicla,djicalou tuan orang adda
boat baic daan benar pada beta pounja
tuan,

Cap. xxijj.

G E N E S I S.

heere doen sult/ gebet my te kennen/
ende soo niet/ geuet my[oock] te ken-
nen / op dat ick my ter rechter of ter
slinker-handt wende.

50 Doe antwoordde Laban/
ende Berhuel/ende seyden: Van den
H E E R E is dese sake voortge-
komen / my en konnen quaet noch
goet tot u spreken.

51 Siet Rebecca is voor u aen-
gesichte/ neemtse ende treckt henen/
sy zy uwes heeren soons vrouwe/
gelück de H E E R E gesproken
heeft.

52 Ende het gheschiedde / als
Abrahams knecht hare woorden
hoerde/ soo boogh hy sich ter aerde
voor den H E E R E.

53 Ende de knecht langhde voort
silvere kleynodien / ende gouden
kleynodien/ende kleederei/ ende hy
gafse Rebecca: hy gaf oock haren
broeder/ende hare moeder kostelick-
heden.

54 Doe aten ende droncken sy/
hy/ ende de mannen die hy hem wa-
ren/ ende sy vernachteden: ende sy
stonden des morgens op / ende hy
seyde: Laet my trekken tot mijnen
heere.

55 Doe seyde haer broeder / ende
hare moeder: Laet de jonge dochter
(eenige) dagen / ofte tiene / hy ons
vlyven/ daer nae sult ghy gaen.

56 Maer hy seyde tot hen: En
houdt

tuan , bri tau pada beta , djicalou tida,
itou [lagi] bri tau pada beta , agar beta
balic ca tangan canam , attrau ca tan-
gan kiri.

50 Commediën Laban dengan Be-
thuel souda menjaout daan catta: inila
adda Alla Thalla pounja bacardjahan,
beta orang tida bole catca pada voste
nen baic nen djahat.

51 Liatla Rebecca adda adapan vo-
ste pounja mouca , ambil dia lagi pegi
djouga ; dia adda bini deri tuanmou
pounja annac, seperti Alla Thalla sou-
da catta.

52 Lagi souda jadi mannacalla A-
braham pounja hamba souda dengar
diorang pounja bacattahan , dia souda
tondo njawanja adapan Alla Thalla
sampei [decat] tanna.

53 Lagi hamba itou souda calouwar
talang talang deri pera dengan ta-
lang talang deri māas, dengan packe-
an packean ; lagi dia souda cassie itou
pada Rebecca : dia lagi cassie pada dia
pounja soudara , lagi pada dia pounja
ibou arta arta nang lacou.

54 Commediën diorang,dia,dengan
lacki lacki itou nang adda samma dia,
souda maccan daan minom , lagi di-
orang souda tingal de sanna malam
itou : lagi diorang souda bangon pagi
hari, lagi dia catta : Beér beta pegi pa-
da beta pounja tuan.

55 Tetapi dia pounja soudara den-
gan dia pounja ibou catta: Beér ¹⁸ an-
nac data mouda [barang] hari ca sa
poulo tingal pada kita orang, comme-
diën pacanira bole poulang.

56 Hanja dia catta pada diorang
jan-

Cap. xxijj. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 49

hondt my niet op/bewijlede hēē-
ē mijnen wegh voorspoedich ge-
maect heeft: laet my trecken/ dat
ick tot mijnen herre gae.

57 Doe seyden sy: Laet ons de
jonge dochter roepen/ ende haren
mondt vragen.

58 Ende sy riepen Rebecca/ende
seyden tot haer: Sult ghy niet de-
sen man trecken: ende sy antwoord-
de: Ick sal trecken.

59 Doe lieten sy Rebecca hare
suster/ ende hare voester trecken:
mitsgaders Abrahams knecht/ en-
de sijne mannen.

60 Ende sy segenden Rebecca/
ende seyden tot haer: O onse suster/
wordet ghy tot duysenden millioe-
nen/ende u zaet besitte de poorte sij-
ner haters.

61 Ende Rebecca maerkte haer
op/met hare jonge dochteren/ ende
sy reden op kemelen/ ende volchden
den man: ende die knecht nam Re-
becca/ende tooch henen.

62 Isaac mi quam van daer men
komt tot den put Lachai roi: ende
hy woonde in't Synderlandt.

63 Ende Isaac was up t'gegaen
om te bidden in't velt/ tegen't naked
van den avondt: ende hy hief sijne
oogen op/ende sagh toe/ende siet de
kemelen quamen.

64 Rebecca hief oock hare oogen
op/ende sy sagh Isaac: ende sy viel
vanden kemel af.

65 Ende

jangan boat nanti pada beta, sebab
Alla Thalla souda bri ontong pada beta
de atas beta pounja djalang boer beta
poulang agar beta pegi pada beta
pounja tuan.

57 Tagal itou diorang catra: Beer
cami pangil annac dara mouda, lagi
tanja pada dia pounja moulout.

58 Lagi diorang souda pangil pada
Rebecca, lagi catta pada dia: voste mau
poulang dengan lacki lacki ini: lagi dia
menjaout: Kita mau poulang.

59 Tagal itou diorang souda beer
poulang pada Rebecca soudaranja
dengan dia pounja ¹⁹ pengasso; samma
Abraham pounja hambaba dengan dia
pounja orang.

60 Lagi diorang souda palihara pada
Rebecca, lagi catta pada dia: O kita
orang pounja soudara, voste jadi sam-
pei ribous ribous laxa, lagi voste pounja
bidji pegang dia pounja satrou pounja
pintou.

61 Lagi Rebecca souda badiri den-
gan dia pounja annac annac dara, lagi
diorang souda naic onta onta, lagi icot
lacki lacki itou: lagi hamba itou souda
ambil pada Rebecca lagi poulang.

62 Isaac pon datan deri man na orang
datan pada prigi ²⁰ Lachai-roi: lagi dia
adda doudoc de tanna ca salatan.

63 Lagi Isaac souda pegi de louwar
pada menjomba de ²¹ outang, ampir
petang hari: lagi dia ankak mattanja,
lagi meliat lagi liatla, onta onta adda
datan.

64 Rebecca lagi souda ancat dia
pounja matta, lagi dia souda liat pada
Isaac, lagi dia ²² balompa deri onta.

R

65 Lagi

Cap. xxv. G E N E S I S.

65 Ende sy septe tot den knecht: Wie is die man/die ons in't veldt te ghemoete wandelt? ende de knecht septe / Dat is mijn heere: doe uam sy den sluper/ende bedeckte haer.

66 Ende de knecht vertelde Isaac alle de saken die hy ghedaen hadde.

67 Ende Isaac brachtse inde tente sijner moeder Sara/ende hy nam Rebecca/ende sy wert hem ter vrouwe/ende hy hadde selue lief: alsoo wert Isaac getroost nae sijns moeders [doodt].

1 Hebr. dia bedjallan dalam hari hari. 2 Attan bacauwum assal, soudara, parenti parenti. 3 Hebr. bidjimou. 4 Artinja pacanira tida adda salsa. 5 Onta adda binatang lebe besar deri conda. 6 Artinja samoan warna, segalla djenis. 7 Hebr. Dua songey pounja Syrien: souda pakey namma itou, carna dona songei. Tigris dengan Euphrates, coulling-akan tanna itou. 8 Artinja baring baring, brenti, attan, tidor. 9 Attan ampir malam. 10 Attan payou, oundjo, hadir. 11 Attan de adapan dia de djallan, attan, bertemou dia de djallan. 12 Attan batang padi cring. 13 Hebr. tsjontsji. 14 Attan payou, oundjo, hadir. 15 Hebr. benar. 16 Artinja assal, carna Bethuel, sonda adda annac deri Abraham pounja ade Nahor. 17 Attan manco, baccas, tsjawan. 18 attan njonja, attan injora mouda. 19 attan Amma. Aya, artinja nang peara, fadouli, bri sounson pada annac ammac kitsji-kitsjil. 20 Artinja Prigi deri nang Teridop, nang menantang pada beta. 21 Attan de bendang, de ratta, 22 Hebr, dia djaton. 23 Hebr. dia. 24 Hebr. barong barong.

Het xxv. Capittel.

Na de doot van Sara neemt Abraham Ketura, ende bekomt uyt haer kinderen, ende kints kinderen, vers 1, &c. Hy maeckt Isaac Erfgenaem van al sijn goet, ende sendt de kinderen der bywijven met gheschencken wech, na Oostlandt, 4. Abrahams ouderdom, dooit ende begraefenis, 6. Isaac wort na sijns vaders doot gesegent, 10. Ismaels geslachre, ouderdom ende doot, 12. Isaac bidt Godt voor sijne huyfrouwe, die swanger wort, ende baert hem Esau ende Jacob, welcker beyder conditie verhaelt wort, 21. Esau verkoopt sijn eerstgeboorte aan Jacob, 29.

1 Lagi

65 Lagi dia catta pada hamba itou; Sjappa orang lacki lacki itou, nang bedjallan de sabela cami de ratta: lagi hamba catta: Inila adda beta pounja tuan: tagal itou dia ambil salendang lagi toutop ²³ mouea.

66 Macca hamba souda bilang pada Isaac segalla berboatan nang dia souda boat.

67 Lagi Isaac souda antar dia dalam dia pounja ibou Sara pounja ²⁴ rouma, lagi dia souda trima Rebecca, lagi dia jadi dia pounja bini, lagi dia cassie pada dia: begitou Isaac souda trima ibor de blackan maïnja pounja [maout].

Brentihan nang ca dua pouloou lima. Mannacalla Sara souda matii Abraham cawin dengan Ketura daan bole deri dia annac annac daan tsjoutsjou. dia boar Isaac poussaka deri dia pounja arta samoan, macca pada gondic gondic pounja annac annac dia bri cassie cassie daan souro diorang ca tanna timor. Abraham pounja oumor, maout, coubour. de blackan Abraham pounja maout Isaac jadi palihara. Ismael pounja poupou, oumor, maout, &c.

1 Ende

Cap. xxv. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 50

1 Ende Abraham voer voort/
ende nam eene vrouwe/welc-
ker name was Ketura.

2 Ende sy baerde hem Zimran/
ende Joksan / ende Medan / ende
Midian / ende Jisbak / ende Suah.

3 Ende Joksan gewan Seba/
ende Dedan : ende de sonen Dedans
waren Assurim / ende Letusim / ende
Leummim.

4 Ende de sonen Midians wa-
ren / Ephra / ende Epher / ende Ha-
noch / ende Abida / ende Eldaa : Dese
alle waren sonen van Ketura.

5 Doch Abraham gaf Isaac al
dat hy hadde.

6 Maer den sonen der brywij-
ven / die Abraham hadde / gaf Abra-
ham geschencken : ende sonele wech
van sunen sone Isaac / terwijle hy
noch leefde / oostwaerts nae 't landt
van Oosten.

7 Dit mi zijn de dagen der jaren
des levens Abrahams / de welcke
hy geleeft heeft : hondert vijfentse-
ventigh jaren.

8 Ende Abraham gaf den geest /
ende sterf in goeden ouderdom / out /
ende [des levens] sat : ende hy wert
tot sime volcken versamelt.

9 Ende Isaac ende Ismael sijne
sonen begroeven hem / inde spelonc-
ke van Machpela / in den acker
Ephrons / des soons Zohars / des
Hethiters / de welcke tegen over
Mambreis :

10 [In]

1 Lagi Abraham pegi, lagi ambil
listri satou, dia pounja namma
adda Ketura.

2 Lagi dia berannac pada dia Zim-
ram, dengan Joksan, dengan Medan,
dengan Midian, dengan Jisbak, den-
gan Suah.

3 Lagi deri Joksan souda jadi Seba,
dengan Dedan : lagi Dedan pounja
annac lacki lacki souda adda Assurim,
dengan Letusim, dengan Leummim.

4 Lagi Midian pounja annac lacki
lacki adda, Ephra, dengan Epher, den-
gan Hanoch, dengan Abida, dengan
Eldaä : diorang samoza adda annac lac-
ki lacki deri Ketura.

5 Tetapi Abraham souda cassie pa-
da Isaac segalla nan appa dia pounja.

6 Hanja pada canda pounja annac
lacki lacki nang Abraham pounja, A-
braham souda bri cassie cassie : lagi
souro diorang poulang deri dia pounja
annac Isaac, sedang dia lagi idop, ca
timor, capada tanna deri timor.

7 Inila adda hari deri tauon deri A-
braham pounja oumor, nang dia sou-
da idop, sarattous toudjou poulo lima
tauon.

8 Lagi Abraham souda poutous
njawa, lagi matti, dengan [rambot]
pouti baie baic, touwa, lagi kinjang
[deri idop] : lagi dia souda jadi bacam-
pon pada dia pounja orang.

9 Lagi Isaac dengan Ismaël dia
pounja annac souda tannam
pada dia, dalam loubang batou deri
Machpela, dalam Ephron, annac So-
har, nang annac Heth pounja coubung
nang adda de sabela Mamre.

10 De

10 [In] den acker/dien Abraham
van Hets sonen ghekocht hadde:
Daer is Abraham begraben / ende
Sara sijne hups vrouwe.

11 Ende het gheschiedde nae Abra-
ham's doodt / dat Godt Isaac/
sijnen sone / segende: ende Isaac
woonde op den put Lachai roi.

12 Dit nu zijn de geboorten Is-
maels / des soons Abrahams / dien
Hagar/ Saras Egyptische dienst-
maeght Abraham gebaert heeft.

13 Ende dit zijn de namen der
sonen Ismaels / met hare namen / na
hare geboorten: de eerstgebooren
Ismaels / Nebajoth / daer nae Ke-
dar/ ende Adbrel / ende Mibsam/

14 Ende Misma / ende Duma/
ende Massa /

15 Hadar/ende Thema/ Jetur/
Naphis/ende Kedma.

16 Dit zijn de sonen Ismaels/
ende dit zijn hare namen in haere
dorpen/ende Paleysen/twaelf Vor-
ken nae hare volkeren.

17 Ende dit zijn de jaren des le-
vens Ismaels / hondert ende seven
endertigh jaren: ende hy gaf den
geest/ende sterf/ende hy wert ver-
sammelt tot sijne volkeren.

18 Ende sy woonden van Ha-
vila tot Sur toe / 't welck tegen
over Egypten is/daer ghy gaet na
Assur: Hy heeft hem neder ghesla-
gen voor het aengesichte aller sijner
broe-

10 De coubong nang Abraham
souda bli deri Heth pounja annac an-
nac: de sanna Abraham souda jadi
tannam dengan Sara dia pounja bini.

11 Commediën souda jadi manna-
calla Abraham souda matti, agar Deos
palihara pada Isaac dia pounja annac:
lagi Isaac souda doudoc ampir prigi
Lachai roi.

12 Ini pon adda poupou deri Ismaël
Abraham pounja annac lacki lacki,
nang Hagar , Sara pounja hamba deri
Negri + Mizri souda berannac pada
Abraham.

13 Inila pon adda namma namma
deri Ismaël pounja annac annac den-
gan namanja deri diorang pounja pou-
pou: Ismaël pounja annae + soulong
Nebajoth, commediën Kedar, dengan
Adbeël, dengan Mibsam,

14 Dengan Misma,dengan Duma,
dengan Massa ,

15 Hadar ,dengan Thema, Jetur,
Naphis ,dengan Kedma.

16 Inila adda annac annac deri Is-
maël , lagi ini adda diorang pounja
namma, dalam diorang pounja Negri,
Negri daan astanna astanna Radja du-
blasRadja deri diorang pounja orang.

17 Lagi ini adda tauon deri Ismaël
pounja oumour, sarattous tiga poulou
toudjou tauon; lagi dia souda poutous
njawa , lagi matti , macca dia jadi ba-
campon pada dia pounja orang.

18 Macca diorang souda doudoc deri
Havila sampei Sur,nang adda de mou-
ca Negri Mizri, de manna orang pegi
de Assur : Dia souda doudoc adapan
mouca deri dia pounja soudara souda-

Cap. xxv. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 51

broederen.

19 Dit nu zijn de gheboorten Isaacs / des soons Abrahams : Abraham gewan Isaac.

20 Ende Isaac was veertigh jaer out / als hy Rebbecca / de dochter Bethuels / des Spriers / uyt Pad-dan Aram / de suster van Laban den Sprier / sich ter vrouwe nam.

21 Ende Isaac hadt den H E E - R E seer / inde tegenwoordigheyt van syne hups vrouwe / want sy was onvruchtbaer / ende de H E E - R E liet sich van hem verbidden / soodat Rebbecca syne hups vrouwe swanger wert.

22 Ende de kinderen stieten sich te samen in haren lisbe : Doe sepde sy / Is't soo ? Waerom ben ick dus ? ende sy ginck om den H E E - R E te vragen.

23 Ende de H E E R E sepde tot haer : Twee volckeren zija in uwen huyck / ende twee natien sul- len haer uyt u ingewant van een scheiden / ende het een volck sal sterker zijn dan het ander volck / ende de meerder sal den minderen dienen.

24 Als nu hare dagen verbult waren om te baren / siet / soo waren tweelingen in haren huyck.

25 Ende d'eerste quam uyt / ros / hy was gheheel als een haren kleedt : daerom noemden sy sijnen name Esau.

26 Ende

ra samoë.

19 Ini pon adda poupou deri Isaac, Abraham pounja annac : deri Abraham jadi Isaac.

20 Lagi Isaac pounja oumour adda ampat poulou tauon , maniacalla dia souda ambil Rebecca, Bethuel deri Siriën , deri Paddan Aram pounja annac , Laban deri Siriën , pounja soudara pada dia pounja bini .

21 Lagi Isaac souda menjomba banjac pada Alla Thalla , de mouca dia pounja bini , carna dia tida berannac , lagi Alla Thalla souda dengar pada dia pounja menjombahan , begitou agar dia pounja bini Rebecca souda jadi bounting .

22 Lagi annac annac tola satou pada satou dalam dia pounja pourut : tagal itou dia catta : adda begitou? car-nappa kita begitou ? lagi dia pegi tanja pada Alla Thalla .

23 Lagi Alla Thalla souda catta pada dia : orang orang dua adda dalam pacanira pounja pourut , lagi dua pou-pou , deri pacanira pounja isi pourut , adda [callouwar lagi] jadi tsjerei satou deri satou , lagi orang satou adda jadi lebe cras deri orang laïn : lagi nang lebe besar adda servyr pada nang lebe kitsjil .

24 Mannacalla dia pounja hari hari pon souda gnap pada berannac , liatla , dua annac adda dalam dia pounja pourut .

25 Lagi nang pertama souda calou-war , mera ; dia adda sacali cali seperti packean deri rambot : tagal itou di orang souda bernamma dia pounja namma ' Esau .

26 Com-

26 Ende daer nae quam sijn broeder up / wiens handt Esau versenen hielte / daerom noemde men sijnen name / Jacob : ende Isaac was tsestigh jaer oudt / als hyse gewan.

27 Als nu dese jongers groot werden / werdt Esau een man verstandigh op de jacht / een veldtman : maer Jacob wert een oprecht man / woonende in tenten.

28 Ende Isaac hadde Esau lief / want het wildt braet was na sijnen mont : maer Rebecca hadde Jacob lief.

29 Ende Jacob hadde een koocksel ghekoockt : ende Esau quam up het velt / en was moede.

30 Ende Esau seyde tot Jacob : Laet my doch sloppen van dat roode / dat rode daer / want ick hen moede : daerom heeft men sijnen name genoemt / Edom.

31 Doe seyde Jacob : Verkoopt my op desen dach uwe Eerste geboorste.

32 Ende Esau seyde : Siet ick gae sterven / ende waer toe my dan de Eerste geboorste ?

33 Doe seyde Jacob : Sweert my op desen dach / ende hy swoer hem : ende hy verkocht Jacob sijne Eerste geboorste.

34 Ende Jacob gaf Esau broot / ende het linsen koocksel / ende hy at / ende dranck / ende hy stont op / ende ginck

26 Commediën dia pounja ade ca- louwar , dia pounja tangan souda pe- gang Esau pounja toumit , tagal itou orang bernamma dia pounja namma / Jacob : lagi Isaac pounja oumor adda nam poulou tauon maniacalla * dia berannac diorang.

27 Mannacalla diorang sacarang jadi besar Esau jadi lacki lacki nang tau pegang binatang outang , orang dous- son : tetapi Jacob jadi orang adil , daan doudoc dalam * barong barong.

28 Lagi Isaac souda cassie pada Esau : carna dia souca maccan nang dia pegang de outang : tetapi Rebecca souda cassie pada Jacob.

29 Lagi Jacob souda massac ba- rang maccanan , dengan coa : lagi Esau datan deri * outang , lagi adda lela.

30 Lagi Esau catta pada Jacob : Beér beta irop deri mera itou , mera itou de fanna : carna beta adda lela : tagal itou orang souda bernamma nammanja " Edom.

31 Wactou itou Jacob catta : Djouwal pada beta hari ini [ontong] voeste pounja jaddihan partama.

32 Esau pon catta : Liatla , beta pegi matti , lagi * appa beta commediën Fadouli pada ontong deri annac par- tama ?

33 Commediën Jacob catta : Ba- sompa hari ini pada beta , lagi dia sou- da basoumpa pada dia : lagi dia djou- wal pada Jacob [ontong deri] dia pounja jaddihan partama.

34 Lagi Jacob souda bri roti den- gan maccanan itou deri katsjang pada Esau , begitou dia souda maccan daan minom :

Cap. xxvj. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 52

gink henen: alsoo verachtte Esau
de Eerst-geboorte.

minom: lagi dia badiri, lagi poulang:
begitou Esau souda bantji [ontong
deri] jaddihan partama.

1 Attan harounja harounja. 2 Artinja dia pounja rambot pouti banjac tagal dia pounja
oumor pandjang. 3 Artinja Egypten. 4 Artinja nang pertama. 5 Attan lalayani,
attan batuan. 6 Artinja nang sonda lancap. 7 Artinja nang pegang tonmit. 8 Artinja
Rebecca, Isaac pounja bini. 9 Artinja rouma rouma kitsji-kitsji. 10 Attan bendang deri
louwar. 11 Artinja Mera. 12 Artinja maniacalla beta matti, appa tsulong pada beta mas-
ki beta annac pertama, mas ki tida appa beta Fadouli pada ontong itou.

Het xxvj. Capittel.

Isaac vertreckt hongers halven na Gerar, vers 1, &c. alwaer hem Godt beveelt te blyven, ende niet nae Egypten te trekken, vernieuwende hem de beloften aan Abrahamghedaen, 2. Isaac seyt, dat Rebecca syne suster zy, 7. de Coninck Abimelech, het contrarie merckende, bestraft hem, ende verbiedt synen onderdanen dese echte lieden eenichsins te beschadigen, 8. Isaac wort seer van Gode gesegent: daerom hem de Philistinen benijden, ende syne water-putten stoppen, 12. op Abimelechs aenseggen vertreckt hy van daer na de leeghte van Gerar, ende heeft moeyte om levendigh water, dat hy ten laetsten bekomt, 18. 19. 32. &c. vertreckt nae Berseba, ende wort aldaer door eene verschyninge van Godt getroost, dien hy met openbaren Godtsdienst danckt, 23. Abimelech maeckt een verbondt met hem, 26. Esau trouwt tot syner ouderen verdriet, 34.

1 Ende daer was honger in dat landt / behalven den eersten honger / die in de dagen Abrahams geweest was: daerom tooch Isaac tot Abimelech der Philistinen Coninck / nae Gerar.

2 Ende de H E E R E ver- scheen hem / ende leyde: En treckt niet af nae Egypten: woont in't landt / dat ick u aenseggen sal:

3 Woont

Brentihan nang ca dua poulon nam.

Isaac sebab lappar pegi de Gerar, Alla souro dia tingal de sanna daan larang dia pegi de Egypten. Alla berbarou-akan djandjihan nang daulou souda djandi pada Abraham. Isaac catra Rebecca adda dia pounja soudara. Radja Abimelech liat dia dousta tagal itou dia batogor pada dia, daan souro pada dia pounja bala agar diorang jangan boat djahar appa appa pada diorang. Isaac trimi paliharahan banjac deri Alla, tagal itou orang Philistini jadi iriaii pada dia, toutop dia pounja pryggi. Abimelech soun dia poulang deri sanna, dia pegi de padang Gerar, &c.

1 Acca adda lappar dalam negri itou lebe deri lappar bermoula, nang souda jadi dalam Abram pounja hari hari: tagal itou Isaac souda pegi pada Abimelech Radja deri orang Philistini, capada Gerar.

2 Lagi Alla Thalla souda caliatan pada dia, daan catra: Jangan pegi toulrong de Egypten: doudoc dalam tan- na nang Akou adda catra pada pacanira.

3 Doudoc

Cap. xxvj. G E N E S I S.

3 Woont als vreemdelinck in dit lant/ende ick sal met u zijn/ ende sal u segenen: want u ende uwen zade sal ick alle dese landen gheven/ ende ick sal den eedt bevestigen/ dien ick Abraham uwen vader geswoeren hebbe.

4 Ende ick sal u zaet vermenichvuldigen/ als de sterren des hemels/ ende sal uwen zade alle dese lauden geven: ende in uwen zade sullen gesegent worden alle volcken der aerde:

5 Daerom dat Abraham mijne stemme gehoorzaem geweest is/ende heeft onderhouden mijn bevel/ mijne geboden/ mijne insettingen/ ende mijne wetten.

6 Alsoo woonde Isaac te Gerar.

7 Ende als de mannen van die plaecke hem vraeghden van sijne hups vrouwe/ seyde hy/ Sy is mijn sustter: want hy vreesde te seggen/ mijne hups vrouwe/ op dat my mischien [seyde hy] de mannen deser plaecke niet en dooden/ om Rebecca/ want sy was schoon van aengesicht.

8 Ende het geschiedde/ als hy eenen langen tijdt daer geweest was/ dat Abimelech de Coninck der Philistinen ter venster myt keeck: ende hy sach/ dat / siet / Isaac was jockende met Rebecca sijne hups vrouwe.

9 Doe riep Abimelech Isaac/ ende

3 Doudoc seperti dagang dalam tanna ini, lagi Akou mau adda dengan pakanira, lagi palihara pada pakanira, carna pada pakanira, daan pada pakanira pounja bidji Akou mau cassie negri negri ini samoë, lagi Akou mau boat toppo basompahan itou, nang akou souda basompa pada bappamou Abraham.

4 Lagi bidjimou Akou mau boat banjac seperti langit pounja bintang bintang, lagi pada bidjimou Akou mau bri negri negri ini samoë: lagi dalam bidjimou boumi pounja orang orang samoë adda jadi palihara.

5 Tagal itou carna Abraham souda mendengar Akou pounja suara lagi souda tourot akou pounja menjouroan, Akou pounja penjouraoan Akou pounja Agamma, dengan Akou pounja sabda.

6 Begitou Isaac souda doudoc de Gerar.

7 Lagi manacalla orang dari tam-pat itou tanja pada dia dari dia pounja bini, dia catta: Dia adda beta pounja soudara, carna dia tacot catta, beta pounja bini, agar sjappatau lacki lacki dari tam-pat ini, dia catta, tida bou-nou pada beta, tagal Rebecca: carna dia pounja mouca adda paras baic.

8 Lagi souda jadi, manacalla dia souda doudoc de sanna, hari hari ban-jac, agar Abimelech Radja dari orang Philistini, souda liat de louwar dari pada djanella, lagi sedang dia souda liat, liatla, Isaac adda poura poura dengan bininja Rebecca.

9 Tagal itou Abimelech souda pan-gil

Cap. xxvj. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 53

ende sepde: Voorwaer siet / sy is
uwe hups vrouwe / hoe hebt ghy
dan geseyt / Hy is mijne suster : en-
de Isaac sepde tot hem: Want ick
sepde/dat ick niet misschien om ha-
rent wille sterbe.

10 Ende Abimelech sepde / Wat
is dit [dat] ghy ons ghedaen hebt ?
lichtelick hadde een van desen volc-
ke by uwe hups vrouwe ghelegen/
soo dat ghy eene schult over ons
soudt gebracht hebben.

11 Ende Abimelech geboodt den
gantschen volcke/ leggende: Soo
wie desen man of sijne hups vrouwe
aenroert / sal voorseecker ghedgoedt
worden.

12 Ende Isaac zaepde in dat
selve lant/ende hy vondt in dat selve
jaer hondert maten / want de
HEERE legende hem.

13 Ende die man wert groot/jae
hy wert doorgaens grooter/tot dat
hy seer groot geworden was.

14 Ende hy hadde besittinge
van schapen/ ende besittinge van
runderen/ende groot geslind: so dat
hem de Philistinen benijdden.

15 Ende alle de putten die sijns
vaders knechten in de dagen sijns
vaders Abrahams ghegraven had-
den/die stopten de Philistinen/ende
vuldense niet aerde.

16 Oock sepde Abimelech tot
Isaac: Creekt van ons/want ghy
zijt veel machtiger gheworden dan
wy.

17 Doe tooch Isaac van daer:
ende

gil pada Isaac, daan catta; Sungho
sungho liat dia adda voste pounja
bini, beginanna voste souda catta, dia
adda beta pounja soudara? lagi Isaac
catta pada dia: carna beta catta, agar
beta sjappa tau tida matti tagal dia.

10 Lagi Abimelech catta: Appa
itou nang voste souda boat pada kita
orang: souda bole jadi agar satou deri
orang sini souda tidor samma voste
pounja bini, begitou voste souda bole
bawa falla de atas kita orang.

11 Lagi Abimelech souda souro
pada segalla orang, cattanja, calou
calou barang orang kena lacki lacki ini
attau dia pounja bini, dia sungho
sungho adda jadi bounou.

12 Lagi Isaac souda ambor benêê
dalam negri itou, lagi dia bertamou
dalam tauon itou: benêê sarattous
[lapis], carna Alla Thalla souda pali-
hara pada dia.

13 Lagi lacki lacki itou jadi besar,
ija dia djadi mackin lamma mackin be-
sar, sampei dia souda jadi besar banjac.

14 Lagi dia adda domba domba,
dengan sapi sapi nang dia pounja, den-
gan orang de rouma banjac: begitou
agar orang Philistini iriati pada dia.

15 Lagi prigi prigi samo nang bap-
panja pounja hamba souda gali dalam
bappanja Abraham pounja hari hari,
itou orang Philistini souda toutop lagi
pounou-akan dengan tanna.

16 Abimelech lagi catta pada Isaac;
Poulang deri beta orang, carna voste
souda jadi bercawassa banja lebe deri
beta orang.

17 Tagal itou Isaac souda poulang
deri

ende hy legerde sich in den dale Gerar/ende woonde aldaer.

18 Als nu Isaac weder-gekeert was/groef hy die water-putten op/die sy ten tijde Abrahams sijns vaders gegraben/ende die de Philistijnen nae Abrahams doot toegestopt hadden: ende hy noemde hare namen nae de namen/ daer mede sijn vader die genoemt hadde.

19 De knechten Isaacs dan groeven in dien dale/ende sy vonden aldaer eenen put van levendigh water.

20 Ende de herders van Gerar twisteden met Isaacs herders/segende: Dit water hoort ons toe: daerom noemde hy den name van dien put Esek / om dat sy met hem gekeven hadden.

21 Doe groeven sy eenen anderen put/ende daer twisteden sy oock over/daerom noemde hy sijnen name Sitna.

22 Ende hy brack op van daer/ende groef eenen anderen put /ende sy en twisteden over dien niet: daerom noemde hy sijnen name Rehoboth/ende seyde/Want nu heeft ons de H E E R E rupmte gemaect/ende wyp zijn gewassen in dit landt.

23 Daer na toogh hy van daer op nae Ber Seba.

24 Ende de H E E R E verscheen hem inder selver nacht /ende seyde:

Ack

deri san na, lagi baiki dia pounja barong barong dalam ratta Gerar, lagi doudoc de fanna.

18 Mannacalla Isaac sacarang souda combali, dia souda gali daan bouca prigi ayer itou , nang diorang pada bappanja Abraham pounja waftou souda gali, lagi nang orang Philistini de blackan Abraham pounja maout souda toutop; lagi dia souda bernamma namma nammanja beginanna bappanja Abraham souda bernamma itou.

19 Isaac pounja hambar pon souda gali dalam ratta itou , lagi diorang bertemou de fanna satou prigi deri ayer idop.

20 Lagi combala combala deri Gerar souda haribirou dengan Isaac pounja combala combala , cattanja : Ayer ini, adda beta orang pounja ayer: tagal itou dia bernamma namma deri prigi itou ^ Esek , carna diorang souda haribirou dengan dia.

21 Commediën diorang souda gali prigi lain , daan deri itou diorang lagi souda hari-birou , tagal itou dia bernamma nammanja ^ Sitna.

22 Lagi dia souda poulang deri san na , lagi souda gali prigi lain , deri itou pon diorang tida hari-birou : tagal itou dia bernamma nammanja ^ Rehoboth, daan catta : carna sacarang Alla Thalla souda baiki rampat rampat louwas pada beta orang, daan beta orang souda jadi banjac dalam tanna ini.

23 Commediën dia souda naic deri fanna capada BerSeba.

24 Lagi Alla Thalla souda caliatan pada dia pada malam itou djouga, daan

Cap. xxvj. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 54

Ick ben de Godt Abrahams uwes
vaders : en weest niet / want ick ben
met u ende ick sal u segenen : ende u
zaet vermenichvuldigen / om Abra-
hams mijnes knechts wille.

²⁵ Doe bouwde hy daer eenen
altaer : ende riep den name des
H E E R E N aen / ende hy sloegh
aldaer sijne tente op : ende Isaacs
knechten groeven daer eenen put.

²⁶ Ende Abimelech trock tot
hem van Gerar : met Ahuzzath sij-
nen vrient / ende Pichol / sijnen
krüghs-oversten.

²⁷ Ende Isaac sepde tot haer :
Waaerom zijt ghy tot my gekomen /
daer ghy my hatet / ende hebt my
van u wech gesonden ?

²⁸ Ende sy senden : Wy hebben
merckelick gesien dat de H E E R E
met u is / daerom hebben wy geslept /
Laet doch eenen eedt tusschen ons
zijn / tusschen ons / ende tusschen u :
ende laet ons een verbondt met u
maecken.

²⁹ So ghy by ons quaet doet /
Gelyck als wy u niet aengeroert en
hebben / ende gelyck als wy by u al-
leenlick goet gedaen hebben / ende
hebben u in vredelaten vertrecken !
ghy zijt nu de gheslegende des
H E E R E N .

³⁰ Doe maeckte hy haer een
mael-

daan catta : Akouadda Deos deri bap-
pamou Abraham jangan tacot , carna
Akou adda dengan pakanira : daan
Akou mau palihara pada pakanira , lagi
pakanira pounja bidji Akou mau boat
banjac , tagal Abraham , akou pounja
hamba.

¹⁵ Tempo itou dia souda baiki de
fanna satou Altââr , lagi menjomba
pada namma Alla Thalla , lagi baiki de
fanna dia pounja barong barong : lagi
Isaac pounja hamba souda gali de san-
na satou prigi.

³⁶ Lagi Abimelech souda pegi ca
pada dia deri Gerar : dengan Ahuzzath
dia pounja sobat , daan Pichol dia
pounja 'jourebaaprang .

²⁷ Daan Isaac catta pada diorang ,
Carn'appa djou orang souda datang
pada kita , sedang djou orang bintiji
pada kita , lagi souda souro kita lalou
deri djou orang ?

²⁸ Lagi diorang catta : beta orang
souda liat soungho soungho Alla Thal-
la adda dengan djou , tagal itou beta
orang souda catta : Beér sacarang jadi
satou sompahan de tengah tengah beta
orang , de tengah tengah beta orang daan
de tengah tengah djouw : daan beér beta
orang sacarang bacauwoul dengan
djouw .

²⁹ Djicalou voste boat djahat pada
beta orang , seperti beta orang boulom
souda kena pada voste , lagi seperti beta
orang souda boat baic djouga pada vo-
ste , lagi souda beér voste poulang den-
gan salammat ! voste souda jadi palih-
ara djouga deri Alla Thalla .

³⁰ Wactou itou dia souda baiki
Feefta

Cap. xxvij. G E N E S I S.

waeltijt / ende sy aten en droncken.

31 Ende sy stondē des morgens vroegh op / ende swoeren d'een den anderen: daer na lietse Isaac gaen / ende sy togen van hem in vrede.

32 Ende het gheschiedde ten selven dage / dat Isaacs knechten quamen ende boodtschapten hem van de sake des puts/dien sy gegrauen hadden: ende sy seyden hem / Wy hebben water gevonden.

33 Ende hy noemde den selven Seba/daerom is de name dier stadt Ber Seba/tot op desen selven dach.

34 Als nu Esau veertigh jaeroudt was / nam hy tot eene vrouwe Judith / de dochter van Beeri den Hethiter/ende Basmath/de dochter Elons des Hethiters.

35 Ende dese waren Isaac ende Rebecca eene bitterheyt des Geestes.

¹ Hebr. oucorran, attan oucomja. ² Hebr. abon. ³ Artinja tsjidera, babanta, hari biron. ⁴ Artinja satrounja. ⁵ Artinja rampat, rampat louas. ⁶ Attan cappalla baprang, attan cappalla deri orang baprang. ⁷ Hebr. Schiba. ⁸ Artinja Prigi-sompahan, attan, prigi deri sompahan. ⁹ Attan hati miskijn, attan sougelhati.

Her xxvij. Capittel.

Isaac, oudt ende doncker van gesicht zijnde, wil Esau, als eerstgeboren, legenen, maer wort door 't kloek beleyt van Rebecca bedroogen, sulcks dat hy Jacob voor Esau segent, vers 1, &c. Esau komende vande jacht, ende dit vernemende, is daer overleer ontstelt, als oock Isaac selve, die evenwel Esau, op sijn groot jammeren ende bidden, noch eenen tijdticken segen geeft, zo.

Feesta pada diorang , lagi diorang souda mackan daan minom.

31 Lagi diorang souda bangon pagi pagi hari , lagi diorang basom pa satu pada laen : commediën Isaac Beér diorang pegin , lagi diorang poulang deri dia dengan salammat.

32 Lagi souda jadi pada hari itou djouga, agar Isaac pounja hamha datan daan bilang pada dia deri prigi itou, nang diorang souda gali : lagi diorang catta pada dia : Beta orang souda bertamou ayer.

33 Lagi dia souda bernamma itou Seba: tagal itou nammanja deri negri itou adda ² BerSeba, sampei hari ini.

34 Mannacalla pon Esau souda touwa ampat poulo u tauon , dia souda ambil pada bininja Judith:nang annac parampouan deri Beéri orang Hethei; dengan Basmath , annac parampouan deri Elon nang orang Hethei.

35 Lagi diorang pada Isaac daan pada Rebecca souda baiki , batu sackit djouga.

Brentikan nang ea dua poulo u toudjou

Sedang Isaac rouwa daan matta galap dia mau palihara pada Esau carna dia annac partama. tetapi Rebecca souda boat boudi pada dia, bagitou agar dia palihara pada Jacob ganti Esau. Esau daan Isaac tagal itou tsinta banjac. Esau tagal

Cap. xxvij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 55

Hierom haet Esau synen broeder, en neemt voor hem te dooden, 41. Rebecca, dat verstaende, raedt Jacob te vertreken na haren broeder Laban, ende beschickt by Isaac, dat die 't selve alsoo goet vindt, 42.

1 Ende het gheschiedde / als Isaac oondt geworden was/ ende sijne oogen doncker geworden waren / dat hy niet sien en konde : doe riep hy Elau sijnen grootsten sone/ende sepde tot hem/ Mijn sone: ende hy sepde tot hem / Siet [hier] ben ick.

2 Ende hy sepde : Siet nu/ ick ben oondt gheworden: ick en weet den dagh mijnes doots niet.

3 Nu dan/ neemt doch uweghe- reetschap / uwen pijl - koker / ende uwen boge/ende gaet upt in 't velt/ ende jaeght my een wildt - braet.

4 Ende maerkt my smaekliche spijsen/alsoo ickse geern hebbe/ende brenghtse my: dat ick ete / op dat mijne ziele u segene/ eer ick sterbe.

5 Rebecca nu hoorde toe / als Isaac tot sijnen sone Esau sprack: Ende Elau ginck in 't veldt om een wildt - braet te jagen/ dat hy 't in- brachte.

6 Doe sprack Rebecca tot Jacob haren sone/seggende: Siet/ ick hebbe uwen vader tot Elau uwen broeder horen sprekken/ seggende/

7 Brenght my een wildt braet/ ende maerkt my smaekliche spijsen toe/

gal dia menangis terpaït bole satou paliharahan dalam dounja. Esau tagal itou bintsi daan mau bounou pada Jacob. sedang Rebecca dengar itou, &c.

1 **L** Agi souda jadi manacalla Isaac souda jadi touwa daan dia pounja matta souda jadi galap, agar dia tida bole liat : dia pangil Esau dia pounja annac nang lebe besar, lagi catta pada dia : Annackou : lagi dia catta pada dia : liat beta adda [sini].

2 Lagi dia catta : liat facarang, beta souda jadi touwa : beta tida tau harideri beta pounja maout.

3 Tagal itou, ambil djouga pacanira pounja pangaaey , pacanira pounja farong annac pana, dengan pacanira pounja pana, lagi pegi de louwar de outang , daan ¹ passang pada beta barang binatang outang.

4 Lagi baiki pada beta maceanan sedap,begimanna beta souca,lagi bawa pada beta: agar beta maccan,agar beta pounja djiwa palihara pada pacanira daulou deri beta matti.

5 Rebecca pon souda dengar manacalla Isaac catta eattra pada ananja Esau :daan Esau souda pegi de outang pada passang barang binatang outang, agar dia bawa de dalam.

6 Tempo itou Rebecca souda eattra catta dengan ananja Jacob cattanja = Liat , beta souda dengar bappamou catta catta dengan soudaramou Esau, cattanja,

7 Bawa pada beta barang binarang outang , daan baiki pada beta maceanan

Cap. xxvij.

G E N E S I S.

toe / dat ick ete: ende ick sal u segen
voor het aenghesichte des
H E E R E N / voor mijnen doodt.

8 Nu dan / mijn sone / hoort mijne
stemme in 't gene / dat ick u ghe-
biede.

9 Gaet nu henen tot de kudde/
ende haelt my van daer twee goede
gepter borkens: ende ick salse uwen
Vader maken tot smaeckliche spijsen/
gelijck als hy geerne heeft.

10 Ende ghy sulcse uwen vader
brengen / ende hy sal eten: op dat hy
u segene voor sijnen doot.

11 Doe sepde Jacob tot Siebeca
sijne moeder: Diet / mijn broeder
Esau is een haprich man / ende ick
ben een glat man.

12 Misschien sal my mijn vader
betasten / ende ick sal in sijne oogen
zijn als een bedrieger: soo soude ick
eenen vloeck over my halen / ende
niet eenen segen.

13 Ende sijne moeder sende tot
hem: Uwen vloeck zy op my / mijn
sone: hoort alleene nae mijne stemme/
ende gaet / haeltse my.

14 Doe ginch hy / ende hy haelde/
ende brachtse sijne moeder: ende
sijne moeder maeckte smaeckliche
spijsen / gelijck als sijn vader geerne
hadde.

15 Daer na nam Siebecca Esaus
hares grootsten soons kosteliche
kleederen / die sy by haer in hys
hadde:

nan maccanan sedap , agar beta mac-
can , lagi beta mau palihara pada pacanira
de mouca Alla Thalla daulou deri
beta matti.

8 Tagal itou , annackou , dengar
beta pounja suara , dalam itou , nang
beta souro pada pacanira.

9 Pegi sacarang pada ² haywan , lagi
ambil deri sanna dua annac camping
baic baic : lagi beta deri diorang adda
baiki mackanan mackanan sedap pa-
da bappamou , begimanna dia souca.

10 Lagi pacanira adda bawa itou
pada bappamou , lagi dia adda mac-
kan : agar dia palihara pada pacanira
daulou deri dia matti.

11 Jacob pon catta pada maïnja
Rebecca : liar , beta pounja soudara
Esau adda lacki lacki barambot , tetapi
beta adda , lacki lacki litsjing.

12 Sjappa tau beta pounja bappa
adda rabba rabba pada beta , lagi beta
adda jadi dalam dia pounja matta se-
erti orang ³ hismou: begitou beta tida
adda bawa de atas beta paliharahan
tetapi coutoc.

13 Maïnja pon catta pada dia:[beér]
coutoc - mou datan atas beta beta
pounja annac : dengar djouga beta
pounja suara, daan pegi ambil[diorang]
pada beta.

14 Tagal itou dia souda pegi lagi
ambil diorang lagi bawa pada maïnja:
lagi maïnja baiki maccanan macca-
nan sedap begimanna bappanja souca.

15 Commedién Rebecca souda
ambil annanja bermoula Esau pounja
packeian baic baic , nang dia adda da-
lam

Cap. xxvij. Het eerste Boeck Mosis, Fol: 56

hadde: ende sy trockse Jacob ha-
ren kleynsten sone aen.

16 Ende de vellen vande gepten-
boxkens trock sy over sijne handen/
ende over de gladdighept van sy-
nen hals.

17 Ende sy gaf de smaekliche
spijsen/ ende het broot/ de welcke sy
toegemaect hadde / inde hant Ja-
cobs haers soons.

18 Ende hy quam tot sijnen va-
der/ ende sepde / Mijn vader: ende
hy sepde / Diet [hier] ben ick: Wie
zijt ghp/ mijn sone?

19 Ende Jacob sepde tot sijnen
vader: Ick ben Esau uw' eerstege-
borene: ick hebbe gedaen / ghelyck
als ghp tot my ghesproken hadt:
staet doch op / sit/ ende eet van myn
wilt-braet : op dat nye ziele my
segene.

20 Doe sepde Isaac tot synen
sone: Hoe is dit / [dat] ghp 't soo
haest ghevonden hebt / myn sone?
ende hy sepde: Om dat de H E E-
A E nye Godt [dat] heeft doen
ontmoeten voor myn aengesichte.

21 Ende Isaac sepde tot Jacob:
Maedert doch / dat ick u betaste/
mijn sone: of ghp mijn soon Esau
selve zijt/ofste niet?

22 Doe quam Jacob hy/tot sij-
nen vader Isaac/die hem betastede:
ende hy sepde: De stemme is Ja-
cobs stemme / maer de handen zijn
Esaus handen.

23 Doch

lam roumanja: lagi dia bri packei itou
pada annanja bongsou pada Jacob.

16 Lagi dia souda basarong, tan-
ganja daan litsjinguja deri dia pounja
tingco, dengan annac annac cambing
pounja coulit coulit.

17 Lagi dia bri maccanan macca-
nan sedap, dengan roti, nang dia souda
baiki , dalam annanja Jacob pounja
tangan.

18 Lagi dia datang pada bappanja,
daan catta : Beta pounja bappa : daan
dia catta : liat beta adda [sini] : sjappa
voste, beta pounja annac?

19 Lagi Jacob catta pada bappanja;
Beta adda Esau voste pounja annac
bermoula : beta souda boat , seperti
voste souda catta catta pada beta: ban-
gon djouga, doudoc lagi maccan deri
beta pounja binatang outang; agar vo-
ste pounja djiwa palihara pada beta.

20 Isaac pon catta pada annanja :
Beginanna itou , beginanna voste
souda bertamou itou lacka lackas be-
gitou , beta pounja annac? daan dia
catta : carna Alla Thalla voste pounja
Deos souda boat, agar [itou] datang
de mouca beta.

21 Lagi Isaac catta pada Jacob:
Marre ampir djouga agar beta rabba
rabba pada voste , beta pounja annac :
calou calou voste adda beta pounja
annac Esau sendiri ca tida?

22 Tagal itou Jacob souda' datan
ampir, pada bappanja Isaac, nang sou-
da rabba rabba pada dia : lagi dia catta:
suara adda Jacob pounja suara , tetapi
tangan tangan adda Esau pounja tan-
gan tangan.

23 Tetapi

Cap. xxvij.

G E N E S I S.

23 Doch hy en kende hem niet: om dat sijne handen haerigh waren/ghelyck sijnes braeders Esaus handen: ende hy segende hem.

24 Ende hy sepde: Zijt ghy mijn sone Esau selve? ende hy sepde: Ick ben 't.

25 Doe sepde hy: Stelt et na hy my/dat ick van het wildtvzaet mijnes soons etc / op dat mijne ziele u segene: ende hy stelde 't na hy hem/ende hy at: hy bracht hem oock wijn/ende hy dronck.

26 Ende sijn vader Isaac sepde tot hem: Komt doch hy / ende kust my/mijn sone.

27 Ende hy quam hy / ende hy kuste hem: doe roock hy den reuck sijner kleederen / ende segende hem: ende hy sepde: Siet / de reuck mijnes soons is als de reuck des velts/ 't welck de H E E G E gesegent heeft.

28 Soo gebe u dan Godt van den dawd des hemels / ende de vertigheden der aerde: ende menighete van tarwe / ende most.

29 Volcken sullen u dienen/ende nationen sullen haer voor u neder huygen: weest heere over uwē braederen / ende uwē moeders sonen sullen hen voor u neder huygen: verbloeckt moet hy zijn / soo wie u verbloeckt / ende soo wie u segent/ zy gesegent.

30 Ende het gheschiedde/als Isaac

23 Tetapi dia tida kenal pada dia; carna dia pounja tangan tangan adda batambot , seperti soudaranja Esau pounja tangan tangan: lagi dia palihara pada dia.

24 Lagi dia catta voste adda beta pounja annac Esau sendiri? dia pon catta; Beta adda.

25 Tempo itou dia catta; tarou itou ampir beta , agar beta maccan deri beta pounja annac pounja binatang ou-tang , agar beta pounja djiwa palihara pada voste: lagi dia tarou itou ampir dia , lagi dia souda maccan : dia lagi bawa vinjo pada dia , lagi dia souda minom.

26 Lagi bappanja Isaac catta padanja:marre djouga ampir daantfjum pada beta, beta pounja annac.

27 Lagi dia datan ampir, lagi tfjum pada dia:wactou itou dia souda tfjiong babau deri dia pounja packeian , lagi palihara pada dia daan catta ; liat ,babauw deri beta pounja annac adda seperti babauw deri tanna nang Alla Thalla souda palihara.

28 Tagal itou Deos bri pada voste deri langit pounja ombon , lagi deri tanna pounja goumoenja , daan gedom dengan coa anghor banjac banjac.

29 Orang orang adda servyr pada voste,daan assal assal adda somba pada voste: voste jadi tuan atas soudara soudara-mou , lagi voste pounja ibou pounja annac annac lelacki adda somba pada voste: tobat pada dia nang sjappa tobat pada voste: lagi nang sjappa palihara voste dia jadi palihara.

30 Lagi souda jadi manacalla Isaac sou-

Cap. xxvij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 57

saac voleyn hadde Jacob te segenen/soo gheschiedde het/ doe Jacob maer even van sijns vaders Isaacs aengesichtte uyt ghegaen was/ dat Esau sijn broeder van sijne jacht quam.

31 Hy nu oock maercke smaeckliche spijsen toe / ende brachtse tot sijnen vader: ende hy sepde tot sijnen vader: Mijn vader staet op/ende ete van het wildbraet sijnes soons/ op dat uwe ziele my segene.

32 Ende Isaac sijn vader sepde tot hem: Wie zijt ghp? ende hy sepde: Ick ben uw sone/uwe eerstgebooren/ Esau.

33 Doe verschreck Isaac niet seer groote verschrikkinge gantsch seer/ende sepde: Wie is hy dan die het wildt-braet ghejaeght/ende tot my gebracht heeft? ende ick hebbe van alles gegeten/ eer ghp quaemt/ ende hebbe hem ghelegent: oock sal hy gesegent wesen.

34 Als Esau de woorden sijns vaders hoorde/ soo schreeuwde hy met eenen groaten ende bitteren schreeuw gantsch seer: ende hy sepde tot sijnen vader: Segent my/ oock my/ mijn vader.

35 Ende hy sepde: Uwe broeder is gekomen met bedroch/ ende heeft uwen segen wech genomen.

36 Doe sepde hy: Is't niet om datmen sijnen name noemt Jacob/ dat hy my nu twee repsen heeft bedrogen?

souda abis palihara pada Jacob, ija souda jadi manacalla Jacob barou souda callouwar deri bappanja Isaac pounja mouca, agar dia pounja soudara Esau datan deri dia pounja oussirnia.

31 Dia pon lagi souda baiki mackanan mackanan sedap, daan bawa itou pada dia pounja bappa: daan catta pada dia pounja bappa: Beta pounja bappa bangon, lagi maccan deri annanja pounja binatang outang, agar voste pounja djiwa palihara pada beta.

32 Dia pounja bappa Isaac pon catta padanja: Sjappa voste? lagi dia catta: Beta adda voste pounja annac lacki lacki, voste pounja annac bermoula, Esau.

33 Tempo itou Isaac souda tercudjot sangat dengan coudjottan besar facali cali, daan catta: Sjappa itou lagi nang souda oussir binatang outang lagi bawa pada beta? Beta lagi souda maccan deri samoanja, daulou deri voste datan, beta lagi souda palihara pada dia: dia lagi adda jadi palihara.

34 Mannacalla Esau dengar bappanja pounja bacattahan, dia souda bateria sangat facali cali dengan baterian besar daan paït: lagi dia catta pada bappanja: Palihara pada beta, pada beta lagi, beta pounja bappa.

35 Dia pon catta: voste pounja soudara souda datan dengan mosselehat, lagi souda ambil bawa voste pounja paliharahan.

36 Tagal itou dia catta: Boucan carna dia pounja namma jadi bernama Jacob, dia facarang dua cali souda

drogen? mijne Eerstgehoorte heeft
hy ghenomen/ ende siet/ nu heeft hy
mijnen segen ghenomen: voorder
sepde hy: Hebt ghy dan geenen se-
gen voor my uit behouden?

37 Doe antwoordde Isaac/ en-
de sepde tot Esau: Siet/ ick hebbe
hem eenen heere over u gheset / ende
alle sijne broeders hebbe ick hem tot
knechten ghegeven: ende ick hebbe
hem niet koozn ende most onder-
steunt: wat sal ick u dan nu doen/
mijn sone?

38 Ende Esau sepde tot sijnen
vader: Hebt ghy [maer] desen eenen
segen/mijn vader? segent my / oock
my/mijn vader: ende Esau hief sij-
ne stemme op/ende weende.

39 Doe antwoordde sijn vader
Isaac/ende sepde tot hem: Siet/de
vertigheden der aerde sullen uw
wooningen zijn/ende van den daww
des hemels van boven af [sult ghy
gesegent zijn].

40 Ende op u sweert sult ghy
leven / ende sult uwen broeder die-
nen: doch het sal gheschieden / als
ghy heerschen sult/dan sult ghy sijn
joch van uwen halse af rucken.

41 Ende Esau hateerde Jacob/
om dien segen/ daer mede sijn vader
hem gesegent hadde: ende Esau sep-
de in sijn herte: De dagen der rou-
we mijnes vaders naderen: ende ick
sal mijnen broeder Jacob dooden.

42 Doe

boat boudi pada beta? beta pounja on-
tong deri jaddihan partama dia souda
ambil, lagi liat sacarang dia souda am-
bil beta pounja paliharan: dia catta
lagi; voste tida simpang satou palihara-
han pada beta?

37 Tatealla Isaac menjaout, daan
catta pada Esau; liatla akou souda ta-
rou dia pada tuan de atas voste, daan
dia pounja soudara samoë kita souda
bri pada dia pada jadi dia pounja ham-
ba: daan kita souda, palihara pada dia
dengan gendum daan anghor barou.

38 Macca Esau catta pada bappan-
ja: voste adda paliharan satou ini
djouga, beta pounja bappa? palihara
pada kita, pada kita lagi, beta pounja
bappa: macca Esau ankak suaranja,
daan menangis.

39 Bappanja Isaac pon menjaout
daan catta pada dia: Gommocnja deri
tanna adda jadi voste pounja tam pat
doudoc lagi deri langit pounja ombon
deri atas [voste adda jadi palihara].

40 Lagi deri voste pounja pedang
voste adda idop, daan voste adda servyr
pada soudara-mou: tetapi adda jadi
agar voste lagi adda jadi "orang besaâr,
lagi tsjaric dia pounja baragga deri
voste pounja leher.

41 Lagi Esau souda bintsjji pada
Jacob tagal paliharan itou, dengan
appa dia pounja bappa souda palihara
pada dia: lagi Esau catta dalam hatinjas;
hari hari deri bappakou pounja douca
datan ampir: carna beta mau bounou
pada beta pounja ade pada Jacob.

42 Man-

Cap. xxvijij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 58

42 Doe Rebbecca dese woorden
Esaus hares grootsten soons ghe-
bootschap werden/soo sondt sy he-
nen ende ontvoort Jacob haren
kleynsten sone / ende leede tot hem:
Siet/ uwe broeder Esau troost sich
over u/dat sy u dooden sal.

43 Nu dan/mijn sone/hoort nae
mijne stemme/ende maect u op/
vliet ghy nae Haran/ tot Laban
mijnen broeder.

44 Ende blijft by hem eenige
dagen/tot dat de hittige granschap
uwes broeders keere:

45 Tot dat de toorn uwes
broeders van u af keere/ende hy
vergeten hebbe't gene ghy hem ge-
daen hebt: dan sal ick senden/ende
u van daer nemen: Waerom soude
ick oock uwer bepder berooft wor-
den op eenen dach?

46 Ende Rebbecca seide tot Isaac:
Ick hebbe verdriet aan mijne le-
ven van wegen de dochteren Hets:
indien Jacob eene vrouwe neemt
van de dochteren Hets/gelyck dese
zijn/ van de dochteren deses landts/
waer toe sal my het leven zijn?

¹ Hebr. ouffir pada beta barang ouffirnya, attau, bourou pada beta barang bourounya, attau bou-
rou'an. ² Attau Cundan. ³ Artinja nang boat bondi. ⁴ Attau marata. ⁵ Hebr.
tonca. ⁶ Attau, Tuan. ⁷ Attau souda pasang. ⁸ Attau tingal.

Het xxvijij. Capittel.

Isaac onthiedt Jacob, ende beveelt hem te
trecken nae Mesopotamien, om van Labans
dochteren een wijf te nemen: wenschende
hem

42 Mannacalla pada Rebecca jadi
bilang Esau, annanja bermoula, poun-
ja bacattahan itou; dia souda souro
pangil pada Jacob dia pounja annac
bongsou, daan catta padanja; liat voste
pounja kaka Esau, iborken sendirinja
deri voste, carna dia mau bounou pada
voste.

43 Tagal itou, beta pounja annac,
dengar sacarang pada beta pounja sua-
ra daan badiri, lari voste de Haran, pada
beta pounja soudara lacki lacki pada
Laban.

44 Lagi doudoc dengan dia ba-
rang hari, sampei cakamou pounja
amara pannas babalic.

45 Sampai cakamou pourja amara
lalou deri voste, lagi dia loupa itou,
nang voste souda boat pada dia: com-
mediën beta adda souro, lagi ambil
voste deri sanna: Carna appa beta adda
ilang djou - orang doua - orang pada
hari satou?

46 Lagi Rebecca catta pada Isaac:
Beta pounja hati sackit idop lagi de
mouca Heth pounja annac annac pa-
rampouan: calou calou Jacob ambil
bini deri Heth pounja annac annac pa-
rampouan seperti orang ini, deri annac
dara annac dara negri ini, beta fadouli
appa idop lagi?

Brentihan nang ca dua poulou de luppen.
Isaac pangil Jacob daan souro dia pegi de
Mesopotamia, pada ambil bini deri La-
ban

hem geluck op de reyse , met vernieuwinge
ende bevestiginge des legens , dien hy hem
te voren onwetende gegeven hadde , vers 1.
&c. Esau , merckende dat sijn voornehmen
beleett was , ende dat syne Canaanitische
wyven synenvader niet aengenaem waren ,
neemt daer en boven noch een vrouwe van
Ismaels geslachte , 6. Iacob neemt de reyse
aen , ende siet onderweeghs in eenen droom
dat seer aenmerkelick ghesichte van een
leeder , ontfangende daer by seer heerliche
beloftien van Godt , 12. waer door hy ghe-
sterckt ende ghetroost zynnde , richt aldaer
een gedenck-teecken op , ende doet Gode
eene gelofte van danckbaerheyt , 16.

1 Ende Isaac riep Jacob/ ende
segende hem: ende geboort
hen/ ende sepde hem: Neemt geene
vrouwe van de dochteren Ca-
naans.

2 Maeckt u op/gaet na Paddan
Aram/ ten huyse van Bethuel/
uwes moeders vader : ende neemt u
van daer eene vrouwe van de doch-
teren Labans uwes moeders broe-
der .

3 Ende Godt Almachtigh sege-
ne u/ ende make u vruchtbaer/ ende
vermenighbuditige u: dat ghp tot
eenen hoop volckeren wordet.

4 Ende hy gebe u den zegen A-
brahams/ u/ ende uwen zade met u:
op dat ghp erffelick besittet het lant
uwer vreindelinckschappen / het
welkt Godt Abraham ghegeven
heeft .

5 Alsoo sondt Isaac Jacob
wech / dat hy teogh nae Paddan
Aram/ tot Laban/ Bethuels sone/
den Syrier/den broeder van Rebek-

ca/ ban pounja annac annac : dia minta Ja-
cob pounja ontong de djallan , dia berba-
rouakan daan batoggoken dia pounja
paliharan. Sedang Esau liat dia
pounja bitsjara souda ilang , lagi bappa
tida souça dia pounja bini Cananëi , dia
ambil lagi satou bini deri assal Ismaël.
Jacob pegi de Haran , de djallan dia liat
caliatan itou besähr , tangha satou dia
pounja oundjong satou kena surgha lain
tanna , &c.

1 Agi Isaac souda pangil pada
Jacob , lagi palihara pada dia ,
lagi souro pada dia , daan catta pada
dia : Jangan ambil bini deri annac an-
nac dara Canaan.

2 Badiri peghi de Paddan Aram , de
Bethuel nang bappa deri pacanira
pounja ibou pounja rouma: lagi ambil
satou bini pada pacanira deri fanna deri
Laban soudara deri pacanira pounja
ibou pounja annac annac.

3 Lagi Deos Nang ca besaran pali-
hara pada pacanira , lagi bri pacanira
bole annac annac , lagi boat pacanira
jadi banjac banjac agar pacanira jadi
pada campon campon orang.

4 Lagi dia bri pada pacanira Abra-
ham pounja paliharan , pada paca-
nira , lagi pada pacanira pounja bidji
samma pacanira : agar pacanira pe-
gang tsjara poussaca tanna itou de
manna pacanira adda horgay , nang
Alla souda cassie pada Abraham.

5 Begitou Isaac souda souro pegi
pada Jacob , agar dia pegi de Paddan
Aram , pada Laban , Bethuel pounja
annac lacki lacki nang orang Syriën ,
nang

Cap. xxvij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 59

ea/ Jacobs ende Esau's moeder.

6 Als nu Esau sagh / dat Isaac Jacob ghezegent / ende hem nae Paddan Aram wech - ghesonden hadde / om sich van daer eene vrouwe te nemen : [ende] als hy hem seggende / dat hy hem geboden hadde / En neemt geene vrouwe van de dochteren Canaans /

7 Ende dat Jacob sijnen vader ende sijne moeder gehoorzaem gheweest was / ende nae Paddan Aram getrocken was /

8 Ende dat Esau sach / dat de dochteren Canaans quaet waren in de oogen Isaacs sijnes vaders :

9 Soo ginck Esau tot Ismael / ende nam sich tot eene vrouwe boven sijne wijven / Mahalath de dochter Ismaels / des soons Abrahams / de suster van Nebajoth .

10 Jacob dan toogh uyt van Ber Seba / ende ginck nae Haran .

11 Ende hy gheraeckte op eene plaetse daer hy vernachtte / want de Sonne was ondergegaen : ende hy nam van de steenen dier plaetse / en lepde sich te slapen te dier selver plaetse .

12 Ende hy droomde : ende siet een leeder was gestelt op der aerde / welcker opperste assi den Hemel raeckte : ende siet / de Engelen Godts klommen daer hy op ende neder .

13 Ende siet / de H E E N E stont op de selve / ende lepde : Ick bin de H E E N E / de Godt uwes vaders

nang soudara lacki lacki deri Rebecca nang ibou deri Jacob daan Esau .

6 Mannacalla Esau sacarang liat Isaac souda palihara pada Jacob , lag souro dia pegi de Paddan Aram , pada ambil deri fanna satou bini pada dia : lagi sedang dia palihara pada dia , dia souda souro pada dia , cattanja : Jangan ambil bini deri annac dara annac dara Canaan ;

7 Lagi Jacob souda mendengar pada bappanja daan maïnja , lagi souda pegi de Paddan Aram .

8 Lagi maniacalla Esau liat annac dara annac dara Canaan adda djahat dalam bappanja Isaac pounja matta :

9 Esau pegi pada Ismaël , lagi ambil pada bininja lebe deri bini bininja , Mahalath nang Ismaël , Abraham pounja annac lacki lacki pounja annac Nebajoth pounja soudara .

10 Jacob pon souda calouwar deri Ber Seba , daan pegi de Haran .

11 Lagi dia datan de tampat satou , de manna dia tingal satou malam , carna matta hari souda tourong : lagi dia ambil deri tampat itou pounja batou batou lagi tarou de bawa dia pounja capalla , lagi begitou dia souda tidor de tampat itou .

12 Lagi dia souda mimpi : lagi liatla , satou tanga badiri de tanna , dia pounja eappala souda sampei de surga : lagi liatla Alla pounja Mellai cat souda tourong daan naic de atas itou .

13 Lagi liatla Alla Thalla adda badiri de atas itou , daan catta , Akou adda Alla Thalla , Deos deri bappamou Abraxas .

Cap. xxvij.

G E N E S I S.

vaders Abrahams / ende de Godt Isaacs : dit lant daer ghy op light te slapen / sal ick u geven / ende uwen zade.

14 Ende u zaet sal wesen als het stof der aerde / ende ghy sult upbreken [in menichte] Westwaerts / ende Oostwaerts / ende Noordwaerts / ende Zuidwaerts : ende in u / ende in uwen zade sullen alle gheslachten des aerdbodenis gesegent worden.

15 Ende siet / Ick ben met u : ende ick sal u behoeden over al / waer ghy henen trecken sult / ende ick sal u weder brengen in dit selve landt : want ick en sal u niet verlaten / tot dat ick sal gedaen hebben 't gene ick tot u gesproken hebbe.

16 Doe nu Jacob van sijnen naep ontwaekte / sepde hy : Gewis selick is de H E E A E aen dese plaatse : ende ick en hebbet niet ghweten.

17 Ende hy vreesde / ende sepde : Hoe vreeslick is dese plaatse ? dit en is niet dan een hups Godes / ende dit is de Poorte des Hemels.

18 Doe stondt Jacob des moergens vroegh op / ende hy nam dien steen / dien hy tot sijn hoofst-peulue ghelept hadde / ende settede hem tot een opgerecht teecken / ende goot daer olie boven op.

19 Ende hy noemde de name der selver plaatse Bethel / daer doch de name dier stadt te voren was / Luz.

20 Ende Jacob beloofde eene ghe-

Abraham, lagi Deos deri Isaac : tanna ini, dc manna pakanira adda tidor , Akou mau cassie pada pakanira , daan pada pakanira pounja bidji.

14 Lagi pakanira pounja bidji adda jadi seperti tanna pounja abou , lagi pakanira adda calouwar ca barat , lagi ca timor , lagi ca Outara , lagi ca salatan : lagi dalam pakanira daan dalam pakanira pounja bidji boumi pounja assal assal samoia adda jadi palihara.

15 Lagiliat, Akou adda dengan pakanira , lagi Akou mau toungou pada pakanira coulling , de manna manna pakanira adda pegi , lagi Akou mau antar voste combali dalam tanna ini djouga : carna Akon tida adda tingal akan voste , sampei Akou souda boat abis itou nang Akou souda catta catta pada voste.

16 Mannacalla pon Jacob souda bangon deri dia pounja antoek dia catta : Soungho soungho Alla Thalla adda de tampat ini : tetapi beta [daulou] tida tau.

17 Lagi dia tacot , daan catta : beginna sahti adda tampat ini ? ini tida adda appa appa laïn deri Rouma Deos satou , lagi inila pintou surga.

18 Tempo itou Jacob souda bangon pagi pagi , lagi dia ambil batou itou , nang dia souda tarou de bawa capalla , lagi boat badiri itou pada tanda , lagi dia bobo minjac de atas itou.

19 Lagi dia souda bernamma tam-pat itou pounja namma Bethel : mas ki daulou negri itou pounja namma Luz.

20 Lagi Jacob souda djandi djandi-han

Cap. xxix. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 60

Ghelooste/seggende: Wanneer Godt met my geweest sal zijn/ende my behoedt sal hebben op desen wech/dien ick reyse/ende my ghegeven sal hebben broodt om te eten/ende kleederen om aan te trekken/

21 Ende ick ten hyspe mijns vaders in vrede sal weder gekeert zijn: so sal de **HEEKE** my tot eenen Godt zijn/

22 Ende dese steen / dien ick tot een opgerechte teerken gheset hebbe/ sal een hysp Godts wesen / ende alles wat ghy myn geben sult / des sal ick u voorzeker de tienden geben.

Her xxix. Capittel.

Jacob nae by Haran zijnde , komt door eene wonderliche schickinge Godes in kennisse met Rachel, Labans dochter , vers 1 , &c. die het haren vader loopt seggen , 10. Laaban loopt Jacob te gemoete , ende brengt hem in huys , hoort alles wat hem bejegent was , ende houdt hem by sich , 13. Sy verdragen r'samen , dat Jacob om Rachel seven jaren dienen sal , 15. maer , als hy Rachel meynt te trouwen , wort hem Lea , Rachels oudste suster, bygeleyt , 21. bekomt nochtans oock Rachel , voor den dienst van noch seven andere jaren , 27. Rachel is lief , maer onvruchtbaer: Lea daer en tegen baert Ruben, Simeon, Levi ende Iuda , 31.

1 D^Oe hief Jacob sijne voeten op: ende ginck na het lant der kinderen van 't Oosten.

2 Ende hy sach toe / ende siet/ daer was een put in 't heft/ende siet/ daer waren drie cudden schapen nevens dien nederliggende / want upt dien selven put drenckten so de cudden : ende daer was een groote steen op

han satou, cattanja : calou calou Deos souda tingal dengan beta , lagi souda toungou pada beta de djallan ini , de manna beta bedjallan , lagi souda bri pada beta roti pada maccan, daan packeian pada packei ,

21 Lagi beta souda combali dengan salammat dalam bappako pounja rouma: sungho Alla Thalla adda jadi beta pounja Deos ,

22 Lagi batou ini nang beta souda boat badiri pada tanda, adda jadi Rouma Deos satou, lagi appa appa Tuan adda cassie pada beta , deri itou beta sungho sungho adda cassie pada tuan bagian nang ea sa poulou.

Brentihan nang ca dua poulou sambilang.

Mannacalla Jacob souda datan ampir Haran, dia bertamou de djallan Rachel Laaban pounja annac. dia pegi bri tau itou pada bappa. Laaban pegi bertamou pada Jacob , antar dia de rouma , dia dengar barang appa samoanang souda jadi pada dia. dia orang badjandji samma samma , agar Jacob lalaijani toudjou tauon tagal Rachel , retapi Laaban commediën bri Lea ganti Rachel, &c.

1 Tempotou Jacob souda ankakat cackinja: daan pegi de Negri nang catimor.

2 Lagi dia liat , lagi liatla , de fanna adda prigi dalam barang rata ; lagi liat de fanna adda domba tiga campon nang tidor ampir de fanna: carna deri prigi itou orang bri minom pada binatang : lagi adda batou besâr atas prigi

Cap. xxix.

G E N E S I S.

op den mout van dien put.

3 Ende derwaerts werden alle de cudden versamelt / ende sy wen-telden den steen vanden mont des puts / ende drenckten de schapen : ende lepden den steen weder op den mont van dien put / op sijne plaetse.

4 Doe sepde Jacob tot hen / Mijne broeders / van waer zijt ghy? ende sy sepden : Wij zijn van Haran.

5 Ende hy sende tot hen / Kendt ghy Laban den sone Nahors? ende sy sepden : Wij kennen [hem].

6 Voorder sepde hy tot hen / Is't wel met hem? ende sy sepden / 't Is wel / ende liet Rachel sijne dochter die komt met de schapen.

7 Ende hy sepde / Hiet / het is noch hooch dach / 't en is geen tijdt dat het vee versamelt worde / drenckt de schapen / ende gaet henen wegdesse].

8 Doe sepden sy: Wij en kunnen niet / tot dat alle de cudden te samen sullen versamelt zijn / ende dat men den steen van den mond des puts af wentele / op dat wij de schapen drencken.

9 Als hy noch niet hen sprack / soo quam Rachel met de schapen die haren vader toe - behoorden : want sy was eene herdersche.

10 Ende het geschiedde als Ja-cob Rachel sach / de dochter van Laban

prigi itou pounja moulut.

3 Lagi domba samoja jadi bacam-pon de sanna, lagi orang gouling batou itou deti prigi pounja moulut, lagi bri minom pada domba domba: lagi tarou batou itou combali atas prigi itou pounja moulut, dalam dia pounja tampat.

4 Tempo itou Jacob catta pada di-orang: soudara soudarakou, djou orang adda deri manna? lagi diorang catta; beta orang adda deri Haran.

5 Lagi dia catta pada diorang; djou orang kenal pada Laban nang annac annac Nahor? lagi diorang catta; beta orang kenal.

6 Dia lagi catta pada diorang: Dia adda baic? lagi diorang catta: Adda baic, lagi liat Rachel dia pounja annac parampouan, dia adda datan dengan domba domba.

7 Lagi dia catta: liat matta hari adda lagi tingi, blom waftou pada bacampon haywan, bri minom pada domba domba daan pegi-beér diorang maccan.

8 Diorang pon catta; Beta orang tida bole, sampei domba domba samoja souda bacampon, lagi orang gouling batou deri prigi pounja moulut; agar beta orang bri minom pada domba domba.

9 Sedang dia lagi catta catta dengan diorang; Rachel souda datan dengan domba domba nang dia pounja bappa pounja carna dia adda combala [domba].

10 Lagi souda jadi maniacalla Ja-cob liat pada Rachel, nang annac pa-ram-

Cap. xxix, Het eerste Boeck Mosis. Fol: 61

Laban sijnes moeders broeder ende
de schapen van Laban sijnes moe-
ders broeder: dat Jacob toe tradt/
ende wentelde den steen van den
mont des puts / ende drenchte de
schapen van Laban sijnes moeders
broeder.

¹¹ Ende Jacob kuste Rachel:
ende hy hief syne stenme op / ende
weende.

¹² Ende Jacob gaf Rachel te
kennen / dat hy haers vaders broe-
der was / ende dat hy de sone van
Rebecca was: doe liep sy hen / ende
gaf 't haer vader te kennen.

¹³ Ende het geschiedde/ als La-
ban die tijdinge hoorde van Jacob/
sijnes sisters sone / soo liep hy hem
te gemoete/ ende omhels de hem/ ende
kuste hem/ ende bracht hem tot sijn
hups: ende hy vertelde Laban alle
dese dingen.

¹⁴ Doe septe hem Laban: Voor-
waer ghy zijt mijn ghebeente / ende
mijn vleesch / ende hy bleef hy hem
eene volle maent.

¹⁵ Daer nae septe Laban tot
Jacob: Om dat ghy mijn broeder
zijt / soude ghy my des halven om
niet dienen ? verklaert my / wat sal
u loon zijn?

¹⁶ Ende Laban hadde twee
dochters/ de name der grootste was
Lea/ ende de name der kleinst was
Rachel.

¹⁷ Doch Lea hadde reedere oo-
gen: maer Rachel was schoon van
ghe-

rampouan deri Laban; soudara lacki
lacki deridia pounja ibou , dengan La-
ban ibounja pounja soudara pounja
domba domba , agar Jacob datan lagi
gouling batou deri prigi pounja mou-
lut, lagi bri minom pada Laban maïnja
pounja soudara pounja domba domba.

¹¹ Lagi Jacob souda bri tsjium
pada Rachel : lagi dia ancat suaranja
daan menangis.

¹² Lagi Jacob souda bri tau pada
Rachel,dia adda bappanja pounja sou-
dara , daan dia adda Rebecca pounja
annac : tempo itou dia souda lari, lagi
bri tau itou pada bappanja.

¹³ Lagi souda jadi,mannacalla La-
ban souda dengar brita itou deri Jacob,
soudaranja param pouan pounja an-
nac,dia souda lari bertamou de adapan
pada Jacob, lagi polo pada dia , lagi bri
tsjium pada dia , lagi antar dia dalam
roumanja : lagi dia souda bilang pada
Laban berboatan itou sarnoa.

¹⁴ Tempo itou Laban catta pa-
danja;soungho voste adda beta pounja
toulang,daan beta pounja daging:lagi
dia tingal dengan dia gnap satou bou-
lang.

¹⁵ Commediën Laban catta pada
Jacob: Sebap voste adda beta pounja
soudara , voste tagal itou adda servyr
pada beta tagal sadja? Bri tau appa ad-
da jadi voste pounja oupa ?

¹⁶ Lagi Laban adda dua annac pa-
rampouan ; nang besâr pounja nam-
ma, Lea, lagi nang kitsjil pounja nam-
ma Rachel.

¹⁷ Tetapi Lea pounja matta adda
lombot : Hanja Rachel adda paras
baic,

Cap. xxix. G E N E S I S.

ghedaente ende schoon van aengesicht.

18 Ende Jacob hadde Rachel lief: ende hy lepde: Ick sal u seven jaren dienen / om Rachel uwe kleynste dochter.

19 Doe sepde Laban: Het is beter dat ickse u geve / dan dat ickse eenen anderen manne geve: blijft hy my.

20 Alsoo diende Jacob om Rachel seven jaren: ende die waren in sijne oogen als eenige dagen / om dat hyse lief hadde.

21 Doe sepde Jacob tot Laban/ Geest mijne hups vrouwe / want mijne dagen zijn verbult / dat ick tot haer ingae.

22 Soo versamelde Laban alle de mannen dier plaetse / ende maecke eene maelthdt.

23 Ende het gheschiedde des abondts / dat hy sijne dochter Lea nam / ende brachtse tot hem: ende hy ginch tot haer in.

24 Ende Laban gaf haer Zilpa sijne dienstmaeght / aen Lea sijne dochter [tot] eene dienstmaeght.

25 Ende het gheschiedde des morgens / ende siet / het was Lea: daerom sepde hy tot Laban / Wat is dit [dat] ghy my gedaren hebt? heb ick niet by u gedient om Rachel? waert om hebt ghy my dan bedrogen?

26 Ende Laban sende / Men doet alsoo niet te deser onser plaetse / dat men de kleynste upgheve voor de eerstgeborene.

27 Ver-

baic, dengan roupa baic,

18 Lagi Jacob adda cassie pada Rachel: daan catta; Beta mau servyr pada voste toudjou tauon, tagal Rachel voste pounja annac bongso u.

19 Tagal itou Laban catta; Adda lebe baic beta bri dia pada voste, carna appa beta bri dia pada lacki lain: tingal dengan beta.

20 Begitou Jacob toudjou tauon souda servyr tagal Rachel lagi itou adda dalam dia pounja mattra seperti barang hari, sebab dia cassie pada dia.

21 Tempo itou Jacob catta pada Laban; Bri beta pounja bini, carna beta pounja hari hari souda pounou, agar beta² cauwin dengan dia.

22 Tagal itou Laban souda boat bacampon tampat itou pounja lacki lacki samoza, lagi baicki Feesta.

23 Lagi souda jadi pada petang hari, agar dia ambil annanja parampouan Lea, lagi antar dia padanja: lagi dia souda batsjampor dengan dia.

24 Lagi Laban souda cassie pada dia Silpa dia pounja hamba parampouan, pada annanja Lea pada hampanja.

25 Lagi souda jadi pada pagi hari, lagi liat; dia adda Lea: sebab itou dia catta pada Laban; Appa ini nang voste souda boat pada beta? boucan beta souda servyr pada voste, tagal Rachel? Carnappa voste souda boat boudi pada beta.

26 Lagi Laban souda catta; orang tida boat begitou de beta orang pounja tampatin, agar nang kitsjil, cawin dautou deri annac bermoula.

27 Pounou,

Cap. xxix. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 62

27 Verbult de weke van dese/
dan sullen wþ u oock die geven/
voor den dienst die ghp noch andere
seven jaren by my dienen sult.

28 Ende Jacob dede alsoo/ ende
hy verbulde de weke van dese: doe
gaf hy hem Rachel sijne dochter/
hem tot een vrouwe.

29 Ende Laban gaf sijne doch-
ter Rachel sijne dienstmaegt Bilha/
haer tot een dienstmaeght.

30 Ende hy ginck oock in tot
Rachel/ende hadde oock Rachel lie-
ver dan Lea: ende hy diende hy
hem noch andere sevenjaren:

31 Doe na de H E E R E sach
dat Lea ghehaet was / opende hy
hare baer-moeder : maer Rachel
was onvruchtbaer.

32 Ende Lea werdt bevrucht/
ende baerde eenen sone / ende sy
noemde sijnen name / Ruben: want
sy septe / Om dat de H E E R E
mijne verdrukkinge heeft aengesien/
daerom sal mijn man my nu lief
hebben.

33 Ende sy wert weder bevrucht/
ende baerde eenen sone / ende septe/
dewijle de H E E R E ghehoort
heeft/dat ick gehaet was / soo heeft
hy my oock desen gegeven: ende sy
noemde sijnen name / Simeon.

34 Ende sy wert noch bevrucht/
ende baerde eenen sone / ende septe/
Nu sal hem ditmael mijn man by
my voegen/ dewijle ick hem drie so-
nen

27 Pounou-akan domingo deri ini;
commedién beta orang lagi adda bri
itou pada voste, sebab service nang vo-
ste adda baiki pada beta lagi sacali
toudjou tauon.

28 Lagi Jacob souda boar begitou;
lagi souda pounou-akan domingo deri
ini: commedien dia souda bri annanja
Rachel pada dia, pada dia pounja bini.

29 Lagi Laban souda cassie dia poun-
ja hamba parampouan Bilha pada an-
nanja Rachcl; pada dia pounja hamba.

30 Daan dia batjampor lagi den-
gan Rachel; daan dia lagi cassie pada
Rachel lebe deri pada Lea: daan dia
souda servyr pada dia lagi sacali tou-
djou tauon.

31 Mannacalla sacarang Alla Thal-
la souda liat, dia bintsjji pada Lea, dia
bouca dia + pounja tampat annac: te-
tapi Rachel tida berannac.

32 Lagi Lea souda jadi bounting,
lagi berannac satou annac lacki lacki,
lagi bernamima dia pounja namima
Ruben: carna dia catta; Sebab Alla
Thalla souda menantang beta pounja
sixa, tagal itou beta pounja lacki saca-
rang adda cassie pada beta.

33 Lagi dia combali jadi bounting,
lagi dia berannac satou annac lacki
lacki, daan catta: carna Alla Thalla
souda dengar, dia bintsjji pada beta,
tagal itou dia ini lagi souda cassie pada
beta: lagi dia bernamima nammanja
Simeon.

34 Dia pon lagi sacali jadi bounting,
lagi berannac satou annac lacki lacki,
daan catta sacarang beta pounja lacki
sahat ini adda bacampon dengan beta;
sebab

Cap. xxx. GENESIS.

nen gebaert hebbē: daerom noemde
hy sijnen name / Levi.

35 Ende sy wert weder bevrucht/
ende baerde eenen sone / ende sende/
Ditmael sal ick den **H E E K E**
loben : daerom noemde sy sijnen
name/ **Juda**: ende sy hieldt op van
baren.

1. Attau Candan. 2 Hebr. agar beta batsjampor, attau, tidor dengan dia. 3 Hebr. agar
beta orang bri kisjil danlou deri annas bermoula. 4 Attau papodjou.

Het xxx. Capittel.

Rachel, onverduldigh zijnde over hare onvruchtbaerheydt, geeft Jacob haere dienstmaeght Bilha, die hem baert. Dan ende Naphtali, vers 1, &c. Van ghelycken Lea, stilstaende van baren, geeft Jacob hare dienstmaeght Zilpa, die hem baert Gad ende Aser, 9, &c. Ruben vindt Dudaim, ende Lea selve wort weder bevrucht, ende baert Issaschar, Zebulon, ende eene dochter Dina, 14. ten laersten baert oock Rachel Ioseph, 22. als nu Jacob begeerde met sijn huysgen nae sijn landt te trekken, houdt hem Laban met een nieuw verdingh van loon, 25. waer door Jacob tegen Labans vermoeden, seer rijckelick van Godt wort gesegent, 37.

1. **A**ls mi Rachel sach / dat sy
Jacob niet en haerde / soo
benijdde Rachel hare luste: ende sy
sepde tot Jacob / Geeft my kin-
deren/ ofte indien niet / soo ben ick
doodt.

2. Doe ontstack Jacobs toorn
tegen Rachel: ende hy sepde / Ben
ick dan in plaetsse van Godt/die des
bijcks vrucht van u geweert heeft?

3. Ende sy sepde / Siet daer is
mijne dienstmaeght Bilha/gaet tot
haar

sebab beta souda berannac pada dia
tiga annac lacki lacki: tagal itou dia
bernamma dia pounja namma Levi.

35 Lagi dia combali jadi bounting,
daan berannac satou annac lacki lacki,
daan catta : sahat ini beta mau poudji
pada Alla Thalla: tagal itou dia ber-
namma nammanja, Juda: daan dia
tida berannac lagi.

Brentihan nang ca tiga poulo.

Rachel tida bole tahan dia tida berannac,
tagal itou dia cassie pada Jacob dia poun-
ja hamba Bilha, dia berannac Dan den-
gan Naphiali. carna Lea tida berannac
lagi, dia lagi cassie pada Jacob dia poun-
ja hamba Zilpa, dia berannac Gad den-
gan Aser. Ruben beriamou Dudaim,
Lea combali mengidang daan berannac
Issaschar, Zebulon daan annac param-
pouan satou Dina. pada achirnia Ra-
chel lagi berannac Joséph, &c.

1. **M**annacalla Rachel sacarang
liat, dia tida berannac pada
Jacob, Rachel iriati pada soudaranja:
lagi dia catta pada Jacob: bri annac
annac pada beta attau calou calou ti-
da, beta matti.

2. Tempo itou Jacob souda goussar
pada Rachel: lagi dia catta: Begimana
beta ganti Dcos, nang tida mau bri
boa pourut pada pacanira?

3. Lagi dia catta; liat sini beta poun-
ja hamba Bilha, batsjampor dengan
dia;

Cap. xxx. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 63

haer in / dat sy op mijne kapen ha-
re/ ende ick oock upt haer gebouwt
woerde.

4 Soo gaf sy hem hare dienst-
maeght Bilha tot eene vrouwe:
ende Jacob ginck tot haer in.

5 Ende Bilha wert swanger/
ende baerde Jacob eenen sone.

6 Doe sepde Rachel / Godt heeft
my gericht/ende oock mijne stemme
verhooxt / ende heeft my eenen sone
gegeven: daerom noemde sijnen
name Dan.

7 Ende Bilha Rachels dienst-
maeght wert weder bevrecht / ende
baerde Jacob den tweeden sone.

8 Doe sepde Rachel / Ick hebbe
worstelingen Godes met mijne su-
ster gheworstelt / oock hebbe ick de
overhant ghehadt : ende sy noemde
sijnen name Naphtali.

9 Doe nu Lea sagh / dat sy op-
hielt van baren / nam sy oock hare
dienstmaeght Zilpa / ende gaf die
Jacob tot eene vrouwe.

10 Ende Zilpa / Leas dienst-
maeght/ baerde Jacob eenen sone.

11 Doe sepde Lea / Daer komt
enen hoop: ende sy noemde sijnen
name Gad.

12 Daer na baerde Zilpa/Leas
dienstmaeght / Jacob den tweeden
sone.

13 Doe sepde Lea/Tot mijn ge-
luck/

dia, agar dia berannac atas beta pounja^a
loutout, daan bera lagi bole annac
deri dia.

4 Lagi dia bri padanja dia pounja
hamba Bilha pada bininja : lagi Jacob
souda bat sjam por dengan dia.

5 Lagi Bilha souda mengidang, lagi
berannac satou annac lacki lacki pada
Jacob.

6 Tempo itou Rachel catta : Deos
souda houcom pada beta, daan souda
dengar beta pounja suara lagi, daan
souda bri satou annac lacki lacki pada
beta : tagal itou dia bernamma dia
pounja namma Dan.

7 Lagi Bilha Rachel pounja hamba,
combali souda mengidang lagi beran-
nac pada Jacob annac lacki lacki nang
ca dua.

8 Wactou itou Rachel catta : Beta
souda bagoummoul Deos pounja
goummoulnja dengan beta pounja
soudara parampouan , beta lagi souda
menang: lagi dia bernamma dia poun-
ja namma Naphtali.

9 Mannacalla Lea facarang liat,dia
tida berannac lagi,dia souda ambil dia
pounja hamba parampouan Zilpa, lagi
bri dia pada Jacob pada bininja.

10 Lagi Zilpa, Lea pounja hamba
souda berannac pada Jacob satou an-
nac lacki lacki.

11 Tempo itou Lea catta : de san-
na datan satou campon : lagi dia ber-
namma dia pounja namma Gad.

12 Commediën Zilpa Lea pounja
hamba , souda berannac pada Jacob
annac lacki lacki nang ca dua.

13 Wactou itou Lea catta:Dengan
beta

luck / want de dochters sullen my
geluckigh achten : ende sy noemde
sijnen name Aser.

14 Ende Ruben ginck inde da-
gen des tarwen-oogstes / ende hy
vondt Dudaim in 't veldt / ende hy
brachtse tot sijne moeder Lea : doe
sepde Rachel tot Lea / Geest my
doch van uwes soons Dudaim.

15 Ende sy sepde tot haer / Is't
wepuigh dat ghy mijnen man ghe-
nomien hebt / dat ghy oock mijnes
soons Dudaim nemen sult : doe
sepde Rachel / Daerom sal hy desen
nacht voor uwes soons Dudaim
hy u liggen.

16 Als nu Jacob des avonts
uit het veldt quam / ginck Lea uyt
hem te ghemoete / ende sepde / Ghy
sult tot my in komen / want ick heb
heu om loon sekerlick gehuert voor
mijnes soons Dudaim : ende hy
lach de selvenacht by haer.

17 Ende Godt verhoorde Lea :
ende sy werdt bevrucht / ende haerde
Jacob den vijsden sone.

18 Doe sepde Lea / Godt heeft
mijnen loon ghegeven nae dat ick
mijne dienstmaeght mijnen man ge-
geven hebbe : ende sy noemde sijnen
name Issaschar.

19 Ende Lea wert wederom be-
vrucht / ende sy haerde Jacob den
sesten sone.

20 Ende

beta pounja ontong ; carna annac an-
nac param pouan adda kira kira beta
pounja ontong baic lagi dia bernam-
ma dia pounja namma Aser.

14 Lagi Ruben souda pegi dalam
hari hari deri moussim iris gendom, la-
gi dia souda bertamou Dudaim de
ratta, daan bawa pada ibounja pada
Lea : tempo itou Rachel catta pada
Lea : cassie djouga pada beta deri an-
naemou pounja Dudaim.

15 Lagi dia catta padanja : itou
mengappa sidikit pacanira souda
ambil beta pounja lacki, sacarang lagi
mau ambil beta pounja annac pounja
Dudaim? Rachel pon catta : tagal itou
dia malam ini adda tidor samma voste
sebab an naemou pounja Dudaim.

16 Mannacalla Jacobs sacarang ampir
malam souda datan deri outang , Lea
souda pegi de louar dc adapan dia,daan
catta: voste adda tidor samma beta;car-
na beta soungho soungho souda seêwa
pada voste dengan oupa , dengan beta
pounja annac pounja Dudaim : lagi
malam itou dia souda tidorsamma dia.

17 Lagi Deos souda dengar pada
Lea : lagi dia souda mengidang lagi
berannac pada Jacob annac lacki lacki
nang ca lima.

18 Tempo itou Lea catta : Deos
souda bri beta pounja oupa;de blackan
wactou itou maniacalla beta souda
bri beta pounja hamba param pouan
pada beta pounja lacki lagi dia ber-
namma nammanja Issaschar.

19 Lagi Lea combali souda mengi-
dang, lagi dia souda berannac pada Ja-
cob annac lacki lacki nang canam.

20 Lagi

Cap. xxx. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 64

20 Ende Lea seyde / Godt heeft my / my [heeft hy] begiftet met eene goede gifte / ditmael sal mijn man my by woonen / want ick hebbe hem ses sonen ghebaert : ende sy noemde sijnen name / Zebulon.

21 Ende sy baerde daer na eene dochter : ende sy noemde haren name / Dina.

22 Godt dachte oock aen Ra-chel : ende Godt verhoordese / ende opende hare baermoeder.

23 Ende sy wert behrucht / ende baerde eenen sone : ende sy seyde / Godt heeft mijne smaetheyt wech genomen.

24 Ende sy noemde sijnen name / Joseph / seggende : De HEHE voege my eenen anderen sone daer toe .

25 Ende het geschiedde als Ra-chel Joseph ghebaert hadde / dat Jacob tot Laban seyde / Laet my vertrekken / dat ick gae tot mijne plaatse / ende nae mijn landt.

26 Geeft mijne wijsven / ende mijne kinderen / om de welcke ick u gedient hebbe / dat ick vertrekke : want ghy weet mijnen dienst / dien ick u gedient hebbe.

27 Doe seyde Laban tot hem / Soo ick nu genade gebonden heb-be in uwe oogen : ick hebbe waerge-nomen / dat de H E E G E my om uwent wille gesegent heeft.

28 Hy seyde dan / Noemt my wpt.

20 Lagi Lea catta : Deos pada beta, pada beta dia souda cassie satou cas-sie nang baic , sacarang djouga beta pounja lacki adda doudoc samma be-ta ; carna beta souda berannac pada dia nam annac lacki lacki : lagi dia ber-namma dia pounja namma Zebulon.

21 Lagi commediën dia souda beran-nac satou annac parampouan : lagi dia bernamma dia pounja namma Dina.

22 Deos lagi souda ingat pada Ra-chel : lagi Deos souda dengar pada dia daan bouca dia pounja papodjou.

23 Lagi dia souda mengidang lagi berannac satou annac lacki lacki : lagi dia catta : Deos souda ambil bawa be-ta pounja malou.

24 Lagi dia souda bernamma dia pounja namma, Joseph, cattanja: Deos tambo pada beta satou annac lacki lacki laïn.

25 Lagi souda jadi : manna calla Rachel souda berannac Joseph , agar Jacob catta pada Laban: Beér beta poulang , agar beta pegi pada beta pounja tampat, daan pada beta pounja negri.

26 Bri beta pounja bini bini dengan bera pounja annac annac, tagal sjappa orang beta souda servyr pada voste, agar beta poulang : carna voste tau beta pounja service : nang beta souda servyr pada voste.

27 Tempo itou Laban catta pada dia : calou beta sacarang souda beita-mou cassian dalam matta mattamou; beta souda ingat Alla Thalla souda pa-libara pada beta tagal voste.

28 Dia pon catta : bri tau pada beta voste

Cap. xxx.

G E N E S I S.

uptdzyckelick uwen loon / dien ick
geven sal.

29 Doe leyde hy tot hem : Ghy
weet hoe ick u ghedient hebbe / ende
hoe u vee hy my geweest is.

30 Want het weynige dat ghy
voor my gehadt hebt / dat is tot eenen
menichts upt-gebroken / ende de
HEER heeft u gesegent hy
mijnen voet : nu dan / wanneer sal
ick oock wercken voor mijnen
huse ?

31 Ende hy leyde : Wat sal ick u
geven ? doe leyde Jacob : Ghy en
sult my niet niet allen geven / indien
ghy my dese sake doen sult / ick sal
wederom uwe cudde weypden / [ende]
bewaren.

32 Ick sal heden dooz uw
gantsche cudde gaen / daer van af
sonderende al het ghespickelde / ende
ghepleckte vee / ende al het hrypne
vee onder de lammeren / ende het ge-
pleckte / ende ghespickelde onder de
gepten : ende sulcx sal myn loon zijn.

33 Soo sal myne gerechtigheit
op den dach van morgen niet my
betrapgen / als ghy komen sult over
mijnen loon / voor u aengesicht : al
wat niet gespicket / ende gepleckt is
onder de gepten / ende hrypn onder
de lammeren / dat zy by my gestolen.

34 Doe leyde Laban / Siet : Och
ja /

voste pounja oupa gnap , nang beta
mester bri.

29 Dia pon catta padanja : voste tau
bagimanna beta souda servyr pada vo-
ste , lagi bagimanna voste pounja hay-
wan souda adda dengan beta.

30 Carna sidickit itou nang voste
adda daulou deri beta souda datan,
souda jadi banjac sacali : lagi Alla Thal-
la souda palihara voste deri beta poun-
ja kacki : baicla , waclou appa beta lagi
mester cardja pada beta pounja rou-
ma ?

31 Lagi dia catta : Appa beta mester
bri pada voste ? Tempo itou Jacob cat-
ta : voste tida adda bri appa appa pada
beta , djicalou voste mau boat berbo-
tan ini pada beta , beta combali mau
? Fadouli daan tongou voste pounja
domba.

32 Hari ini beta mau bedjallan de
tenga tengah voste pounja ? haywan
samo , lagi tsjerey deri itou haywan
samo nang berlouckis lagi nang ad-
da panou , lagi haywan itam samo de
antara annac annac domba , lagi nang
adda panou dengan nang berlouckis
de antara cambing cambing betina :
itou adda jadi beta pounja oupa.

33 Begitou beta pounja adillan ef-
soc loussa adda bersaxi dengan beta
adapan voste pounja mouca , manna-
calla voste adda datan [liat] beta poun-
ja oupa : app' appa tida adda panou
daan berlouckis de antara cambing
cambin gbetina , daan itam de antara
annac annac domba , itou jadi seperti
nang beta souda me nt'sjouri .

34 Laban pon catta : Liat , eyo ija,
bc-

ja / het zp nge uwen woerde.

35 Ende hy sonderde af ten selven dage de gesprenckelde ende ghepleekte bocken / ende alle de ghespikkelde ende gepleekte gepten / al daer wit aen was / ende al het hrygne onder de lammeren : ende hy gafse in de handt sijner sonen.

36 Ende hy stelde eenen wegh van drie dagen tusschen hem / ende tusschen Jacob : ende Jacob weyde de overige cudde Labans.

37 Doe nam sich Jacob roeden van groen popelier-hout / ende van haselaer / ende van castanien : ende hy schelde daer in witte strepen / onthlootende het witte 't welck aen die roeden was.

38 Ende hy lepde dese roeden / die hy gheschelt hadde inde goten / ende inde drinckbacken van 't water / daer de cudde quam drincken / tegen over de cudde : ende sy werden verhittet / als sy quamen om te drincken.

39 Als dan de cudde verhitt wert hy de roeden / soo lammierde de cudde ghesprenckelde / gespikkelde / ende gepleekte.

40 Doe schepde Jacob de lammeren / ende hy wendde het gesichte der cudde op het gesprenckelde / ende al het hrygne onder Labans cudde / ende hy stelde sijne cudden alleen / ende

begitou djouga seperti voeste souda catta.

35 Lagi pada hari itou djouga dia souda tsjerey cambing cambing lacki lacki nang adda panou daan berloukis , dengan cambing cambing betina nang adda panou daan berloukis , app' appa nang adda barang tanda pouti djouga dengan app' appa nang itam de antara annac annac domba : lagi dia bri diorang dalam dia pounja annac annac lacki lacki pounja tangan.

36 Lagi dia tarou tiga hari pounja djallan de tengah dia daan de tengah Jacob ; daan Jacob souda sadouli Laban pounja haywan nang sisa.

37 Tempoitou Jacob souda ambil tsjabang tsjabang idjou deri pohon tiga warna : lagi dia souda coupas dalam itou tanda tanda pouti , daan boat calandjang nang pouti , nang adda dalam tsjabang tsjabang itou.

38 Lagi dia souda tarou tsjabang tsjabang itou , nang dia souda coupas dalam pentjourang pentjourang daan dalam baccas baccas minnom , de sabela haywan ; lagi diorang jadi pannas , sedang diorang datan pada minnom.

39 Mannacalla haywan jadi pannas de adapana tsjabang tsjabang , haywan berannac nang adda panou dengan nang berloukis daan bertoulis djouga.

40 Commedién Jacob souda tsjerey annac annac domba , lagi dia balic haywan pounja matta matta de atas nang adda berloukis daan samoan nang itam de antara Laban pounja haywan , lagi

Cap. xxxj. GENESIS. XXX. qd

ende hy en settele niet by Labans
cudde.

41 Ende het geschiedde/ t' elcken
als de cudde der vroegelingen ver-
hitt werdt/ soo stelde Jacob de roe-
den voor de oogen der cudde in de
goten: op dat sy hittich werden by
de roeden.

42 Maer als de cudde spade hit-
tich wert/ soo en stelde hyse niet: soo
dat de spadelingen Laban/ ende de
vroegelingen Jacob toequamen.

43 Ende die man brack gantsch
seer uyt [in menichte], ende hy had-
de vele cudden/ ende dienstmaechden/
ende dienstknechten/ ende kemelen/
ende ezelen.

1 Dudaim mengarti barang babonga , attau baba sedap pada matta , pada maccan , lagi sedap ragal babaunja . 2 Hebr , Tjangla , batjangla , attau , bri maccan . 3 Attas , Candan . 4 At-
tan bertoulis , attau bertitic titic . 5 Arrinja diorang batsjampor .

Her xxxj. Capittel.

Jacob, merkende Labans afgunst, treckt met
al wat hy hadde, op Godts bevel, ende met
toestemminge syner wyven, buyten Labans
weten, nae het landt Canaan, ende Rachel
steelt haers vaders Afgoden, vers 1, &c.
Laban dit hoorende, jaeght Jacob na, ende
achterhaelt hem op het geberghete Gillead,
maer wort van Godt gewaerschouwt, hem
niet als vriendelick te bejegenen: beschul-
dight hem nochtans scherpelick over dit
heymelick vertreck, ende het stelen syner
Afgoden, 22. Jacob ontschuldigt sich, ende
als Laban syne Afgoden nergens vondt,
schelt hem Jacob heftelick, met verwijt van
alle onbeleeftheyt, die hy by hem hadde

lagi dia tarou dia pounja haywan sen-
diri, lagi dia tida tarou diorang samma
Laban pounja haywan.

41 Lagi souda jadi brappacali hay-
wan nang sjapp' orang pouija badang
eras, jadi pannas, Jacob tarou tsjabang
tsjabang &e adapan haywan pounja
matta matta dalam pentjourang:
agar diorang jadi pannas ampir tsja-
bang tsjabang.

42 Tetapi manmacalla haywan
lambat jadi pannas, dia tida tarou itou,
begitou agar nang lambat lambat jadi
Laban pounja daan nang adda badang
eras Jacob pounja.

43 Lagi lacki lacki itou souda ca-
lou war banjac sacali [dalam batjanja],
lagi dia adda candan candan haywan
banjac dengan hamba hamba param-
pouan, daan hamba hamba lacki lacki,
dengan onta onta, dengan calledey
calledey.

Brentihan nang ea tiga poulou satou.
Jacob liat Laban iriatipada dia , ragal itou
dia poulang dengan dia pounja haywan
daan aria samoë de tanna Canaan , te-
tapi dia tida britau pada Laban , hanja
dia daulou souda bitsjara dengan bini
bininja. Alla lagisouda souro dia poulang.
Rachel mensjouri bappa pounja beralla.
seria Laban dengar itou , dia oussir pada
Jacob daan bertamou dia de gounong
gounong Gillead , tetapi Alla souro dia
tida carra catta djahat appa appa pada
Jacob.

Cap. xxxij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 66

geleden, 31. maecken doch eyndelick een verbondt, ende scheyden in vrede van mal-kanderen, 44.

1 Doe hoorde hy de woorden der sonen Labans/ seggende/ Jacob heeft genomen alles wat onses vaders was: ende van't gene dat onses vaders was heeft hy alle dese heerlickheyt gemaect.

2 Jacob sach oock het aenghesichte Labans aen: ende siet/ dat en was tegen hem niet als gisteren [ende] ergisteren.

3 Ende de **HERE** sende tot Jacob/ Keert weder tot het landt uwre vaderen/ende tot uwre maechschap: ende ick sal met u zijn.

4 Doe sondt Jacob henen / ende riep Rachel / ende Lea / op het velt tot syne cudde.

5 Ende hy sepde tot haer: ick sie uwres vaders aengesichte / dat het tegens my niet en is / als gisteren [ende] ergisteren: doch de Godt mynes vaders is by my geweest.

6 Ende ghelyeden wetet/dat ick niet alle mijne macht uwen vader gedient hebbe.

7 Maer u vader hoeft bedriegh-lick niet my ghehandelt / ende heeft mijnen loon tienmalen verandert: doch Godt en heeft hem niet toe gelaten om aen my quaet te doen.

8 Wanneer hy aldus sepde / De gespikelde sullen uwen loon zijn / soo lammerden alle de cudden ghe-spikelde : ende wanneer hy alsoo sepde/

Jacob. Laban wellakin mengadou san-gar pada Jacob carna dia pegisembounji, daan mensjouri dia pounja beralla.

1 **T**empo itou dia souda dengar bacattahan deri Laban pounja annac annac lelacki, cattanja, Jacob souda ambil samoan nang appa bappa pounja lagi deri itou nang beta orang pounja bappa pounja dia souda bole segalla berbesaran itou.

2 Jacob lagi souda menantang La-ban pounja mouca : lagi liat, itou tida adda pada dia seperti calamarin daan calamarin daulou.

3 Lagi Alla Thalha catta pada Ja-cob: pegi combali de negri bappa bap-pamou , daan pada soudara soudara-mou sa-assal: lagi akou mau adda den-gan voste.

4 Tagal itou Jacob souda souro , lagi pangil pada Rachel dengan Lea, de tanna rata pada dia pounja haywan.

5 Lagi dia catta pada diorang: Beta liat bappamou pounja roupa tida adda pada beta seperti calamarin , daan ca-larin daulou: Tetapi Deos deri beta pounja bappa souda datan pada beta.

6 Lagi djou-orang tau beta souda servyr pada djou-orang pounja bappa dengan segalla beta pounja cawassa.

7 Hanja djou-orang pounja bappa souda boat boudi pada beta, lagidia sa-poulou cali souda salin beta pounja oupa : tetapi Deos tida rahan dia boat djahat pada beta.

8 Calou calou dia catta begini: nang baloukis loukis adda djadi voste pounja oupa , haywan samoan souda berannac baloukis loukis djouga :

Cap. xxxj. G E N E S I S.

sepde / De ghesprengelde sulsen u-
wen loon zijn / soo lammerden alle
de cudden gesprengelde.

9 Alsoo heeft Godt uwen vader
't veer ontrückt/ende my gegeven.

10 Ende het geschiedde ten tijde/
als de cudde hituigh wert / dat ick
mijne oogen ophief/ende ick sagh in
den droom / ende siet/de bocken die
de cudde beklimmen / waren ghe-
sprenckelde/gespikelde/ende hagel-
bleckige .

11 Ende de Engel Godes sepde
tot my inden droom / Jacob: ende
ick sepde/ Siet/ [hier] ben ick.

12 Ende hy sepde / Heft doch
mwe oogen op/ ende siet/ alle bocken
die de cudde beklimmen / zijn ghe-
sprenckelde/gespikelde/ende hagel-
bleckige ; want ick hebbe gesien al-
les wat Leban u doet.

13 Ick ben die Godt van Beth-
El/ alwaer ghp het opgerecht teec-
ken ghesalft hebt/daer ghp my eene
geloofte belooft hebt : Nu/ maeckt u
op/ vertrekt myt desen lande/ ende
keert weder in het landt uwer
maeghschap.

14 Doe antwoorde Rachel en-
de Lea / ende sepden tot hem: Isser
noch voor ons een deel/ofste erfenis-
se in onses vaders hups?

15 Zijn

lagi calou caleou dia catta begitou,
nang adda panou panou adda jadi vo-
ste pounja oupa, haywan samoë souda
berannac nang adda panou panou
djouga.

9 Begitou Deos souda rampas hay-
wan deri djou - orang pounja bappa,
lagi souda bri pada beta.

10 Lagi souda jadi tempo itou man-
nacalla haywan jadi pannas, agar beta
ankat beta pounja marra, lagi beta liat
dalam mimpihan , lagi liat cambing
cambing djantan nang naic atas hay-
wan , adda baloukis loukis , adda den-
gan panou panou daan batsjampor
pouti itam.

11 Lagi Deos pounja Mellacat catta
pada beta dalam mimpihan; Jacob: lagi
beta catta ; liat beta adda [sini].

12 Lagi dia catta , Ankat djouga
mattamou , lagi liat cambing cambing
djantan samoë nang badjantan den-
gan haywan , adda baloukis - loukis,
adda dengan panou panou daan ba-
tsjampor pouti itam : carna akou sou-
da liat samoë nang appa Laban boat
pada voste.

13 Akou adda Deos itou deri Be-
thel, de manna voste souda bobo min-
jac atas tanda nang badiri , de manna
voste souda djandji satou djandjihan
pada Akou : sacarang, badiri, poulang
deri negri ini , lagi pegi combali dalam
negri deri voste pounja assal.

14 Tempo itou Rachel dengan Lea
souda menjiaout , lagi catta pada dia :
Beta orang tida adda lagi dalam beta
orang pounja bappa pounja rouma,
barang bagian pon tida , arta poussaka
pon tida.

15 Dia

Cap. xxxj. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 67

15 Zijn wyp niet vreemde van hem geachtet? want hy heeft ons verkocht: ende hy heeft doch steeds ons gelt verteert.

16 Want al de rijckdom die Godt onsen vader heeft ontrukt / die is onse/ende onser sonen: Nu dan/doet alles wat Godt tot u geseyt heeft.

17 Doe maeckte sich Jacob op/ende loedt sijne sonen/ende sijne wijven op kemielen.

18 Ende hy voerde alle sijn veewegh/ende alle sijne have die hy geworven hadde: het vee dat hy besat / 't welck hy te Paddan Aram geworven hadde: om te komen tot Isaat sijnen vader / nae het landt Canaan.

19 Laban nu was ghegaen om sijne schapen te scheeren: soo stal Rachel de Teraphim die haer vader hadde.

20 Ende Jacob ontstal sich van het herte Labans des Syriers: overmits hy hem niet te kennen en gaf/dat hy bloedt.

21 Ende hy bloedt / ende al wat sijne was/ende hy maeckte hem op/ende voer over de Riviere: ende hy settede sijn aengesichtte nae 't gheberghe Gilead.

22 Ende ten derden dage werdt Laban ghehoortschapt/dat Jacob gebloeden was.

23 Doe nam hy sijne broeders niet hem / ende jaechde hem achter nae

15 Dia souda kira kira beta orang seperti orang horgay djouga carna dia souda djouwal pada beta orang: dia lagi sa hari hari souda maccan beta orang pounja coupan.

16 Carna arta samoanang Deos souda rampas deri beta orang pounja bappa, adda beta orang pounja daan beta orang pounja annac annac pounja tagal itou, boat djouga samoanang Deos souda catta pada voste.

17 Tagal itou Jacob souda badiri, lagi moat dia pounja annac annac dengan dia pounja bini bini atas onta onta.

18 Lagi dia souda antar bawa dia pounja haywan samoanang dia souda bertamou; haywan nang dia pounja, nang dia souda bole de Paddan Aram: pada datan capada bappanja capada Isaac, dalam tanna Canaan.

19 Laban pon souda pegi pada gonting dia pounja domba domba: lagi Rachel souda mentsjouri + beralla beralla nang bappanja pounja.

20 Lagi Jacob souda mentsjouri sendirinja deri Laban nang orang Syrien pounja hati: carna dia tida britau pada dia, dia lari.

21 Lagi dia souda lari, dengan samoanang dia pounja lagi dia pegi, daan sabrang + de soungei: lagi dia babalic dia pounja mouea pada gounong gounong deri Gilead.

22 Lagi pada hari nang ca tiga orang bilang pada Laban Jacob souda lari.

23 Tempo itou dia ambil soudara soudaranja dengan dia, lagi dia souda ieot

nae eenen wech van seven dagen:
ende hy kreegh hem op 't geberchte
Gileads.

²⁴ Doch Godt quam tot Laban
den Syrier in eenen droom des
nachts: ende hy sepde tot hem:
Wacht u dat ghy niet Jacob niet
en spreect noch goet/noch quaet.

²⁵ Ende Laban achterhaelde
Jacob: Jacob nu hadde sijnre tente
gheslagen op dat gheberghe / oock
loegh Laban niet sijnre broederen
[de syne] op 't geberghe Gileads.

²⁶ Doe sepde Laban tot Jacob:
Wat hebt ghy ghedaen / dat ghy u
van mijn herte ontstolen hebt / ende
mijne dochteren ontvoert hebt / als
gevangene niet den s'weerde?

²⁷ Waerom zijt ghy heymelick
gebloden / ende hebt [u] my ontsto-
len? ende en hebt het my niet aenge-
lept / dat ick u gheleydt hadde met
vrenchde / ende niet ghesangen/ met
trommel/ ende niet harpe?

²⁸ Oock en hebt ghy my niet
toegelaten mijne sonen / ende mijne
dochteren te kussen: Nu / ghy hebt
dwaeslick gedaen [soo] doende.

²⁹ Het ware in de macht mijner
handt aen u lieden quaet te doen:
maer u lieder vaders Godt heeft
tot my gisteren nacht ghesproken/
seggende/ Wacht u dan niet Jacob
te spreken ofte goet/ ofte quaet.

30 Ende

'icot pada dia satou djallan deri tou-
djou hari : lagi dia souda bertamou dia
de gounong gounong deri Gilead.

²⁴ Tetapi Deos souda datan pada
Laban orang Syriën pada malam da-
lam mimpihan : lagi Dia catta pada
dia ; pacanira ingat, jangan catta catta
dengan Jacob nen baic nen djahat.

²⁵ Lagi Labā souda bertamou pada
Jacob: Jacob pon souda baiki dia pounja
barong barong atas gounong gounong
itou, Laban dengan dia pounja soudara
soudara lagi souda baiki [diapounja]
atas gounong gounong deri Gilead.

²⁶ Wactou itou Laban catta pada
Jacob; voste souda boat appa, carn'appa
voste soudo mentsjouri voste deri
beta pounja hati, lagi antar bawa beta
pounja annac annac parampouan, se-
erti orang catavang dengan sindjata.

²⁷ Carn'appa voste souda lari da-
lam sembounji, lagi souda mentsjouri
voste deri beta? lagi tida bri tau pada
beta, agar beta souda bole antar voste
dengan askijt, lagi dengan njanjihan
njanjihan dengan tifa lagi dengan
gytara?

²⁸ Voste lagi tida bri cawassa beta
tsjium beta pounja annac annac lacki
lacki dengan beta pounja annac annac
parampouan: sacarang, voste souda
boat berboatan tsjara gila.

²⁹ Beta pounja tangan adda coassa
djouga pada boat djahat pada tuan
orang hanja Deos deri voste orang
pounja bappa calamarin malam sou-
da catta catta dengan beta, cattanja,
pacanira ingat, jangan catta catta den-
gan Jacob, nen baic, nen djahat.

30 Baic

Cap. xxxij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 68

30 Ende nu / ghp hebt immers
willen vertrekken / om dat ghp soo
seer begeerigh waert nae uwes va-
ders hups : waerom hebt ghp mij-
ne Goden gestolen?

31 Doe antwoordde Jacob/ende
sepde tot Laban / Om dat ick
vreesde / want ick sepde / Op dat
ghp niet misschien uwe dochteren
mi^p ontweldighdet.

32 By den welcken ghp uwe
Goden vinden sult laet hem niet
leven / onderkent ghp voorz onse
broederen/ wat by mi^p is / en neemt
het tot u : want Jacob en wist niet
datse Rachel gestolen hadde.

33 Doe ginch Laban in Jacobs
tente/ende in Leas tente/ende inder
bevader dienstmaeghden tente/ende
hp en vondt niet : ende als hp upt
Leas tente gegaen was / quam hp
in Rachels tente.

34 Maer Rachel hadde de Te-
raphim ghenomen/ ende sy haddese
in eenes kemels sadelcrugh gelept/
ende sy sat op de selve: ende Laban
betaste die gantsche tente / ende hp
en vondt niet.

35 Ende sy sepde tot haren ba-
der/Dat [de toorn] niet en ontsteke
in minns heeren oogen / om dat ick
voor u arghesichtre niet en kan op
staen/ want [t gaet] my nae der wi-
ven

30 Baic pon , voste par forsa souda
mau poulang , carna voste souda in-
ging banja pada bappamou pounja
rouma carn'appa voste souda men-
tsjouii beta pounja Deos Deos ?

31 Wactou itou Jacob souda men-
jaout daan catta pada Laban , carna
beta souda tacot ; carna beta souda
catta, agar voste sjappa tau tida ram-
pas deri beta voste pounja annac an-
nac param pouan, par forsa.

32 Pada sjappa voste adda berta-
mou voste pounja Deos Deos, jangan
beer dia idob ; voste tsjari de mouca
beta orang pounja soudara soudara,
appa adda pada beta , lagi voste ambil
itou pada voste : carna Jacob tida tau
Rachel souda mentsjouri diorang.

33 Tempo itou Laban souda mas-
soc dalam Jacob pounja barong ba-
rong, daan dalam Lea pounja barong
barong, lagi dalam barong barong deri
hamba hamba param pouan cadouanja
pounja barong barong, lagi dia tida ber-
tamou app' appa: lagi maniacalla dia
souda callouwar deri Lea pounja ba-
rong barong , dia datan dalam Rachel
pounja barong barong.

34 Tetapi Rachel souda ambil ber-
alla beralla, lagi dia souda tarou dalam
bantal doudoc deti satou onta, lagi dia
doudoc de atas itou : lagi Laban souda
rabba rabba segalla barong barong itou,
lagi dia tida bertamou app' appa.

35 Lagi dia catta pada bappauja,
jangan tuankou pounja matta matta
jadi gousar, sebab beta tida bole badiri
adapan voste pounja mouka carna jadi
pada bera tsjara param pouan param-
pouan;

ven wiſe: ende hy dooſocht / maer
hy en vondt de Teraphim niet.

36 Doe ontſtack Jacob / ende
twilstede met Laban: ende Jacob
antwoorde / ende ſepde tot Laban/
Wat is mijne overtredinge? wat
is mijne ſonde? dat ghp my [soo]
hittighlick hebt nageſaeght?

37 Als ghp al mijnen hupsraet
veraſt hebt/wat hebt ghp gebonden
van al den hupsraet uwes hupses?
Legt' et hier voor mijne broederen/
ende uwe broederen: endſ laetſe
richten tuſſchen ons bepden.

38 Dene twintigh jaren ben ick
by u gheweest/ uwe open ende uwe
gepten en hebben niet misdragen:
ende de rammen uwer cudde en heb-
be ick niet gegeten.

39 't Verscheurde en hebb' ick
tot u niet gebracht / ick hebbet ghe-
boert/ ghp hebt het van mijne handt
geveſcht: het ware des daeghs ge-
stolen/ ofte des nachts gestolen.

40 ick ben gheweest/dat my by
dage de hitte verteerde / ende by
nachte de vorst: ende dat mijn ſlaep
van mijne oogen weeck.

41 ick hen nu twintigh jaren
in uwen hups geweest / ick hebbē u
veertien jaren gedient om uwe bep-
de dochteren/ ende ſes jaren om uwe
cudde: ende ghp hebt mijnen loon
tien

pouan; lagi dia tsjari tsjari, tetapi be-
ralla beralla dia tida bertamou.

36 Tempo itou Jacob souda gouſ-
ſar, daan babanta dengan Laban lagi
Jacob souda menjauſt daan catta pa-
da Laban: Beta pounja ſalla appa?
Beta pounja doſa appa? carn'appa vo-
ſte souda ouſſir pada beta cras begitou?

37 Mannacalla voſte ſouda rabba
rabba beta pounja arta arta ſamoſa vo-
ſte ſouda bertamou appa, deri rou-
mamou pounja arta arta ſamoſa? tarou
ſini de mouca beta pounja ſoudara
ſoudara, daan voſte pounja ſoudara
ſoudara: daan beer diorang houcom
de tengā tengā betaorang dou'orang.

38 Dua poulou tauon ini beta ſou-
da / doudoc dengan voſte, voſte poun-
ja domba domba betina dengan voſte
pounja cambing cambing betina tida
boang annac: lagi beta tida maccam
domba domba djantan deri voſte
pounja haywan.

39 App' appa nang ſouda jadi tsja-
tic beta tida bawa pada voſte beta ſou-
da baijar, voſte ſouda minta itou deri
beta pounja tangan; maski ſouda jadi
mentsjouri pada ſeang, maski ſouda
jadi mentsjouri pada malam.

40 Barang cali pada ſeang pannas
ſouda maccan pada beta barang cali
pada malam, dingin; lagi antoc
ſouda lalou deri beta pounja matta
matta.

41 Sacarang beta ſouda doudoc da-
lam voſte pounja rouma dua poulou
tauon: ampat blaſ tauon beta ſouda
ſervyr pada voſte, tagal voſte pounja
dua annac parampouan, daan nam
tauon

Cap. xxxij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 69

tien malen verandert.

42 Ten ware dat de Godt mijnes vaders / de Godt Abrahams/ ende de vreese Isaacs / by my ghe- weest ware/ sekerlick ghp soudt my nu ledigh wech ghesonden hebben: Godt heeft mijne elende / ende den arbeidt mijner handen aengesien/ ende heeft u gisteren nacht bestraf.

43 Doe antwoordde Laban/ende sepde tot Jacob/ Dese dochters zijn mijne dochters/ ende dese sonen zijn mijne sonen/ende dese cudde is mijne cudde/ ja al wat ghp siet dat is mijne/ ende wat soude ick dese mijne dochteren heden doen? ooste hare sonen/ die sy gebaert hebben?

44 Nu dan/ Kom/ laet ons een verbondt maken/ Ick ende Ghp : dat het tot een getuigenisse zy tus-schen my/ende tusschen u.

45 Doe nam Jacob eenen steen: ende hy verhooghde hem [tot] een opgerecht teecken.

46 Ende Jacob sepde tot sijne broederen/ Gaderet steenen: ende sy namen steenen/ende maeckten eenen hoop: ende sy aten aldaer op dien hoop.

47 Ende Laban noemde hem Jegar Sahadutha: maer Jacob noemde

tauon tagal voste pounja haywan: lagi voste sa poulo cali souda salin beta pounja oupa.

42 Calou calou Deos deri beta pounja bappa , Deos deri Abraham daan Tacottan deri Isaac tida adda dengan beta, soungho voste souda mau souro beta pegi ampa: Deos souda menantang beta pounja sixa , daan bacardjahan deri beta pounja tangan lagi calamarin malam dia souda batogor pada voste.

43 Wactou itou Laban souda menjauout daan catta pada Jacob , annac annac parampuan ini adda beta pounja annac parampuan lagi anmac annac lacki lacki adda beta pounja annac lacki lacki , lagi haywan ini adda beta pounja haywan , ija samoa nang voste liat itou adda beta pounja djouga: lagi appa beta hari ini bole boat pada beta pounja annac annac parampouan ? attau pada diorang pounja annac annac nang diorang souda berannac?

44 Baic djouga , marre , beér beta orang baiki satou cauwoul kita dengan djouw: agar itou jadi pada saxi de ten-ga kita , daan de renga djouw.

45 Tempo itou Jacob souda ambil satou batou, lagi dia tarou itou bertinggi, pada tanda nang badiri.

46 Lagi Jacob souda catta pada soudara soudaranja : Bacompel batou batou ; lagi diorang souda ambil batou batou, lagi baiki satou compol. lagi diorang maccan de sanna de atas compol itou.

47 Lagi Laban souda bernamma itou Jegar Sahadutha : hanja Jacob sou-

Cap. xxxij. G E N E S I S.

noemde den selven Gilead.

48 Doe leyde Laban Dese hoop
zij heden een getupge tusschen mij/
ende tusschen u: daerom noemde
men sijnem name Gilead:

49 Ende Mizpa om dat hy ley-
de / Dat de H E E K E oplicht
neme tusschen mij / ende tusschen u:
wanneer wij d' een van d' ander sul-
len verborgen zijn.

50 Soo ghy mijne dochteren be-
leedight/ende soo ghy wijven neemt
hoven mijne dochteren/niemandt is
by ons : siet toe/ Godt sal ghetupge
zijn tusschen mij/ende tusschen u.

51 Laban leyde voorder tot Ja-
cob: Siet daer is dese selve hoop/
ende siet / daer is dit opgerecht teek-
ken/ 't welcke ick opgeworpen heb-
be tusschen mij ende tusschen u.

52 Dese selve hoop sy ghetupge/
ende dit opgerecht teecken zy ghe-
tuuge / dat ick tot u voorby desen
hoop niet komen en sal / ende dat
ghy tot mij voorby desen hoop/ en-
de dit opgerecht teecken niet komen
en sal ten quade.

53 De Godt Abrahams/ende de
Godt Nahors / de Godt haress va-
ders richte tusschen ons : ende Ja-
cob swoer by de vreesleijnes vaders
Isaacs.

54 Doe slachte de Jacob eene
slachtinge op dat geberghte / en hy
moodichde sijne broederen/om broot
te eten: ende sy aten broodt / ende
vernachte den op dat geberghte.

55 Ende

souda bernamma itou Gilead.

48 Wactou itou Laban souda catta:
Compol itou hari ini jadi saxi de tengā
kita daan de tengā djouw : Tagal itou
orang bernamma nammanja Gilead.

49 Daan ° Mizpa ; carna dia souda
catta: agat Alla Thalla menantang de
tengā beta daan de tengā voste : man-
nacalla bet' orang adda jadi sembounji
satou deri laïn.

50 Djicalou voste tindis beta poun-
ja annac annac parampouan , lagi dji-
calou voste ambil istri istri lebe deri
beta pounja annac annac , satou orang
tid' adda dengan bet' orang: liat, Deos
adda jadi saxi de tengā kita daan de
tengā djouw.

51 Laban lagi catta pada Jacob: liat
de sanna adda ini compol sendiri , lagi
liat , de sanna adda ini tanda nang ba-
diri , nang beta souda tarou de tengā
beta daan de tengā voste :

52 Compol ini djouga jadi saxi , lagi
tanda ini nang badiri jadi saxi; agar be-
ta tid' adda datan pada voste lalou
compol ini , lagi agar voste tida datan
pada beta lalou compol ini daan
tanda ini nang badiri , pada [boat]
djabat.

53 Abraham pounja Deos daan
Nahor pounja Deos, Deos deri diorang
pounja bappa houcom de tengā beta
orang : lagi Jacob souda basompa pada
Tacottan deri dia pounja bappa Isaac.

54 Wactou iron Jacob souda bante
haywan de gounong itou , lagi dia pan-
gil dia pounja soudara soudara pada
maccan roti: lagi diorang souda maccan
roti , daan tingal malam itou de gou-
nong itou.

55 Lagi

Cap. xxxij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 70

55 Ende Laban stondt des morgens vroegh op / ende kuste sijne sonden / ende sijne dochteren / ende segen dese : ende Laban trock henen / ende keerde weder tot sijne plaetse.

55 Lagi Laban souda bangon pagi pagi hari , lagi tsjium pada dia pounja annac annac lacki lacki, daan pada dia pounja annac annac parampouan; lagi dia palihara diorang : lagi Laban souda poulang daan balic combali pada dia pounja tampat.

1 Hebr. souda adda. 2 Hebr. Teraphim, attau Euphrates , nang adda de tengah tanna Chaldei daan Canaan. 3 Artinja sonda pegi. 4 Artinja songei Phrath, attau pegang. 5 Hebr. beta souda adda dengan voste. 6 Artinja satou compol deri sambutan, attau compol bersaxi. 7 Artinja tsjara Hebreia , satou compol bersaxi. 8 Artinja tampat menantang.

Her xxxij. Capittel.

Jacob, door de ontmoetinge van de heyen der H. Engelen gesterckt zijnde, sendt bidden voor uyt tot synen broeder Esau, vers 1, &c. maer vernemende, dat hy met veel volcx tot hem afquam, deylt sijn volck ende vee, uyt vrees, in twee hoopen, ende bidt Godt seer vierghlick ende oormoediglick om hulpe ende verlossinge. 6. Sendt door syne knechten gheschencken voor uyt aan Esau, met order ende last, ende schickt syne wyven ende kinderen by nachte over het veyr, maer blijft selyer alleen aan dese zyde, alwaer Godt met hem worstelt, geeft hem den naem van Israel, segent hem, ende raeckt syne heupe, dat hy hinckt, 24.

1 Jacob toogh oock sijnes weeghs : ende de Engelen Godes ontmoeteden hem.

2 Ende Jacob sepide / met dat hysel sach: Dit is een heyliger Godes : ende hy noemde den name der selver plaetse Mahanaim.

3 Ende Jacob sondt bidden uyt voor sijn aenghesichtte tot Esau sijnen

Brentihan nang ca tiga poulou.dua.

Jacob bertamou de djallan balatantra deri Mellaïcat, ragal itou hati jadi todo, dia souro souroang de mouca dia capada dia pounja caka Esau. maniacalla dia dendar, Esau datan dengan orang banjac, dia bagi bagi dia pounja orang daan haywan pada dua cauwan, carna dia tacot pada Esau. Dia menjomba pada Alla agar toulong daan lepasken dia. dia souro cassie cassie pada Esau , daan souro dia pounja hamba catta begitou bagini pada Esau , &c.

1 Jacob lagi bedjallan djallanja : lagi Deos pounja Mellaïcat Mellaïcat souda bertamou dia adapan de djallan.

2 Lagi Jacob , serta dia liat diorang, souda carta : ini adda Deos pounja balatantra satou : lagi dia souda bernama tampat itou pounja namma : Mahanaim.

3 Lagi Jacob souda souro souroang souroang de adapan moucanja pada ka-

nen broeder / nae 't landt Seir / de landstreke Edoms :

4 Ende hy geboordt hen/seggen-de: Soo sult ghy seggen tot mynen heere / tot Esau: Soo seyt Jacob uwe knecht / Ick hebbe als vreem-delinck ghewoont by Laban / ende hebber tot nu toe vertoeft.

5 Ende ick hebbe ossen/ende ezel/ schapen / ende knechten / ende maeghden: ende ick hebbe gesonden om mynen heere aen te seggen / op dat ick genade vindt in uwe oogen.

6 Ende de boden quamien weder tot Jacob/seggende: Wy zijn ghe-komen tot uwen broeder / tot Esau / ende oock treckt hy u te ghemoeete / ende vier hondert mannen met hem.

7 Doe vreesde Jacob seer / ende hem was bange : ende hy verdeelde dat volck dat met hem was / ende de schapen / ende de runderen / ende de keneels/in twee hepren.

8 Want hy seyde: Indien Esau op 't eene hepr komt / ende slaet het/ so sal het overgeblevene hepr ont-komen.

9 Voorder seyde Jacob/o Godt myns vaders Abrahams / ende Godt myns vaders Isaacs : O H E C A E / die tot my geseyt hebt/ Keert weder tot u landt / ende tot uwe maeghschap / ende ick sal wel hy u doen.

10 Ick

kakanja pada Esau , de Negri Seir de tanna Edom.

4 Lagi dia sounto diorang, cattanja : Begitou pacamira orang adda catta pada tuankou pada Esau : Begitou voste pounja hamba Jacob catta, beta souda doudoc dengan Laban seperti orang horgay, lagi beta souda tingal de fanna sampei sacarang.

5 Lagi beta adda sapi sapi dengan calledey calledey,domba domba daan hamba hamba lacki lacki dengan hamba hamba parampouan : lagi beta souda souro pada passan pada tuankou, agar bera bertamou cassian dalam matta mattamou.

6 Lagi souroang souorang souda datan combali pada Jacob, cattanja : Beta orang souda datan pada voste pounja soudara pada Esau : dia pon lagi datan de mouca voste , daan ampat ratous lacki lacki dengan dia.

7 Tagalitou Jacob souda tacot sangat , lagi dia pounja hati jadi sasa : lagi dia souda bagi orang itou nang adda dengan dia, daan domba domba, daan sapi sapi , daan ontä onta , dalam dua campon .

8 Carna dia catta calou calou Esau datan de atas satou campon lagi pou-col itou, campon nang sisa bole lati.

9 Jacob lagi catta ; O Deos deri beta pounja bappa Abraham, daan Deos deri beta pounja bappa Isaac : O Alla Thalla nang souda catta pada beta; Balic combali dalam voste pounja Negri daan pada voste pounja parenti harenti, lagi Akou mau boat baic pada voste.

10 Beta

Cap. xxxij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 71

10 Ick ben geringer dan alle dese weldadigheden / ende dan alle dese trouwe / die ghy aen uwen knecht ghedaen hebt: want ick ben met mynen staf over dese Jordane ghegaen / ende nu ben ick tot twee heypen geworden.

11 Guckt my doch myt mynes broeders handt / myt Esaus handt : want ick breege hem / dat hy niet misschien komme / ende my lue / de moeder niet de sonen.

12 Ghy hebt immers gheslept / Ick sal gewisselick by u wel doen / ende ick sal u zaet stellen als het zant der zee / dat van wegen de meniche niet getelt kan worden.

13 Ende hy vernachte aldaer dien selben nacht : ende hy nam van 't gene dat hem in sijne hant quam / een gheschenck voor Esau sijnen broeder :

14 Twee hondert gepten / ende twintigh vocken / twee hondert open / ende twintigh rammen /

15 Veertigh soogende kenielen / met hare veulens / veertigh koepen / ende thien varren / twintich ezelinnen / ende tien jonge ezels.

16 Ende hy gafse in de handt sijner knechten / elcke cudde besonder : ende hy seide tot sijne knechten / Gaet ghelyeden door / voor myn aengesichte / ende stelt ruyntie tuschen

10 Beta adda lebe kitsjil deri samoan berboatan ini baic , lagi deri segalla adillan ini , nang Tuan souda boat pada hambarja : carna dengan beta pounja batang beta souda sabrang Jordaeen ini , sacarang pon beta souda jadi sampei dua campon.

11 Rampas djouga beta deri beta pounja caca pounja tangan , deri Esau pounja tangan : carna beta tacot pada dia , agar sjappa tau dia jangan datan , lagi bounou beta , ibou dengan annac annac.

12 Boucan voste souda carta? soungho soungho Akou mau boat baic pada voste , lagi Akou mau tarou voste pounja bidji seperti passir de laout , nang tagal banjanja tida bole jadi bilang .

13 Lagi dia souda barnalam de san-na samalam itou : lagi dia souda ambil deri itou nang datan dalam dia pounja rangan , cassie satou pada dia pounja kaka Esau :

14 Dua rattous camping betina dengan dua poulou camping djantan , dua rattous domba betina , dengan dua poulou domba djantan .

15 Tiga poulou onta betina dengan annac annanja nang menoussou , sapi betina ampat poulou , dengan sapi djantan sa poulou : calledey betina dua poulou dengan annac calledey sa poulou .

16 Lagi dia bridiorang dalam hambarja hambarja pounja tangan , sa campon sa campon sendiri : lagi dia catta pada hamba hambarja : Pegi pacanira orang , de adapan beta pounja mouca ,

Cap. xxxij. G E N E S I S.

schen cudde / ende tusschen cudde.

17 Ende hy geboodt den eersten/ seggende / Wanneer u Esau mijn broeder ghemoeten sal / ende u vragen/seggende/ Wiens zijt ghy ? ende / waer hen en gaet ghy ? ende wiens zijn dese voor u aengesichte ?

18 Soo sult ghy seggen/ Dat is een gheschchenck uwes knechts Jacobs/ gesonden tot mijnen heere/ tot Esau / ende siet / hy selfs is oock achter ons.

19 Ende hy gheboodt oock den tweeden/ oock den derden/ oock allen die de cudden naegingen / seggende: Nae dit selve woort sult ghy spreken tot Esau/ als ghy hem beiden sult.

20 Ende ghy sult oock seggen/ Siet/ uwe knecht Jacob is achter ons: Want hy sende / Ick sal zijn aengesichte versoenen met dit gheschchenck / dat voor mijn aengesichte gaet / ende daer nae sal ick zijn aengesichte sien / misschien sal hy mijn aengesichte aennemen.

21 Alsoo ginck dat gheschchenck hen en voor sijn aengesichte : doch hy selfs vernachtte dien selven nacht in 't leger.

22 Ende hy stont op in dien selven nacht / ende hy nam sijne twee wiben/ ende sijne twee dienstmaegden/ ende sijne elf kinderen/ ende hy soogh

ca , lagi tarou tampat louas de tengah campon haywan satou daan de tengah lain.

17 Lagi dia souda souro pada nang bermoula : Mannacalla beta pounja kaka Esau adda datan de mouca pacanira , daan tanja , cattanja : Sjappa pounja pacanira ? daan pacanira peghi de manna ? daan sjappa pounja ini ini nang de mouca pacanira ?

18 Pacanira tempo itou mester carta : itou adda cassie satou deri voste pounja hamba Jacob , nang dia souro pada tuanko, pada Esau : lagi liat, dia sendiri lagi adda de blackan bet orang.

19 Dia pon lagi souda souro pada nang ca dua, lagi pada nang ca tiga, lagi pada samoanja nang icot campon campon haywan,cattanja: seperti bacattahan ini djouga pacanira orang mester carta pada Esau,mannacalla pacanira orang adda bertamou padanja.

20 Pacanira orang lagi mester carta: Liat , voste pounja hamba Jacob adda de blackan beta orang : carna dia catta; Beta adda boat dia pounja mouca sedap dengan cassie ini,nang bedjal lan adapan beta pounja mouca , lagi commediën beta adda liat dia pounja mouca, sjappa tau dia adda trima beta pounja mouca.

21 Begitou cassie itou souda pegi de mouca dia : tetapi dia sendiri souda tingal malam itou dalam balatantra.

22 Lagi dia souda bangon pada malam itou djouga , lagi dia ambil dia pounja bini dua , dengan dia pounja hamba hamba parampouan dua, dengan

Cap. xxxij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 72

toogh over het vepr Jabbok.

23 Ende hy namse / ende dedese over die beke trecken / ende hy dede over trecken 't gene hy hadde.

24 Doch Jacob bleef alleen over: ende een man wortelde met hem tot dat de dageraet op ginck.

25 Ende doe hy sach dat hy hem niet en overmocht/roerde hy het gewichte sijner heupe aen/soo dat het gewicht van Jacobs heupe verwongen werdt / als hy niet hem wortelde.

26 En hy seyde: Laet my gaen/ want de dageraet is opgegaen:maer hy seyde : Ick en sal u niet laten gaen/ten zp dat ghy my segent.

27 Ende hy seyde tot hem: Hoe is uwe naem? ende hy seyde : Jacob.

28 Doe seyde hy/ Wren naem en sal voortaen niet Jacob heeten/maer Israel: want ghy hebt u wortelick gedragen met Godt / en met de menschen/ende hebt overmocht.

29 Ende Jacob vraeghde / ende seyde : Geeft doch uwen name te kennen:ende hy seyde/ Maer om is 't dat ghy na mynen name vraeght? ende hy segende hem aldaer.

30 Ende Jacob noemde den na me dier plaets Pniel: want [sye de hy] ick hebbe Godt gesien[van] aengesichte tot aengesichte/ ende mijn ziele is gereed geweest.

31 Ende de Sonne rees hem op/ als

gan dia pounja annac annac sa blas, lagi dia souda fabrang songey Jabbok.

23 Lagi dia souda ambil diorang, daan boat diorang fabrang songey itou : daan dia boat fabrang nang appa dia pounja.

24 Tetapi Jacob sendiri tingal de sabela : lagi satou lacki lacki bagoummoul dengan dia sampei fadjar naic.

25 Lagi manacalla dia liat dia tida bole alacan dia , dia souda kena dia pounja + toubou paha begitou agar toubou deri Jacob pounja paha jadi poutar sedang dia bagoummoul dengan dia.

26 Lagi dia catta bri lepas pada beta, carna fadjar souda naic : Tetapi dia catta ; Beta tida bri lepas pada Tuan, sampei Tuan souda palihara pada beta.

27 Lagi dia catta padanja : Begimanna voste pounja namma? daan dia catta , Jacob.

28 Tatcalla Dia catta: voste pounja namma tida jadi lagi bernamma Jacob , tetapi Israël : carna voste souda boat tsjara Radja dengan Deos daan dengan manusia manusia , lagi voste souda menang.

29 Lagi Jacob souda tanja daan catta : Bri tau djouga voste pounja namma; lagi Dia catta : Carn'appa voste tanja Akou pounja namma? lagi Dia de sanna souda palihara pada dia.

30 Lagi Jacob souda bernamma namma deri tampat itou + Pniel;carna dia catta , beta souda liat Deos deri mouca sampei mouca,lagi beta pounja djiwa + souda tingal idop.

31 Lagi matta hari naic pada dia, man-

als hy door Pniel gegaen was / ende hy was hinckende aē syne heupe.

32 Daerom en eten de kinderen Israels de verruckte seniwe niet / die op het ghewicht der heupe is tot op desen dach / om dat hy het gewichte van Jacobs heupe aengevoert hadde aē de verruckte seniwe.

1 Artin ja dua balatantra attau balatantra dua lapis. 2 Attan balatantra. 3 Attan benarnja. 4 Attan toubou pingang , attau pongon , attan poutar pongon attau pingang , attan loubang pongon , attau pingang , attau paha . 5 Artin ja monca Deos. 6 Attan souda jadi lepas , souda jadi toulong , souda jadi sembo .

Her xxxij. Capittel.

Jacob, order gestelt hebbende op't trecken syner wyven ende kinderen, gaet synen broeder te gemoete, vers 1, &c. die hem, mitsgaders syne wyven ende kinderen seer wel bejegent, 4. ende neemt nae vriendliche reden ende wederreden Jacobs geschenken aen, scheyden alsoo vredelick van malkanderen, 8. Jacob komt te Succoth, ende van daer tot Sichem , alwaer hy synetzen opslaet, ende den Heere eenen Altaer bouwt, 17.

1 Ende Jacob hief syne oogen op/ende sach/ende liet/Esau quam / ende vier hondert mannen met hem : doe verdeylde hy de kinderen onder Lea/ende onder Rachel/ende onder de twee dienstmaegden.

2 Ende hy stelde de dienstmaegden ende hare kinderen voor aen: ende Lea ende hare kinderen achterwaerder / maer Rachel ende Joseph d' achterste.

3 Ende

mannacalla dia souda pegi lalou deri Pniël , lagi dia bedjallan timpang dengan dia pounja paha.

32 Tagal itou orang Israël tida macan ourat nang ter poutar nang adda de toubou paha sampei hari ini , sebab Dia souda kena toubou deri Jacob pounja paha pada ourat nang ter poutar.

2 Attan balatantra. 3 Attan benarnja. 4 Attan toubou pingang , attau pongon , attan poutar pongon attau pingang , attan loubang pongon , attau pingang , attau paha . 5 Artin ja monca Deos. 6 Attan souda jadi lepas , souda jadi toulong , souda jadi sembo .

Brentihan nang ca tiga poulo tiga.

Jacob souro bagimanna dia pounja istri dengan annac mesler bedjallan, dia pegi bertamou dia pounja caka de djallan, dia bri moulout manis pada Jacob daan pada dia pounja bini daan annac. dia tarima Jacob pounja casie, diorang poulang satou deri satou dengan hati manis. Jacob datan de Succoth , deri sanna de Sichem , &c.

1 Agi Jacob souda anckat dia pounja matta , lagi liat , daan liat , Esau datan , daan ampat rattous lacki lacki dengan dia : Tempo itou dia bagi bagi annac annac pada Lea, lagi pada Rachel, lagi pada dua hamba parampouan.

2 Lagi pada hamba hamba parampouan dengan diorang pounja annac annac dia souda tarou de mouca: daan Lea dengan annac annanja lebe de blackan: hanja Rachel dengan Joseph de blackan sacali.

3 Lagi

Cap. xxxijj. Het ēerste Boeck Mosis. Fol: 73

3 Ende hy ginck voorz-hn haer aengesichte henen: ende hy boogh sich seben malen ter aerde / tot dat hy by sijnen broeder quam.

4 Doe liep Esau hem te gemoeite / ende nam hem in den arm / ende viel hem aen den hals / ende kuste hem: ende sy weenden.

5 Daer nae hief hy syne oogen op / ende sach die wþden / ende die kinderen/ ende sepde / Wie zijn dese hy u? ende hy sepde: De kinderen/ die Godt uwē knecht ghenadelick verleent heeft.

6 Doe traden de dienstmaegden toe/ sy / ende hare kinderen/ende sy bogen haer neder.

7 Ende Lea tradt oock toe / met hare kinderen/ ende sy boogen haer neder: ende daer nae tradt Joseph toe/ ende Rachel / ende boogen haer neder.

8 Ende hy sepde: [Voor] wien is u al dit hem dat ick ontmoet hebbet/ ende hy sepde/ Om genade te vindien in de oogen mijnes heeren.

9 Maer Esau sepde: Ick hebde's veel: mijn broeder/ het zy uwe dat ghy hebt.

10 Doe sepde Jacob/ Och neen/ indien ick nu genade in uwe oogen gevonden hebbet/ soo neemt mijn geschenck van mijner handt: daerom

3 Lagi dia souda pegi lalou diorang pounja mouca : lagi dia souda tondo-njawanja ca tanna toudjou cali, sampci dia datan pada dia pounja kaka.

4 Wactou itou Esau souda lari de adapan dia lagi coulling - akan dia dengan tangan tanganja , lagi polo pada dia , lagi tsjium pada dia : lagi diorang souda menangis.

5 Commediën dia souda ancat dia pounja matta , lagi liat parampouan parampouan itou , dengan annac annac itou, lagi catta:Sjappa orang orang ini dengan voste: lagi dia catta: Annac annac nang Deos tsjara cassian souda cassie pada voste pounja hamba.

6 Tempo itou hamba hamba parampouan souda datan , diorang dengan diorang pounja annac annac , lagi diorang tondo njawa njawanja.

7 Lea pon lagi souda datan dengan annac annanja, lagi diorang souda tondo njawa njawanja : lagi commediën, Joseph souda datan dengan Rachel, lagi diorang souda tonda njawa njawanja.

8 Lagi dia catta pada sjappa adda segalla voste pounja campon[haywan] itou nang beta souda bertamou de djallan : lagi dia catta: pada bertamou cassian dalam tuankou pounja matta matta.

9 Hanja Esau catta : kita adda banjac begitou : beta pounja ade , beëc tingal voste pounja nang voste adda.

10 Wactou itou Jacob souda catta: Eyo tida , djica beta sacarang souda bertamou cassian dalam djouw pounja matta matta, trima beta pounja cas-

Cap. xxxij. G E N E S I S.

om dat ick u aengesichte gesien hebbe/ als hadde ick Godes aengesichte ghesien/ ende ghp hebt welgevalen aen my genomen.

11 Neemt doch mijnen segen/ die u toegebracht is/ dewijle t'Godt my ghenadelick verleent heeft/ ende dewijle ick alles hebbe: ende hy hieldt by hem aen / soo dat hy t'nam.

12 Ende hy sepde/ Laet ons repsen/ ende voort trekken: ende ick sal voort u trekken.

13 Maer hy sepde tot hem: Mijn heere wret/ dat dese kinderen teeder zijn/ ende dat ick soogende schapen ende koepen by my hebbe: indienmense maer eenen dach af drijft/ soo sal de geheele cudde sterven:

14 Mijn heere trecke doch voorhy / voor het aengesichte sijnes knechts: ende ick sal my op mijn gemack als leydtsman voegen / naeden ganck van t'werck/ het welcke voor mijn aengesichte is/ ende naeden ganck deser kinderen / tot dat ick by mijnen heere te Seir koime.

15 Ende Esau sepde / Laet my doch van dit volck/ dat niet my is/ u hy stellen: ende hy sepde / Maer toe dat? laet my genade vinden in mijnes heeren oogen.

16 Alsoo keerde Esau dies daeghs wederom sijnes weeghs na Seir toe.

17 Maer Jacob repde na Suc- coth / ende bouwde een hups voor hem:

sie deri beta pounja tangan: sebab itou, carna beta souda liat djou pounja mouca seperti calou beta souda liat Deos pounja mouca begitou sedap voste souda trima pada beta.

11 Trima djouga beta pounja pali-harahan , nang souda jadi bawa pada voste , sebab Deos deri cassian souda cassie pada beta , lagi sebab beta adda deri samoanja: lagi dia souda cotali pada dia,begitou agar dia souda tarima.

12 Lagi dia catta beér beta orang bedjallan daan pegi de mouca; daan beta adda bedjallan de mouca voste.

13 Hanja dia catta padanja; Tuankou tau annac annac ini adda lombot, lagi beta adda dengan beta domba domba daan sapi sapi betina nang bonting : calou calou orang ousfir padanja satou hari djouga , segalla [campon] haywan adda matti djouga.

14 Tuankou pegi lalou djouga , de mouca hambanja: lagi beta adda icot palahan palahan , daan antar barang barang itou , nang adda de mouca beta , seperti diorang bole bedjallan , lagi seperti annac annac ini bole bedjallan, sampei beta datan pada tuankou de Seir.

15 Lagi Esau catta: Beér beta djouga deri orang ini , nang adda dengan beta,tarou dengan voste: lagi dia catta; carn'appa itou? beér beta bole cassian dalam tuankou pounja matta matta.

16 Begitou Esau pada hari itou souda bedjallan combali dia pounja djallan capada Seir.

17 Tetapi Jacob souda pegi de Suc-coth,daan baiki satou rouma pada sendirinja :

Cap. xxxijij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 74

hem: ende maeckte hutten voor sijn
bee / daerom noemde hy de name
dier plaetse/ Succoth.

18 Ende Jacob quam behouden
[tot] de stadt Sichem/welcke is in't
landt Canaan: als hy quam van
Paddan Aram: ende hy legerde
sich in't gesichtte der stadt.

19 Ende hy kocht een deel des
velts daer op hy sijne tente gespan-
nen hadde/ van de handt der sonen
Hemors / des vaders van Sichem/
voor hondert stukken gelts.

20 Ende hy richtede aldaer eenen
altaer op: ende noemde hem/ De
Godt Israels [is] Godt.

1 Artinja barong barong, atau balceu baleeu, attah atap atap.

dirinja:daan baiki barong barong pada
dia pounja haywan: tagal itou dia ber-
namma namma deri tampat itou
: Succoth.

18 Lagi Jacob dengan salammata
souda datan sampeui negri Sichem,
nang adda de tanna Canaan: manna-
calla dia souda datan deri Paddan
Aram: lagi dia souda baiki dia pounja
barong barong de mouca negri.

19 Lagi dia souda bli barang bagian
deri tanna rata itou, de manna dia sou-
da baiki dia pounja barong barong, deri
Hemor pounja annac annac pounja
tangan, nang bappa deri Sichem, pada
sarattous pangal pera.

20 Lagi dia de sanna souda ankat
satou Altaar : lagi souda bernamma
itou ; Israël pounja Deos adda Deos.

Het xxxijij. Capittel.

Dina, uytgegaen zijnde om de dochteren des
lants te sien, wort van Sichem, des Landts-
heeren Hemors sone, geschaeckt ende ge-
schendt, vers 1, &c. die haer bemint ende
ten houweliche begeert: waer over sijn va-
der met Jacob, ende syne sonen sprekende,
bekomt van Jacobs sonen eene bedrieghlike
belofte: met bedingh van alles, wat on-
der de Sichemiten manlick was, te besnij-
den, 6. Sulcks van Hemor, Sichem, ende
de ouderdanen ingewillight ende ghedaen
zijnde, wordensy, liggende inde sinerte der
besnijdinge, van Simeon ende Levi over-
vallen ende vermoort, voort van Jacobs so-
nen geplundert, vrouw ende kint gevangen
wech gevoert, 18. hier over is Jacob seer
ontstelt ende bevreest, 29.

2 Ende Dina de dochter van
Lea/die sy Jacob ghebaert
hadde/

Brentihan nang ca tiga poulou ampat.

Dina, pegi de louwar pada liat annac daræ
deri tanna itou. Hemor radja deri tanna
itou , pounja annac lacki lacki Sichem,
souda anjaija daan binassa pada dia:
dia casie pada Dina, daan minta cawie
dengan dia ; tagal itou dia pounja bappa
catta catta dengan Jacob daan dengan
dia pounja annac annac lelacki , Jacob
pounja annac djandji bri cawin dia
pounja soudara pada Sichem, calou orang
lacki lacki deri Negri Sichem samoajadi
bersounot, diorang tourut itou, &c.

1 D Ina pon nang annac param-
pouan deri Lea,nang dia sou-
do

Cap. xxxiiij. G E N E S I S.

hadde / ginck uyt om de dochteren
van dien lande te besien.

2 Sichem nu Hemors des He-
vifers/des land-Vorstens sone/sach-
se ende hy namse/ende lach by haer/
ende verkrachte se.

3 Ende syne ziele kleefde aan
Dina Jacobs dochter/ en hy hadde
de jonge dochter lief/ende sprack na
het herte van de jonge dochter.

4 Sichem sprack oock tot sy-
nen Vader Hemor/seggende/ neenit
my dese dochter tot eene vrouwe.

5 Doe Jacob hoorde/dat hy sy-
ne dochter Dina verontrechicht
hadde soo waren syne sonen niet het
vee in't velt : ende Jacob sweegh
tot dat sy quamen.

6 Ende Hemor Sichems vader
ginck uyt tot Jacob/ om met hem
te spreken.

7 Ende de sonen Jacobs qua-
men van het velt / als sy dit hoor-
den / ende het smertede desen man-
nen/ ende sy ontstaken seer : om dat
hy dwars heyde in Israel ghedaen
hadde/ Jacobs dochter beslapende/
t welck alsoo niet en soude ghedaen
worden.

8 Doe sprack Hemor met hen/
seggende/ Mijnes soons Sichems
ziele is verliefd op u liever doch-
ter : geestse hem doch tot eene
vrouw.

da berannac pada Jacob , souda pegi
de louwar pada liat annac dara annac
dara deri tanna itou.

2 Sichem pon nang annac lacki lac-
ki deri Hemor nang orang Hivvei,
nang Radja deri tanna itou, souda liat
pada dia: lagi dia rampas pada dia, daan
tidor dengan dia , ija tidor dengan dia
par forsa.

3 Daan dia pounja djiwa souda le-
cat pada Dina , annac parampuan deri
Jacob : lagi dia souda cassie pada annac
dara , lagi dia catta catta seperti an-
nac dara pounja hati souca.

4 Sichem lagi catta pada bappanja
pada Hemor, cattanja: ambil pada be-
ta annac dara ini pada bini.

5 Mannacalla Jacob souda dengar,
dia pounja annac parampouan souda
jadi binassa , sedang dia pounja annac
annac lacki lacki dengan haywan ad-
da de louwar , Jacob souda diem sam-
pei diorang datan.

6 Daan Hemor bappa deri Sichem
souda pegi de louwar pada Jacob pada
catta catta dengan dia.

7 Lagi Jacob pounja annac annac
lelacki souda datan deri louwar man-
nacalla diorang souda dengar itou,
souda boat sackit pada lacki lacki itou,
lagi diorang souda gousar sangat : se-
bab dia souda boat berboatan gila da-
lam Israël , daan tidor dengan annac
parampouan deri Jacob : carna tida
patout jadi begitou.

8 Tempo itou Hemor souda catta
catta dengan diorang,cattanja:Sichem
annackou pounja djiwa souca pada
djouorang pounja annac parampuan :

Cap. xxxiiij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 75

vrouwe.

9 Ende verswagert u met ons/
geeft ons uwe dochteren / en neemt
voor u onse dochteren.

10 Ende woont niet ons: ende
het lant sal voor u aengesichte zijn/
woont / ende handelt daer in / ende
stelt u tot besitters daer in.

11 Ende Sichem sepde tot ha-
ren vader/ende tot hare broederen/
laet my genade binden in uwe oo-
gen: ende wat ghy tot my seggen
sult/ sal ick geben.

12 Vergroot seer over my den
bruptschat/ende t' gheschenck/ende
ick sal geven gelijck als ghy tot my
sult seggen/geeft my slechts de jonge
dochter tot eene vrouwe.

13 Doe antwoorden Jacobs
sonen aan Sichem/ ende Hemor sij-
nen vader bedrieghlick/ ende spra-
ken: (overmidts dat hy Dina hare
suster verontrechnicht hadde).

14 Ende sy sepend tot hen/ Wp
en sullen dese sake niet kunnen
doen / dat wp onse suster aan eenen
man geven souden/ die de voorhupt
heeft : want dat ware ons eene
schande.

15 Doch hier in sullen wp u te
wille zijn / soo ghy wozdet ghelyck
als wp/ dat onder u besneden worde
al wat manlick is:

16 Dan

eyôô cassie dia padanja pada istri.

9 Daan bacawin cawin dengan beta
orang , bri djou orang pounja annac
annac parampouan pada beta orang,
lagi ambil beta orang pounja annac
annac parampouan pada djouorang.

10 Lagi doudoc dengan bet'orang;
daan tanna adda jadi bouca pada djou-
orang ; doudoc daan vinjagga dalam
itou, daan tingal dalam itou.

11 Lagi Sichem catta pada dia
pounja bappa daan pada dia pounja
soudara soudara lacki lacki ; beér beta
bertamou cassian dalam djou - orang
pounja matta matta : lagi app' appa
djouorang adda catta catta pada beta,
beta adda bri.

12 Minta djouga deri beta ijsci ca-
win banja , daan cassie besar , lagi beta
adda bri, seperti djouorang adda catta
pada beta, bri djouga pada beta annac
dara itou pada [jadi beta pounja] bini.

13 Tempo itou Jacob pounja annac
annac souda menjaout pada Sichem,
daan pada bappanja Hemor tsjara ba-
boudi , daan catta catta: (sebab dia
souda boat tsjammar pada Dina di-
orang pounja ade parampouan).

14 Lagi diorang catta pada diorang,
bet' orang tida bole boat berboatan
itou , agar bet' orang bri bet' orang
pounja soudara pada barang lacki lac-
ki nang adda coulop : carna itou jadi
malou pada bet' orang.

15 Tetapi begitou bet' orang mau
boat djou-orang pounja candati , dji-
calou tuan orang jadi seperti beta
orang , agar de antara tuan orang jadi
sounot lacki lackisamoa :

16 Com-

Cap. xxxiiij. G E N E S I S.

16 Dan sullen wþ u onse dochteren gheven/ ende uwe dochteren sullen wþ ons nemen/ ende wþ sullen met u woonen/ ende wþ sullen tot een volck zijn.

17 Maer soo ghp na ons niet en sult hooren/ om besneden te worden/ soo sullen wþ onse dochter nemen/ende wech trecken.

18 Ende hare woorden waren goet inde oogen Hemors/ ende inde oogen van Sichem Hemors sone.

19 Ende de songelinck en vertooch niet dese sake te doë/ want hp hadde lust in Jacobs dochter: ende hy was ge-eert boven al sijnes vaders hups.

20 Soo quam Hemor ende Sichem sijn sone tot harer stads poorte/ ende sy spraecken tot de mannen harer Stadt/ leggende:

21 Dese mannen zijn vreedsaem met ons/ daerom laetse in dit landt woonen/ende daer in handelen/ende het landt/ (siet/het is wijdt van begrip) voor haer aengesichte zijn: wþ sullen ons hare dochteren tot wijven nemen/ ende wþ sullen onse dochteren hen geven.

22 Doch hier in sullen dese mannen ons te wille zijn/ datse met ons woonen om tot een volck te zijn: als

16 Commedién beta orang mau bri bet'orang pounja annac annac dara pada tuan orang daan tuan orang pounja annac annac dara bet'orang mau ambil pada bet'orang, lagi bet'orang mau doudoc dengan tuan orang, lagi bet'orang adda jadi pada orang satou.

17 Hanja calou tuan orang tida mau dengar pada bet'orang, pada djadi sounot; bet'orang mau ambil bet'orang pounja añaç dara, daan poulang.

18 Lagi diorang pounja bacattahan souda baic dalam Hemor pounja matta matta, lagi dalam matta matta deri Sichem, Hemor pounja annac.

19 Lagi lacki mouda tida nanti pada boat berboatan itou, carna dia souca pada Jacob pounja annac: lagi dia souda packei hormat lebe deri orang laïn samoa dalam bappanja pounja rouma.

20 Hemor pon dengan annanja Sichem souda datan dalam pintou Negrinja: lagi diorang catta catta pada lacki lacki deri Negrinja, cattanja:

21 Lacki lacki ini souca dammei dengan beta orang, tagal itou beér diorang doudoc dalam tanna ini, lagi vinjagga dalam itou, lagi [bêer] tanna, (liat coullingnja adda louwas) ^ adda bouca pada diorang: beta orang adda ambil diorang pounja annac dara annac dara pada [jadi] beta orang pounja istri istri, lagi beta orang adda bri beta orang pounja annac dara annac dara pada diorang.

22 Tetapi begitou, lacki lacki ini mau boat beta orang pounja candati agar diorang doudoc samma bet'orang pada

Cap. xxxiiij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 76

al wat manlick is onder ons besne-
den wordt / ghelyck als sy besneden
zijn.

23 Haer bee / ende hare besittin-
ge / ende alle hare heesten sullen die
niet onse zijn ? alleen laet ons hen
te wille zijn / ende sy sullen met ons
woonen.

24 Ende sy hoorden na Hemor /
ende na Sichem sijnen sone / alle die
te sijner stads poorte uytgingen :
ende sy werden besneden / al wat
manlick was / alle die te sijner stads
poorte uytgingen.

25 Ende het geschiedde ten der-
den dage / doe sy inde smerte waren /
soo namen de twee sonen Jacobs /
Simeon ende Levi / broeders van
Dina / een pegelick sijnsweert / ende
quamen stoutelick in de stadt / ende
dodden / al wat manlick was.

26 Sy sloegen oock Hemor / en-
de sijnen sone Sichem doot niet de
scherpte des sweerts : ende sy namen
Dina uyt Sichems hups / en gin-
gen daer van.

27 De sonen Jacobs quamen
over de ver slagene / ende plunderden
de stadt : om dat sy hare sulter ver-
ontrepnicht hadden.

28 Hare schapen / ende hare run-
deren / ende hare eselen / ende 't gene /
dat in de stadt / ende 't gene dat in
het

pada jadi orang satou:calou lacki lacki
samoan de antara bet' orang jadi sounot,
seperti diorang souda jadi sounot.

23 Diorang pounja haywan,diorang
pounja arta arta , dengan diorang
pounja binatang boucan diorang adda
jadi bet' orang pounja ? beér bet' orang
boat diorang pounja candati djouga,
lagi diorang adda doudoc dengan beta
orang.

24 Lagi diorang souda dengar pada
Hemor, daan pada Sichem dia pounja
annac , orang samoan nang callouwar
deri pintou Negrinja: lagi diorang jadi
bersounot , orang lacki lacki samoan,
orang samoan nang callouwar deri pin-
tou Negrinja.

25 Lagi souda jadi pada hari nang
ca tiga , manacalla diorang adda da-
lam sansara; Jacob pounja annac lacki
lacki dua Simeon , dengan Levi , sou-
dara soudara deri Dina, sa orang souda
ambil pedangnya,lagi dengan hati bra-
ni souda massoc dalam negri , lagi sou-
da bounou orang lacki lacki samoan.

26 Diorang lagi souda bounou pada
Hemor daan pada Sichem dia pounja
annac dengan pedang pounja ou-
djong : lagi diorang souda ambil pada
Dina deri Sichem pounja rouma , lagi
poulang.

27 Jacob pounja annac annac sou-
da datan atas orang matti , lagi souda
rampas negri pounja arta arta : sebab
diorang souda binassa diorang poun-
ja soudara para:mpouan.

28 Diorang pounja domba domba,
dengan diorang pounja sapi sapi , den-
gan diorang pounja calledey calledey,
den-

Cap. xxxv. G E N E S I S.

het velt was/ namen sy.

29 Ende al haer vermoegen/ ende alle hare kleynne kinderen ende hare wijven voerden sy gebanckelick wech/ende plunderdene/ende al wat himens huys was.

30 Doe seyde Jacob tot Simeon ende tot Levi/ Ghy hebt my berroert/ mits my stinckende te maken onder de inwoonders deses landts/ onder de Canaaniten/ende onder de Pheresiten: ende ick ben weynigh volcks in getale / soo sy hen tegens my versamelen / soo fullen sy my staen/ ende ick sal verdelght worden/ ick/ ende mijn huys.

31 Ende sy seyden: Soude hy dan [met] onse suster als [met] eene hoere doen?

1 Artinja dia catta catta sedap dengan dia.
monc a.

Het xxxv. Capittel.

Jacob, sijn huys gesuyvert ende tot den Godsdienst voorbereyt hebbende, vertreckt op Godts bevel na Bethel, vers 1, &c. alwaer hy onbeschadigt ghekommen zijnde eenen Altaer bouwt, 6. doort ende begraefnisse van Debora, voester van Rebecca, 8. Godt verschijnt Jacob, hem andermael gevende den naem van Israel, met vernieuwinge syner beloftren, 9. des Jacob een ghedenckreecken opricht, ende de plaerse vernoemt, 14. van daer vertreckende, sterf Rachel in den arbeyt van Benjamin, ende wort aldaer be-

dengan itou nang adda de negri , den gan itou nang adda de louwar, itou diorang souda rampas.

29 Lagi segalla diorang pounja coassa,dengan diorang pounja annac annac kitsjil samoë dengan diorang pounja istri istri diorang souda pegang daan rampas bawa lagi merbout diorang dengan barang appa samoë nang adda de rouma.

30 Tempo itou Jacob souda catra pada Simeon , daan pada Levi; pacanira orang souda begra beta [pounja hati] lagi souda boat beta babauw boussoc de antara orang nang doudoc de tanna ini, de antara orang Cananci daan de antara orang Pherisei : lagi beta adda orang tida banjac, calou diorang bacampon pada backley dengan beta , diorang adda pouckol pada beta , lagi beta adda jadi roussa , beta, dengan beta pounja rouma.

31 Lagi diorang catta:[begimanna] dia adda boat dengan bet'orang pounja soudara seperti dengan soundal ?

2 Hebr. tanna adda adapan diorang pounja

Brentihan nang ca tiga poulou lima.
Jacob tsjoutsji daan hadir roumanja pada servyr pada Alla , pegi de Bethel seperti Alla souro. serta dia datan de datan de sanna dia baiki Altaar satou. Debora Rebecca pounja pengasso mariti. Alla caliatan pada Jacob, lagi nang ca dua calibri padanja namma Israël, daan berbarouakan dia pounja djandihan. Tagal itou Jacob tarou ianda beringat satou, daan

Cap. xxxv. Het eerste Boeck Mosis.

Fol: 77

begraven, 16. Ruben bedrijft bloetschan-de in sijns vaders huys, 21. Register van Jacobs sonen, 23. Jacob komt eyndlick tot sijnen vader Isaac, de welcke sterft, ende wort van hem en Esau begraven, 27.

1 **D**ær nae sepde Godt tot Jacob/ Maeckt u op/ treckt op na Beth-El/ ende woont aldaer: ende maect daer eenen Altaer dien Godt/ die u verscheen/doe ghp vluchtedet voor het aengesichte uwes broeders Esaus.

2 Doe sepde Jacob tot sijn hups-gesin/ ende tot alle die by hem waren: Doet wech de vreemde Goden/die in 't midden van u zijn/ ende repnicht u/ ende verandert uw kleederen.

3 Ende laet ons ons op maken/ ende op trecken na Beth-El: ende ick sal daer eenen Altaer maken dien Godt die my antwoordt ten dage mijner benautheyt/ ende met my geweest is/op den wech/dien ick gewandelt hebbe.

4 Doe gaven sy Jacob alle die vreemde Goden/ die in hare handt waren/ ende die oor-cierselen/ die aan hare ooren waren/ ende Jacob verberghdese onder den Epcken-boom/die by Sichem is.

5 Ende sy repden heren: ende Godes verschrikkinge was over de steden/ die rondtom hen waren/ soo dat sy de sonen Jacobs niet achter nae en iaeghden.

6 Alsoo quam Jacob te Luz/ welck

daan bri namma län pada tampat itou. Dia poulang deri sanna, Rachel matti sedang dia berannac Benjamin, Ruben tidor dengan bappanja pounja gondic, &c.

1 **C**Ommediën Deos souda catta pada Jacob; Badiri pegi de Bethel, daan doudoc de sanna: daan baiki de sanna satou Altââr pada Deos itou, nang souda caliatan pada pacanira, sedang pacanira lari deri soudaramou Esau pounja mouca.

2 **T**empo itou Jacob souda catta pada dia pounja orang de rouma, lagi pada orang samoë nang adda dengan dia; boang Deos Deos nang horgay, nang adda de antara pacanira orang, daan tsjoutsji pacanira orang, daan salin packeyan packeyan-mou.

3 **L**agi beér bet' orang badiri, daan pegi de Bethel: lagi beta de sanna mau baiki Altââr satou de sanna pada Deos itou nang menjaout pada beta pada hari calou beta adda sixa: lagi souda adda dengan beta, de djallan de manna beta souda bedjallan.

4 **T**agal itou diorang souda bri pada Jacob Deos Deos itou horgay samoë, nang adda dalam diorang pounja tanggan, dengan crabou crabou nang adda dalam diorang pounja telinga, lagi Jacob souda sembounji itou de bawa pohon Allon itou nang adda ampir Sichem.

5 **D**iorang pon pegi: lagi Deos pounja tercoudjottan adda atas Negri Negri nang adda coulling diorang, begitou agar diorang tida oussir pada Jacob pounja annac annac.

6 Begitou Jacob souda datan de
V Luz,

Cap. xxxv. G E N E S I S.

welck is in 't landt Canaan / (dat is Beth-El) hy ende al het volck dat hy hem was.

7 Ende hy bouwde aldaer eenen Altaer / ende noemde die plaetse / El Beth-El : want Godt hem aldaer was gheopenbaert geweest / als hy voor sijnes broeders aengesichtte vluchtte.

8 Ende Debora de voester van Rebecca sterf / ende sy werdt begraven onder aen Beth-El / onder die epcke / welcker name hy noemde / Allon Bachuth.

9 Ende Godt verscheen Jacob wederom / als hy van Paddan Aram gekomen was : ende hy segende hem.

10 Ende Godt seyde tot hem : Uwe naem is Jacob : uwe naem sal voortgaen niet Jacob genoemt worden / maer Israel sal uwe naem zyn / ende hy noemde synen naem Israel.

11 Voorder seyde Godt tot hem : Ick ben Godt de Almachtige / zijt vrychthaer / ende vermenigvuldigt / een volck / ja een hoop der volkeren sal upt u worden / ende Coningen fullen upt uwe lendenen voortkomen.

12 Ende dit landt / dat ick Abraham ende Isaac gegeben hebbe / dat sal ick u geven : ende uwen zade na u sal ick dit lant geven.

13 Doe voer Godt van hem op / in die plaetse daer hy met hem ghesproken hadde.

14 Ende

Luz, nang adda de tanna Canaan, (inila Bethel) dia, dengan orang samoanang adda dengan dia.

7 Lagi dia baiki de sanna Altâar satou, daan bernamma tampat itou : El-Beth-El : carna de sanna Deos souda caliatan pada dia, sedang dia lari deri soudaranja pounja mouca.

8 Debora pon nang pengasso deri Rebecca souda matti, lagi dia jadi tannam de bawa Beth-El, de bawa pohon Allon itou jang pounja namma dia souda bernamma, * Allon-Bachuth.

9 Lagi Deos combali souda caliatan pada Jacob, manacalla dia souda combali deri Paddan Aram : lagi dia palihara padanja.

10 Lagi Deos catta padanja : nammamou adda Jacob : nammamou deri pada sacarang tida mester jadi bernamma Jacob, hanja nammamou adda jadi Israël : lagi Dia souda bernamma nammanja Israël.

11 Deos lagi catta padanja : Akou adda Deos nang cabesarang berannac lagi jadi banjac : Orang ija sacampon deri orang orang adda jadi deri voste, lagi Radja Radja adda callouwar deri voste pounja pingang.

12 Lagi tanna ini nang Akou souda cassie pada Abraham daan Isaac, itou Akou mau cassie pada pacanira : lagi pada pacanira pounja bidji de blackan pacanira Akou mau cassie tanna ini.

13 Sedang itou Deos souda Naic deri dia, dalam tampat itou, de manna Dia souda catta catta dengan dia.

14 Lagi

Cap. xxxv. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 78

14 Ende Jacob stelde een opge recht teeken op / in die plaetse daer hy met hem gesprocken hadde / een steenen opgerecht teeken : ende hy stortte daer op dranck-offer / ende goot olie daer over.

15 Ende Jacob noemde den na me dier plaetse / alwaer Godt met hem gesproken hadde / Beth-El.

16 Ende sy rep'sden van Beth-El / ende daer was oock een kleynne streeke landts / om tot Ephrath te komen : ende Rachel baerde / ende sy hadde 't hart in haer baren.

17 Ende het geschiedde als sy 't hart hadde in haer baren / soo seyde de vroedvrouwe tot haer : En vreest niet / want desen sone sult ghy oock hebben.

18 Ende het geschiedde als hare ziele upginck (want sy sterf) dat sy sijnen name noemde / Ben-Oni : maer sijn vader noemde hem / Benjamin.

19 Alsoo sterf Rachel / ende sy werdt begraven aen den wegh nae Ephrath / dat is / Bethlehem.

20 Ende Jacob richtte een gedenck-teeken op boven haer graf : dat is het gedenck-teeken van Ra chels graf tot op desen dach.

21 Doe verreps de Israël : ende hy spande sijne tente op geene zijde van Migdal Eder.

22 Ende het geschiedde als Is rael in dat lant woonde / dat Ruben henen ginck / ende lach hy Bilha siens vaders by-wif : ende Israël hoorde 't : Ende de sonen Jacobs waren

14 Lagi Jacob souda tarou tanda satou nang badiri, dalam tampat itou de manna dia souda catta catta dengā dia , tanda batou nang badiri : lagi dia rompa atas itou sumbahan termin nom, lagi touang minjac de atas itou.

15 Lagi Jacob bernamma namma deri tampat itou , de manna Deos souda catta catta dengan dia , Beth-El.

16 Lagi diorang souda pegi deri Beth-El , lagi adda sisā djallan kitsjil pada datan de Ephrath : lagi Rachel souda berannac, lagi dia berannac den gan soucar.

17 Lagi souda jadi sedang dia ber annac dengan soucar ; agar biang cat ta padanja : Jangan tacot,carna annac lacki lacki ini voste lagi adda bole.

18 Lagi souda jadi sedang dia poun ja djiwa callouwar (carna dia souda matti) agar dia bernamma nammanja + Ben-Oni: hanja bappanja bernamma pada dia : Benjamin.

19 Begitou Rachel souda matti, lagi dia jadi tannam ampir djallan deri Ephrath , inila, Bethlehem.

20 Lagi Jacob souda tarou tanda beringat satou de atas dia pounja cou bour:itoula tanda beringat deri Rachel pounja coubour sampei hari ini.

21 Commediën Israël souda pou lang, lagi dia baiki dia pounja barong barong de sabela Migdal Eder .

22 Lagi souda jadi sedang Israël doudoc de tanna itou, agar Ruben pegi, daan tidor dengan Bilha bappa nja pounja canda : lagi Israël souda dengar itou : lagi Jacob pounja annac lacki

Cap. xxxvj. G E N E S I S.

warm twaelf.

²³ De sonen van Lea waren /
Ruben / Jacobs eerstgebooren / daer
nae Simeon / ende Levi / ende Ju-
da / ende Issaschar / ende Zebulon :

²⁴ De sonen Rachels / Joseph
ende Benjamin :

²⁵ Ende de sonen van Bilha /
Rachels dienstmaeght / Dan / ende
Naphtali.

²⁶ Ende de sonen van Silpa /
Leas dienstmaeght / Gad / ende A-
ser : dat zijn Jacobs sonen / die hem
gebooren zijn in Paddan Aram.

²⁷ Ende Jacob quam tot Isa-
ac sijnen vader in Mamre te Kiriath
Arba / welck is Hebron / daer Abra-
ham als vreindelinck hadde ver-
keert / ende Isaac.

²⁸ Ende de dagen Isaacs wa-
ren hondert jaer / ende tachtentigh
jaer.

²⁹ Ende Isaac gaf den geest /
ende sterf / ende wert versamelt tot
sijne volckeren / ondt / ende sat van
dagen : ende sijne sonen Esau ende
Jacob begroeven hem.

¹ Artinja, Beralla pounja touladang touladang. ² Artinja Deos adda de Bethel. ³ Ar-
tinja pohon Allon menangis. ⁴ Artinja annac deri beta pounja sansara. ⁵ Artinja annac
deri tangan canam.

Het xxxvj. Capittel.

Esau wijven, ende kinderen, gebooren in Ca-
naan, vers. 1, 2, &c. Sijn vertreck na Seir, 6.
sijne Nakomelingen, 9. als oock Seirs, des
Horiters, 20. onder dese is Ana, die de
Muyl-

lacki lacki adda dua blas.

²³ Lea pounja annac annac adda
Ruben, annac bermoula deri Jacob,
commediën Simeon, dengan Levi,
dengan Juda, daan Issaschar, daan Ze-
bulon.

²⁴ Rachel pounja annac annac Jo-
seph, daan Benjamin :

²⁵ Lagi annac annac deri Bilha,
Rachel pounja hamba, Dan, dengan
Naphtali.

²⁶ Lagi annac annac deri Zilpa,
Lea pounja hamba, Gad, dengan Aser:
inila Jacob pounja annac annac lacki
lacki, nang souda jadi berannac pa-
danja de Paddan Aram.

²⁷ Lagi Jacob souda datan pada
bappanja pada Isaac de Mamre de Ki-
riath Arba, itou la Hebron, de manna
Abraham souda doudoe seperti horgay
daan Isaac.

²⁸ Lagi Isaac pounja hari hari souda
adda sarattous tauon, daan de lappan
poulou tauon.

²⁹ Lagi Isaac souda poutous njawa,
lagi matti, lagi jadi bacampon pada dia
pounja orang orang, touwa daan kin-
jang deri hari hari : lagi dia pounja an-
nac annac Esau dengan Jacob souda
tannam pada dia.

Brentihan nang ca tiga poulou nam.
Esau pounja bini bini dengan annac annac
nang souda jadi de Canaan, dia poulang
de Seir dia pounja poupou daan Seir
hang

Cap. xxxvj. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 79

Muyl-eselen eerst gevonden heeft, 24. Register der Koningen ende Vorsten in Edom, 34.

1 *D*it nu zijn de gheboorten
Esau welcke is Edom.

2 Esau nam sijne wijven uyt de dochteren van Canaan: Ada de dochter Elons des Hethiters / ende Aholibama de dochter van Ana / de dochter van Zibeon den Hiviter:

3 Ende Basmath Ismaels dochter / Nebajoths suster.

4 Ada nu haerde aen Esau Eliphaz / en Basmath haerde Siehuel.

5 Ende Aholibama haerde Je-hus / ende Jaëlam / ende Korah: Dit zijn Esaus sonen / die hem geboren zijn in het lant Canaan.

6 Esau uii hadde genomen sijne wijven / ende syne sonen / ende syne dochters / ende alle de zielen synes hupses / ende sijn vee / ende alle syne beesten / ende alle sijne besittinge / die hy in den lande Canaan geworven hadde / ende was vertrocken nae een [ander] landt / van het aengesichte synes broeders Jacobs.

7 Want hare habe was te vele / om t' samen te woonen: ende het landt harer vreemdelinckschappen en kondese niet dragen van wegen haer vee.

8 Derhalven woonde Esau op t' geberchte Seir: Esau is Edom.

9 Dit

nang Horitei pounja poupou , de antara dia orang adda Ana , nang Ibermoula souda bertamou couda-calledey , &c.

1 *I* Nila pon adda assal assal deri Esau, nang adda Edom.

2 Esau souda ambil bini bininja deri annac dara annac dara Canaan : Ada annac deri Elon nang orang Hitéei , daan Aholibama Ana pounja annac , annac deri Zibeon nang orang Hivéei.

3 Dengan Basmath Ismaël pounja annac , soudara parampouan deri Nebajoth.

4 Ada pon souda berannac pada Esau Eliphas , daan Basmath souda berannac Rehuël.

5 Lagi Aholibama souda berannac Jehus , dengan Jaëlam , daan Korah : Inila Esau pounja annac annac lacki lacki , nang souda jadi berannac padanja de tanna Canaan.

6 Esau pon souda ambil istri istrinja dengan dia pounja annac annac lacki lacki , dengan dia pounja annac annac parampouan , dengan segalla djiwa djiwa deri roumanja , dengan dia pounja haywan , dengan dia pounja binatang samoë , dengan dia pounja arta samoë nang dia souda bole de tanna Canaan ; lagi souda poulang de tanna laïn , deri soudaranja Jacob pounja mouca.

7 Carna diorang pounja haywan adda banjac amat , pada doudoc samma samma : lagi tanna de manna diorang doudoc seperti horgay tida bole tahan diorang tagal diorang pounja binatang.

8 Tagal itou Esau souda doudoc de gounong Seir : Esau adda Edom.

9 Inila

Cap. xxxvj.

GENESIS.

9 Dit nu zijn de ghehoorten Esaus / des vaders der Edomiten op 't geberchte Seir.

10 Dit zijn de namen der sonen Esaus: Eliphaz de sone van Ada/ Esaus hups vrouwe / Rehuel de sone van Basmath / Esaus hups vrouwe.

11 Ende de sonen van Eliphaz waren: Teman / Omar / Zepho / ende Gaetam / ende Kenaz.

12 Ende Timna was Eliphaz / des soons Esaus bywif / ende sy haerde Eliphaz aan Amalek : dit zijn de sonen van Ada / Esaus hups vrouwe.

13 Ende dit zijn de sonen Rehuels / Nahath / ende Zerah / Samma / ende Mizza : dat zijn gheweest de sonen van Basmath / Esaus hups vrouwe.

14 Ende dit zijn gheweest de sonen van Aholibama / dochter van Ana / dochter van Zibeon / Esaus hups vrouwe : ende sy haerde aan Esau Iehus / ende Jaëlam / ende Korah.

15 Dit zijn de Vorsten der sonen Esaus: de sonen Eliphaz / des eerst ghehooren Esaus / waren / de Vorst Teman / de Vorst Omar / de Vorst Zepho / de Vorst Kenaz /

16 De Vorst Korah / de Vorst Gaetham / de Vorst Amalek : dat zijn de Vorsten van Eliphaz in den lande Edom / dat zijn de sonen van Ada .

17 Ende dit zijn de sonen Rehuels /

9 Inila pon assal assal deri Esau, nang bappa deri orang Edom : de gounong gounong Seir.

10 Inila namma namma deri Esau pounja annac annac lacki lacki Eliphas annac deri Ada, Esau pounja bini, Rehuél annac deri Basmath, Esau pounja bini.

11 Annac annac lacki lacki pon deri Eliphas adda ; Teman , Omar, Zepho, dengan Gaëtam, daan Kenaz.

12 Timna pon adda Eliphas, nang annac deri Esau , pounja gondic , lagi dia berannac Amalek pada Eliphas: inila annac annac lacki lacki deri Ada, nang Esau pounja istri.

13 Inila pon annac annac deri Rehuél, Nahath, dengan Zerah, Samma, dengan Mizza : Ini adda annae annac deri Basmath, nang istri deri Esau.

14 Inila adda annac annac deri Aholibama , nang annac parampouan deri Ana , nang annac parampouan deri Zibeon , nang istri deri Esau : dia pon souda berannac pada Esau, Jehus, daan Jaëlam, dengan Korah.

15 Inila orang caya orang caya deri Esau pounja annac annac : annac annac deri Eliphas , nang annac bermoula deri Esau, adda : orang caya Teman, orang caya Omar , orang caya Zepho, orang caya Kenaz.

16 Orang caya Korah , orang caya Gaëtham , orang caya Amalek : inila orang caya orang caya deri Eliphaz, de tanna Edom , inila annac annac deri Ada.

17 Ini pon adda annac annac deri Re-

Cap. xxxvj. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 80

Huels / des soons Elaus / de Vorst Nahath / de Vorst Zerah / de Vorst Samma / de Vorst Mizzah : dat zijn de Vorsten Rehuels in het landt Edom / dat zijn de sonen van Basmath / de hupsrouwe Elaus.

18 Ende dit zijn de sonen van Aholibama de hupsrouwe Elaus / de Vorst Jehus / de Vorst Jaëlam / de Vorst Korah : dat zijn de Vorsten van Aholibama / de dochter van Ana / de hupsrouwe Elaus.

19 Dat zijn de sonen Elaus / ende dat zijn haerlieder Vorsten : die is Edom.

20 Dit zijn de sonen Seirs des Horiters / inwoonderen van dien lande : Lothan / ende Sobal / ende Zibeon / ende Ana /

21 Ende Dison / ende Ezer / ende Disan : dat zijn de Vorsten der Horiten / sonen van Seir in het landt van Edom.

22 Ende de sonen Lothans waren / Hori ende Hemam / ende Lothans suster was Timna.

23 Ende dit zijn de sonen Sobals / Alvan / ende Manahath / ende Ebal / ende Sepho / ende Onam.

24 Ende dit zijn de sonen Zibeons / Aia / ende Ana : hy is die Ana / die de Muplen in de woestynne ghevonden heeft / doe hy synes vaders Zibeons esels wepdde.

25 Ende dit zijn de sonen van Ana / Dison : ende Aholibama was de dochter van Ana.

26 Ende dit zijn de sonen Disans :

Rehuël, nang annac Esau, orang caya Nahath, orang caya Zerah, orang caya Samma, orang caya Mizzah : inila orang caya deri Rehuël de tanna Edom, inila annac annac lacki lacki deri Basmath nang istri deri Esau.

18 Inila pon annac annac deri Aholibama nang istri deri Esau, orang caya Jehus, orang caya Jaëlam, orang caya Korah : inila orang caya deri Aholibama, nang annac parampouan deri Ana, nang istri deri Esau.

19 Itou la annac annac Esau, itou la lagi diorang pounja orang caya orang caya : dia adda Edom.

20 Inila annac annac deri Seir nang orang Horithééi, nang doudoc de tanna itou, Lothan, dengan Sobal, dengan Zibeon, daan Ana.

21 Dengan Dison, dengan Ezer, dengan Disan : inila orang caya deri orang Horithééi, annac annac deri Seir de tanna Edom.

22 Annac annac Lothan pon adda, Hori, dengan Hemam : lagi soudara parampouan adda Timna.

23 Inila pon annac annac deri Sobal, Alvan, dengan Manahath, dengan Ebal, dengan Sepho, daan Onam.

24 Inila pon annac annac Zibeon, Aia, dengan Ana : inila Ana itou, nang souda bertamou couda - calledey de rimba, mannacalla dia adda combala deri bappanja Zibeon pounja calledey calledey.

25 Inila pon annac annac deri Ana, Dison : Aholibama pon adda annac parampouan deri Ana.

26 Inila pon annac annac deri Disan :

Cap. xxxvj.

G E N E S I S.

sans : Hemdam/ende Esban/ende Ichran/ende Cheran.

27 Dit zijn de sonen Ezers/Bilhan/ende Zaaban/ende Akan.

28 Dit zijn de sonen Disans: Uz/ende Aran.

29 Dit zijn de Vorsten der Horiten/ de Vorst Lothan/ de Vorst Zobal/de Vorst Zibeon / de Vorst Ana /

30 De Vorst Dison/de Vorst Ezer/de Vorst Disan:dit zijn de Vorsten der Horiten nae hare Vorsten in den lande Seir.

31 Ende dit zijn de Koningen/die ghoregeert hebben in den lande Edom / eer een Konink regeerde over de kinderen Israels.

32 Bela dan de sone Beors regeerde in Edom/ende de name sijne: Stadt was Dinhaba.

33 Ende Bela sterf: ende Jobab de sone Zerch van Bozra regeerde in sijne plaetse.

34 Ende Jobab sterf: ende Husam uyt der Temaniten landt / regeerde in sijne plaetse.

35 Ende Husam sterf: ende in sijne plaetse regeerde Hadad de sone Bedads / die Midian versloegh in den velde Moabs / ende de name sijner Stadt was Avith.

36 Ende Hadad sterf: ende Samla van Masreka regeerde in sijne plaetse.

37 Ende Samla sterf:ende Saul van Rehoboth aen de Riviere / regeerde in sijne plaetse.

38 Ende

san : Hemdam,dengan Esban,dengan Ichran, dengan Cheran.

27 Inila annac annac deri Ezer: Bilhan,dengan Zaavan,dengan Akan.

28 Inila annac annac dcri Disan: Uz, dengan Aran.

29 Inila orang caya deri orang Horithêîi, orang caya Lothan, orang caya Sobal ,orang caya Sibeon, orang caya Ana.

30 Orang caya Dison , orang caya Ezer , orang caya Disan , inila orang caya orang caya deri orang Horithêîi, seperti diorang pounja orang caya orang caya de tanna Seir.

31 Inila pon adda Radja radja nang souda pegang Negri Negri de tanna Edom, daulou deri barang Radja souda pegang negri de antara orang Israël.

32 Bela pon nang annac deri Beor souda pegang Negri de Edom, lagi negrinja pounja namma adda Dinhaba.

33 Bela pon souda matti,lagi Jobab nang annac Zerah deri Bozra souda pegang negri ganti dia.

34 Jobab pon souda matti , lagi Husam deri tanna Temam souda pegang Negri ganti dia.

35 Husam pon souda matti : lagi Hadad nang annac deri Bedad nang souda bounou Midian de tanna Moab, souda pegang Negri ganti dia,lagi Negrinja pounja namma adda Avith.

36 Hadad pon souda matti : lagi Samla deri Masreka souda pegang Negri ganti dia.

37 Samla pon souda matti , lagi Saul deri Rehoboth de ampir songci souda pegang Negri ganti dia.

38 Saul

Cap. xxxvij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 81

38 Ende Saul sterf: ende Baal-Hanan / de sone Achbors / regeerde in sijne plaetse.

39 Ende Baal-Hanan / de sone Achbors sterf: ende Hadar regeerde in sijne plaetse / ende de name sijner Stadt was / Pahu : ende de name sijner hups vrouwe was Mehetabeel / eene dochter van Matred / de dochter van Mezahab.

40 Ende dit zijn de namen der Vorsten Esaus / na hare geslachten / nae hare plaetsen met hare namen : de Vorst Timna / de Vorst Alva / de Vorst Jetheth.

41 De Vorst Aholibama / de Vorst Ela / de Vorst Pinon :

42 De Vorst Kenaz / de Vorst Teman / de Vorst Mibzar :

43 De Vorst Magdiel / de Vorst Iram : dit zijn de Vorsten Edonis nae hare wooningen / in den lande harer besittinge : hy is Esau de vader Edoms.

Het xxxvij. Capittel.

Ioseph, boven sijne broederen van Jacob bemint zijnde, wort des halven van hen gehaert, vers 1, &c. voornemelick door 't verquael syner droomen, 5. waeromme sy t'samen spannen om hem (als hy door sijns vaders last tot hen te Dothan quam) om te brengen, 12. maer werpen hem, door Rubens voorspreken, in eenen kuyl, 21. verkoopt hem daer nae, door raet van Iuda, aen voorby reysende Ismaeliten, die hem voeren in Egypten, 26. syne broeders bedeken haer feyt met bedrogh by Jacob, 31. die

38 Saul pon souda matti: lagi Baal-Hanan: nang annac Achbor souda pegang Negri ganti dia.

39 Baal-Hanan nang annac Achbor pon souda matti : lagi Hadar souda pegang Negri ganti dia, lagi Negrinja pounja namma Pahu : lagi Istrinja pounja namma adda Mehetabeel, annac parampouan deri Matred nang annac parampouan deri Mesahab.

40 Inila pon namma namma deri orang caya, orang caya, deri Esau, dalam diorang pounja assal assal, dalam diorang pounja tampat tampat, dengan diorang pounja namma namma : orang caya Timna, orang caya Alva, orang caya Jetheth.

41 Orang caya Aholibama, orang caya Ela, orang caya Pinon :

42 Orang caya Kenaz, orang caya Teman, orang caya Mibzar.

43 Orang caya Magdiel, orang caya Iram : inila orang caya orang caya deri Edom, dalam diorang pounja tampat tampat doudoc, dalam tanna nang diorang pounja : Dia adda Esau nang bappa deri Edom.

Brentihan nang ca tiga poulou toudjou.

Jacob cassie dia pounja añac Joseph lebe deri dia pounja annac lain tagal itou diorang bintsi pada dia : ija lebe lagi tagal dia pounja mimpihan. tagal itou diorang bitsjara samma samma pada bounou dia, tetapi carna Ruben toulong pada dia, diorang boang dia de dalam loubang satou : commediën diorang djouwal dia pada orang deri assal Ismaël, diorang F bawa

die groot misbaer maeckt over 't verlies
van Joseph, 33. die ondertusschen verkocht
wort aen Potiphar, 36.

1 Ende Jacob woonde in 't
Elant der vreemdelinckschap-
pen sijns vaders in 't lant Canaan.

2 Dit zijn Jacobs geschiedenis-
sen: Joseph zijnde een soon van se-
venthien jaer / wepte de cudde met
syne broeders/ende hy was een jongelinck/
met de sonen van Bilha/
ende de sonen van Zilpa sijns va-
ders wijsen: ende Joseph brachte
haer quaet gheruchte tot haren
vader.

3 Ende Israel hadde Joseph
lief boven alle syne sonen/ want hy
was hem een sone des ouderdoms:
ende hy maeckte hem eenen veel-
verwigen rock.

4 Als nu syne broeders sagen/
dat haren vader hem boven alle
syne broederen lief hadde/ hateden
hy hem: ende en konden hem niet
vredeelick toe spreken.

5 Oock droomde Joseph eenen
droom/dien hy sijnen broederen ver-
telde: dies hateden hy hem noch te
meer.

6 Ende hy septe tot hen: Hoozt
doch desen droom/ dien ick ghe-
droomt hebbe.

7 Ende siet/wy waren schoven
bindende in 't midden des veldts/
ende siet/mijn schoof stont op/ende
bleef oock staende: ende siet/uwe
scho-

baiva dia de Negri Mizri. dia pounja
soudara sembounji berboatanja djahar
adapan bappanja Jacob denga semou,^{Sc}

1 Jacob pon souda doudoe de
tanna, de mana bappanja souda
adda orang-horgay, de tanna Canaan.

2 Inila Jacob pounja assal assal: Jo-
seph souda touwa sapoulou toudjou
tauon manacalla dia jadi combala bi-
natang dengan soudara soudaranja;
dia pon adda orang mouda dengan an-
nac annae deri Bilha, lagi dengan an-
nac annac deri Zilpa, bappanja pounja
istri istri: lagi Joseph souda bri tau pa-
da bappanja diorang pounja tsjerita
djahat.

3 Israël pon souda cassie pada Jo-
seph lebe deri pada dia pounja annac
annac samoë; sebab dia adda annanja
nang dia souda bole sedang dia touwa:
lagi dia souda baicki pada dia satou ba-
djou tertoulis warna banjac.

4 Mannacalla pon dia pounja sou-
dara soudara liat, diorang pounja bap-
pa cassie pada dia lebe deri pada dia
pounja soudara soudara samoë, diorang
souda bintsi ji pada dia: lagi diorang
tida bole catta catta sedap pada dia.

5 Joseph lagi souda mimpi mim-
pihan satou, nang dia souda bilang pa-
da soudara soudaranja: tagal itou di-
orang souda bintsi ji lebe pada dia.

6 Carna dia souda catta pada di-
orang: dengar sacali mimpikan ini,
nang beta souda mimpi.

7 Liatla, bet'orang adda ieat barcas
barcas gendum de bendang: lagi liat
beta pounja barcas souda badiri, souda
tingal badiri lagi: lagi liat pacanira
orang

Cap. xxxvij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 82

schobea quamen rontsom/ ende bogen haer neder voor mijnen schoof.

8 Doe sepden syne broeders tot hem: Sult ghy dan gantschelick over ons regeeren? sult ghy dan gantschelick over ons heerschen? soo hateden sy hem noch te meer om syne droomen ende om syne woorden.

9 Ende hy droomde noch eenen anderen droom/ende verhaelde dien sijnen broederen: ende hy sepde: Siet / ick hebbe noch eenen droom gedroomt: ende siet/de Sonne/ende de Mane/ende elf sterren bogen haer voor my neder.

10 Ende als hy 't aan sijnen vader/ ende aan sijne broederen verhaelde/ bestrafte hem sijn vader/ ende sepde tot hem: Wat is dit voor eenen droom/ dien ghy ghedroomt hebt? sullen w^p dan gantschelick komen/ Ick/ ende uwe Moeder/ende uwe broeders/om ons voor u ter aerde te hupgen?

11 Sijne broeders dan benijdenden hem: doch sijn vader bewaerde dese sake.

12 Ende sijne broeders gingen hen/om de cudde van haren vader te wepden by Sichem.

13 Soo sepde Israël tot Joseph: Wepden uwe broeders niet by Sichem? komt/ dat ick u tot hem sende: ende hy sepde tot hem/ Siet/ [hier] ben ick.

14 Ende

orang pounja barcas barcas souda datan coulling, lagi souda somba pada beta pounja barcas.

8 Wactou itou dia pounja soudara soudara souda catta pada dia: oui, pacanira adda jadi bet' orang pounja capalla facali cali? tagal itou diorang souda bintsi lebe pada dia, sebab dia pounja mimpihan mimpihan, daan sebab dia pounja bacattahan bacattahan.

9 Dia pon souda mimpi lagi satou mimpihan laïn, lagi bilang itou pada dia pounja soudara soudara: lagi dia catta: liat beta souda mimpi lagi mimpihan satou, lagi liat, matta hari daan boulang dengan sa blas bintang bintang souda somba pada beta.

10 Lagi maniacalla dia bilang itou pada bappanja, daan pada soudara soudaranja, dia pounja bappa souda batogor pada dia, daan catta pada dia: inila mimpihan appa? nang pacanira souda mimpi? Oui, bet' orang adda datan soungho soungho, beta dengan pacanira pounja ibou, dengan pacanira pounja soudara soudara, pada somba pada pacanira?

11 Dia pounja soudara soudara pon souda iriati pada dia: tetapi dia pounja bappa souda tarou berboatan itou.

12 Dia pounja soudara soudara pon souda pegi pada toungou bappanja pounja haywan ampir de Sichem.

13 Tempo itou Israël souda catta pada Joseph: Boucan soudara soudaramou sadouli haywan de ampir Sichem? mare agar bera souro pacanira pada diorang: lagi dia catta padanja liat beta adda de sini.

14 Lagi

Cap. xxxvij. G E N E S I S.

14 Ende hy sepde tot hem: Gaet doch henen: Siet na den welstant van uwe broederen / ende nae den welstant vande crudde/ ende brengt my een woort wederom: Soo sondt hy hem uyt den dale Hebron / ende hy quam te Sichem.

15 Ende een man vondt hem/ (want siet hy was dwalende in 't velt) soo vraeghde hem dese man/ seggende: Wat soeckt ghy?

16 Ende hy sepde: Ick soecke mijne broederen / geeft my doch te kemen/waer sy wepden.

17 Soo sepde die man: Sy zijn van hier gerepst/ want ick hoor dese seggen: Laet ons nae Dothan gaen: Joseph dan ginck sijnen broederen nae / ende vondtse te Dothan.

18 Ende sy sagen hem van verre: ende eer hy tot hen naderde/sloegen sy regens hem eenen listigen raedt/ om hem te doodden.

19 Ende sy seyden d'een tot den anderien: Siet / daer komt dese Meester d'roome aen.

20 Nu komt dan / ende laet ons hem doodslaen / ende hem in eene deser kuplen werpen / ende wy sul- len seggen/ Een boos dier heeft hem opgegeten: soo sullen wy sien / wat van sijne droomen worden sal.

14 Lagi dia catta padanja: liat bagimanna soudara soudar-amou pounja ontong, lagi bagimanna candan [binatang] pounja ontong lagi bawa combali barang bacattahan pada beta: begitou dia souda souro dia deri padang Hebron, lagi dia datan de Sichem.

15 Lagi barang lacki lacki souda bertamou pada dia, (carna liat dia adda bedjallan falla de outang) tagal itou lacki lacki itou souda tanja pada dia, cattanja : pacanira tsjari appa?

16 Lagi dia catta: beta tsjari beta pounja soudara soudara, eyô bri tau pada beta, diorang toungou haywan de manna?

17 Lacki lacki itou pon souda cat- ta, diorang souda poulang deri sini, carna beta souda dengar diorang cat- ta: Beér bet' orang pegi de Dothan: Josephi pon souda icot dia pounja sou- dara soudara : lagi bertamou diorang de Dothan.

18 Diorang pon souda liat pada dia deri djau : lagi daulou deri dia datan decat diorang, diorang souda bitsjara deri dia satou bitsjarahan tsjereric, pada bounou pada dia.

19 Carna diorang catta satou pada satou: Liat joure-mimpi itou adda datan de sannia.

20 Mare sacarang , lagi beér beta orang bounou pada dia , lagi boang dia dalam satou deri loubang loubang ini: lagi bet' orang adda catta: barang binatang djahat souda maccan pada dia: begitou bet' orang bole liat , adda jadi appa deri dia pounja mimpihan mim- pihan.

Cap. xxxvij. Het cerste Boeck Mosis. Fol: 83

21 Ruben hoorde dat / ende verlost hem uit hare hant: ende hy sepde: Laet ons hem niet aen't leven slaen.

22 Gock sepde Ruben tot hen: Vergietet geen bloedt / werpet hem in desen kupl/ die in de woestyne is/ ende en legget de handt niet aen hem: op dat hy hem uit harer hant verlost / om hem tot sijnen vader weder te brengen.

23 Ende het geschiedde/als Joseph tot sijne broederen quam / sootogen sy Joseph sijnen rock uit/ den veel-verwigen rock/dien hy aen hadde.

24 Ende sy namen hem / ende wierpen hem inden kupl: doch de kupl was ledigh/daer en was geen water in.

25 Daer nae saten sy neder om broodt te eten/ ende hieven hant oogen op/ende sagen/ende liet/een replich gheselschap van Ismaeliten quam uit Silead: ende hare kemeilen droegen specerpen ende balsami/ ende myrhe / repsende / om dat af te brengen nae Egypten.

26 Doe sepde Juda tot syne broederen: Wat ghewin sal 't zijn dat wy onsen broeder doodt slaen/ ende sijn bloet verbergen?

27 Komt/ ende laet ons hem de-sen Ismaeliten verkoopen / ende onse hant en sy niet aen hem/ want hy is onse broeder/ ons vleesch: en-

21 Ruben souda dengar itou , lagi dia souda lepas akan dia , deri diorang pounja tangan : lagi dia catta : Jangan bet'orang poucol matti pada dia.

22 Ruben lagi catta pada diorang, jangan tompa dara, boang dia dalam loubang ini , nang adda de timba , lagi jangan poucol matti pada dia: agar dia lepas-akan dia deri diorang pounja tangan , pada antar dia combali pada bappanja.

23 Lagi souda jadi mannacalla Joseph adda datan pada dia pounja soudara soudara , diorang souda callou-war-akan deri Joseph dia pounja badjou, badjou itou nang tertoulis warna warna, nang dia souda packey.

24 Lagi diorang ambil pada dia daan boang pada dia dalam loubang itou : tetapi loubang itou adda ampa , tida adda ayer de dalam.

25 Commediën diorang souda dou-doc pada maccan : roti, lagi ancat mat-ta mattanja daan liat , lagi liat , orang sa campon deri orang Ismaël souda datan bedjallan deri Gilead: lagi diorang pounja : onta onta, adda picol rampa rampa , dengan oubat oubat , dengan moor , bedjallan djallan pada bawa itou de Negri Mizri.

26 Tatcalla Juda souda catta pada dia pounja soudara soudara , ontong appa calou calou bet'orang bounou pada bet'orang pounja soudara , lagi sembounji dia pounja dara ?

27 Mare , beér bet'orang djouwal dia pada orang Ismaël ini , lagi beta orang pounja tangan jangan kena pada dia, carna dia adda bet'orang poun- ja

Cap. xxxvij. G E N E S I S.

de syne broeders hoorden [hem].

28 Als mi de Midianitische kooplieden voorby togen/soo trocken ende hieven sy Joseph op uyt den kupl/ende verkochten Joseph desen Ismaeliten voer twintich silverlingen: die brachten Joseph na Egypten.

29 Als nu Ruben tot den kupl wederkeerde/siet/soo en was Joseph niet in den kupl: doe scheurde hy syne kleederen.

30 Ende hy keerde weder tot syne broederen / ende seyde: De jonghelinck en issler niet / ende ick/ waer sal ick henen gaen?

31 Doe namē sy Josephs rock/ en sy slachteden eenen gepten-hock/ ende sy dopten den rock in 't bloet.

32 Ende sy sonden den veel-verwegen rock/ende deden hem tot haaren vader brengen / ende seyden: Desen hebben wi gebonden/bekent doch / of dese uwes soons rock zy/ ofste niet.

33 Ende hy bekende hem / ende seyde: 't Is mijns soons rock: een boos dier heeft hem op - ghegeten: voorseker is Joseph verscheurt.

34 Doe scheurde Jacob syne kleederen/ende lepde eenen sack om syne lendenen: ende hy bedreef rou-

ja soudara, bet'orang pounja daging: lagi dia pounja soudara soudara souda dengar pada dia.

28 Mannacalla sacarang dagang dagang deri orang Midian adda bedjal-lan lalou, diorang souda hela daan an-cat pada Joseph deri loubang itou, lagi djouwal Joseph pada orang orang Midian itou pada dua poulou soucou pera: diorang souda bawa pada Joseph de Negri Mizri.

29 Mannacalla Ruben sacarang souda datan combali pada loubang itou, liat, Joseph tida adda dalam loubang tagal itou dia souda tsjaric dia pounja packeyan packeyan.

30 Lagi dia pegi combali pada dia pounja soudara soudara, lagi catta: bouda itou tida adda, beta pon, beta pegi de manna?

31 Tempo itou diorang souda ambil Joseph pounja badjou, lagi diorang souda bante eambing satou, lagi diorang souda bobo badjou itou dalam dara itou,

32 Lagi diorang souda kirim badjou itou nang tertoulis warna warna, lagi fouro bawa itou pada bappanja: daan catta: bet'orang souda bertamou ini: liat, calou calou ini adda annac-mou pounja badjou ca tida.

33 Lagi dia souda kenal itou, lagi catta: adda beta pounja annac pounja badjou: binatang djahat souda mac-can pada dia: soungho soungho Joseph souda jadi tsjaric.

34 Tempo itou Jacob souda tsjaric dia pounja packeyan packeyan, lagi dia souda tarou barang farong coulling

Cap. xxxvij. Het eerste Boeck Mofis. Fol: 84

we over synen sone vele dagen.

35 Ende alle syne sonen/ende alle
syne dochteren maeckten sich op om
hem te troosten: maer hy weptgerde
hem te laten troosten / ende seyde:
Want ick sal ronw bedrypvende tot
mynen sone in 't graf nederdalen:
alsoo beweende hem sijn vader.

36 Ende de Medianiten ver-
kochten hem in Egypten/aen Po-
tiphar Pharaos Hobelinck/ over-
ste der Trauwanten.

1 Attan maccanan. 2 Onta adda binatang satou lebe besar deri condar. 3 Attan Mirha,
attan cominjan.

Het xxxvij. Capittel.

Juda trouwt eene Canaanitische vrouwe , die
hem drie sonen baert, vers 1. &c. hy geeft
den eersten aen Thamar , als oock (nae dat
de eerste van Godt gedoot was) den tweeden: welcke mede van Godt gedoodt zijnde , belooft hy haer den derden, 6. maer
syne belofte niet houdende, so begaet Thamar door eene archlistige practijcke, bloetschande met Juda, 13. ende de straffe daer
van om synent wille ontgaende , 24. baert
hem twee sonen, Peres en Serah, ter eender
dracht, 27.

1 Ende het geschiedde ten selven
tyde / dat Juda van syne
broederen astoogh: ende hy keerde
in tot eenen man van Adullam:
wiens naem was Hira .

2 Ende

ling dia pounja pingang lagi dia souda
tsjinta tagal dia pounja annac hari hari
bañjac.

35 Lagi dia pounja annac annac
lacki lacki samo , dengan dia pounja
annac annac parampouan samo sou-
da pegi pada bri ibor pada dia : tetapi
dia tida mau tarima ibor , lagi catta :
carna beta bertsjinta tsjinta adda tou-
rong de bawa pada beta pounja annac
de coubour; begitou dia pounja bappa
souda menangis tagal dia.

36 Orang Midian pon souda djou-
wal dia de Negri Mizri , pada Poti-
phar , Pharaos pounja ouloubalang fa-
tou, ia cappalla deri dia pounja oulou-
balang ouloubalang.

Brentihan nang ca tiga poulou
de lappan.

Juda cawin dengan parampouan Cananei,
dia berannac pada dia tiga annac lacki
lacki. nang parama dia bri cawin pa-
da Thamar , nang ca dua lagi , manna-
calla Alla souda bounou nang pertama:
nang ca dua lagi jadi bounou deri Alla,
Juda djandji pada dia nang ca tiga : te-
tapi carna Juda tida pounou akan dia
pounja djandjih , &c.

1 WActou itou pon souda jadi
agar Juda souda poulang deri
dia pounja soudara soudara : lagi dia
souda pegi doudoc dengan lacki lacki
satou deri Adullam : dia pounja nam-
ma Hira.

2 Lagi

Cap. xxxvij. G E N E S I S.

2 Ende Juda sach aldaer de dochter van een Canaanitisch man wiens naem was Sua : ende hy namse ende ginck tot haer in.

3 Ende sy wert bevrucht / ende baerde eenen sone : ende hy noemde synen name / Er.

4 Daer nae werdt sy weder bevrucht / ende baerde eenen sone : ende sy noemde synen name / Onan.

5 Ende sy voer noch voort / ende baerde eenen sone : ende noemde synen name / Sela : doch hy was te Chezib/ doe sy hem baerde.

6 Juda nu nam ee vrouwe voor Er/synen eerst geborenen: ende haare name was Thamar.

7 Maer Er de eerstgeboren van Juda was quaedt in des H E E K E N oogen : daerom doodde hem de H E E K E .

8 Doe seyde Juda tot Onan : Gaet in tot uwes broeders hups vrouwe / ende trouwtse in uwes broeders name/ ende verweckt uwē broeder zaet.

9 Doch Onan wetende dat dit zaet voor hem niet soude zijn / soo gheschieddet/ als hy tot synes broeders hups vrouwe inginck/dat hy 't verdoef tegen de aerde / om synen broeder gzen zaet te geben.

10 Ende het was quaet in des H E E K E N oogen / dat hy dede : daerom doodde hy hem dock.

2 Lagi Juda de sanna souda liat annac parampouan deri orang Canaan satou , dia pounja namma , Sua : lagi dia ambil dia lagi tidor dengan dia.

3 Lagi dia souda mengidang , lagi berannac annac lacki lacki satou : lagi [Juda] bermamma dia pounja namma Er.

4 Commediën dia combali souda mengidang, lagi berannac annac lacki lacki satou : lagi dia bermamma nammanja , Onan.

5 Commediën dia lagi facali souda berannac, annac lacki lacki satou : lagi bermamma dia pounja namma , Sela, tetapi [Juda] adda de Chezib, manna calla dia berannac dia.

6 Juda pon souda ambil bini pada Er , dia pounja annac bermoula : lagi dia pounja namma Thamar.

7 Tetapi Er nang annac bermoula deri Juda adda djahat dalam Alla Thalla pounja matta : tagal itou Alla Thalla souda bounou dia.

8 Tempo itou Juda cattra pada Onan: Tidor dengan soudaramou pounja bini , lagi cawin dengan dia dalam soudaramou pounja namma: lagi bangon akan · bidji pada soudaramou.

9 Tetapi sebab Onan tau bidji itou adda jadi boucan dia pounja , souda jadi, manna calla dia tidor, dengan soudaranja pounja bini agar dia binassa [daan boang] itou de tanna , agar dia jangan bri bidji pada soudaranja.

10 Lagi itou adda djahat dalam Alla Thalla pounja matta matta,nang appa dia souda boat : tagal itou [Alla] lagi souda bounou pada dia.

Cap. xxxvij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 85

11 Doe sepde Juda tot Tamar
syne schoon - dochter : Blijft we-
duwe in uwe vaders hups / tot dat
mijn soon Sela groot wordē: want
hy sepde : Dat niet misschien dese
oock sterbe / gelijck syne broeders :
soo ginck Tamar henen / ende bleef
in haress vaders hups.

12 Als nu vele dagen verloopen
waren / sterf de dochter van Sua /
hups vrouwe van Juda / daer nae
trooste sich Juda / ende ginck op tot
syne schaep - scheerders na Timna
 toe / hy / ende Hyra sijn vrient de Al-
 dullamiter.

13 Ende men gaf Tamar te
kennen / seggende: Siet uwe schoon-
vader gaet op nae Timna / om syne
schapen te scheeren.

14 Doe lepde sy de kleederen ha-
rer weduweschap van haer af / ende
sy bedeckte haer met eenen sluper /
ende bewond haer / ende settede haer
aen den inganck der twee Fontep-
nen / die op den wegh na Timna is :
want sy sach / dat Sela groot ghe-
woorden was / ende sy hem niet ter
vrouwe was gegeven.

15 Als Juda haer sach / so hieldt
hyse voor eene hoere : overmits sy
haer aengesicht bedeckt hadde.

16 Ende hy weesk tot haer nae
den wegh / ende sepde : Komt doch/
laet my tot u ingaen / want hy en
wiste niet / dat sy syne schoon-doch-
ter was : ende sy sepde : Wat sult
ghy

11 Tempo itou Juda catta pada
dia pounja menantou parampouan
Tamar : tingal boudjang dalam bap-
pamou pounja rouma , sampei beta
pounja annac Sela jadi besar : carna
dia catta : Agar ini sjappatau lagi tida
matti seperti dia pounja soudara sou-
dara begitou Tamar souda pegi , lagi
tingal dalam bappanja pounja rouma.

12 Mannacalla sacarang hari hari
banjac souda lalou , Sua pounja annac
parampouan nang istri deri Juda sou-
da matti : commediën Juda souda
ibotken sendirinja , lagi pegi naic pada
dia pounja joure joure tsjoukor dom-
ba de Timna , dia dengan Hira nang
orang Adullam dia pounja sobat.

13 Lagi orang souda bri tau pada
Tamar , cattanja : liat voste pounja
mintouwa lacki lacki pegi naic de
Timna , pada tsjoukor dia pounja dom-
ba domba.

14 Tempo itou dia souda callou-
war packeyanja nang balou param-
pouan packei , lagi dia toutop sendirin-
ja dengan salendang , lagi boncos akan
sendirinja , lagi pegi doudoc de djallan
2 Enaim , nang adda de djallan deri
Timna : carna dia liat Sela souda jadi
besar : lagi dia boulot souda jadi bri
padanja pada jadi dia pounja binj.

15 Mannacalla Juda liat pada dia ,
dia kira kira dia adda sondal : Sebab dia
souda toutop moucanja.

16 Lagi dia pegi pada dia de djallan ,
daan catta : Mare eyo , beér beta
tidor samma voste : carna dia tida tau
dia adda dia pounja menantou param-
pouan : dia pon catta : appa voste mau
bri

Cap. xxxvij. G E N E S I S.

ghyp my geven / dat ghp tot my in-
gaet ?

17 Ende hy seyde : Ick sal u ce-
nen gepten - bock van der kudde
senden : ende sy seyde / Soo ghp
pant sult geven / tot dat ghp't sent.

18 Doe seyde hy : Wat pandt
is 't / dat ick u geven sal ? ende sy
seyde : uwen segel . rinck / ende uwen
snoer / ende uwen staf / die in uwe
hant is : 't welcke hy haer gaf / en-
de ginck tot haer in / ende sy ont-
finck hy hem.

19 Ende sy maeckte haer op /
ende ginck henen ende leydde haren
sluyer van haer af : ende sy trock
aen de kleederen van hare weduw-
schap.

20 Ende Juda sondt den gep-
ten bock door sijs vrients des Ad-
dullamiters hant / om het pant upt
der vrouwen hant te nemen : maer
hy en bondtse niet.

21 Ende hy vraeghde de lieden
van hare plaets / seggende : Waer
is de hoere die hy dese twee Fon-
teynen aen den wegh was ? ende sy
seyden : Hier en is geene hoere ge-
weest.

22 Ende hy keerde weder tot
Juda / ende seyde : Ick en hebse
met gebonden: ende oock seyden de
lieden van dier plaets / Hier en is
geene hoere geweest.

23 Doe seyde Juda : Sy neme
het voor haer / op dat wy misschien
niet tot verachtinge en worden niet /
ick hebbe desen bock gesonden/maer

ghyp

bri pada beta , sebab voste tidor sam-
ma beta ?

17 Dia pon catta : beta mau souro
pada voste satou cambing deri candan:
dia pon catta ; djicalou voste mau bri
gade, sampei voste souro itou.

18 Tatcalla dia catta , gade appa
nang beta mestcr bri pada voste ? lagi
dia catta : voste pounja tsjap , voste
pounja lensou , dengan voste pounja
rottang , nang adda dalam voste poun-
ja tangan : dia souda bri itou padanja,
lagi tidor samma dia , lagi dia souda
mengidang deri dia.

19 Dia pon badiri lecas , lagi pou-
lang , lagi callouwar dia pounja salen-
dang ; lagi dia packei packianja nang
patout balou paramponan packei,

20 Lagi Juda souda souro cambing
itou deri sobatnja orang Adullam
pounja tangan , pada ambil gade itou
deri parampouan itou pounja tangan:
tetapi dia tida bertemou pada dia.

21 Lagi dia tanja pada orang deri
dia pounja tampat, cattanja : Manna
soundalitou nang [tadi] adda de djalan
ampir dua matta ayer ini ? lagi di-
orang catta , de sini tida souda adda
fondal.

22 Lagidia pegi combali pada Juda,
lagi catta ; Beta tida bertamou dia :
orang deri tampat itou lagi souda cat-
ta , de sini tida adda fondal tida.

23 Juda pon catta : dia ambil pada
sendirinja , agar bct' orang sjappa tau
tida jadi bantsji : liat, beta souda souro
cambing ini lagi voste tida berta-
mou

Cap. xxxvij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 86

ghp en hebt haer niet gebonden.

24 Ende het geschiedde ontrent na drie maenden / dat men Juda te kennen gaf/ seggende/ Tamar uwe schoon-dochter heeft ghehoereert / ende oock siet / sy is swanger van hoererpe: doe se yde Juda: Brengt-
se her-voor dat sy verbrand worde.

25 Als sy voort-gebracht wert/
schickt syp tot haren swer / om te
seggende/ By den man / wiens dese
dingen zijn / ben ick swanger : ende
sy yde: Bekent doch / wiens de-
se segel-rinck / ende dese snoeren /
ende dese staf zijn.

26 Ende Juda kendese / en yde /
Syp is rechtweerdiger dan ick /
daerom / om dat ick haer aen my-
nen Sone Sela niet ghegeben en
hebbe / ende hpy en bekendese voort-
aen niet meer.

27 Ende het geschiedde ten tyde
als sy baren soude / siet / soo waren
tweelingen in haren bryck.

28 Ende het gheschiedde als sy
baerde / dat [een] de hant ypt gaf :
ende de Vroed - vrouwe name /
ende sy bondt eenen scharlaecken
[draet] om syne handt / seggende /
Dese komit eerst ypt.

29 Maer het geschiedde / als hpy
syne handt weder in toogh/ siet / so
quam sijn broeder ypt: ende sy yde:
Hoe zint ghp dooy-gebroken?
op u is de breucke: ende men noem-
de synen name Perez.

30 Ende

mou dia .

24 Lalou ampir tiga boulang pon
souda jadi; agar orang bri tau pada
Juda , cattanja: Tamar yoste pounja
menantou parampouan souda berson-
dal ; daan liat lagi , dia adda bounting
deri basondal ; tempo irou Juda catta:
Bawa fini pada dia, agar dia jadi baccar.

25 Sedang dia jadi bawa , dia souda
souto pada dia pounja mintou lacki
lacki, pada catta; Deri lacki lacki itou,
nang sjappa pounja barang barang
itou , beta souda mengidang , lagi dia
catta: Eyo ingat , tsjap itou , dengan
lensou itou , dengan rotang itou, sjap-
pa pounja?

26 Lagi Juda souda kenal itou,
daan catta : Dia adda lebe adil deri
beta, tagal itou carna bera tida bri dia
pada bera pounja annac Sela: lagi
commediën dia tida batsjampor lagi
dengan dia.

27 Lagi souda jadi pada wactou
itou maniacalla dia adda berannac;
liat dua annac adda dalam dia pounja
pourut.

28 Lagi souda jadi sedang dia ber-
annac , agar satou callouwar tangan :
lagi biang souda ambil , lagi icat be-
nang cassomba satou coulling tan-
ganja, cattanja , ini adda callouwar
daulou.

29 Tetapi souda jadi , maniacalla
dia combali hela tanganja de dalam,
liat , dia pounja soudara souda callou-
war: lagi dia catta; Bagimanna pacanira
souda callouwar? petsjahan souda
jadi atas pacanira: lagi orang bernam-
ma nammanja' Peres.

V 2

30 Lagi

30 En daer na quam sijn broeder uyt om wiens hant deschalen laken [draet] was : ende men noemde synen name Zerah.

30 Lagi commedién dia pounja soudara souda callouwar , coulling sjappa pounja tangan adda benang itou cassomba : lagi orang bernamma nammanja Zerah.

1 Artinja assal. 2 Attan de djallan deri dua matta ayer. 3 Attan tali , benang. 4 Attan combaar. 5 Artinja Pets jahan callouwarran, tsjarickan.

Het xxxix. Capittel.

Joseph wort in synen dienst by Potiphar alsoo van Godt gesegent, dat hem sijn heer over't gantsche huys stelt , vers 2 . &c. de vrouwe sijns heeren wort, vermits syne schoonheyt, op hem verliefd , ende verfoeckt hem tot onkuyfheydt : 't welck hy bestandighlick weygerende, wort van haer valscherlick verklaeght , eerst by 't huysgesin , daer nae by synen heere , die hem daer over in ghevangenisse leydt , 13. alwaer Godt oock met Joseph is , fulcks dat hy over de Gevangens gestelt wort , 20.

1 Joseph nu werdt na Egypten afgevoert / en Potiphar Pharaos Hovelinck / een overste der Trauwanten / een Egyptisch man / kocht hem uyt de handt der Ismaeliten/ die hem derwaerts afgevoert hadden.

2 Ende de HEERE was met Joseph / soo dat hy een voorspoedigh man was : ende hy was in spnes heeren des Egyptenaers hups.

3 Als mi sijn heere sach / dat de HEERE met hem was/ende dat de HEERE al wat hy dede / door sijn handt voorspoedigh maechte:

4 Soo vondt Joseph ghenade

Brentihan nang ca tiga poulou sambilang.

Alla palihara Joseph pounja berboatan dalam Potiphar pounja rouma bagitou , agar Potiphar baiki dia marynjo de atas segalla dia pounja rouma. Tuanja pounja isli inging tidor samma Joseph, carna dia roupa paras. dia tida mau. Tuan parampouan mengadou deri Joseph daan moat doustahan atas dia : tuanja Potiphar tagal itou boang dia de paßong , Sc.

1 Joseph pon souda jadi antar dalam Egypten : lagi Potiphar Pharao pounja oulobalan satou [ija] capalla deri oulobalang , nang orang Mizri, souda bli dia deri orang Ismaël pounja tangan , jang souda souroba dia ea fanna.

2 Lagi Alla Thalla adda dengan Joseph ; begitou agar dia jadi lacki laki nang berontong baic : lagi dia adda dalam tuanja , nang orang mizri , pounja rouma.

3 Mannacalla pon dia pounja tuan liat, Alla Thalla adda dengan dia , lagi Alla Thalla , barang appa samoan nang dia boat , boat berontong baic deri dia pounja tangan.

4 Tagal itou Joseph souda bermou

Cap. xxxix. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 87

in sijne oogen / ende diende hem:
ende hy stelde hem over sijn hups /
ende al wat hy hadde gaf hy in sp-
ne hant.

5 Ende het geschiede van doe af/
dat hy hem over sijn hups / en over
al wat sijne was/ gestelt hadde/ dat
de H E E R E des Egyptraers
hups segende / om Josephs wille :
ja de segen des H E E R E N was in
alles dat hy hadde / in 't hups ende
in 't velt.

6 En hy liet alles wat hy hadde
in Josephs hant/ so dat hy niet hem
van geen dinck kennisse en hadde /
behalven van 't broot dat hy at : en-
de Joseph was schoon van gedaen-
te/ ende schoon van aengesicht.

7 Ende het gheschiedde nae dese
dingen/dat synes heeren hups vrou-
we hare oogen op Joseph wierp :
ende sy septe / light hy my.

8 Maer hy wegerde 't / ende
septe tot synes heeren hups vrouwe/
Siet / mijn heere en heeft geen ken-
nis met my watter in den hups
zyn / ende al wat hy heeft/ dat heeft
hy in mijne handt gegeven.

9 Niemandt en is grooter in dit
hups als ick : ende hy en heeft voor
my niets onthouden/ dan u/ daer in
dat ghy sijne hups vrouwe zist : hoe
soude ick dan dit een so groot quaet
doen/ ende sondigen tegen Godt ?

10 Ende

mou cassian dalam dia pounja matta
matta , lagi servyr pada dia : lagi dia
baiki dia marynjo deri dia pounja rou-
ma , lagi dia bri dalam dia pounja tan-
gan barang appa samoan nang dia
pounja.

5 Lagi souda jadi deri sahat itou
mannacalla dia souda baiki dia ma-
rynjo deri roumanja , lagi deri barang
appa samoan nang dia pounja, agar Alla
Thalla palihara orang mizri itou
pounja rouma earna Joseph : ija Alla
Thalla pounja paliharahan adda da-
lam barang appa samoan nang dia poun-
ja , de rouma pon lagi de louwar pon
lagi .

6 Lagi dia beér samoan nang appa
dia pounja dalam Joseph pounja tan-
gan,begitou agar dia tida kira kira den-
dan dia deri appa appa , tetapi cou-
tsjouali deri roti nang dia maccan:lagi
Joseph adda roupa paras mnouea paras.

7 Lagi commediën souda jadi, agar
tuanja pounja istri boang matta atas
Joseph : lagi dia catta ; Tidor samma
beta.

8 Hanja dia tida mau , lagi catta
pada tuanja pounja istri : liat bera
pounja tuan tida kira kira dengan beta
deri appa appa nang adda de rourna :
lagi appa appa nang dia pounja dia
souda bri dalam beta pounja tangan.

9 Satou orang pon tida lebe besar
de rouma ini deri beta: lagi dia tida
sembouny appa appa pada beta, tetapi
voste djouga , sebab voste dia pounja
istri:bagimanna beta sacarang bole bo-
at ini falla besar, begitou , lagi berdosa
adapan Deos?

10 Lagi

Cap. xxxix. G E N E S I S.

10 Ende het geschiedde als sy Joseph dach op dach aensprack/ende hy na haer niet en hoorde/ om hy haer te liggen/ [ende] hy haer te zijn:

11 Soo gebeurde 't op sulck eenen dach/ dat hy in 't huys quam/ om sijn werck te doen: ende niemand van de lieden des huyses en was daer binnens huys:

12 Ende sy greep hem hy sijn kleedt/ seggende/ Light hy my: ende hy liet sijn kleedt in hare hant/ ende vluchtte/ ende ginck my nae bupten.

13 Ende het gheschiedde als sy sach/dat hy sijn kleedt in hare hant gelaten hadde/ ende na bupten ghevlucht was/

14 Soo riep sy de lieden van haren huys/ ende sprack tot hen/ seggende: Hiet/ hy heeft ons den Hebreuschen man in gebracht/ om met ons te spotten: hy is tot my gekomen om by my te liggen/ ende ick hebbe gheroepen niet lypder stemme:

15 Ende het gheschiedde als hy hoorde dat ick mijne stemme verhief/ ende riep: soo verliet hy sijn kleedt by my/ ende vluchtte/ ende ginck my nae bupten.

16 Ende sy lepde sijn kleedt by haer/ tot dat sijn heere in sijn huys quam.

17 Doe sprack sy tot hem nae die selve woorden/ seggende: De Hebreusche knecht/ dien ghy ons hebt

10 Lagi souda jadi, sedang dia sa hari hari catta catta pada Joseph, lagi dia tida dengar pada dia pada tidor dengan dia, lagi tingal dengan dia.

11 Souda jadi pada hari bagini satou, agar dia massoc de rouma pada cardja dia pounja bacardjahan: lagi satou deri orang de rouma tida adda de rouma.

12 Lagi dia pegang dia pounja packeyan, cattanja; Tidor samma beta: lagi dia beér packeyanja dalam dia pounja tangan, daan lari, lagi callowar de louwar.

13 Lagi souda jadi, manacalla dia liat, dia souda beér packeyanja dalam dia pounja tangan, lagi lari de louwar,

14 Dia souda pangil orang deri dia pounja rouma, lagi catta catra dengan diorang cattanja: liat dia souda boat massoc orang Hebréei itou dalam beta orang pounja rouma agar dia boat sedo pada bet'orang: dia souda datan pada beta agar dia tidor samma beta, lagi beta souda bateria dengan suara cras.

15 Lagi souda jadi, manacalla dia dengar beta ancat beta pounja suara, lagi bateria: dia beér tingal dia pounja packeyan pada beta, lagi lari, lagi pegi de louwar.

16 Lagi dia tarou dia pounja packeyan decat dia, sampei dia pounja tuan massoc dalam roumanja.

17 Tempo itou dia catta catta pada dia, seperti bacattahan itou djouga cattanja; Hamba Hebréei itou nang vostc

Cap. xxxix. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 88

hebt in gebracht / is tot my gheko-
men / om met my te spotten :

18 Ende het is geschiet / als ick
mijne stemme verhief / ende riep:
dat hy sijn kleedt by my liet / ende
bluchtte na huyten.

19 Ende het geschiedde / als sijn
heere de woorden sijner hups vrou-
we hoorde die sy tot hem sprack /
seggende / Mae dese selue woorden
heeft my uwen knecht gedaen / soo
ontstak sijn toorn.

20 Ende Josephs heere nam
hem / ende leverde hem in't Geban-
gen hups / ter plaatse daer des Con-
nicks gevangene ghevangen wa-
ren : alsoo was hy daer in het Ge-
vangen-hups.

21 Doch de H E E R E was
met Joseph / ende wendde [syne]
goedertierenthept tot hem : ende
gaf hem genade in de oogen des O-
versten van't Gebangen-hups.

22 Ende de Overste van't Ge-
vangen-hups gaf alle de gevange-
ne/die in't Gebangen hups waren/
in Josephs handt / ende al wat sy
daer deden/dede hy.

23 De Overste van't Geban-
gen-hups en sagh gantsch op geen
dingh/dat in sijne handt was/over-
mits dat de H E E R E met hem
was : ende wat hy dede/ dat dede de
H E E R E wel gedpen.

voste souda bawa dalam rouma, souda
datan pada beta , agar dia boat sedo
pada beta.

18 Lagi souda jadi sedang beta, an-
cat beta pounja souara, lagi bateria :
agar dia becer packeyanja tingal pada
beta, lagi lari de louwar.

19 Lagi souda jadi manacalla dia
pounja tuan souda dengar bininja
pounja bacattahan, nang dia catta cat-
ta padanja , cartanja : begitou seperti
bacattahan ini jouga voste pounja
hamba souda boat pada beta : tagal
itou dia souda bagoussar.

20 Lagi Joseph pounja tuan souda
ambil pada dia , lagi tarou dia dalam
passong de tampat itou manna Radja
pounja orang cattavang jadi tarou:be-
gitou dia de fanna adda dalā passong.

21 Tetapi Alla Thalla adda dengan
Joseph , lagi balic baic-boudinja pada
dia : lagi bri dia [bertamou] cassian da-
lam:capalla deri passong pounja matta.

22 Lagi capalla deri passong , bri
orang catavang samoa , nang adda da-
lam passong itou, dalam Joseph poun-
ja tangan , lagi appa appa diorang boat
de fanna , itou dia boat.

23 Capalla deri passong tida liat
appa appa pon tida , nang adda dalam
dia pounja tangan : Sebab Alla Thalla
adda dengan dia : lagi appa appa dia
boat , itou Alla Thalla souda boat ber-
ontong baic.

Het xl. Capittel.

¶ Opperste Schencker, ende Backer van Pharaao, worden inde gevanckenisse gestelt, ende Ioseph bevolen, vers 1, &c. Sy droomen elck eenen droom, die Ioseph haerlieden uytleydt, met begeerte aenden Schencker, dat hy in sijn ampt, volgens synen droom, herstelt zijnde, syner ten besten wilde gedencken, §. Iosephs uytlegginge wort aen beyde ghevangens metter daet bevestigt: macr de Schencker vergeet Ioseph, 20.

1 Ende het geschiedde nae dese Edingen / dat de Schencker des Coninck van Egypten/ ende de Backer / sondighden tegen haren heere / tegen den Coninck van Egypten.

2 Soo dat Pharaao seer toornich werdt op sijne twee hovelingen / op den oversten der Schenckeren/ ende op den oversten der Backeren.

3 Ende hy leverbese in bewaringe / ten hulpe des oversten der Trauwanten/in 't gebangenhups: ter plaatse daer Joseph ghevangen was.

4 Ende de Overste der Trauwanten bestelde Joseph hy hen/dat hulpe diende: ende sy waren [sommige] dagen in bewaringe.

5 Sy droomiden nu beyde eenen droom/ elck sijnen droom/ in eener nacht/elck na de uytlegginge sijnes drooms: de Schencker / ende de Backer / die des Conincks van Egypten waren/die gebangen waren in 't Gebangen hups.

6 Ende Joseph quam des morgens

Brentihan nang ca ampat poulou.

Pharaao pounja jour-e-ijsci minom daan jour-e-assar roti jadi tarou de passongh. diorang mimpi sa orang mimpihan satou, Joseph boucakan mimpihan pounja artinja pada diorang. Joseph minta pada jour-e-ijsci minom agar dia ingat pada dia calou dia combali souda jadi ankat, &c.

1 De blaccan berboatan itou pon souda jadi , agar Radja Mizri pounja jour-e - ijsci minom dengan jour-e - assar - roti berdosa pada tuanja pada Radja Mizri.

2 Begitou agar Pharaao bagoussat sangat pada dia pounja dua oulobalan,pada capalla deri jour-e-ijsci anghor lagi pada capalla deri jour-e-assar roti.

3 Lagi dia souda antar diorang pada jadi tongon, de rouma deri oulobalan pounja cappalla dalam passong : de tampat manna Joseph adda catavang.

4 Lagi oulobalan oulobalan pounja capalla souro Joseph pada diorang agar dia servyr pada diorang : lagi diorang barang banjac hari souda tingal de passong.

5 Diorang du-orang pon souda mimpi mimpihan satou sa orang sa orang dia pounja mimpihan , pada malam fatou , sa orang seperti artinja deri dia pounja mimpihan : Joure-ijsci anghor dengan jour-e-assar-roti nang adda Radja Mizri pounja , nang adda catavang dalam passong.

6 Lagi Joseph pagi hari souda datan pada

gens rothen/ende hy sachse aen/ ende siet / sy waren ontstelt.

7 Doe vraeghde hy de hovelingen van Pharaao die by hem waren in hechtenisse van het hups sijnes heeren/seggende/Waerom zijn uwe aengesichten heden qualick gestelt?

8 Ende sy sepeden tot hem/ Wy hebben eenen droom gedroomt / ende daer en is niemandt die hem uitlegge: ende Joseph seude tot hen: Zijn d' uitleggingen niet Godes? vertelt[se] my doch.

9 Doe vertelde de overste der schenkeren Joseph sijnen droom/ ende seude tot hem: In mijnen droom/ siet/ soo was een wijnstock voor mijn aengesichte:

10 Ende aen den wijnstock waren drie rancken: ende hy was als bottende/ sijn bloepsel gnick op/ sijne trosten brachten rijpe druppen voort.

11 Ende Pharaos beker was in mijne hant / ende ick nam die druppen/ende drucktese uit in Pharaos beker / ende ick gaf den beker op Pharaos handt.

12 Doe seude Joseph tot hem/ Dit is sijne uitlegginge / De drie rancken zijn drie dagen.

13 Binnen noch drie dagen sal Pharaao u hoofd verhessen/ ende sal u in uwen staet herstellen/ ende ghy

pada diorang , lagi dia menantang diorang : lagi liat , diorang : lagi liat diorang adda tsjinta.

7 Tempo itou dia tanja pada Pharaao pounja oulobalan nang jadi tongou dengan dia dalam tuanja pounja rouma , cattanja : carnappa tuan orang pounja mouca hari ini adda tsjinta ?

8 Lagi diorang catta pada dia, beta orang souda mimpi mimpikan satou : lagi tida adda satou orang pon tida nang bri tau artinja : lagi Joseph catta pada diorang : boukan Tuan Deos pounja bri tau artinja ? Eyo bilang itou pada beta.

9 Tagal itou capalla deri joure-ijsci minom souda bilang dia pounja mimpikan pada Joseph lagi catta padanja : dalam beta pounja mimpikan , liat, adda pohon anghor satou de mouca beta :

10 Lagi pada pohon anghor itou adda tiga tsjabang : lagi dia adda seperti batounas tounas, lagi dia pounja bonga bonga souda timboul , dia pounja rankei rankei souda jadi massac.

11 Lagi Pharaao pounja tsjauwan minom adda dalam beta pounja tangan lagi beta ambil boa-anghor boa-anghor itou lagi bapra coanja dalam Pharaao pounja tsjauwan minom, lagi beta bri tsjauwan minom itou dalam Pharaao pounja tangan.

12 Tempo itou Joseph souda catta padanja : itou la dia pounja artinja : Tsjabang tiga itou, itou la tiga hari.

13 De dalam tiga hari lagi, Pharaao adda ancat capalla-mou , lagi dia adda tarou pada voste combali dalam voste

sult Pharaos beker in sijne handt
geven/ na de voorige wijsē/doe ghp
sijn Schencker waert.

14 Doch ghedenckt mijner h̄p u
selven/ wanneer het u wel gaen sal/
ende doet doch weldadigheyt aen
m̄p/ ende doet mijner meldinge h̄p
Pharao/ ende maeckt dat ick uyt
dit hups kome.

15 Want ick ben diestlick ontsto-
len uyt der Hebrewen lant: ende oock
en hebbe ick hier niets ghedaen/ dat
sy m̄p in desen kuyl geset hebben.

16 Doe de overste der Backeren
sagh/dat h̄p eene goede uytlegginge
gedaen hadde: soo leyde h̄p tot Jo-
seph: Ick was oock in mijnen
droom/ ende siet/drie getralpde kor-
ven waren op mijn hooft/

17 Ende in den oppersten korf
was van alle spijsē van Pharao/die
Backers werck is: ende het ghevo-
gelte at de selve uyt den korf van
boven mijn hooft.

18 Doe antwoordde Joseph/
ende leyde: Dit is sijne uytleggin-
ge/ De drie korven zijn drie dagen.

19 Binnen noch drie dagen/ sal
Pharao u hooft verheffen van bo-
ven u/ ende h̄p sal u aen een hout
hangen/ ende het ghevoelte sal u
vleesch van boven u eten.

20 Ende het geschiedde ten der-
den dage/ ten dage van Pharaos
gehoorte/ dat h̄p allen sijnen knech-
ten

pounja bagiau, lagi voste adda bri Pha-
rao pounja tsjauwan minom dalam dia
pounja tangan, tsjara daulou sedang
voste adda dia p. joure-ijsci minom.

14 Tetapi ingat pada beta dalam
hatimou, manacalla voste adda ber-
ontong baic, eyō boat lagi berboatan
baic pada beta, lagi bri tau deri beta
pada Pharao, lagi boat agar beta callou-
war deri rouma ini.

15 Carna mentsjouri tsjouri beta
souda jadi mentsjouri deri orang He-
breëi pounja tanna: de sini beta lagi
tida boat app' appa sebab appa diorang
souda tarou beta dalam loubang ini.

16 Mannacalla capalla deri jour-
assar-roti liat dia souda bri tau artinja
baic baic: dia catta pada Joseph beta
lagi adda dalam beta pounja mimpi-
han lagi liat tiga bacol djarang adda
atas beta pounja capalla:

17 Lagi dalam bacol nang de atas
laïn samoë adda deri segalla Pharao
pounja maccanan nang adda jour-
assar-roti pounja cardjahan: lagi bou-
rong bourong souda maccan itou deri
bacol nang adda atas beta p. capalla.

18 Tempo itou Joseph souda men-
jaout daán catta: Itou la dia pounja ar-
tinja: bacol tiga itou, itou la tiga hari.

19 Dalam tiga hari lagi, Pharao ad-
da ancat pacanira pounja capalla deri
atas pacanira lagi dia adda gantong
pada pacanira de cayou satou lagi bou-
rong bourong adda maccan pacanira
pounja daging deri atas pacanira.

20 Lagi souda jadi pada hari nang
ca tiga, pada hari itou manacalla Pha-
rao souda jadi berannac, agar dia baiki
satou

Cap. xlj. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 90

ten eene maeltijdt maeckte / ende hy verhief het hoofd des oversten der Schenckeren / ende het hoofd des oversten der Backeren / in het midden sijner knechten.

21 Ende hy dede den oversten der Schenckeren wederkeeren tot sijn Schenck-ampt / soo dat hy den beker op Pharaos handt gaf.

22 Maer den oversten der Backeren hinck hy op : gelijck Joseph hen uytgelept hadde.

23 Doch de overste der Schenckeren en ghedacht aen Joseph niet / maer vergat hem.

Her xlj. Capittel.

Pharao gedroomt hebbende twee droomen, ende onder sijn volck niemandt vindende, diese konde uytleggen, soo ghedenckt de opperste Schencker aen Joseph, vers 1, &c. dien Pharao uyt de gevankenis doet voor sich brengen, ende verhaelt hem syne dromen, die Joseph uytleyt, ende geeft Pharao met eenen goeden raedi tegens den toekomenden dieren tijt, 14. Daerom stelt hem Pharao tot een Regent naest sich over sijn gantsche Rijck, vereert hem hooghlyck, vernoemt hem, ende geeft hem eenen vrouwe, 37. Joseph nu dertich jaren ouer zijnde, reyst door gantsch Egipten, ende bestelt voorraet in de seven goede jaren, 46. Ge- wint twee sonen, Manasse ende Ephraim, 50. De quade jaren komen aen, waer in Joseph van den voorraet des koorns aen den volke verkoopt, 54.

1 Ende het geschiedde ten einde van twee volle jaren / dat Pharao droomde / ende siet / hy stont aen de riviere.

2 Ende siet / daer quamen op / uyt die

satou seesta pada hamba hambarja : lagi dia souda ancat capalla deri joure-ijsci minom pounja capalla , dengan capalla deri joure-assar-roti pounja capalla, de antara hamba hambarja.

21 Lagi dia souda boat massoc combali pada capalla deri joure-ijsci minom dalam dia pounja bagian , pada ijisci minom, begitou agar dia britsjauwan minom dalam Pharao p. tangan.

22 Hanja pada capalla deri jourcaassar-roti dia souda gantong : seperti Joseph souda bri tau artinja pada diorang.

23 Tetapi capalla itou deri joure-ijisci minom tida ingat pada Joseph , hanja dia souda loupa padanja.

Brentihan nang ca ampat poulou satou.

Pharao mimpi dua mimpihan , tetapi tida adda nen satou de antara dia pounja orang nang bole bouca daan bri tau artinja tacalla joure-ijsci minom besaar itou , souda ingat pada Joseph. Pharao souro Joseph callouwar deri passong daan datan de mouca dia , macca dia bilang pada dia mimpihanja , Joseph bouca mimpihan itou , lagi dia bri bitsjara baic pada Pharao daan bri tau appa patout boat. Tagal itou Pharao anckat dia de atas orang besaar samoë , agar dia pegang interou dia pounja alam , dia cassie pada dia cassie cassie banjac , dia bri nama lain , dia lagi bri binipada dia , &c.

1 Agi souda jadi pada soudahan deri dua interou tauon , agar Pharao mimpi , lagi liat dia adda badiri de songei.

2 Lagi liat , souda naic , deri songei itou

Cap. xlj.

GENESIS.

dier riviere seven koepen / schoon van
aensien / ende vet van vleesche / ende
sy wepden inden grase.

3 Ende / siet / seven andere koepen
quamen nae die op / uyt de riviere /
leelick van aensien / ende dunne van
vleesche : ende sy stonden hy [d'ande-
re] koepen / aan den oeber van de ri-
viere.

4 Ende die koepen / leelick van
aensien / ende dunne van vleesche /
aten op / die seven koepen / schoon
van aensien / ende vet : doe ont-
waecte Pharao.

5 Daer nae liep hy / ende droom-
de andermael / ende siet / seven aren
reesen op / in eenen halm / vet / ende
goet.

6 Ende / siet / seven dunne / ende
vanden oosten wint versengde aren /
schooten nae de selve uyt.

7 Ende de dunne aren verlon-
den de seven vette / ende volle aren :
doe ontwaecte Pharao / ende / siet /
het was een droom.

8 Ende het gheschiedde inden
morgenstondt / dat sijn geest versla-
gen was / ende hy sondt henen / ende
riep alle de toveraers van Egypte /
ende alle de wijsse / die daer in waren ;
ende Pharao vertelde hen sijnen
droom / maer daer en was niemand /
diese Pharao uytleyde.

9 Doe sprach de overste der
Schenckeren tot Pharao / seggen-
de / Ich gedencke heden aen wijsne
son-

itou toudjou sapi betina, roupa roupa
pada liat , daan gommoc deri daging,
lagi diorang pegin maccan dalam rom-
pot.

3 Lagi liat , de blackan diorang tou-
djou sapi betina laen souda naic , deri
songei itou djahat pada liat , lagi crous :
lagi diorang badiri decat sapi sapi beti-
na laen ampir tepi songei.

4 Lagi sapi sapi betina itou nang
djahat pada liat daan crous , souda
maccan abis toudjou sapi betina itou ,
nang roupa roupa pada liat daan gom-
moc : tempo itou Pharao souda bangon .

5 Commediën dia tidor daan dia
mimpi lagi facali , lagi , liat , toudjou
rankei souda timboul , dalam satou
rankei gommoc daan baic.

6 Lagi , liat ; toudjou rankei , nang
nipis , lagi berangos deri angin timor ,
souda timboul de blackan itou .

7 Lagi rankei nipis itou souda talang
toudjou rankei gommoc daan pounou
itou : Tempo itou Pharao souda ban-
gon , lagi liat , adda mimpikan .

8 Lagi souda jadi pada pagi hari ,
agar dia pounja spirito jadi tacou-
djôôt , lagi dia souda pasang , lagi pang-
gil orang swangi deri negri Mizri sa-
moa , lagi orang alimboudi samoan nang
adda dalam [negri] itou : lagi Pharao
souda bilang dia pounja mimpikan pa-
da diorang , hanja tida adda satou pon-
tida , nang bri tau pada Pharao dia
pounja artinja .

9 Tempo itou capalla deri jour-
ijisci minom souda catta catta pada
Pharao , cattanja : hari ini beta adda
ingat

sonden.

10 Pharao was seer vertoornet
op sijne dienaers/ende leverde my in
bewaringe ten hulpe van den over-
sten der Trauwanten/my/ende den
oversten der Backeren.

11 Ende in eener nacht / droom-
den my eenen droom / ick ende hy :
my droomden / elck nae de uptleg-
ginge sijnes drooms.

12 Ende aldaer was hy ons een
Hebreusch jongelinck / een knecht
van den oversten der Trauwanten/
ende my verteldense hem / ende hy
leyde ons onse droomen upp : eenen
pederen leyde hyse upp / nae sijnen
droom.

13 Ende gelijck hy ons upp ley-
de/alsoo is 't geschiet : my heeft hy
herstelt in mijnen staet / ende hem
gehangen.

14 Doe sondt Pharao/ende riep
Joseph / ende sy deden hem haeste-
lijk upp den kuyl komen : ende men
schoer hem / ende men veranderde
sijne kleederen/ ende hy quam tot
Pharao.

15 En Pharao sprack tot Jo-
seph / Ick hebbe eenen droom ghe-
droont / ende daer is niemant die
hem uptlegge : maer ick hebbe van
u hooren seggen / [als] ghy eenen
droom hoort/dat ghy hem uptlegt.

16 Ende

ingat pada dosa dosako.

10 Pharao souda goussar banjac pa-
da hamba hambarja , lagi souda antar
beta pada jadi tongou dalam rouma
deri oulobalan oulobalan pounja ca-
palla, beta, dengan capalla deri joure-
assar-roti.

11 Lagi pada malam satou , beta
orang souda mimpi mimpikan satou
beta dengan dia:bet' orang souda mim-
pi sa orang sa orang seperti artinja deri
mimpikanja.

12 Lagi de sanna adda dengan beta
orang satou orang Hebreëi orang
mouda , nang hamba deri oulobalan
oulobalan pounja capalla : lagi beta
orang souda bilang itou pada dia , lagi
dia souda bouca pada bet' orang, beta
orang pounja mimpikan mimpikan :
dia souda bouca pada sa orang sa orang
seperti mimpikanja.

13 Lagi bagimanna dia souda bou-
ca pada bet' orang, begitou souda jadi,
pada beta dia souda tarou combali da-
lam beta pounja bagian, lagi pada dia,
dia souda gantong.

14 Tempo itou Pharao souda souro,
lagi pangil pada Joseph , lagi diorang
lakas souda boat , dia cattouwar deri
loubang itou : lagi orang tsjoucor pa-
da dia, lagi salin dia pounja packeyan,
lagi dia souda datan pada Pharao.

15 Lagi Pharao souda catta pada
Joseph : kita souda mimpi mimpikan
satou, lagi satou orang tida adda nang
bri tau dia pounja artinja , Tetapi kita
souda dengar orang catta deri voste,
mannacalla voste dengar barang mim-
pihan voste bri tau dia pounja artinja
djouga.

16 Lagi

16 Ende Joseph antwoordde Pharao / leggende / Het is bumpt my : Godt sal Pharaos westant aenseggen.

17 Doe sprack Pharao tot Joseph / Siet / in mijnen droom stont ick aen den oeber der riviere :

18 Ende siet / daer quamen op myt de riviere seuen koepen / vett van vleesche / ende schoon van gedaente / ende sy weyden in het gras.

19 Ende siet / seuen andere koepen en quamen op nae dese / mager ende seer leelick van gedaente / ranck van vleesche : ick en hebbe diergelijcke van leelickheyt niet gesien inden gantschen Egypten lande.

20 Ende die rancke ende leeliche koepen aten die eerste seuen vette koepen op /

21 De welcke in haren bryck in quamen / maer men merckte niet datse in haren bryck in ghekomen waren / want haer aensien was leelick gelijck als inden beginne : doe ontwaecte ick.

22 Daer nae sach ick in mijnen droom / ende siet / seuen aren resen op in eenen halm / vol ende goet.

23 Ende siet / seuen dorre / dunne [ende] vanden oosten wint versengde aren schoten na de selve myt :

24 Ende de seven dunne aren verslonden die seuen goede aren / ende ick hebbe 't den tooveraers ghe- sept /

16 Lagi Joseph menjauout pada Pharao , cattanja : Itou boucan dalam beta, Deos adda bri tau Pharao pounja salammat.

17 Tempo itou Pharao souda catta pada Joseph : liat , dalam beta pounja mimpihan beta adda badiri de tepi songei.

18 Lagi , liat souda naic deri songei itou toudjou sapi betina gommoc deri daging , lagi roupa baic , lagi diorang adda maccan rompot rompot.

19 Lagi liat de blackan ini souda naic toudjou sapi betina laün , nang crous daan roupa djahat facali [daan] nipis deri daging kita boulom liat dalam segalla tanna Mizri pon tida , roupa djahat samma itou .

20 Lagi sapi sapi betina nang nipis daan roupa djahat itou , souda maccan abis toudjou sapi betina gommoc nang daulou itou :

21 Diorang souda massoc dalam diorang pounja pourut , hanja orang tida bole liat diorang souda massoc dalam diorang pounja pourut carna diorang pounja roupa adda djahat begitou seperti pada moulanja : commediën beta souda bangon.

22 Commediën beta souda liat dalam beta pounja mimpihan , lagi liat toudjou rankei souda timboul deri satou tankei , nang pounou daan baic.

23 Lagi , liat de blackan itou souda timboul toudjou rankei nang cring nipis lagi berangos deri angin timor.

24 Lagi toudjou rankei nang nipis itou souda talang toudjou rankei nang baic itou : lagi kita souda catta itou pada

sept/maer daer en was niemant die
't ny verklaerde.

25 Doe sepde Joseph tot Pharaao / Pharaos droom die is een:
't gene Godt is doende / heeft hy
Pharaao te kennen gegeven.

26 Die seben schoone koepen zijn
seven jaren / die seben schoone aren
zijn oock seben jaren : de droom die
is een.

27 Ende die seben rancke / ende
leelickle koepen / die na gene op qua-
men/zijn seben jaren / ende die seben
rancke vanden oosten windt ver-
senghde aren/sullen seben jaren des
hongers wesen.

28 Dit is het woort /'t welck ick
tot Pharaao gesproken hebbe: 't ge-
ne dat Godt is doende / heeft hy
Pharaao vertoont.

29 Siet / de seben aenkomende
jaren/salder grooten overvloet in 't
gantsche lant van Egypten zijn.

30 Maer nae de selve sullender
opstaen seben jaren des hongers/
dan sal in 't landt van Egypten al
dien overvloet vergeten worden/ en
den honger sal het lant verteeren.

31 Oock en sal de overvloet in
het lant niet gemerkt worden/van
wegen dien selven honger / die daer
nae wesen sal: want hy sal seer
swaer zijn.

32 Ende aengaende dat die
droom aen Pharaao ten tweedemael

da orang swangi, tetapi tida adda nen
satou satou nang bri tau artinja pada
kita .

25 Tempo itou Joseph souda catta
pada Pharaao : Pharao pounja mimpi-
han adda satou djouga: nang appa
Deos adda boat, itou souda bri tau pa-
da Pharaao.

26 Toudjou sapi betina itou nang
roupa roupa adda toudjou tauon: tou-
djou rankei itou nang roupa roupa
adda lagi toudjou tauon: mimpihan
adda satou djouga.

27 Lagi toudjou sapi betina itou
nang nipis daan roupa djahat , nang
souda naic de blackan lain itou , adda
toudjou tauon: lagi toudjou rankei
itou nang nipis lagi deri angintimor
berangos , adda jadi toudjou tauon
lappar .

28 Inila bacattahan,nang beta sou-
da catta catta pada Pharaao : Deos sou-
da oundjo pada Pharaao, itou, nang dia
adda boat.

29 Liat pada toudjou tauon nang
de mouca,adda jadi kinjangnja banja
banja de dalam segalla tanna Mizri.

30 Hanja de blackan itou adda datan
toudjou tauon lappar tempo itou
orang de tanna Mizri adda loupa se-
galla kinjangnja itou , lagi lappar itou
adda binassa tanna ini.

31 Kinjangnja itou orang lagi tida
adda ingat dalam tanna ini iebab lappar
itou,nang commediën adda datan:
carna [lappar] itou adda jadi brat
banjac.

32 Lagi deri itou carna Pharaao sou-
da mimpi mimpihan itou pada nang
ca

is verhaelt / is om dat de saecke van Godt vast hessloten is/ende dat God haestet/om de selve te doen.

33 Soo sie nu Pharao na eenen verstandigen ende wijsen man: ende sette hem over 't lant van Egypten.

34 Pharao doe [soo],ende bestelle Opsienders over het landt: ende neme het vijfde deel des landts van Egypten inde seven jaren des overvloets.

35 Ende dat sy alle spijsse van dese aenkomende goede jaren versamelen/ende koorn opleggen/onder de hant van Pharao/tot spijsse inde steden/ende bewaren 't.

36 Soo sal de spijsse zijn tot voorraet vooz 't landt/ voor seven jaren des hongers/die in Egypten lant wesen sullen: op dat het landt van honger niet en vergae.

37 Ende dit woort was goet in de oogen van Pharao/ende in de oogen aller sijner knechten.

38 Soo sepde Pharao tot sijne knechten: Houden wy wel eenen man binden als desen/in den welcken Godts geest zo?

39 Daer nae sepde Pharao tot Joseph: Na dien Godt u dit alles heeft kondt gedaen/soo en isser niemand [soo] verstandigh ende wijs/als ghn.

40 Ghy sult over myn hups zijn/ende op u hevel sal al myn volck [de hant] kussen/alleen desen throon sal ick grooter zijn als ghy.

ca dua cali: souda jadi, carna Deos souda facat boat boatan itou songho songho lagi lacas.

33 Tagal itou Pharao sacarang tsjari lacki lacki satou nang alim boudi daan acalboudi: lagi tarou dia atas tanna Mizri

34 Pharao boat begitou, lagi tarou jour-tongou atas tanna itou: lagi ambil bagian nang ca lima deri tanna Ägypten dalam toudjou tauon deri kingjangnya itou.

35 Lagi beët diorang bacopol segalla maccanan deri tauon tauon nang baic ini nang adda datan, lagi simpang gendom gendom de bawa Pharao pounja tangan,pada maccanan dalam negri negri, lagi tarou itou.

36 Begitou maccanan itou adda jadi pada balanja dalam tanna pada toudjou tauon lappar nang adda datan dalam tanna Ägypten agar tanna jangan binassa deri lappar.

37 Bacattahan ini pon adda baic dalam Pharao pounja matta, lagi dalam matta deri hamba hambanja samoëa.

38 Tagal itou Pharao souda catta pada hamba hambanja: bole kit'orang bertamou barang lacki lacki seperti ini, dalam sjappa adda Deos p. spirito ?

39 Commediën Pharao souda catta pada Joseph: sedang Deos souda bri rau itou samoëa pada voste, tagal itou tida adda nen satou satou nang acalboudi daan alimboudi samma voste.

40 Voste adda jadi jour-tongou deri kita pounja rouma, lagi segalla kita pounja orang adda mendengar voste pounja penjourao; maligei ini djouga kita mau adda lebe besaar deri voste.

41 Voorder sprack Pharao tot Joseph: Siet / ick hebbe u over gantsch Egypten-lant gestelt.

42 Ende Pharao nam synen rinck van sijne handt af / ende dede hem aan Josephs handt / ende liet hem synen kleederen aan trec-ken / ende leyde een gouden keten aan sijnen hals.

43 Ende hy dede hem ryden op den tweeden wagen dien hy hadde / ende sy riepen voor sijn aengesicht- te / Knielt : alsoo stelde hy hem over gantsch Egypten-lant.

44 Ende Pharao seyde tot Joseph: Ick ben Pharao: doch sonder u en sal niemant syn hant ofte synen voet ophessen in gantsch Egypten-landt.

45 Ende Pharao noemde Josephs name Zaphnat Paaneah / ende gaf hem Asnath / de dochter van Potiphera / Overste van On / tot eene vrouwe : ende Joseph tooch upp door het landt van Egypten.

46 Joseph nu was dertich jaer out als hy stont voor 't aengesicht van Pharao / Koningh van Egypten: ende Joseph ginck upp van Pharaos aengesichtte / en hy tooch dooz gantsch Egypten-landt.

47 Ende het lant brachte voort in de seven jaren des overvloets / hy hant vollen.

48 En hy vergaderde alle sppse der seven jaren / die in Egypten-landt was / ende dede de spisse in de steden:

41 Lebederi itou Pharao souda cat ta pada Joseph: liat, kita souda tarou voste atas segalla tanna Egypten.

42 Lagi Pharao souda callouwar tsjintsingnja deri tanganja lagi bri packei itou pada Joseph pounja tan-gan, lagi bri dia packei packeyan cayin alous, lagi tarou rante māas de le-hernja.

43 Lagi dia souro dia doudoc atas pedati nang ca dua nang dia pounja lagi dia orang bateria de mouca dia : Bateloc: begitou dia souda tarou dia atas segalla tanna Egypten.

44 Lagi Pharao souda catta pada Joseph: kita adda Pharao: tetapi nen satou satou adda ancat tanganja attau cackinja dalam segalla tanna Egyptē, calou tida adda voste pounja candati.

45 Lagi Pharao souda bernamma Joseph pounja namma : Zaphnath Paaneah, lagi bri padanja Asnath , annac parampouan deri Potiphera, nang capalla deri On , pada bininja : lagi Joseph souda pegi bedjallan coulling dalam tanna Egypten.

46 Joseph pon souda touwa tiga poulo tauon , maniacalla dia adda badiri adapan Pharao pounja mouca, nang Radja deri Egypten : lagi Joseph souda callouwar deri Pharao pounja mouca , lagi dia pegi coulling dalam segalla tanna Egypten.

47 Lagi dalam toudjou tauon kin-jangnja deri tanna souda rombo tan-gan tangan pounou.

48 Lagi dia souda bacompol segalla maccanan , deri toudjou tauon itou, nang adda dalam tanna Egypten, lagi

Steden: de spijse van het velt elcker
Stadt/het welcke rontom haer was/
dede hy daer binnen.

49 Also brachte Joseph hy een/
seer veel koorns / als het zant der
Zee: tot datmen ophieldt te tellen/
want des en was geen getal.

50 Ende Joseph werden twee
sonen gebooren / eerder een jaer des
hongers aenquam / die Asnath / de
dochter van Potiphera/ overste van
On/hem baerde.

51 En Joseph noemde de naem
des eerst geboren Manasse: want
[seyde hy] Godt heeft my doen ver-
geten al mijne moerte/en het gant-
sche hups mijns vaders.

52 Ende den naem des tweeden
noemde hy Ephraim: want [seyde
hy] Godt heeft my doen wassen in
't landt myner verdrukkinge.

53 Doe eyndighden de seven ja-
ren des overvloets/ die in Egypten
geweest was.

54 Ende de seven jaren des hon-
gers begonnen aen te komen / ghe-
lijck als Joseph gheseydt hadde:
ende daer was honger in alle de
landen/maer in gantsch Egypten-
landt was broot.

55 Als nu gantsch Egypten-
landt hongerde / riep het volck tot
Pharao om broodt: ende Pharao
sepde tot alle Egyptenaren: Gaet
tot Joseph/doet wat hy u seyt.

56 Als

simpang, maccanan dalam negri ne-
gri:maccanan deri sa negri negri poun-
ja tanna, nang adda coulling [negri]
itou, dia simpang de dalam itou.

49 Begitou Joseph souda bacom-
pol gendom banjac sacali, bagimanna
passir deri laout : sampei orang tida bi-
lang lagi, carna orang tida bole bilang
lagi.

50 Lagi daulou deri satou tauon
lappar souda datan , dua annae lacki
lacki souda jadi berannac pada Joseph,
nang Asnath, annae parampouan deri
Potiphera, nang capalla deri On,souda
berannac padanja.

51 Lagi Joseph souda bernamma
annae bermoula pounja namma ^ Ma-
nasse: carna dia catta, Deos souda boat
beta loupa beta pounja sousa samoia,
lagi segalla rouma deri beta p. bappa.

52 Lagi namma deri [annae] nang
ca dua dia souda bernamma ^ Ephraim:
carna dia catta , Deos souda boat beta
baboa dalam tanna deri beta p. sixa.

53 Tempo itou toudjou tauon itou
deri kinjangnja , nang adda dalam Ä-
gypten souda poutous .

54 Lagi toudjou tauon lappar itou
moulai daan datan: bagimanna Joseph
souda catta : lagi adda lappar dalam
negri negri samoia : hanja dalam negri
Ägypten adda roti.

55 Mannacalla sacarang segalla
tanna Ägypten adda lappar,orang sou-
da bateria pada Pharao sebab roti : lagi
Pharao catta pada orang Ägypten sa-
moia: pegi pada Joseph,boat app' appa
dia eatta pada djou-orang.

56 Se-

Cap. xlij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 94

56 Als dan honger over het gantsche lant was / soo opende Joseph alles waer in [yet] was / ende verkocht aan de Egyptenaren : want de honger in Egypten-landt sterck wert.

57 Ende alle landen quamen in Egypten tot Joseph om te kopen : want de honger in alle landen sterck was.

1 Artinja nang tan boncasembonnyhan, attau, nang hole britau nang addasembonny. 2 Artinja nang boat tonpa. 3 Ephraim mengarti : boa dua lapis.

Het xlij. Capittel.

Jacob hoorende , dat in Egypten koorn te bekommen was, schickt derwaerts alle syne sonen , behalven Benjamin , vers 1 , &c. Sy buygen sich voor Joseph , dien sy niet en kennen, maer hy kentse, spreektse hart aē, ende seitse als verspieders ghevangen , 6. doch ten laetsten bedingende Benjamin tot hem te brengen , ende houdende Simeon in bewaringe , laet hyse met koorn ende haer gelt wederom trecken : ondertusschen wroecht hen de sonden aan Joseph begaan , 18. onderwegen wort een sijn gelt gewaer in den sack , 27. 't huys komende, vertellen sy Jacob haer wedervaren, ende vinden alle haer gelt , 29. sy poogen Jacob te overreden , dat hy Benjamin met hen soude laten gaen nae Egypten , maer hy klaeght seer, ende en kan daer toe niet verstaen , 36.

1 Doe Jacob sach / datter koorn in Egypten was / so sepde Jacob tot sijne sonen / Waerom liet ghn op malkanderen? 2 Voorcls sepde hy / Siet / ick hebbe gehoort datter koorn in Egypten is : trecket daer hen en af / ende koopet ons [koorn] van daer / op dat w̄p leven/ en niet en sterben.

3 Doe

56 Sedang pon souda lappar dalam segalla tanna, Joseph souda bouca tam-pat gendom samoë , de manna adda barang appa , lagi jouwal pada orang Ägypten : carna dalam tanna Ägypten souda jadi lappar cras..

57 Lagi negri negri samoë souda datan dalam Ägypten pada Joseph pada bli: carna adda lappar cras dalam tanna tanna samoë .

Brentihan nang ca ampat pouloa dua.
Jacob souda dengar adda gendom de tanna Ägypten , ragal itou dia souro dia pounja annac lacki lacki samoë de sanna, tetapi Benjamin kendiri tingal dengan bappanja. diorang tondo njauwanja adap-an Joseph nang diorang tida kenal, hanja dia kenal diorang , dia catta catta pedis pada diorang daan tarou diorang de passong seperti orang hismou. tetapi pada achirnia , dia bri lepas diorang daan souro pegi dengan gendom , tetapi Simeon mesier tingal catavang sampei diorang combali daan antar Benjamin samma , samma , &c.

1 Manacalla Jacob souda liat, adda gendom de negri Mizri, dia catta pada annac annanja : carna appa satou liat pada laïn.

2 Dia lagi catta:liat,beta souda dengar adda gendom de tanna Ägypten : pegi tourong ca sanna, lagi bli(balanja) pada beta orang deri sanna , agar beta orang idop , lagi jangan matti.

3 Na 2

3 Tem-

3 Doe togen Josephs tien broederen af/om koorn uyt Egypten te koopen.

4 Doch Benjamin / Josephs broeder / en sond Jacob niet met syne broederen : want hy sepde/op dat hem niet misschien het verderf ontmoete.

5 Alsoo quamen Israels sonen om te koope/ onder de gene die daer quamen: want de honger was in't lant Canaan.

6 Joseph nu was Siegent over dat landt / hy verkochte aen allen volcke des landts : ende Josephs broederen quamen / ende hoogen sich voor hem / [met] de aengesichten ter aerde.

7 Als Joseph sijne broederen sach/soo kende hyse: maer hy hield sich vreemt tegen hen / ende sprack harde met hen / ende sepde tot hen/ Van waer komt ghy ? ende sy sepden/ uyt het lant Canaan/ om spijs te koopen.

8 Joseph dan kende sijne broederen: maer sy en kenden hem niet.

9 Doe ghedachte Joseph aen de droomen/ die hy van hen gedroomt hadde: ende hy sepde tot hen: Ghy zist verspieders / ghy zist gekomen/ om te besichtigen / waer het landt bloot is.

10 Ende sy sepden tot hem/ Neen mijn heer : maer uwe knechte zijn gekomen om spijs te koopen.

11 Wp

3 Tempo itou Joseph pounja soudara sa poulou souda pegi tourong pada bli balanja deri Egypten.

4 Tetapi Joseph pounja soudara Benjamin , Jacob tida souro dengan soudara soudaranja : carna dia catta, agar sjappa tau barang binassahan jangan bertamou pada dia de djallan.

5 Begitou Israël pounja arnac annac souda datan pada bli , de antara orang nang datan de sanna : Carna adda lappar de tanna Canaan.

6 Joseph pon adda joure pegang-negri de tanna itou : dia djouwal pada tanna pounja orang samoa. lagi Joseph pounja soudara soudara souda datan, lagi somba pada dia dengan mouca mouca ca tanna.

7 Mannacalla Joseph souda liat dia pounja soudara soudara, dia souda kenal diorang : tetapi dia poura poura seperti dia horgai pada diorang, lagi catta catta cras dengan diorang, daan catta pada diorang : pacanira orang adda datan deri manna ? lagi diorang catta; deri tanna Canaan pada bli maccanan.

8 Joseph pon adda kenal pada dia pounja soudara soudara: hanja diorang tida kenal pada dia.

9 Tempo itou Joseph souda ingat pada, mimpihan mimpihan, nang dia souda mimpi deri diorang : lagi dia catta pada diorang: pacanira orang adda orang hismou , pacanira orang souda datan pada liat,manna tanna ini adda talandjang.

10 Lagi diorang catta pada dia; tida tuanko : Hanja hamba hambamou souda datan pada bli maccanan.

11 Beta

Cap. xlij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 95

11 Wp alle zijn eens mans so-
nen/ wp zijn vroom/ uwe knechten
en zijn geen verspieders.

12 Ende hp sepde tot hen: Neen/
maer ghp zijt ghekommen/ om te be-
sichtigen waer't lant bloot is.

13 Ende sy sepden / Wp uwe
knechten waren twaelf gebroeders/
eens mans sonen in't lant Canaan:
ende siet de kleynste is heden by on-
sen vader: doch de een die en is niet
[meer].

14 Doe sepde Joseph tot hen:
Dat is 't/ dat ick tot u ghesproken
hebbe/ leggende/ Ghp zijt ver-
spieders.

15 Hier in sult ghp beproeft
woorden: [soo waerlick als] Pharao
leeft: indien ghp van hier sult upt-
gaen/ ten zp dan wanneer uwe
kleynste broeder herwaert sal geko-
men zijn.

16 Sendet eenen upt u die uwen
broeder hale: maer weest ghplieden
gebangen/ende uwe woorden sullen
beoproeft worden/of de waerheyt hp
n zp: ende indien niet/ [soo waerlick
als] Pharao leeft/ soo zijt ghp ver-
spieders.

17 Ende hp settese t'samen drie
dagen in bewaringe.

18 Ende ten derden dage sepde
Joseph tot hen/ Doet dit/ soo sult
ghp leven: ick vrees Godt.

19 Soo ghp vroom zijt/ soo zp
een

11 Beta orang samoan adda annac
deri lacki satou djouga, bet' orang adda
adil : hamba hambamou tida adda
orang hismou tida.

12 Lagi dia catta pada diorang:tida,
tetapi pakanira orang souda datan pa-
da liat, manna tanna ini talandjang.

13 Diorang pon catta : Bet' orang
tuan pounja hamba hamba souda adda
dua blas ba soudara lacki lacki , annac
annac deri lacki lacki satou djouga de
tanna Canaan: lagi liat annac bongsou
hari ini adda dengan bet' orang p. bap-
pa tetapi nang satou dia tida adda lagi.

14 Tempo itou Joseph catta pada
diorang : Itou la,nang kita souda catta
pada pakanira orang , cattanja : Paca-
nira orang adda orang hismou.

15 Dalam itou kita mau tsjoba pa-
canira orang:[bagitou songho samma]
Pharao adda idop,calou pakanira orang
adda callouwar deri sini daulou deri
pakanira orang pounja soudara nang
bongsou souda datan.

16 Souro barang satou deri pacani-
ra orang nang antar pakanira orang
p. soudara:hanja pakanira orang tingal
catavang lagi bacattahan-mou adda
jadir sjoba, calou sa benarnja adda den-
gan pakanira orang;lagi caloutida son-
gou bagitou samma Pharao adda idop,
pakanira orang adda orang hismou.

17 Lagi dia tarou diorang tiga hari
dalam passong.

18 Lagi pada hari nang ca tiga Jo-
seph catta pada diorang; boat begitou,
lagi pakanira orang bole idop : beta
tacot pada Deos.

19 Calou calou pakanira orang ad-
da

een uwer broederen ghebonden in't hups uwer bewaringe : ende gaet ghp henen/ brenget het koorn voor den honger uwer hupsen.

20 Ende brenget uwen klepnielen broeder tot my / soo sullen uwe woorden waer ghemaect worden/ ende ghp en sult niet sterven : ende sy deden alsoo.

21 Doe sepeden sy d'een tot den anderen / Voorwaer wyp zijn schuldigh aen onsen broeder : wiens benaeuthept der ziele wyp sagen / doe hy ons om ghenade badt/ maer wyp en hoorden niet : daerom komt dese benaeuthept over ons.

22 En Ruben antwoordde hen/ seggende : Hebbe ick het tot u niet geslept/ doe ick seyde / En sondight niet aen desen jongelinck/maer ghp en hoordet niet:ende oock sijn bloet/ siet/ het wort gesocht.

23 Ende sy en wisten niet dat het Joseph hoorde/want daer was een taelman tusschen hen.

24 Doe wendde hy sich omme van hen af / ende weende / daer nae keerde hy weder tot hen / en sprack tot hen/ende uam Simeon van hen/ ende bondt hem voor haren oogen.

25 Ende Joseph ghehoedt / dat men hare sacken met koorn vullen soude/ ende datmen haer gelt weder keerde / een pegelick in sijnen sack / ende datmen hen teerkost gave tot den

da adil , beer satou deri soudara soudaramou tingal icat dalam passongmou: pakanira orang pon pegi bawa gendom tagal rouma roumamou p.lappar.

20 Lagi antar pada beta pakanira orang pounja soudara nang bongsou, begitou bacattahan bacattahanmou adda jadi benar, lagi pakanira orang tida adda matti; lagi diorang souda boat begitou.

21 Tempo itou diorang catta satou pada satou : songho songho bet' orang adda falla tagal bet' orang pounja soudara , sjappa pounja soucar-hati beta orang souda liat,mannacalla dia minta ampon pada bet'orang , tetapi beta orang tida dengar ; tagal itou soucar itou datan atas cami.

22 Lagi Ruben menjauout pada diorang , cattanja : Boucan beta souda catta itou pada pakanira orang , maniacalla , beta catta : jangan boat falla pada orang mouda ini, tetapi pakanira orang tida dengar: tagal itou soucar ini datan atas bet'orang.

23 Diorang pon tida tau , Joseph mengarti itou , carna addajoure bassa de tengah tengah diorang.

24 Tempo itou dia babalic sendirinja deri diorang, lagi menangis,commedién dia balic combali pada diorang lagi catta catta pada diorang,lagi rampas Simeon deri diorang,lagi icat pada dia adapan diorang pounja matta.

25 Lagi Joseph souda souro , agar orang ijsci pounou diorang pounja cadout dengan gendom , lagi agar orang boat diorang pounja pera combali pada saorang orang dalam cadoutnja,lagi agar

den wech: ende men dede hen alsoo.

26 Ende sy loeden haer koren op
hare Esels: ende togen van daer.

27 Doe eener sijnen sack op dede/
om sijnen Esel voeder te geven inde
herberge/soo sach hy sijn gelt/want
siet / het was inde mont van sijnen
sack.

28 Ende hy sepde tot syne broe-
deren / Mijn gelt is weder gekeert/
daer toe oock siet / het is in mijnen
sack : doe ontgink haerlieden het
herte / ende sy verschrikten / d'een
tot den anderen seggende : Wat is
dit [dat] ons Godt gedaen heeft ?

29 Ende sy quamen in het lant
Canaan / tot Jacob haren vader :
ende sy gaven hem te kennen al haer
wederbaren/ seggende :

30 Die man / de heere van dat
landt / heeft harde met ons gespro-
ken / ende hy heeft ons ghehouden
als verspieders des lants.

31 Maer wy seyden tot hem /
Wy zijn vroom / wy en zijn geen
verspieders.

32 Onser waren twaelf gebroe-
ders/ onses vaders sonen / de een die
en is niet [meer] ende de kleynste is
heden hy onsen vader in het landt
Canaan.

33 Ende die man / de heere van
dat landt / sepde tot ons / Hier aan
sal ick bekennen dat ghy lieuen
vroom zijt : eenen uwer broederen
latet

agar orang bri bacal, pada diorang atas
djallan: lagi orang souda boat begitou.

26 Lagi diorang souda moat diorang
pounja gendom atas calledeynja : lagi
poulang deri sanne.

27 Mannacalla satou souda bouea
cadoutnja, pada bri macean pada cal-
ledeinja dalam barang tampat brenti,
dia liat dia pounja pera carna liat adda
dalam cadoutnja pounja moulout.

28 Lagi dia catta pada soudara sou-
daranja : Beta pounja pera souda com-
bali, lebe deri itou liat lagi adda dalam
beta pounja cadout: tagal itou diorang
souda ilang hati , lagi diorang ta cou-
djô ôt, satou cattanja pada satou, appa
itou nang Deos souda boat pada cami?

29 Lagi diorang datan dalam tanna
Canaan, pada Jacob diorang p. bappa:
lagi diorang bri tau pada dia segalla
diorang pounja ontong, cattanja :

30 Lacki lacki itou, nang tuan deri
tanna itou, souda catta catta cras de-
gan bet' orang : lagi dia souda kira kira
bet' orang seperti orang berhismou deri
tanna.

31 Tetapi bet' orang souda catta
padanja : Bet' orang adda adil: Beta
orang tida adda orang berhismou tida.

32 Bet' orang [daulou] souda dua
blas soudara lacki lacki : annac annac
deri bet' orang pounja bappa: satou ti-
da adda lagi, lagi nang bongsou hari ini
adda dengan bet' orang pounja bappa
de tanna Canaan.

33 Lagi lacki lacki itou , tuan deri
tanna itou , catta pada cami deri itou
kita adda tau calou calou pacanira
orang adda adil : bcér satou deri souda-

Cap. xlij.

G E N E S I S.

latet by my / ende nemet voor den
honger uwer hupsen / ende trecket
henen.

34 Ende brenget uwren klepnen-
sten broeder tot my / soo sal ick we-
ten / dat ghy geen verspieders en
zijt / maer dat ghy vroom zijst : uwe
broeder sal ick u weder geven / ende
ghy sult in dit landt handelen.

35 Ende het gheschiedde / als sy
hare sacken ledichden / siet so hadde
een pegelick den bundel synes gelts
in sijnen sack / ende sy sagen de bun-
delen haers gelts / sy / ende haer va-
der / ende sy waren bevreest.

36 Doe seyde Jacob haer vader
tot hen / Ghy beroeft my van kin-
deren : Joseph die en isser niet / ende
Simeon die en isser niet / nu sult
ghy Benjamin wech nemen / alle
dese dingen zijn tegens my.

37 Doe sprack Ruben tot sijnen
vader / seggende : Doodt twee mis-
ner sonen / soo ick hem tot u niet
weder en brenge: geeft hem in mijne
handt / ende ick sal hem weder tot u
brengen.

38 Maer hy seyde / Mijn soon en
sal niet u lieden niet astrecken: want
sijn broeder is doodt / ende hy is al-
leen over gehleven / soo hem een ver-
derf ontmoette / op den wegh dien
ghy sult gaen / soo soudet ghy mijne
grauwe hapren niet droeffenisse ten
grave doen nederdalen.

ra soudaramou tingal dengan beta , la-
gi ambil tagal rouma rouma - mou
pounja lappar lagi poulang.

34 Lagi antar pakanira orang poun-
ja soudara nang bongsou pada beta, be-
gitou kita bole tau pakanira orang tida
adda orang hismou , hanja orang adil:
kita adda bri combali soudara-mou
pada pakanira orang lagi pakanira
orang bole vinjagga dalam tanna ini.

35 Lagi souda jadi sedang diorang
boat ampa cadoutnja : Liat sa orang
orang adda dia pounja boncos pera da-
lam cadoutnja, lagi diorang liat diorang
pounja boncos boncos pera , diorang
p. bappa lagi, lagi diorang adda tacot.

36 Tempo itou bappanja Jacob
catta pada diorang ; pakanira orang
merroubout bera deri annac annac :
Joseph tida adda , lagi Simeon tida ad-
da , sacarang pakanira orang mau am-
bil bawa pada Benjamin , boatan itou
samoa bri soucar pada beta.

37 Tempo itou Ruben souda catta
catta pada bappanja,cattanja,bounou
djouga dua deri bera pounja annac
lacki lacki calou bera tida bawa dia
combali pada voste : brila dia dalam
beta pounja tangan , lagi beta adda ba-
wa dia combali pada voste.

38 Hanja dia catta : beta p. annac
tida adda pegi tourong dengan paca-
nira orang : carna dia p. soudara souda
matti , lagi dia kendiri adda sis , calou
barang binassahan adda bertamou pa-
da dia , de djallan nang pakanira orang
mester bedjallan , pakanira orang adda
boat tourong beta pounja rambot pou-
ti ca dalam coubour dengan douca.

Bren-

Het xliij. Capittel.

Jacob vermits hongers noot, ende syner sonen onwilligheyt, mitsgaders de hooge verklaeringen van Iuda, laet eyndelick Benjamin met hen trecken na Egypten, met geschencken voor den Regent, ende dobbel gelt, vers 1, &c. Joseph, Benjamin onder hen siende, laet se in sijn huys brengen: waer over sy bevreett zijnde, dat het om haer gevonden gelt mochte zijn, ontschuldigen sich by Iosephs Hofmeester, die haer goeden moet geeft, 16. Sy bereyden, ende brengen Joseph de gheschencken, die vriendelick mer hen spreekt, insonderheyt met Benjamin, waer over hy bewogen zijnde, moet weenens halven wat vertrecken, ende trachteert se daer na met eene seer heerliche maeltijt, insonderheyt Benjamin, 25.

¶ DE honger nu werdt swaer
in dat landt:

2 Soo geschieddet als sy de leef-
tocht/die sy uit Egypten gebracht
hadden / op ghegeten hadden / dat
haer vader tot hen sepde/ keert we-
derom / koopt ons een wepnigh
spijsse.

3 Doe sprack Iuda tot hem/
seggende: Die man heeft ons op het
hooghste betupght/ seggende/ Ghy
en sult mijn aengesicht niet sien/ ten
zij dat uwe broeder niet u zy.

4 Indien ghy onsen broeder niet
ons sendt/ wy sullen afstrecken/ ende
u spijsse koopen.

5 Maer indien ghy [hem] niet en
sendt/ wy en sullen niet afstrecken:
want die man heeft tot ons gesepd/
Ghy en sult mijn aengesicht niet
sien/ ten zy dat uwe broeder niet

Brentihan nang ca ampat poulou
tiga.

Jacob sebab lappar besââr , lagi sebab dia
pounja annac annac tida mau combali
pegi de negri Mizri, calou Benjamin tida
pegi samma diorang, dia bêer Benjamin
pegi samma diorang de negri Mizri,
dengan cassie cassie pada orang besââr.
Mannacalla Joseph liat Benjamin de
antara diorang, dia souro diorang jadi
antar dalam roumanja. tagal itou de-
orang tacot daan kira kira itou jadi ta-
gal pera nang souda combali de dalam
cadout cadoutnya, diorang hadir daan
bawa pada Joseph cassie cassie itou , &c.

1 **L**Appar pon souda jadi brat da-
lam tanna itou :

2 Tagal itou souda jadi, maniacalla
diorang souda maccan abis bacal itou,
nang diorang souda bawa deri Ægypten,
agar bappanja catta pada diorang;
pegi combali bli maccanan sidikit pa-
da bet'orang.

3 Tempo itou Juda catta pada dia,
cattanja: lacki lacki itou souda bersaxi
pada cami cras sa cali, cattanja: pacan-
ira orang tida adda liat kita pounja
mouca, calou soudara mou tida adda
dengan pacanira orang.

4 Calou voste bet' orang pounja
soudara souro samma bet'orang, beta
orang adda pegi tourong, lagi bli mac-
canan pada voste.

5 Tetapi calou voste tida souro pa-
da dia, bet'orang tida adda pegi tou-
rong carna lacki lacki itou souda catta
pada bet'orang; pacanira orang tida
bole liat kita p. mouca, calou soudara-

u 3p.

6 Ende Israel sepde / Waerom
hebt ghp soo qualick aen my ghe-
daen: dat ghp dien man te kennen
gaeft / of ghp noch eenen broeder
haddet?

7 Ende sy sepden: Die man
vraeghde seer naeuwe nae ons/ende
nae onse maeghschap / seggende/
Leeft uw vader noch? hebt ghp
noch eenen broeder? soo gaben wy
het hem te kennen volgens die selve
woorden: hebben wy jyplst ghewe-
ten/ dat hy seggen soude / Brenget
uwen broeder af?

8 Doe sepde Juda tot Israel
sinen vader: Sendt den jongelinck
met my/ so sullen wy ons opmaken/
ende repsen: op dat wy leven / ende
niet en sterben/ noch wy/ noch ghp/
noch onse kinderkens.

9 Ick sal vorge voor hem zyn/
Van mijner handt sult ghp hem ep-
schen: indien ick hem tot u niet en
brenge/ende hem voor u aengesichte
stelle / soo sal ick alle dagen tegen u
gesondigheit hebben.

10 Want hadden wy niet ghe-
sumpt/voorwaer wy waren alreede
tweemael weder gekomen.

11 Doe sepde Israel haer vader
tot haer/ Is't nu alsoo/ so doet dit/
Nemet van het losickste deses lants
in uwe vaten / ende brenget dien
man een gheschenck henen af/ een
wernigh balsem / ende een wernigh
honich/specerpen/ende myrrhe/ ter-
pentijn-noten/ende amandelen.

12 Ende

mou tida adda dengan pakanira orang.

6 Lagi Israël catta : carnappa paca-
nira orang souda boat djahat begitou
pada beta: agar pakanira orang souda
bri tau pada lacki itou , calou pakanira
orang adda lagi satou soudara?

7 Lagi diorang catta lacki itou sou-
da tanja banjac banjac deri bet'orang,
lagi deri bet'orang pounja assal, cattan-
ja , pakanira orang pounja bappa adda
idop lagi ? pakanira orang adda satou
soudara lagi? tagal itou cami souda bri
tau padanja, seperti bacattahan irou
djouga : Bagimanna cami bole tau,dia
adda catta,bawa tourong soudaramou?

8 Tempo itou Juda catta pada bap-
panja Israël : souro orang mouda den-
gan beta , lagi cami mau badiri , daan
pegi: agar bet'orang idop , lagi jangan
matti bet'orang pon tida, voste pon ti-
da,cami pounja annac annac pon tida.

9 Beta mau jadi dia pounja secouta,
deri beta pounja tangan voste bole
minta dia: calou beta tida antar dia
pada voste, lagi tarou dia adapan voste
pounja mouca , sa hari hari adda tingal
beta pounja salsa.

10 Carna calou bet'orang tida a lepa,
songho bet'orang saearang ini dua cali
souda combali.

11 Tempo itou bappanja Israël cat-
ta pada diorang : calou adda begitou
baic boat bagini; Ambil deri tanna ini
pounja boa nang baic lebe deri laïn sa-
moa dalam pipa pipa-mou , lagi bawa
tourong satou cassie pada lacki itou,
oubat sidikit, dengan ayer madou sidik-
kit, rampa rampa , daan myrrhe , boa
terpentijn , daan canari.

12 Lagi

Cap. xlijj. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 98

12 Ende nemet dobbel gelt in
uwe hant: ende het gelt / 't welck in
den mont uwer sacken weder ghe-
keert is / brenget wederom in uwe
hant/ misschien is 't een sepl.

13 Nemet oock uwen broeder
mede: ende maeckt u op / keert we-
derom tot dien man.

14 Ende Godt de Almachtige
geve u harmhertighent voor het
aengesichte dies mans/dathyp uwen
anderen broeder / ende Benjamin
met u late gaen: ende nijp aengaen-
de : als ick van kinderen beroofst
ben/ soo ben ick beroofst.

15 Ende die mannen namen dat
selve geschenck / ende namen dobbel
gelt in hare handt/ende Benjamin:
ende sy maeckten hen op/ende togen
af nae Egypten/ ende sy stonden
voor Josephs aengesichte.

16 Als Joseph Benjamin met
hen sach/soo leyde hy tot den genen
die over sijn hups was / Brenget
dese mannen nae 't hups toe / ende
slacht slacht-vee / ende maeckt [het]
gereet / Want dese mannen sullen te
middage niet my eten.

17 De man nu dede gelijck Jo-
seph gesent hadde: ende de man
bracht dese mannen ten hups Josephs.

18 Doe vreesden dese mannen/
om dat sy ten hups Josephs ghe-
bracht werden / ende seyden / Ter
oorsake van dat gelt/dat in't begin
in onse sacken weder ghekeert is/
worden wi in gehracht: op dat hy
ons overrompele/ende ons overbal-

le/ 12 Lagi ambil pera dua lapis dalam
tanganmou: lagi pera itou nang souda
combali dalam moulut cadout ca-
dout-mou , bawa combali dalam tan-
ganmou , sjappa tau adda barang salla.

13 Ambil lagi soudara-mou : lagi
badiri, pegi combali pada lacki itou.

14 Lagi Deos nang Cabesaran bri
cassian pada pakanira orang de mouca
lacki itou , agar dia beér poulang sam-
ma pakanira orang soudara-mou laín
itou daan Benjamin: tetapi beta, calou
beta jadi merroubout deri annac an-
nac, beta jadi merroubout.

15 Lagi lacki lacki itou souda ambil
cassie itou , lagi ambil pera dua lapis
dalam tanganja, dengan Benjamin :
lagi diorang souda badiri daan pegi
tourong de Egypten : lagi diorang ba-
diri de mouca Joseph.

16 Mannacalla Joseph souda liat
Benjamin dengan diorang: dia catta
pada dia nang jouré-tongou deri rou-
manja,Antar lacki lacki ini dalam rou-
ma lagi , bante haywan terbante , lagi
hadir itou ; carna lacki lacki ini tenga
hari adda maccan dengan beta.

17 Lacki itou pon souda boat sepe-
ti Joseph souda catta: lagi lacki itou
souda antar lacki lacki ini dalam Jo-
seph pounja rouma.

18 Tagal itou lacki lacki ini souda
tacot sebab diorang jadi antar dalam
Joseph pounja rouma , lagi catta : se-
bab pera itou , nang pada moulanja
souda combali dalam bet'orang poun-
ja cadout cadout , bet'orang jadi antar
de dalam : agar dia sa singay pada
B b 2 cami,

Cap. xluij. G E N E S I S.

le/ende ons tot gaben neine/met onse
eselen.

19 Daerom naderden sy tot dien
man/ die ober Josephs hups was:
ende sy spraken tot hem aende deure
van het hups.

20 Ende sy sepden / Och mijn
heere: wyp waren in't begin gewis-
seltick afgekommen / om spijs te
koopen.

21 Het is nu gheschiet/als wyp in
de herberge ghekomen waren/ende
wyp onse sacken op deden / siet / soo
was peder mans gelt in den mont
van sijnen sack/ons gelt in sijn ghe-
wichte: ende wyp hebben 't selve we-
der gebracht in onse hant.

22 Wyp hebben oock ander geldt
in onse handt af gebracht/ om spijs te
koopen: wyp en weten niet wie ons
gelt in onse sacken gelept heeft.

23 Ende hy sepde / Vrede zy u
lieden/en vreest niet/uw' Godt/ende
uwes vaders Godt heeft u eenen
schat in uwe sacken gegeven/ u gelt
is tot my gekomen: ende hy bracht
Simeon tot hen up.

24 Daer nae bracht de man dese
mannen in Josephs hups/ ende hy
gaf water/ ende sy wiesschen hare
voeten: hy gaf oock haren eselen
voeder.

25 Ende

cami, lagi amoc pada cami, lagi boat
cami lafear dengan cami pounja calle-
dey calledey.

19 Tagal itou diorang souda datan
ampir pada lacki itou, nang adda jou-
re-tongou deri Joseph pounja rouma:
lagi diorang catta samma dia de ampir
pintou rouma.

20 Lagi diorang catta: Eyô tuanko:
bet' orang pada moulanja soung-ho
soung-ho souda datan bli maccanan.

21 Tetapi souda jadi, manacalla
bet' orang souda massoc de rouma
brenti lagi bouca bet' orang pounja ca-
dout cadout liat, sa orang orang poun-
ja pera adda dalam cadoutnya pounja
moulout bet' orang pounja pera bagi-
manna biratdja: lagi bet' orang souda
bawa itou combali dalam bet' orang
pounja tangan.

22 Bet' orang lagi souda bawa tou-
rong pera laïn dalam bet' orang poun-
ja tangan, pada bli maccanan, beta
orang tida tau sjappa souda tarou beta
orang pounja pera dalam bet' orang
pounja cadout.

23 Dia pon catta: salammat pada
djouorang, jangan tacot: djouorang
pounja Deos daan bappamou pounja
Deos souda bri barang pera dalam ca-
dout cadout-mou: djouorang p. pera
souda datan pada beta: lagi dia antar
Simeon calouwar pada diorang.

24 Commediën lacki itou souda
antar lacki lacki ini dalam Joseph p.
rouma lagi dia bri ayer, lagi diorang
souda basso kacki kackinja dia lagi bri
maccanan pada calledey calledeynja.

25 Lagi

Cap. xlijj. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 99

25 Ende sy bereden het gheschenck / tot dat Joseph quam op den middach: want sy hadden gehoorzt / dat sy aldaer broodt eten souden.

26 Als nu Joseph te hups ghekommen was / soo brachten sy hem 't geschenck / 't welck in hare handt was / in het hups: ende sy hoogen sich voor hem ter aerde.

27 Ende hy vraelde nae [char] welstant / ende seyde / Is 't wel met uwen vader den ouden / daer ghy van sepdet ? leeft hy noch ?

28 Ende sy sepden / Het is wel met uwen knecht onsen vader / hy leeft noch : ende sy neychden het hooft / ende bogen sich neder.

29 Ende hy hief sijne oogen op / ende sach Benjamin sijnen broeder / sijner moeder sone / ende seyde : Is dit uw kleynste broeder / daer ghy tot my van sepdet ? daer nae sepde hy: Mijn sone / Godt zp u genadich.

30 Ende Joseph haestede hem / want sijn ingewant ontstack tegen sijnen broeder / ende hy socht te weenen: ende hy ginck in eene kamer / ende weende aldaer.

31 Daer nae wiesch hy sijn aengesichte / ende quam upt : ende hy bedwongh hem selven / ende sepde / Settet hroot op.

32 Ende sy richteden voor hem aen in 't bysonder / ende voor haer in 't bysonder / ende voor de Egyptenaren /

25 Lagi diorang souda hadir cassie itou sampei Joseph datan pada tengahari: carna diorang souda dengar diorang de sanna adda maccan roti.

26 Mannacalla Joseph pon souda datan de rouma , diorang souda bawa pada dia cassie itou nang adda dalam tanganja , dalam rouma itou : lagi diorang souda somba pada dia.

27 Lagi dia souda tanja diorang deri diorang pounja ontong, daan catta: Adda baic dengan bappamou, nang touwa itou , deri sjappa jouw-orang souda catta catta? dia adda idop lagi:

28 Lagi diorang catta : Adda baic dengan hambamou bet'orang pounja bappa, dia adda idop lagi : lagi diorang souda tondo capalla lagi tondo sendirinja ca bawa.

29 Lagi dia ancat mattanja lagi liat soudaranja Benjamin nang annac deri ibounja , lagi catta : Inila soudaramou nang bongsou deri sjappa jouworang souda catta pada kita? commedien dia catta : Annacko , Deos cassian pada djouw .

30 Lagi Joseph souda lacas , carna dia p. ijsci pourut souda jadi passang pada soudaranja, lagi dia souca menangis : lagi dia souda massoc dalam bilick satou, lagi menangis de sanna.

31 Commediën dia souda basso moucanja , lagi callouwar , lagi seassat sendirinja,daan catta;tarou maccanan.

32 Lagi diorang souda tarou maccanan pada dia kendiri , lagi pada diorang kendiri, lagi pada orang Ægypten,

Cap. xluiij. G E N E S I S.

tenaren / die niet hem aten / in 't hys-
sonder : want de Egyptraers en
mogen geen broodt eten niet de He-
breen / dewijle sulcx den Egyptra-
ren een grouwel is.

33 Ende sy saten voor sijn aen-
gesichte / de Erst-geboren nae sijne
eerst-gheboorte / ende de jongere nae
sijne jonckheyt : dies verwonderden
hen de mannen onder malkanderen.

34 Ende hy langhde hen van de
gerichten / die voor hem waren : maer
Benjamins gerichte was vijsmael
grooter / dan de gherichten van hen
alle : ende sy droncken / ende sy wer-
den droncken niet hem.

1 Canari, attan Amandelen.

Het xluij. Capittel.

Ioseph laet syne broeders trecken , hebbende
in eens yederen koorn-sack het gelt , maer
in Benjamins sack sijnen beker daer by doen
steken , vers 1 , &c. laetse najagen , ende die-
verye aentyen : waer over sy seer ontstelt
zijnde , hen selven ende den schuldigen on-
wetende ter straffe verplichten , 4. de beker
wort in Benjamins sack gevonden : waerom
sy alle , seer verbaest zijnde , tot Ioseph we-
der keeren , sich syne straffe onderwerpen-
de : Doch Iuda spreekt veel ende sterck
voor Benjamin , versoeckende in syne plaat-
se te mogen blyven , 12.

1 Ende hy geboodt den genen /
die over sijn hups was / seg-
gende / Vult de sacken deser mannen
met spijsse / nae dat sy sullen kunnen
dragen / ende leghet neder mans gelt
in den mont van sijnen sack.

2 Ende

ten , nang maccan samma dia , kendiri :
carna orang Ägypten tida bole mac-
can roti dengan orang Hebréi , se-
dang itou jadi haram pada orang
Ägypten.

33 Lagi diorang souda doudoe de
mouca dia , nang annac bermoula se-
perti patout pada annac bermoula , lagi
nang lebe mouda seperti patout pada
nang lebe mouda : tagal itou lacki lacki
itou souda heraen samma samma .

34 Lagi dia souda bri pada diorang
deri maccanan , nang adda de mouca
dia : tetapi Benjamin pounja bagian
jadi lima cali lcbe besâar deri bagian
bagian deri diorang samoë : lagi di-
orang souda minom , lagi diorang jadi
maboc samma dia .

Brentihan nang ca ampat poulo
ampat .

Joseph beér poulang dia p. soudara soudara,
dalam Benjamin p. cadout dia souda
souro tarou dia p. tsjauwan minom deri
pera : dia souro icot daan oufîr diorang ,
daan catta carnappa diorang souda men-
isjouri tuan pounja tsjauwon minom .
diorang pounja hati goyang , daan djan-
dji samoë jadi tuan ini pounja lascar
calou satou deri diorang souda boat itou .
Tsjauwan jadi bertamou dalam , &c.

1 Lagi dia souda souro pada dia
nang adda joure-tongou rou-
manja , cattanja ; ijsci lacki lacki ini p.
cadout cadout dengan maccanan , ba-
gimanna diorang adda bole picol , lagi
tarou sa orang orang p. pera dalam ca-
doutnya p. moulut :

2 Lagi

Cap. xluij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 100

2 Ende mijnen beker / den silveren beker / sult ghy leggen in den mont van des kleynsten sack / met het gelt van sijn koorn : ende hy dede na Josephs woort / t welck hy gesproken hadde.

3 Des morgens als t licht wert / soo liet men dese mannen trecken / haer / ende hare eselen.

4 Sy zijn ter stadt uptgegaen / sy waren niet verre ghekommen / als Joseph tot den genen / die over sijn hups was / seyde Maect u op / ende jaecht die mannen achter na : ende als ghyse sult achterhaelt hebben / soo sult ghy tot hen seggen / Waerom hebt ghy quaet voor goet vergolden ?

5 Is 't dese niet daer mijn heer upt dinckt ? ende daer by hy [yet] sekerlick waernemen sal ? ghy hebt qualick ghedaen / dat ghy ghedaen hebt.

6 Ende hy achterhaeldese / ende sprack tot hen die selve woorden.

7 Ende sy seyden tot hem / Waerom spreickt mijn heere sulcke woorden ? het sy verre van uwe knechten / dat sy soodanich een dinck doen souden.

8 Siet het gelt / dat wy inden mont onser sacken vonden / hebben wi tot u upt den lande Canaan weder gebracht : hoe souden wy dan upt uwes heeren hups silver ofte gout stelen ?

9 By

2 Lagi kita pounja tsjauwan minom, tsjauwan minom itou deri pera, pacanira ada tarou dalam moulut deri nang kitsjil lebe deri samoan pounja cadout, dengan pera deri dia pounja gendom: lagi dia tourut Joseph pounja bacattahan, nang dia souda catta.

3 Pada pagi hari sedang jadi trang diorang souda beér lacki lacki ini poulang , diorang , dengan calledey calledeynja.

4 Diorang souda callouwar deri negri , diorang boulom pegi djouw, manacalla Joseph souda catta pada dia nang adda jouré-tongou rourmanja; pegi lagi oussir lacki lacki itou , lagi manacalla pacanira souda pegang diorang, pacanira adda catta: carnappa pacanira orang souda ballas baic dengan djahat ?

5 Boucan ini djouga deri appa beta pounja tuan adda minom ? lagi dengan appa dia soungho soungho bole ingat barang appa? pacanira orang souda boat djahat sebab souda boat itou.

6 Lagi dia souda pegang diorang, lagi catta catta pada diorang bacattahan itou djouga.

7 Lagi diorang catta padanja ; Carnappa tuanko catta catra bacattahan begitou ? itou djauw deri hambaham bamou , agar diorang adda boat berboatan begitou.

8 Liat pera nang bet' orang souda bertamou dalam moulut deri bet' orang pounja cadout cadout , bet' orang deri tanna Canaan souda bawa combali pada voste: bagimanna bet' orang adda mensjouri māas attau pera deri tuanmou pounja rouma ?

9 Den-

Cap. xluij.

G E N E S I S.

9 By den welcken van uwe knechten hy gebonden sal warden/ dat hy sterue : ende oock sullen wy mijnen heere tot slaven zijn.

10 Ende hy sende / Dit zy nu oock alsoo / nae uwe woorden : hy welcken hy gebonden wordt/ die zy mijn slave / maer ghylieden sult onschuldich zijn.

11 Ende sy haesteden / ende een pegelick settede sijnen sack af op d'aerde / ende een pegelick opende sijnen sack.

12 Ende hy doorsocht / beginnende met den grootsten ende volendende met den kleinsten : ende die beker wert ghebonden in Benjamins sack.

13 Doe scheurden sy hare kleederen: ende peder man loedt op sijnen esel / ende sy keerden weder nae de stadt.

14 Ende Juda quam met sijne broederen in Josephs hups/ want hy was noch selve aldaer : ende sy vielen voor sijn aengesichte neder ter aerde.

15 Ende Joseph sepde tot hem / Wat daet is dit die ghy ghedaen hebt ? Weet ghy niet / dat sulck een man als ick / [dat] sekerlick waer nemmen soude ?

16 Doe sende Juda / Wat sullen wy tot mijnen heere segge ? wat sullen wy spreken ? ende wat sullen wy ons rechtveerdigen ? Gode heeft de ongerechtigheidt uwer knech-

9 Dengan sjappa deri ham ba ham-bamou itou jadi bertamou beér dia matti : daan bet'orang lagi adda jadi tuanko pounja lascar.

10 Lagi dia catta : Itoula sacarang lagi jadi bagitou , bagimanna bacattahan bacattahan-mou : dengan sjappa itou jadi bertamou dia djouga jadi beta pounja lascar, Hanja pacanira orang pounja salla tida.

11 Lagi diorang souda lacas , lagi sa orang orang bri tourong cadoutnya de tanna lagi sa orang orang souda bouca cadoutnya :

12 Lagi dia souda tsjari daan baiki moulanja dengan nang besar lebe deri samoë lagi baiki soudahan dengan nang kitsjil lebe deri samoë : lagi tsjauwan itou jadi bertamou dalam Benjamin pounja cadout.

13 Tempo itou diorang souda tsjari packeyanja : lagi sa orang orang souda moat de atas calledeynja , lagi diorang ondor combali pada negri itou.

14 Lagi Juda dengan soudara soudaranja souda massoc dalam Joseph pounja rouma carna dia sendiri lagi adda desanna , lagi diorang souda dja-tou de tanna , de mouca dia.

15 Lagi Joseph catta pada diorang : Berboatan ini appa nang pacanira orang souda boat ? Tita tau, lacki lacki seperti kita , soungho soungho adda ingat pada itou.

16 Tempo itou Juda catta : Beta orang pada tuanko bole catta appa ? Bet' orang bole catta catta appa ? lagi bet' orang bole adilacan cami dengan appa ? carna Deos souda bertamou hamba

Cap. xluij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 101

Knechten ghevonden / siet wþ zijn
mijns heeren slaven/soo wþ/als hþ/
in wiens handt de beker ghevonden
is.

17 Maer hþ sepde / Het zþ verre
van my sulcks te doen : die man in
wiens hant die beker gevonden is/
die sal mijn slave zijn : doch treckt
ghplieden op in vrede / tot uwen
vader.

18 Doe naderde Iuda tot hem/
ende sepde / Och mijn heere / laet
doch uwen knecht een woort spre-
ken voor mijns heeren ooren/ ende
en laet uwen toorn tegen uwen
knecht niet ontsteken / want ghp
zijt even gelijck Pharao.

19 Mijn heere vraechde sijne
knechten/ seggende/ Hebt ghplieden
eenen vader/ofte broeder ?

20 Soo sepden wþ tot mijnen
heere / Wþ hebben eenen ouden va-
der / ende eenen jongelinck des ou-
derdoms / den kleynsten : wiens
broeder doodt is / ende hþ is alleen
van sijne moeder overgebleven/ende
sijn vader heeft hem lief.

21 Doe sepdet ghp tot uwe
knechten/ Brenget hem af tot my :
dat ick mijn ooge op hem slae :

22 Ende wþ sepden tot mijnen
heere / Die jongelinck en sal sijnen
vader niet kunnen verlaten : indien
hp sijnen vader verlaet / soo sal hp
sterven.

23 Doe

hamba hambamou pounja salla : fiat
bet'orang adda tuanko pounja lascar
bet'orang lagi,dia,dalam sjappa poun-
ja tangan tsjawan minom souda jadi
bertamou, lagi.

17 Tetapi dia catta : Itou la djau
deri kita boat bagitou:lacki itou dalam
sjappa pounja tangan tsjawan minom
itou souda jadi bertamou , dia jouga
adda jadi kita pounja lascar: tetapi pe-
gi naic pacanira orang dengan salat-
mat, pada bappamou.

18 Tempo itou Juda souda pegi
ampir pada dia,daan catta : Eyô tuan-
ko beér la hambamou catta bacatta-
han satou adap an tuanko pounja te-
linga , lagijangan gousar pada hamba-
mou : carna voste adda bagitou sam-
ma Pharaou djougâ :

19 Tuanko souda tanja pada ham-
ba hambanja,cattanja : pacanira orang
adda bappa ca soudara satou ?

20 Tagal itou bet'orang souda cat-
ta pada tuanko : ber'orang adda bappa
satou nang touwa , lagi bouda satou
(nang souda jadi sedang) dia touwa,
nang bongsou : sjappa pounja soudara
souda matti , lagi dia sendiri jouga souda
basisa deri maïnja , lagi bappanja
adda cassie pada dia.

21 Tempo itou voste souda catta
pada hambamou ; antar tourong dia
pada kita : agar kita boang kita pounja
matta atas dia :

22 Lagi bet'orang souda catta pada
tuanko : bouda itou tida adda bole ting-
galakan bappanja : calou dia tinggal-
akan bappanja, dia adda matti.

C c

23 Tempo

23 Doe sepdet ghp tot uwe knechten / Indien u kleynste broeder niet u niet af en komt / soo sult ghp mijn aengesichte niet meer sien.

24 Ende het is gheschiet / als wyp tot uwen knecht mijnen vader opgetrocken zijn / ende wyp hem mijnes heeren woorden verhaelt hebben :

25 Ende dat onse vader ghesept heeft / Keert weder / koopet ons een weynich spijs :

26 Soo hebben wyp geseyt / Wyp en sullen niet mogen aftrecken : indien onse kleynste broeder by ons is / soo sullen wyp aftrecken / want wyp en sullen diens mans aengesichte niet mogen sien / soo dese onse kleynste broeder niet by ons en is.

27 Doe sepde uwe knecht / mijn vader / tot ons / Ghylieden wetet / datter mynne hups vrouwe twee gebaert heeft :

28 Ende de een is van myn uptgegaen / ende ick hebbe ghesept / Voorwaer ha is ghewisselick verscheurt geworden : ende ick en hebbe hem niet gesien tot nu toe :

29 Indien ghp mi desen oock van mijn aengesichte wech nemet / ende hem een verderf ontmoetede : soo soude ghp mynne grauwe hanren niet iammer ten grave doen verdalen.

30 Nu dan / als ick tot uwen knecht

23 Tempo itou voste souda catta pada hambar hambar mou : calou pacanira orang pounja soudara nang bongsou tida datan tourong dengan pacanira orang , pacanira orang tida bole liat lagi kita pounja mouca.

24 Lagi souda jadi , maniacalla bet' orang souda pegi naic pada hambamou nang bet' orang pounja bappa, lagi bet' orang bilang padanja tuanko pounja bacattahan :

25 Lagi bet' orang pounja bappa catta : pegi combali bli maccanan sidikit pada bet' orang.

26 Bet' orang souda catta,bet' orang tida adda bole pegi tourong:calou beta orang pounja soudara nang bongsou adda dengan bet' orang,bet' orang mau pegi tourong, carna bet' orang tid'adda bole liat lacki itou pounja mouca, calou bet' orang p. soudara nang bongsou ini tida adda dengan bet' orang.

27 Tagalitou voste pounja hambar, beta pounja bappa souda catta pada bet' orang; pacanira orang adda tau, beta pounja istri souda berannac dua pada bera.

28 Lagi satou souda callouwar deri beta , lagi beta souda catta : soungho soungho dia souda jadi batsjaric tsjaric: lagi beta tida liat pada dia sampei sacarang :

29 Calou pacanira orang sacarang lagi ambil bawa pada dia deri beta pounja mouca, lagi barang binassahan kena pada dia pacanira orang adda boat beta pounja rambot pouti tourong de eoubour dengan douca.

30 Tagalitou sacarang,maniacalla beta

Knecht mijnen vader kome / ende de jongelinck niet by ons en is / (alsoo sijne ziele aan deses ziele ghebonden is)

31 Soo sal het ghescieden / als hy siet / dat de jongelinck daer niet en is / dat hy sterven sal : ende uwe knechten sullen de grauwe hapren uws knechts / onses vaders / niet droeffenis ten grave doen neder-dalen.

32 Want uwe knecht is voor desen jonghelinck borge by mijnen vader/ seggende/ Soo ick hem tot u niet weder en brenge/ soo sal ick tegen mijnen vader t' allen dage ghesondicht hebben.

33 Nu dan / laet doch uwen knecht voor desen jongelinck mijnes heeren slave blijven : ende laet den jongelinck met sijne broederen optrekken.

34 Want hoe soude ick optrekken tot mijnen vader/ indien de jongelinck niet met my en ware? op dat ick den jammer niet en sie / de welcke mijnen vader overkome soude.

Het xlv. Capittel.

Ioseph geeft sich eyndelick synen broederen te kennen , ende troostse met Godes wonderlike voorsichticheyt , geeftse last van synen vader alles te bootschappen , ende hem in Egypten te brengen , vers 1 , &c. Desgelycx doet oock Pharao , 16. Ioseph veerdichtse af met wagonen, teeringe, ende geschencken , insonderheyt voor synen vader, ende geeft haer eene goede vermaninge , 21, t' huys komende , vertellen sy alles haren

beta datan pada hamba - mou beta pounja bappa: lagi calou calou orang mouda ini tida adda samma bet'orang (sedang dia pounja djiwa souda ou-bong dengan ini pounja djiwa).

31 Adda jadi , calou dia liat, orang mouda ini tida adda , agar dia matti : lagi hamba hamba-mou adda boat, rambot pouti , deri hamba-mou , beta orang pounja bappa , tourong de coubour dengan douca.

32 Carna voste pounja hamba souda jadi orang mouda ini pounja secou-ta pada beta pounja bappa , cattanja djica beta tida antar dia combali pada voste beta sa hari hari adda picol falla de mouca beta pounja bappa.

33 Tagal itou, beér la voste pounja hamba sacarang tingal tuanko pounja lascar ganti orang mouda ini: lagi beér orang mouda ini poulang dengan soudara soudaranja.

34 Carna bagimanna beta adda bole pegi naic pada beta pounja bappa , calou bouda ini tida adda dengan beta : agar beta tida liat sixa itou , nang adda bartamou pada beta pounja bappa.

Brentihan nang ca ampat poulou lima.

Joseph boucakan sendirinja pada soudara soudaranja , dia iborken diorang dengan Alla Thalla pounja candati ; dia souro diorang bri tau itou samoza pada bappanja daan antar bawa dia de negri Mizzi. Pharaao lagi souro bagitou. Joseph souro diorang pada bappanja dengan pedati pedati,

haren vader, die 't ten laersten gheloofst,
ende bereyt sich met groote blijdschap op
de reyse, 25.

1 D^ee konde sich Joseph niet
bedwingen voor alle die by
hem stonden ende hy riep / Doeet alle
man van mij ugtgaen : ende daer en
stont niemandt by hem als Joseph
sich aen syne broederen bekent
maerkte.

2 Ende hy verhief syne stemme
met weenen / soo dat het de Egypte-
naers hoorzen / ende dat het Pha-
raos hups hoorde.

3 Ende Joseph seyde tot syne
broederen / Ick ben Joseph / leeft
mijn vader noch ? ende syne broe-
ders en konden hem niet antwoor-
den / want sy waren verschrikkt
voor sijn aengesichte.

4 Ende Joseph seyde tot syne
broederen : Naedert doch tot my /
ende sy naederden : Doe seyde hy /
Ick ben Joseph uw broeder / dien
ghy nae Egypften verkocht hebt.

5 Maer nu / Weest niet bekom-
mert / ende [de toorne] en ontsteke
niet in uwen oogen / om dat ghy my
hier henen verkocht hebt : want
Godt heeft my voor u aengesichte
ghesonden / tot behoudenisse des
levens.

6 Want het zyn nu twee jaren
des hongers in 't midden des lants /
ende daer zyn noch vijs jaren in de
welcke geene ploeginge noch oogst
zyn en sal.

7 Doch

pedati, dengan bacal daan dengan cassie
cassie, dia bri adjarran baic pada diorang.
diorang bilang itou samoaa pada bap-
panja, &c.

1 TEMPO itou Joseph tida bole
tahan lagi, de mouca orang
samoaa nang badiri coulling dia : lagi
dia bateria boat orang samoaa callouwar
deri kita, lagi satou orang tida badiri
dengan dia, sedang Joseph bri kenal
sendirinja pada soudara soudaranja.

2 Lagi dia souda ancat suaranja
daan menangis : begitou agar orang
Mizri dengar, lagi agar Pharao pounja
rouma dengar.

3 Lagi Joseph catta pada soudara-
nja; kita adda Joseph : beta pounja
bappa adda idop lagi : soudara souda-
ranja pon tida bole menjauut pada
dia, carna diorang souda tacoudjôôt,
adapan dia pounja mouca.

4 Lagi Joseph catta pada soudara
soudaranja : marre ampir djouga pada
kita : lagi diorang souda datan ampir,
tempo itou dia catta; kita adda Joseph
djouorang pounja soudara, pada sjappa
jouorang souda jouwal ca negri Mizri.

5 Tetapi sacarang jangan tacot,
lagi jangan jouworang pounja matta
tsjinta sebab jouworang souda jouwal
pada kita ca sini : carna Deos souda
souro pada kita de mouca jouworang,
pada jadi tongou dalam idop.

6 Carna sacarang souda dua tauon
lappar de antara tanna daan adda lagi
lima tauon, dalam appa tida adda jadi
gali tanna pon tida moussim pada iris
gendorp pon tida.

7 Tetapi

Cap. xlv. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 103

7 Dach Godt heeft my voor u
lieder aengesichte henen ghesonden/
om u een overblifsel te stellen op de
aerde / ende om u by het leven te be-
houden door eene groote verlos-
singe.

8 Nu dan / ghp en hebt my her-
waerts niet gesonden / Maer Godt
selve/die my tot Pharaos vader ge-
stelt heeft / ende tot eenen heere over
sijn gantsche hups/ ende Siegeerde
in 't gantsche landt van Egypten.

9 Haestet u / ende trecket op tot
mijnen vader / ende segget tot hem/
Alsoo seyt uw' sone Joseph: Godt
heeft my tot eenen heere den gant-
schen Egyptenlande gestelt : komt
af tot my/en vertoeft niet.

10 Ende ghp sult inden lande
Gosen woonen/ende nae by my we-
sen/ghp/ende uwe sonen/ende uwer
sonen sonen/ende uweschapen/ende
uwe runderen / ende al wat ghp
hebt.

11 Ende ick sal u aldaer onder-
houden : want daer sullen noch vijf
jaren des hongers zijn / op dat ghp
niet en verarmt/ ghp/ ende u hups/
ende alles wat ghp hebt.

12 Ende siet/ uwe oogen sien 't/
ende de oogen mijnes broeders
Bensamins / dat mijn mont tot u
spreekt.

13 Ende hoodtschappet mijnen
vader alle mijne heerlickheit in E-
gypten/

7 Tetapi Deos souda souro pada
kita de mouca jouworang agar dia ta-
rou jouworang pada sisa de atas bou-
mi ; lagi agar dia tongou jouworang
idop deri pada lepassan besâr sa cali.

8 Baicla sacarang,boucan jouorang
souda souro pada kita casini hanja
Deos sendiri, nang souda tarou pada
kita agar kita jadi Pharaoh pounja bap-
pa, lagi tuan deri dia pounja rouma,
lagi jouré pegang negri dalam segalla
tanna Ägypten.

9 Laca - lacas lagi pegin naic pada
beta pounja bappa , lagi catta padanja
begitou voste pounja annac Joseph cat-
ta : Deos souda baiki pada kita Tuan
atas segalla tanna Ägypten : marre
tourong capada kita , jangan nanti :

10 Voste adda doudoc de tanna Go-
sen, lagi, adda decat beta voste dengan
annac annac-mou , dengan annac an-
nac-mou pounja annac dengan voste
pounja domba domba, dengan voste
pounja sapi sapi, lagi dengan barang
appa samoë nang voste pounja.

11 Lagi kita mau peara voste de-
sanna : carna adda jadi lagi lima tauon
lappat : agar voste tida jadi mis'kyn ,
voste pon tida, daan voste pounja rou-
ma pon tida,daan barang appa samoë
nang voste pounja pon tida.

12 Lagi liat jouw - orang pounja
matta adda liat itou , dengan matta
deri beta pounja soudara Benjamin ;
kita pounja moulut adda catta catta
pada jouw-orang.

13 Lagi bilang pada kita pounja
bappa segalla kita pounja berbesaran
dalam

gypten/ ende alles wat ghp ghessien
hebt : ende haestet u / ende brenget
mijnen vader herwaerts af.

14 Ende hy viel aen Benjamins
sijnes broeders hals / ende weende :
ende Benjamin weende aen sijnen
hals .

15 Ende hy kuste alle sijne broe-
deren/ ende hy weende over hen : en-
de daer nae spraecken sijne broeders
met hem.

16 Als dit geruchte in het hups
Pharaos ghehoort werdt / datmen
sepde Josephs broeders zijngko-
men: was het goet in de ooge Pha-
raos/ en in de oogen sijner knechte.

17 Ende Pharaos sepde tot Jo-
seph / Seght tot uwe broederen/
Doet dit / ladet uwe beesten / ende
trecket henen/ gaet na het lant Ca-
naan :

18 Ende nemet uwen vader/ en-
de uwe hupsgeissen / ende komet
tot mij / ende ick sal u het beste van
Egypten-lant geven/ende ghp sult
het vette deses lants eten.

19 Ghp zijt doch gelast/doet dit/
nemet u myt Egypten-landt wage-
nen voor uwe kinderkens/ en voor
uwe wijsen / ende voeret uwen va-
der/ ende komet.

20 Ende uwe ooge en verschoo-
ne uwen hupsraet niet : want het
beste van gantsch Egypten-landt /
dat sal uwe zyn.

21 Ende

dalam Ägypten, lagi appa appa samoan
nang jouworang souda liat : lagi lacas,
lagi bawa tourong pada kita pounja
bappa ca fini.

14 Lagi dia souda djatou ca pada
soudaranja Benjamin pounja leher la-
gi menangis: Benjamin lagi menangis
ca pada dia pounja leher.

15 Lagi dia souda tsjum pada dia
pounja soudara samoan, lagi dia menan-
gis atas diorang : lagi commediën dia
pounja soudara soudara souda catta
catta dengan dia.

16 Mannacalla brita ini jadi dengar
dalam Pharao pounja rouma agar
orang catta: Joseph p. soudara soudara
souda datan : itou souda baic dalam
Pharao pounja matta, lagi dalam ham-
ba hambanja pounja matta.

17 Lagi Pharao souda catta pada
Joseph: catta pada soudaramou ; boat
bagitou, moat pada jouworang pounja
binantang lagi poulang , pegi pada
tanna Canaan.

18 Lagi ambil pada bappamou, den-
gan orang de rouma-mou , lagi datan
capada kita : lagi kita mau cassie pada
jouworang nang baic de tanna Ägypten ,
lagi jouworang adda maccan tan-
na ini pounja gommoc.

19 Voste adda cawassa, boat bagini,
ambilla deri tanna Ägypten pedati pe-
dati pada annac annacmou kitsjil, lagi
pada bini binimou , lagi bawa bappa-
mou dengan pedati, lagi datan.

20 Lagi jangan beér matta-mou
tsjinta tagal rouma pounja arta carna
nang baic, lebe deri lain samoan deri se-
galla tanna Ägypten , adda jadi jouw-
orang pounja.

21 Lagi

Cap. xlvi. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 104

21 Ende de sonen Israels deden alsoo: Soo gaf Joseph hen wagenen na Pharaos bevel/ oock gaf hy henteer kost op den wech.

22 Hy gaf hen allen / pder een/ wissel-kleederen: maer Benjamin gaf hy drie hondert silberlingen / ende vijf wissel-kleederen.

23 Ende sijnen vader desgelijcx sondt hy tien eselen / dragende van het beste van Egypten / ende chien eselinnen / dragende koorn / ende broot / ende spijs voor sijnen vader op den wech.

24 Ende hy sondt sijne broeders henen/ende sy vertrocken: ende hy lepde tot hen / En verstoort u niet op den wech.

25 Ende sy trocken op myt Egypten: ende sy quamen in het lant Canaan tot haren vader Jacob.

26 Doe bootschaptten sy hem / leggende/ Joseph leeft noch/ ja oock is hy Siegerder in gantsch Egypten-landt : Doe besweek sijn herste/want hy en geloofdese niet.

27 Maer als sy tot hem gesproken hadden alle de woorden Josephs / die hy tot hen gesprocken hadde/ ende dat hy de wagens sach/ die Joseph gesonden hadde om hem te voeren/ soo werdt Jacobs hares vaders geest levendigh.

28 Ende Israel lepde/ Cis genoch/mijn sone Joseph leeft noch:

21 Lagi Israël pounja annac souda boat bagitou: Tagal itou Joseph souda bri pedati pedati pada diorang bagimanna Pharaos souda souro: dia lagibri pada diorang bacal de djallan.

22 Dia souda bri pada samoanja , pada saorang orang packeian packeian bersalin, tetapi pada Benjamin dia souda cassie tiga rattous soucou pera dengan lima packeian bersalin.

23 Pada bappanja pon dia souda souro bagini sa poulou calledey nang picol deri nang lebe baic deri saïn samoada deri Egypten , lagi sa poulou calledey betina nang picol gendom dengan roti, dengan maccanan pada bappanja de djallan.

24 Lagi dia souda souro soudaranja pegi, lagi diorang souda poulang : lagi dia catta padanja: jangan babanta de djallan.

25 Lagi diorang souda pegi naic deri Egypten : lagi diorang souda datan de tanna Canaan pada bappanja Jacob.

26 Tempo itou diorang souda bilang pada dia , cattanja; Joseph adda idop lagi, ija dia lagi adda joure-pegang negri dalam segalla tanna Egyptien : tempo itou hatinja souda calangarang; carna dia tida petsjaya pada diorang.

27 Hanja manacalla diorang souda catta catta padanja Joseph pounja bacattahan samoë, nang dia souda catta catta pada diorang, lagi manacalla dia liat pedati pedati, nang Joseph souda souro pada bawa padanja; bappanja Jacob pounja spirito souda jadi idop.

28 Lagi Israël souda catta: souda sacarang , beta pounja annac Joseph adda

ick sal gaen / ende hem sien / eer ick
sterve.

Het xlvi. Capittel.

Jacob, met sijn gantsche huys ende have, af-
treckende nae Egypten, wort tot BerSeba
van Godt door vernieuwinge van beloften
gesteert, vers 1, &c. Komt in Egypten
met alle de syne, die by namen worden op-
ghetelt, 6. hy schickt Iuda voor uyt aen
Joseph, die hem na Gosen te gemoet treckt,
alwaer sy malkanderen seer beweeghlick
ontfangen, 28. Joseph verspreekt met sijn
broederen, wat hy Pharao sal aendienen,
ende sy voor hem komende, fallen hebben
te seggen, 31.

1 Ende Israel verrepsde niet
al dat hy hadde/ ende hy
quam te Ber Seba: ende hy offer-
de offerhanden den Godt spnes va-
ders Isaacs.

2 Ende Godt sprack tot Israel
in gesichten des nachts/ ende seyde/
Jacob/Jacob: ende hy seyde/ Diet
[hier] ben ick.

3 Ende hy seyde / Ick ben die
Godt/ uwes vaders Godt/ en vreest
niet van af te trekken na Egypten/
want ick sal u aldaer tot een groot
volck settēn.

4 Ick sal met u astrecken nae
Egypten/ ende ick sal u doen [we-
der] optrekken/ mede optreckende:
ende Joseph sal syne handt op uwē
ogen leggen.

5 Doe maecte hen Jacob op
van Ber Seba: ende de sonen Is-
raels voerden Jacob haren vader/
ende

adda idop lagi: beta mau pegi liat pa-
da dia, daulou deri beta matti.

Brentihan nang ca ampat pou lou
nam.

Jacob dengan dia pounja orang de rouma
daan haywan samoia pegi de negri Miz-
ri, Alla iborken dia de Berseba daan ber-
barouakan dia pounja diandjihan, dia
datan de negri Mizri dengan dia pounja
orang samoia, dia souro Juda de mouca
agar bilang pada Joseph bappa datan,
Joseph pegi bertamou de adapan bap-
panja de negri Gosen, &c.

1 Agi Israël souda pou lang den-
gan app' appa samoia nang dia
pounja, lagi dia datan sampei de Ber-
Seba, lagi dia souda bersomba somba-
han sombahani pada bappanja Isaac
pounja Deos itou.

2 Lagi Deos souda catta catta pada
Israël dalam satou caliatan pada ma-
lam, daan catta: Jacob, Jacob: lagi
dia catta; liat beta adda sini.

3 Dia pon catta: Akou adda Deos
itou, bappamou pounja Deos: jangan
tacot pegi tourong de negri Mizri car-
na Akou mau tarou pacanira de fanna
pada orang orang besaār.

4 Akou mau pegi tourong samma
pacanira de tanna Mizri, lagi Akou
mau boat pacanira pegi naic combali,
daan Akou mau pegi naic samma
samma, lagi Joseph adda tarou tanga-
nya atas mattamou.

5 Tempo itou Jacob souda pou lang
deri BerSeba: lagi annac Israël souda
bawa pada bappanja Jacob, dengan
an-

ende hare kinderkens / ende hare wypben/ op de wagens die Pharaō gesonden hadde/ om hem te voeren.

6 Ende sy namen haer vee / ende hare habe / die sy inden lande Ca-naan gheworven hadden / ende sy quamen in Egypten: Jacob/ ende al sijn zaet met hem:

7 Spne sonen/ ende de sonen sp-ner sonen niet hem/ sijne dochteren/ ende sijner sonen dochteren/ ende al sijn zaet bracht hy met sich in E-gypten.

8 Ende dit zijn de namen der so-nen Israels/ die in Egypten qua-men/ Jacob/ ende sijne sonen: De Eerst-geboren Jacobs/ Ruben.

9 Ende Rubens sonen/Hanoch/ ende Pallu/ en Hezron/ en Carmi.

10 Ende Simeons sonen/ Je-muel/ende Jamin/ende Ohad/ en-de Jachen/ende Zohar:ende Saul de sonen eener Canaanitischer vrouwe.

11 Ende de sonen van Levi/ Gerson/Kehath/ende Merari.

12 Ende de sonen van Juda/Er/ ende Onan/ ende Sela/ ende Perez/ ende Zerah: doch Er / ende Onan waren gestorven in't lant Canaan: ende Perez sonen waren Hezron/ ende Hamul.

13 Ende Issaschars sonen/ Tola/

annac annanja kitsjil,dengā istri istrin-ja de atas pedati pedati itou,nang Pha-rao souda souro pada bawa padanja.

6 Lagi diorang souda ambil hay-wanja dengan artanja , nang diorang souda bole de tanna Canaan, lagi di-orang souda datan dalam Ægypten , Jacob dengan bidjinja samoë samma dia:

7 Dia pounja annac annac lelacki, daan annac annanja lelacki pounja an-nac annac lelacki samoë dia ; dia pounja annac annac parampouan den-gan annac annanja lelacki pounja an-nac annac parampouan , dengan dia pounja bidji samoë dia souda bawa samoë dia de dalam Ægypten.

8 Inila pon namma namma deri annac annac Israël nang souda datan dalam Ægypten Jacob dengan annac annanja: Jacob pounja annac nang bermoula, Ruben.

9 Dengan Ruben pounja annac annac: Hanoch, dengan Pallu,dengan Hezron ,daan Carmi.

10 Dengan Simeon pounja annac annac: Jemuél, dengan Jamin,dengan Ohad, daan Jachen, daan Zohar: den-gan Saul nang annac lacki lacki deri satou parampouan orang Canaan.

11 Dengan Levi pounja annac an-nac: Gerson , Kehath, dengan Merari.

12 Dengan Juda pounja annac an-nac : Er , dengan Onan , dengan Sela, daan Perez,daan Zerah: tetapi Er,deng-an Onan souda matti de tanna Ca-naan : lagi Perez pounja annac adda Hezron:dengan Hamul.

13 Dengan Issaschar pounja annac
D D an-

Cap. xlvi.

G E N E S I S.

13 Tola / ende Pua / ende Job / ende Simron.

14 Ende Zebulons sonen / Sered / ende Elon / ende Jahleel.

15 Dit zijn Leas sonen / die sy Jacob ghebaert heeft in Paddan Aram / met Dina sijne dochter: alle de zielen sijner sonen / ende sijner dochteren waren drie en dertigh.

16 Ende Gads sonen / Ziphion / ende Chaggi / Schuni / ende Ezbon / Eri / ende Arodi / ende Areli.

17 Ende Asers sonen / Imna / ende Ischva / ende Ischvi / ende Beria / ende Sera haerlieder suster: ende de sonen Beria / Heber / ende Malchiël.

18 Dit zijn Zilpas sonen / die Laban sijne dochter Lea ghegeven hadde: ende sy baerde Jacob dese seithien zielen.

19 De sonen van Rachel Jacobs hups vrouwe / Joseph / ende Benjamin.

20 Ende Joseph werden geboren in Egypten lande / Manasse / ende Ephraim / die hem Asnath Potipheras dochter / des Oversten te On / baerde.

21 Ende Benjamins sonen / Bela / Becher / ende Asbel / Gera / ende Naaman / Echi / ende Ros / Muppim / ende Huppim / ende Ard.

22 Dit zijn Rachels sonen / die Ja-

annac : Tola, dengan Pua, dengan Job, dengan Simron.

14 Dengan Zebulon pounja annac annac; Sered, dengan Elon, dengan Jahleel.

15 Inila Lea pounja annac annac lelacki, nang dia souda berannac pada Jacob de Paddan Aram, dengan Dina annanja parampouan: annanja lacki lacki pounja daan annanja parampouan pounja djiwa djiwa samoë souda tiga pouloü tiga.

16 Dengan Gad pounja annac; Ziphion, dengan Chaggi, Schuni, dengan Ezbon, Eri, dengan Arodi, dengan Areli.

17 Dengan Aser pounja annac annac; Imna daan, Ischva, daan Ischvi, daan Beria, dengan soudaranja parampouan Sera: lagi Beria pounja annac annac; Heber, dengan Malchiël.

18 Inila annac annac lelacki deri Zilpa nang Laban souda cassie pada annanja parampouan Lea: lagi dia souda berannac pada Jacob nam blas djiwa ini.

19 Annac annac deri Rachel Jacob p. istri, Joseph dengan Benjamin.

20 Lagi pada Joseph de tanna Egypten souda jadi berannac, Manasse, dengan Ephraim, nang sjappa Asnath annac deri Potiphera, nang capalla deri On, souda berannac pada dia.

21 Dengan Benjamin pounja annac annac; Bela, Becher, dengan Asbel, Gera, dengan Naaman, Echi, dengan Ros, Muppim, dengan Huppim, dengan Ard.

22 Inila Rachel pounja annac annac,

Cap. xlviij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 106

**Zacob ghebooren zijn / al te samen
veertien zielen.**

**23 Ende Dans sonen / Chusim.
24 Ende de sonen van Naphtali/
Jachzeel / ende Guni / ende Jezer/
ende Sillem.**

**25 Dit zijn de sonen van Bilha/
die Laban syne dochter Rachel ge-
geven hadde: ende sy baerde de sel-
ve Jacob / sy waren alle seven
zielen.**

**26 Alle de zielen die met Jacob
in Egypten quamen/upt syne heu-
pe ghelykten/uptgenomen de wi-
ven der sonen Jacobs/waren al ses
en tseventigh zielen.**

**27 Ende Josephs sonen die hem
in Egypten ghebooren zijn/waren
twee zielen: alle de zielen des huysses
Jacobs die in Egypten quamen/
waren tseventigh.**

**28 Ende hy sondt Juda voor
sijn aengesichte henen tot Joseph/
om voor zijn aengesichte aentwijsin-
ge te doen nae Gosen: ende sy qua-
men in het landt Gosen.**

**29 Doe spande Joseph synen
wagen aen/ ende toogh op / synen
vader Israel te gemoete na Gosen:
ende als hy sich aen hem vertoonde/
soo viel hy hem aen synen hals/ende
weende lange aen synen hals.**

**30 Ende Israel sepde tot Jo-
seph: Dat ick nu sterbe/ nae dat ick
u aengesichte gesien hebbe/ dat ghy
noch leeft.**

31 Daer

nac; nang souda jadi berannac pada
Jacob, samoanja ampat blas djiwa.

23 Dengan Dan p. annac Chusim.

**24 Dengan Naphtali pounja annac
annac Jachzeel, dengan Guni, dengan
Jezer, daan Sillem.**

**25 Inila annac annac deri Bilha,
nang Laban souda cassie pada annanja
parampouan Rachel, lagi dia souda
berannac diorang pada Jacob, diorang
samoanja souda toudjou djiwa.**

**26 Djiwa samoja nang dengan Ja-
cob souda massoc dalam Egypten,
nang souda jadi deri dia pounja ping-
hang, jangan bilang istri istri deri Ja-
cob pounja annac annac lacki lacki,
samoja adda djiwa nam poulou nam.**

**27 Lagi Joseph pounja annac an-
nac, nang souda jadi berannac pada dia
dalam Egypten, souda dua djiwa: djiwa
djiwa samoja deri Jacob pounja touma
nang souda datan dalam Egypten;
souda toudjou poulou.**

**28 Lagi dia souda souro Juda de
moucanja pada Joseph; Pada oundjo
de mouca dia [djallan] capada Gosen:
lagi diorang souda datan de tanna
Gosen.**

**29 Tempo itou Joseph souda ambil
dia p. pedati, lagi pegi naic de Gosen
pada djompot pada bappenja Israël:
lagi manacalla dia oundjo sendirinja
pada dia, dia souda djiatou capada dia
pounja leher, daan menangis lamma
capada dia pounja leher.**

**30 Lagi Israël souda catta pada Jo-
seph: Beér beta sacarang matti, sedang
beta souda liat voste pounja mouca,
voste adda idop lagi.**

D D 2

31 Com-

31 Daer nae seyde Joseph tot syne broederen / ende tot sijnes vaders hups / Ick sal optrekken ende Pharao bootschappen / ende tot hem seggen / Mijne broeders / ende mijnes vaders hups / die in het lant Canaan waren / zijn tot my ghekomen:

32 Ende die mannen zijn schaepherders / want het zijn mannen die met bee omgaen / ende sy hebben hare schapen / ende hare runderen / ende al wat sy hebben / mede gebracht.

33 Wanneer het nu gheschieden sal / dat Pharao u lieden sal roepen / ende seggen / Wat is uw hanterringe ?

34 Soo sult ghy seggen / Uwe knechten zijn mannen / die van onser jeucht op tot nu toe met bee om ge gaen hebben / soo w^p / als onse vaders : op dat ghy in het lant Gosen moet woonen / want alle schaep herder is den Egyptenaeren een grouwel.

1 Attau pongan.

Het xlviij. Capittel.

Joseph dient Pharao syne vaders komste aen, ende brengt vyf syner broederen voor hem, vers 1, &c. diese ondervraeght, ende het lant Gosen ingeest, 3. Joseph brengt oock synen vader voor Pharao, die hem vraeght nae synen ouerdom, ende wort van Jacob gesegent, 7. Joseph onderhout synen vader met het gantsche huys in Gosen, 11. De Egyptenaers hebbende al haer gelt voor koorn uytgegeven, verkoopen door hon gers

31 Commediën Joseph souda catta pada soudara soudaranja, lagi pada bappanja pounja rouma:kita mau pegi lagi bri tau pada Pharao, lagi catta padanja: kita pounja soudara soudara, dengan bappakou pounja rouma nang souda adda de tanna Canaan, souda datan pada kita:

32 Lagi lacki lacki itou adda combala domba, carna diorang adda lacki lacki nang fadouli haywan, lagi diorang souda bawa domba dombanja dengan sapi sapinja, dengan samoanja nang diorang pounja.

33 Calou calou sacarang adda jadi, agar Pharao pangil pada jouw-orang, lagi catta: pacanira orang pounja bacardjahan appa?

34 Jouworang adda catta: Voste pounja hamba adda lacki lacki, nang deri mouda sampei sacarang souda fadouli haywan: ber' orang lagi, bet' orang pounja nenemoyang lagi: agar jouworang bole doudoc de tanna Gosen: carna combala domba samoja jadi haram pada orang Mizri.

Brentihan nang ca ampat poulou toudjou.

Joseph bri tau pada Pharao bappanja souda datan, daan antar lima deri soudaranja adapan Pharao, dia tanja pada diorang bagitou bagini dia casie pada diorang tanna Gosen. Joseph lagi antar bappanja adapan Pharao, dia tanja Jacob pounja oumor, Jacob palihara pada dia; Joseph

gers noot het vee , ende daer nae lijfende lant, aen Pharao, voor koorn, 13. (uytgenomen de Priesters, 22,26.) 't lant wort hen gelaten om te bouwen , mits gevende Pharao 't vijsde deel vande vruchten , 23. Jacobs leven in Egypten , ende gantsche ouderdom , 27. hy neemt Ioseph senen eedt af, aengaende syne begraefenisle , 29.

1 Doe quam Joseph / ende
bootschapte Pharao / ende
sepde Mijn vader / ende mijne broe-
ders / ende hare schapen / ende hare
runderen / met alles wat sy hebben/
zijn gekomen uyt den lande Ca-
naan : ende siet / sy zijn in 't landt
Gosen.

2 Ende hy nam een deel syner
broederen / [te weten] vijs mannen /
ende hy steldese voor Pharao's aen-
gesichte .

3 Doe sepde Pharao tot syn
broederen : Wat is uwe hanterin-
ge? ende sy sepden tot Pharao / uwe
knechten zijn schaep-herders / soo
wp/ als onse vaders .

4 Voorts sepden sy tot Pharao /
Wp zijn gekomen om als vreemde-
lingen in desen lande te woonen /
want daer en is geen weyde voor de
schapen / die uwe knechten hebben /
dewijle den honger swaer is in het
landt Canaan : ende mi / laet doch
uwe knechten in den lande Gosen
woonen .

5 Doe sprack Pharao tot Jo-
seph / leggende: uw vader / ende uwe
broeders zijn tot u gekomen :

6 Egpp.

seph pearly daan fadouli bappanja den-
gan segalla dia pounja rouma de Gosen.
sedang orang Mizri souda balanja cou-
pan samoja pada bli gendom , diorang
djouwal haywanja commediën ben-
dangnya dengan badangnya lagi pada
Pharao agar dia bri gendom , &c.

1 W Actou itou Joseph souda da-
tan, lagi bilang pada Pharao,
daan catta : Beta pounja bappa daan
beta pounja soudara soudara , dengan
domba dombanja, dengan sapi sapinja,
dengan samoanja nang diorang poun-
ja , souda datan deri tanna Canaan :
lagi, liat, diorang adda de tanna Gosen.

2 Lagi dia souda ambil deri souda-
ranja pounja oudjong , catauwi , lima
orang , lagi dia tarou diorang de mou-
ca Pharao .

3 Tempo itou Pharao souda catta
pada soudara soudaranja : pacanira
orang pounja bacardjahan appa ? lagi
diorang catta pada Pharao : voste
pounja hamba adda combala domba ,
bet' orang lagi bet' orang pounja nene
moijang lagi .

4 Diorang lagi souda catta pada
Pharao : bet' orang souda datan pada
doudoc de tanna ini seperti orang hor-
gay ; carna tid' adda maccanan pada
domba domba , nang hambamou poun-
ja , carna lappar de tanna Canaan adda
brat : tagal itou , Eyô beér tuan poun-
ja hamba hamba doudoc de tanna
Gosen .

5 Tempo itou Pharao souda catta
pada Joseph , cattanja : voste pounja
bappa dengan voste pounja soudara
soudara souda datan capada voste .

6 Tan-

6 Egypten-landt dat is voor u
aengesichte / doet uwen vader ende
uwe broeders in het beste van 't lant
woonen : laetse in 't landt Gosen
woonen / ende soo ghp weet datter
onder hen kloecke mannen zijn / soo
setse tot bee-meesters / over 't geene
dat ick hebbe.

7 Ende Joseph bracht synen
vader Jacob mede / ende stelde hem
voor Pharaos aenghesichte : ende
Jacob segende Pharao.

8 Ende Pharao seyde tot Ja-
cob / Hoe vele zijn de dagen der jaren
uwes levens ?

9 Ende Jacob seyde tot Pharao /
De dagen der jaren mijner vreem-
delinckschappen zijn hondert ende
dertigh jaren : weynigh ende quaet
zijn de dagen der jaren mijnes le-
vens gheweest / ende en hebben niet
bereykct de dagen vande jaren des
levens mijner vaderen inde dagen
harer vreemdelinckschappen.

10 Ende Jacob segende Pha-
rao : ende ginck upt van Pharaos
aengesichte.

11 Ende Joseph bestelde Ja-
cob / ende synen broederen woonin-
gen / ende hy gaf hen eene besittinge
in Egypten-landt / in 't beste van 't
landt / in 't landt Rameses / ghelyck
als Pharao geboden hadde :

12 Ende Joseph onderhieldt sy-
nen vader / ende synne broeders / ende
het gantsche huns synes vaders /
met

6 Tanna Ægypten adda de mouca
voste , boat voste pounja bappa daan
voste pounja soudara soudara doudoc
dalam tanna nang lebe baic deri sa-
moa : beér diorang doudoc de tanna
Gosen , lagi djica voste tau , calou de
antara diorang adda lacki lacki nang
adda 'radjing baiki diorang joure ton-
ghou haywan, deri itou nang akou p.

7 Joseph pon lagi souda antar bap-
panja Jacob , lagi tarou dia de mouca
Pharao : lagi Jacob souda palihara pa-
da Pharao.

8 Lagi Pharao catta pada Jacob ;
hari hari deri idop-mou pounja tauon
tauon brappa ?

9 Lagi Jacob catta pada Pharao :
hari hari deri tauon tauon sedang beta
horgay [de boumi] souda sa rattous
tiga pou lou tauon ; hari hari deri beta
pounja idoppan pounja tauon tauon
souda sidikit daan djahat , lagi tida sam-
pei pada hari hari deri nenemoyang
pounja idop pounja tauon tauon se-
dang diorang horgay [de boumi].

10 Lagi Jacob souda palihara pada
Pharao : lagi pegi de louwar deri Pha-
rao pounja mouca.

11 Lagi Joseph souda souro baiki
tampat tampat doudoc pada Jacob
daan pada soudara soudaranja , lagi dia
souda cassie pada diorang barang tan-
na nang diorang pounja dalam tanna
Ægypten , dalam tanna nang lebe baic
deri laïn samo , de tanna Rameses ;
bagimanna Pharao souda souro.

12 Lagi Joseph souda peara pada
bappanja , daan soudaranja daan segalla
bappanja pounja rouma dengan roti
sampei

Cap. xlvij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 108

met broot/tot den mont der kinder-
kens toe.

13 Ende daer en was geen broot
in het gantsche landt/ want de hon-
ger was seer swaer/ soo dat het lant
van Egypten/ ende het landt Ca-
naan raeft den van wegen dien hon-
ger.

14 Doe versamelde Joseph al
het gelt dat in Egypten-lant/ ende
in het landt Canaan ghevonden
wert/ voor het koorn dat sy koch-
ten: ende Joseph bracht dat gelt in
Pharaos hups.

15 Als nu het gelt uyt Egypten-landt/ ende uyt het landt Ca-
naan verdaen was/ quamen alle
de Egyptenaers tot Joseph/ seg-
gende/ geest ons broot/ want waer-
om souden wij in uwe tegenwoor-
digheyt sterven? want het gelt ont-
breckt.

16 Ende Joseph sepde/ Geest
u vee/ soo sal ick het u geven voor u
vee/ indien't gelt ontbreekt.

17 Doe brachten sy haer vee tot
Joseph/ ende Joseph gaf hen broot
voor peerden/ ende voor het vee der
schapen/ ende voor het vee der run-
deren/ ende voor esels: ende hy voe-
ddese niet broot dat selve jaer/ voor
al haer vee.

18 Doe dat selve jaer volopndt
was/ soo quamen sy tot hem in het
tweede jaer/ ende sepden tot hem/
Wij en sullen't vaer/ mijnen heere
niet verbergen/ alsoo het gelt ver-
daen

sampei annac annac kitsjil pounja
moulut.

13 Lagi tid' adda roti de sanna da-
lam segalla tanna pon tida; carna lap-
par souda brat banjac: bagitou agar
tanna Egypten daan tanna Canaan
ingarbangar tagal lappar itou.

14 Wactou itou Joseph souda ba-
compol pera samoia, nang jadi berta-
mou dalam tanna Egypten, daan da-
lam tanna Canaan tagal gendom
nang orang souda bli: lagi Joseph sou-
da bawa pera itou dalam Pharaoh
pounja rouma.

15 Mannacalla sacarang pera deri
tanna Egypten, lagi deri tanna Ca-
naan soudabis, orang Egypten samoia
souda datan pada Joseph cattanja: Bri
roti pada bet'orang, carna tagal appa
bet'orang adda matti de mouca voste?
carna pera soudabis.

16 Lagi Joseph souda catta: Bri
haywan-mou, bagitou kita mau bri
(roti) tagal haywan-mou, calou calou
pera adda courang:

17 Tagal irou diorang p.souda bawa
diorang haywan pada Joseph: lagi Jo-
seph souda bri pada diorang roti tagal
couda, lagi tagal haywan domba, lagi
tagal haywan sapi, lagi tagal calledey:
lagi dia peara diorang tauon itou gnap
dengan roti tagal haywanja samoia.

18 Mannacalla tauon itou souda
poutous, diorang datan pada dia pada
tauon nang ca dua, lagi catta padanja:
Bet'orang tida mau sembounji itou
adapan tuanko, sebab pera soudabis,
lagi

daen is / ende de besittinge der heesten [gekomen] aen mijnen heere/soo en istet niet anders over ghebleven voor het aengesichtte mijns heeren/ als ons lichaem/ende ons lant.

19 Waerom sullen wy voor uwe oogen sterven/ so wy/ als ons lant koopt ons/ en ons lant voor broot: soo sullen wy/ ende ons landt Pharaao dienstbaer zijn/ ende geeft zaet/ op dat wy leven/ ende niet en sterven/ ende het lant niet woest en worde.

20 Alsoo kocht Joseph het geheele lant van Egypten voor Pharaao / want de Egyptenaers verkochten een peder synen acker / dewyle de honger sterck over hen gevonden was: soo werdt het landt Pharaos eygen.

21 Ende het volck aengaende/ dat settede hy over inde steden/ van 't een ypterste der palen van Egypten/ tot 't ander ypterste des selven.

22 Alleen het lant der Priesteren en kocht hy niet: want de Priesters hadden een bescheyden deel van Pharaao/ende sy aten haer bescheyden deel/ 't welck hen Pharaao gegeven hadde/ daerom en verkochten sy haer landt niet.

23 Doe seyde Joseph tot het volck/ Siet ick hebbe heden u/ende u landt gekocht voor Pharaao: siet daer is zaet voor u / op dat ghy het landt bezaept.

lagi binatang binatang souda jadi tuankou pounja, tagal itou tid' adda basifa app' appa laïn de mouca tuankou, deri bet' orang pounja badang dengan bet' orang pounja tanna djouga.

19 Carnappa bet' orang meester matti adapā yoste pounja matta bet' orang lagi bet' orang pounja tanna, lagi? Bli bet' orang dengan bet' orang pounja tanna tagal roti: bagitou bet' orang dengan bet' orang pounja tanna adda jadi Pharaao pounja hamba lagi bri bidji, agar bet' orang idop daan tida matti, lagi tanna tida jadi rimba.

20 Bagitou Joseph souda bli segalla tanna Egypten pada Pharaao, carna orang Egypten souda jouwal sa orang orang dia pounja ^ bendang, sedang lappat souda jadi cras de atas diorang, bagitou tanna souda jadi Pharaao pounja.

21 Lagi pada orang orang dia souda boat massoc dalam negri negri, deri Egypten pounja siper teroundjong satou, sampei dia pounja oundjong laïn.

22 Orang lebbēē pounja tanna djouga dia tida bli: carna lebbēē lebbēē souda bole satou bagian gnap deri Pharaao, lagi diorang souda maccan diorang pounja bagian gnap, nang Pharaao souda cassie pada diorang tagal itou diorang tida jouwal diorang pounja tanna.

23 Tempo itou Joseph souda catta pada orang itou: liat hari ini kita souda bli pada Pharaao pacanira orang dengan pacanira orang pounja tanna: liat sini adda ^ bidji pada pacanira orang, agar pacanira orang ambor bidji de tanna.

Cap. xlviij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 109

24 Doch met de inkomsten sal t' gheschieden / dat ghy Pharao het vijfde deel sult geven : ende de vier deelen sullen voorz u zijn / tot zaet des veldts/ ende tot uwe spijsse/ ende der geener die in uwe huyzen zijn/ ende om te eten voorz uwe kinderkens.

25 Ende sy seyden / Ghy hebt ons leven behouden : laet ons genade binden in mijns heeren oogen / ende wþ sullen Pharaos knechten zijn.

26 Joseph dan stelde dit selve in tot eene wet/tot op desen dach/over het lant van Egypten/dat Pharao 't vijfde deel soude hebben : behalven dat alleen het landt der Priesters/ Pharaos niet en wert.

27 Soo woonde Israel in't lant van Egypten / in't landt Gosen : ende sy stelden hen tot besitters daer in/ende sy werden vruchtbaer/ ende vermeerderden seer.

28 Ende Jacob leefde in het landt van Egypten seventien jaer : soo dat de dagen Jacobs / de jaren synes levens/ gheweest zijn hondert ende seven en veertigh jaer.

29 Als nu de dagen Israels naderten/dat hy sterven soude/ so riep hy synen sone Joseph / ende seyde tot hem/ Indien ick nu genade gevonden hebbe in uwe oogen/ so lecht doch uwe hant onder mijne heupe/ ende doet weldadigheyt/ ende trouwe aeu my / en begraeft my doch niet

24 Tetapi pada mousim mousim bacopol adda jadi , agar pacanira orang adda bri bagian nang ca lima pada Pharao : lagi nang ampat bagian adda jadi pacanira orang pounja, pada berambor tanna , lagi pada maccanan-mou, lagi pada orang nang adda dalam rouma-mou , lagi pada annac annac-mou kitsjil pounja maccanan.

25 Lagi diorang catta ; voste souda tounghou bet' orang pounja idoppan : Beér bet' orang bertamou cassian dalam tuanko pounja matta , lagi bet' orang adda jadi Pharao pounja hamba.

26 Joseph pon souda tarou itou pada steadat , atas tanna Egypten sampei hari ini , agar bagian nang ca lima adda jadi Pharao pounja : tetapi orang lebbéé pounja tanna , tida jadi Pharao pounja tida.

27 Bagitou Israël souda doudoc de tanna Egypten de tanna Gosen : lagi itou souda jadi diorang pounja, lagi diorang souda berannac , lagi souda jadi banjac facali cali.

28 Lagi Jacob de tanna Egypten souda idop toudjou blas tauon : bagitou agar Jacob pounja hari hari , tauon tauon deri dia pounja idoppan souda jadi sa ratrous ampat poulo toudjou tauon .

29 Mannacalla sacarang Israël pounja hari hari souda datan ampir agar dia matti,dia souda pangil annanja Joseph, lagi catta padanja calou beta sacarang souda bertamou cassian dalam voste pounja matta , tarou jouga tangan - mou de bawa beta pounja pingang : lagi boat baic boudi daan adil-

Cap xlviij. G E N E S I S.

niet in Egypten:

30 Maer dat ick by mijne vaderen ligge / hierom sult ghy my uyt Egypten voeren / ende my in haer graf begraven : ende hy sepde / Ick sal doen na u woort.

31 Ende hy sepde / Sweert my / ende hy swoer hem / ende Israël hooch sich ten hoofde van het bedde.

1 Attan, alimboudi. 2 Attan, coubong douson.
3 Attan, de caffor ca de eansor, ca de mihi tidor.

adillan pada beta : lagi jangan tannam jouga pada beta dalam Egypten.

30 Tetapi beér beta baring dengan beta pounja nenemoyang : tagal itou voste adda bawa pada beta de louwar Egypten , lagi tannam pada beta dalam diorang pounja coubour : lagi dia souda catta ; kita adda tourut voste pounja bacattahan.

31 Lagi dia catta : Basompa pada beta , lagi dia souda basompa padanja lagi Israël souda tondo sendirinja de tampat capalla deri 'tampat tidor.

3 Attan, benéé. 4 Attan , pengon.

Het xlviij. Capittel.

Jacob kranck zijnde, wort van Joseph besocht,
vers 1 , &c. dien hy Godts beloftren voor
houdt , ende neemt syne twee sonen , Ma-
nasse ende Ephraim aen, voor sijn eygen, als
vaders van twee bysondere stammen in Is-
rael, 3. in 't opleggen der handen, ende se-
genen treckt Jacob werens den jonghsten,
te weten , Ephraim , voor den oudtsten , te
weten , Manasse , 13. onaengesien Josephs
vermaninge , 17. Segentse alsoo , midtsga-
ders haren vader Joseph , ende propheeteert
hare wederkomste in Canaan , 21. geeft
Joseph een stuck lants voor uyt , 22.

1 **H**et gheschiedde nu nae dese
dingen / dat men Joseph
sepde / Siet uwe vader is kranck :
doe nam hy sijne twee sonen met
sich/ Manasse ende Ephraim.

2 Ende men hoedtschapte Ja-
cob/ende men sepde/ Siet uwe soon
Joseph komt toe u : soo versterckte
sich

Brentihan nang ca ampat poulo de lappan.

Jacob jadi sackit, Joseph datan liat pada dia,
Jacob bri ingat pada Joseph Alla Thalla
pounja djandjihan, dia tarima dia poun-
ja dua annas lacki lacki Manasse den-
gan Ephraim pada dia pounja annac
agar diorang jadi Bappa Bappa deri dua
assal de dalam Israël. Sedang Jacob pa-
lihara dua annac itou,dia ankat Ephra-
im nang bong sou atas Manasse nang
annac soulong. dia palihara bagitou
pada diorang pada Joseph lagi, &c.

1 **S**ouda jadi pon de blackan ber-
boatan ini , agar orang catta
pada Joseph, liat voste pounja bappa
adda sackit : tagal itou dia souda ambil
dia pounja dua annac lacki lacki : Ma-
nasse dengan Ephraim samma dia.

2 Lagi orang souda bilang pada Ja-
cob daan catta : liat voste pounja an-
nac Joseph adda datan pada voste : ta-
gal

Cap. xlviij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 110

sich Israël ende sat op het bedde.

3 Daer na sepde Jacob tot Joseph / Godt de Almachtige is my verschenen te Luz in den lande Canaan/ende hy heeft my gelegent:

4 Ende hy heeft tot my geseyt/ Siet/ ick sal u vruchthaer maken/ ende u vermenighvuldigen / ende u tot eenen hoop van volckeren stellen/ende ick sal uwen zade nae u dat landt tot eene eeuwige besittinge geven.

5 Nu dan/uwe twee sonen/die u in Egyptenlandt gebooren waren/ eer ick in Egypten tot u gekomen ben / zijn mijne : Ephraim ende Manasse sullen mijne zijn / als Ruben/ ende Simeon.

6 Maer u geslachte/dat ghy nae hen sult gewinnen / sullen uwe zijn: Hy sullen nae harer broederen naem genoemt werden in haer erfdeel.

7 Doe ick nu van Paddan quam/soo is Rachel by my ghestorven in't lant Canaan/op den wech/ als 't noch een kleyne streke landts was / om tot Ephrath te komen: ende ick begroefse aldaer aan den wech van Ephrath / die welcke is Bethlehem.

8 Ende Israël sach de sonen Josephs: ende sepde / Wiens zijn dese?

9 Ende

gal itou Israël souda bangon coatnja, lagi doudoe atas cama.

3 Commediën Jacob souda catta pada Joseph: Deos nang Cabelaran souda caliatan pada beta de Luz de tanna Canaan ; lagi dia souda palihara pada beta :

4 Lagi dia souda catta pada beta, liat Akou mau boat pakanira baboa, lagi boat pakanira jadi banjac banjac, lagi tarou pakanira pada satou campon orang orang, lagi Akou mau cassie tanna itou pada bidjimou de blackan voste , agar itou jadi diorang pounja sampei sa oumor.

5 Baic la sacarang voste pounja dua annac, nang souda jadi berannac pada voste de tanna Egypten , daulou deri beta souda datan pada voste dalam Egypten , adda beta pounja Ephraim, dengan Manasse adda jadi beta pounja, seperti Ruben dengan Simeon.

6 Tetapi voste pounja assal nang voste adda bole de blackan diorang, itou adda jadi voste pounja : diorang adda jadi bernamma seperti soudara-nja pounja namma dalam diorang pounja arta pousaka.

7 Mannacalla beta souda datan deri Paddan, Rachel souda matti decat beta, de tanna Canaan de djallan , man-nacalla adda fisca lagi djallan kitsjil pada datan de Ephrath : lagi beta souda rannam pada dia de sanna decat djallan deri Ephrath: itou la Bethlehem.

8 Lagi Israël souda liat Joseph pounja annac annac : lagi dia carra; sjappa pounja ini?

C e 2

9 Lagi

Cap. xlviij. G E N E S I S.

9 Ende Joseph sepde tot sijnen vader / Sy zijn myne sonen / die my Godt hier ghegeven heeft : ende hy sepde / Brnghtse doch tot my / dat ickse segene.

10 Doch Israels oogen waren swaer van ouderdom / hy en konde niet sien : ende hy dedese naerderen tot hem / doe knste hyse / ende omhelsdese.

11 Ende Israel sepde tot Joseph / Ich en hadde niet gemeint u aengesichte te sien : maer siet / Godt heeft my oock u zaet doen sien.

12 Doe dedese Joseph upgaen van sijne kipen / ende hy boogh hem voorz sijn aengesichte neder ter aerde.

13 Ende Joseph nam die bepde / Ephraim niet sijne rechterhandt / tegen over Israels sinckerhandt / ende Manasse niet sijne sinckerhandt / tegen over Israels rechterhandt / ende hy dedese naederen tot hem.

14 Maer Israel streckte sijne rechterhandt upp / ende lepde op Ephraims hooft / hoewel hy de minste was / ende sijne sinckerhant op Manasses hooft : hy bestierde syne handen verstandelick / want Manasse was de eerst - gebooren.

15 Ende hy segende Joseph / ende seide : De Godt voor wiens aengesichte myne vaders Abraham / ende Isaac ghewandelt hebben / die Godt die my gevoerd heeft / van dat ick was / tot op desen dach /

9 Lagi Joseph catta pada bappanja : Diorang adda kita pounja annac, nang Deos souda cassie pada kita de sini : lagi dia catta ; Antar diorang jouga pada beta, agar beta palihara diorang.

10 Tetapi Israël pounja matta souda brat sebab dia touwa , dia tida bole liat : lagi dia boat diorang datan ampir padanja , lagi dia tsjum diorang lagi polo diorang.

11 Lagi Israël catta pada Joseph ; (daulou) beta tida sanca liat yoste p. mouca : tetapi liat, Deos lagi souda bri beta liat yoste pounja bidji.

12 Tempo itou Joseph souda boat diorang callouwar deri dia p. lontout, lagi dia souda tondo senditinja adapan dia pounja mouca ca ampir tanna.

13 Lagi Joseph ambil diorang dua orang , Ephraim dengan tanganja canam betul adapan Israel pounja tangan kiri, daan Manasse dengan tanganja kiri betul adapan Israel pounja tangan canam, lagi dia boat diorang datan ampir pada dia :

14 Tetapi Israël souda callouwar tanganja canam, lagi tarou itou de atas Ephraim pounja capalla , maski dia lebe kitsjil , lagi tanganja kiri de atas Manasse pounja capalla : dia souda tarou dia tarou tanganja bagitou ; carna Manasse adda annac bermoula.

15 Lagi dia souda palihara pada Joseph daan catta : Deos itou adapan sjappa pounja mouca beta pounja nene bappa Abraham , daan Isaac souda bedjallan , Deos itou nang souda peara pada beta deri waqtou sedang kita jadi , sampei pada hari ini.

Cap. xlviij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 111

16 Die Engel / die my verlost heeft van alle quaet/segene dese jongers / ende dat in hen mijn naem ghenoemt werde/ende mijner vaderen Abrahams/ ende Isaacs naem/ ende dat sy vermenichvuldigen als visschen in menichte / in 't midden des landts.

17 Doe Joseph sach / dat sijn vader syne rechter hant op Ephraims hoofd lepde/soo was het quaet in sijne oogen / ende hy ondervatte sijnes vaders hant/om die van Ephraims hoofd / of Manasses hoofd af te brengen.

18 Ende Joseph seyde tot synen vader / Niet alsoo/ mijn vader: want dese is de eerst - ghebooren/ legt uwe rechterhant op sijn hoofd.

19 Maer sijn vader weryerde 't/ ende seyde: Ick weet het / mijn sone / Ick weet het / hy sal oock tot een volck worden / ende hy sal oock groot worden: maer nochtans sal sijn kleynste broeder groter worden dan hy/ en sijn zaet sal een volle menichte van volkeren worden.

20 Alsoo segende hyse te dien dage/ seggende / In u sal Israël segnen / seggende / Godt sette u als Ephraim / ende als Manasse: ende hy settede Ephraim voor Manasse.

21 Daer nae seyde Israël tot Joseph / Siet / ick sterve: maer Godt sal met u sieden wesen / ende hy sal u weder hengen in 't landt uwer

16 Mcllaicat itou nang souda lepas akan pada beta deri segalla djahat, palihara bouda bouda ini , lagi agar beta p. namma jadi bernamma dalam diorang , daan beta pounja nene bappa Abraham daan Isaac pounja namma, lagi agar diorang jadi banjac banjac seperti ican pounja banjanja , de antara boumi .

17 Mannacalla Joseph liat bappanja tarou tanganja canam atas Ephraim pounja capalla, itou jadi djahat dalam mattanja , lagi dia pegang bappanja pounja tangan , pada bawa tournong itou deri Ephraim pounja capalla, atas Manasse pounja capalla.

18 Lagi Joseph catta pada bappanja : jangan bagitou beta pounja bappa carna ini adda annac bermoula ; tarou voste pounja tangan canam de atas dia pounja capalla.

19 Tetapi dia p. babba tida mau daan catta: Beta tau itou beta pounja annac beta tau , dia lagi adda jadi pada orang satou , dia lagi adda jadi besar : Tetapi wellakin dia pounja ade adda jadi, lebe besar deri dia, lagi dia pounja bidji adda jadi banjanja satou nang pounou deri orang orang.

20 Bagitou dia souda palihara diorang pada hari itou , catranja : dalam jouw-orang Israël adda palihara , catranja ; Deos tarou jouw-seperti Ephraim , daan seperti Manasse : lagi dia tarou Ephraim de mouca Manasse.

21 Cōmediēn Israël catta pada Joseph; liat,beta matti: tetapi Deos adda jadi dengan jouw-orang , lagi dia adda antar combali pada jouw-orang dalam jouw-

Cap. xlix. G E N E S I S.

uwer vaderen.

22 Ende ick hebbe u een stuck
landes gegeven boven uwe broede-
ren / t welck ick niet mijnen sweer-
de/ende niet mijnen hoge uyt der A-
moriten handt genomen hebbe.

Het xlix. Capittel.

Jacob roept syne sonen, om die voor synen
doot te segenen, vers 1, &c. Bestraft voor
eerst de schandelycke feyten van Ruben,
Simeon ende Levi, 3. roemt daer nae seer
hooge de heerlickheit van Iuda, prophe-
rende van den tijt der geboorte Jesu Christi
(nae den vleesche) uyt hem, mitgaders sijn
Coninckrijcke, ende de beroepinghe der
Heydenen, 8. Van Zebulon, 13. Issaschar,
14. Dan, 16. Gad, 19. Aser, 20. Naph-
tali, 21. Josephs bysonderen segen, 22.
Van Benjamin, 27. eyndelick geeft Jacob
bevel vande plaeſte syner begraeffenis, 29.
ende sterft, 33.

1 **D**eer nae riep Jacob syne
sonen: ende hy sende: Ver-
samelt u/ende ick sal u verkondigen
't geene dat u in de navolgende da-
gen wederbaren sal.

2 Komet te samen/ende hooret/
ghy sonen Jacobs: ende hooret na
Israel uwen vader.

3 Ruben/ ghy zijt mijn Erſt-
geboren/mijne kracht/ ende het be-
gin mijner macht: de voortreſſe-
lickste in hoogheyt/ ende de voort-
treſſelickste in sterckte.

4 Snelle afloop als der wateren/
ghy

jouw-orang p. nene bappa p. tanna.

22 Lagi beta souda cassie pada voste
tanna sa pangal, lebe deri pada souda-
ra soudara-mou : nang beta dengan
beta pounja pedang daan dengan beta
pounja pana souda rampas deri orang
Amoreēi pounja tangan.

Brentihan nang ea ampat poulou
sambilang.

Jacob pangil dia p. annac lacki lacki agar
dia palihara diorang daulou deri dia
matti : dia daulou batoger berboatan
dihat deri Ruben, Simeon daan Levi.
Commediën dia poudji berbesaran de-
ri Juda. dia bernabbi deri Jesu Christo
p. jaddihan daan waclou appa dia adda
massoc de dounja, dia adjai deri dia p.
Rahat lagi bagimanna orang cassir ad-
da ja li Alla p. orang. Jacob palihara dia
pounja annac lacki lacki samoia, satou
satou kendiri, &c.

1 **C**ommediën Jacob souda pan-
gil annanja: lagi dia catta; ba-
campon, lagi beta mau bilang pada
pacanira orang, itou nang adda jadi
pada pacanira orang dalam hari hati
nang commedien.

2 Bacampon, daan dengar tuan
orang annac annac Jacob: lagi den-
gar pada Israël, nang tuan orang poun-
ja bappa.

3 Ruben voste adda beta pounja
annac bermoula, beta pounja coat,
daan moulanja deri beta pounja ca-
wassa; voste nang lacou dalam tingin-
ja, daan nang lacou dalam coat.

4 Nang lari de bawa ladjou seperti
ayer,

ghy en sult de voortreffelickste niet zijn: want ghy hebt uwes vaders leger bekommien: doe hebt ghy [het] geschenkt: hy heeft mijn bedde bekommien.

5 Simeon ende Levi zijn ghebroeders: hare handelingen zijn werck-typgen van gewelt.

6 Mijne ziele en kome niet in haren verborgenem raedt / mijn eere en woorde niet vereenicht met hare vergaderinge: want in haren toorn hebben sy de mannen doot geslagen/ ende in haren moetwille hebben sy de ossen wech geruckt.

7 Verbloeckt sy haren toorn/ want hy is heftigh/ ende hare verholgentheit / want sy is hart: ick false verdeelen onder Jacob/ ende false verstroopen onder Israël.

8 Juda/ ghy zijt het / u sullen uwe broeders loben/ uwe handt sal zijn op den necke uwer vanden: voor u sullen haer uwes vaders sonnen nederbringen.

9 Juda is een Leeuwen welp/ ghy zijt van den roof op-gheklommen/ mijn sone: hy kromt sich / hy leght sich neder als een Leeuw/ende als een oude Leeuw: wie sal hem doen opstaen?

10 De Skepter en sal van Juda niet wijcken / noch de Wet gever van tusschen mijne voeten/ tot dat Silo komt/ende den selven sullen de volkeren gehoorsaem zijn.

ayer , voste tida adda jadi nang lacou lebe deri laïn samoë : carna voste souda naic de atas bappa - mou pounja tampat tidor : tempo itou voste souda binassa itou : dia souda naic de atas beta pounja carna.

5 Simeon dengan Levi souda basoudara : diorang pounja cardjahan adda pangawei deri forsa.

6 Beta pounja djiwa jangan massoc dalam diorang pounja bitsjara sembouni, beta pounja berbesaran jangan jadi baoubong dengan diorang pounja campon : carna dalam amaranja diorang souda bounou lacki lacki, lagi dalam nacallanja diorang souda rampas sapi sapi cambiri.

7 Tobat pada diorang pounja amara , carna dia adda bingis lagi diorang pounja amoc carna dia adda crass: beta mau bagi bagi diorang de antara Jacob, lagi beta mau ambour diorang de antara Israël.

8 Juda, voste jouga itou la,pada voste soudara soudara-mou adda poudji, voste pounja tangan adda jadi de atas mousomou pounja tingco:pada voste bappamou p.annac annac adda somba.

9 Juda adda annac singa, voste souda naic deri bonjaco beta pounja annac : dia irotakan sendirinja,dia baring baring seperti singa , lagi seperti singa touwa : sjappa adda boat bangon pada dia.

10 Assal tida adda lalou deri Juda, nen jouré-baiki sabda deri antara kakinja ; sampei nang Saluwani datan, lagi pada dia orang adda mendengar.

11 Hy bindt synen jongen ezel
aen den wijnstock/ende 't veulen spu-
ner ezelinne aan den edelsten wijn-
stock: hy wascht sijn kleet in den
wijn/ ende sijnen mantel in wijn-
druppen-bloedt.

12 Hy is rootachtich van oogen
door den wijn/ ende wit van tanden
door den melck.

13 Zebulon sal aen de haven der
zeen woonen/ ende hy sal aen de ha-
ven der schepen wesen/ende sijn zpde
sal sijn nae Zidon.

14 Issaschar is een sterck ghe-
beent Ezel/ nederliggende tusschen
twee packen.

15 Doe hy de ruste sach/ dat se
goet was/ ende het landt/dattet lu-
stigh was: soo booch hy synen
schouder/ om te dragen/ ende was
dierende onder tribupt.

16 D A N sal sijn volck richten/
als eene der stammen Israels.

17 D A N sal een Slange zijn
aen den wegh/ een Adder-Slange ne-
vens het padt/ blystende des peerts
versenen/ dat sijn rijder achter over
valle.

18 Op uwe saligheyt wachte
ick H E E S E.

19 Wengaende Gad/ eene hende
sal hem aenvallen: marr hy sal[se]
aenvallen in 't epnde.

20 Van Ascer/ sijn broodt sal het
zijn: ende hy sal Koninkliche lec-
kernpen leveren.

21 Naphtali is eene los-gelatene
hinde/

11 Dia icat dia pounja calledey
mouda de pohon anghor, daan annac
deri dia pounja calledey betina de po-
hon anghor nang lacou dia basso pac-
keianja dalam coa anghor, daan dia p.
cappa dalam boa anghor pounja dara.

12 Dia pounja matta adda sidikit
mera tagal coa anghor, lagi dia pounja
gigit pouti tagal ayer soufou.

13 Zebulon adda doudoc de ampir
teloc laout, lagi dia adda tingal de am-
pir teloc cappal, lagi dia pounja sabela
adda jadi de sabela Zidon.

14 Issaschar adda calledey cras deri
toulang bābaring baring de tengah ten-
ga dua picolan.

15 Mannacalla dia liat nang bren-
tihan adda baic, daan tanna adda ma-
djelis: dia tondo dia pounja bahou
pada picol, lagi dia adda servyr de bawa
oupati.

16 Dan adda houcom dia pounja
orang seperti satou deri assal Israël.

17 Dan adda jadi oular de ampir
djallan, daan oular nagga de sabela
djallan; bagigit gigit couda pounja
toumit, agar dia pounja orang bacouda
djadou berondor de atas blackan.

18 Beta nanti pada voste pounja
daulat moumin, Alla Thalla.

19 Tetapi Gad, satou campon
orang baprang adda pegi mengamoc
pada dia: tetapi dia adda pegi men-
gamoc pada diorang deri blackan.

20 Deri Ascer, dia pounja macca-
nan adda jadi gommoc, lagi dia adda
bawa macchanan Radja nang sedap.

21 Naphtali adda roussa betina
nang

Cap. xlix. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 113

hinde/hp geest schoone woorden.

22 Joseph is een vruchtbaer tach / een vruchtbaer tach / aen eene fontepne : elck een der tachten loopt over den muer.

23 De schutters hebben hem wel bitterhept aengedaen / ende beschoten / ende hem gehaet :

24 Maer sijn hoge is in stijvighept gebleven / ende de armen spnre handen zijn ghescherkt gheworden door de handen des Machtigen Jacobs / daer van is hp een herder / een Steen Israels.

25 Van uwes vaders Godt / die u sal helpen / ende van den Almachtigen / die u sal segenen / niet segeningen des hemels van hoven / niet segeningen des afgrents / die daer onder light / niet segeningen der horsten / ende der haer-moeder.

26 De segeningen uwes vaders gaen te hoven de segeningen mijner voorvaderen / tot aen het epnde van de eeuwige heuvelen : die sullen zijn op het hoofd Josephs / ende op den hoofd schedel des afgesonderden spner broederen.

27 Benjamin sal [als] een wolf verscheuren / des morgens sal hp rooft eten / ende des avondts sal hp bupt updeelen.

28 Alle dese stammen Israels zijn twaelve ; ende dit is 't gene dat haer vader tot hen sprack / als hysse legende / hy legende pegelick nae spnen

nang souda lepas : dia bri bacattahan manis.

22 Joseph adda tsjabang nang baboa , tsjabang nang baboa de ampir matta ayer : Sa tsjabang tsjabang malata de atas paggar batou.

23 Benar joure-pana souda boat paît padanja , lagi ba-pana lagi bintsji padanja.

24 Hanja dia pounja pana souda tingal cras, lagi lingan lingan deri tanganja souda bole coat deri tanganja deri nang bercawassa deri Jacob ; deri itou dia adda Israël pounja combala daan batou.

25 Deri bappamou pounja Deos, nang adda toulong pada voste lagi deri nang Cabesaran , nang adda palihara pada voste , dengan surga pounja paliharan deri atas , dengan paliharan deri cadallamna nang adda de bawa itou , dengan paliharan deri sousou, daan deri papodjou.

26 Bappa-mou pounja paliharan adda lebc besar deri beta pounja nene-moyang pounja paliharan , sampei de tandjoung deri boukit boukit terkakal : itou adda jadi de atas capalla Joseph , lagi de atas ten-cora deri nang batsjerei de antara soudaranja.

27 Benjamin adda bertjaric seperti harimau ; pada pagi hari dia adda maccan rampassan , lagi pada petang hari dia adda bagi bagi bonjaco.

28 Segalla ini assal Israël adda dua blas : inila pon nang appa bappanja souda catta catta pada diorang, sedang dia palihara diorang ; dia souda palihara

synen hysonderen segen.

29 Daer nae gheboordt hy hen/ ende sende tot hen/ Ick worde versamelt tot mijnen volcke/ begraest my hy mijne vaders/ inde speloncke die daer is in den acker Ephrons/ des Hethiters:

30 Inde speloncke/ de welcke is op den acker van Machpela/ die tegen over Mamre is in den Lande Canaan/ die Abraham met dien acker ghekocht heeft van Ephron den Hethiter/ tot eene erf-begraefste- nisse.

31 Aldaer/ hebben sy Abraham begraven/ ende Sara sijne hups- vrouwe: daer hebben sy Isaac begraven/ ende Rebecca sijne hups- vrouwe: ende daer hebbe ick Lea begraven:

32 De acker/ ende de speloncke/ die daer in is/ is gekocht van de so- nen Heths.

33 Als Jacob hoveyndt hadde sijnesonen hevelen te geben/ soo lepte hy sijne voeten te samen op het bedde/ ende hy gaf den geest/ ende hy wert versamelt tot sijne volckeren.

¶ Attan annac soulong.

Het L. Capittel.

Joseph beweent synen vader, ende doet hem balsemen, vers 1, &c. Nae dat de Egyptenaers hem beweent hadden, voert hem Joseph

hara pada diorang sa orang orang ba- gimanna sa orang pounja paliharahan.

29 Commediën dia souda souro pada diorang, daan catta pada diorang beta jadi bacampon dengan beta pounja orang orang tannam pada be- ta dengan beta pounja nene bappa, dalam loubang batou itou, nang adda dalam Ephron nang annac Heth pounja bendang:

30 Dalam loubang batou, nang adda de dalam bendang Machpela, nang adda betul de adapan Mamre de tanna Canaan, nang Abraham souda bli deri Ephron, nang annac Heth den- gan bendang itou, pada jadi coubour terpoussaca.

41 De fanna orang souda tannam pada Abraham, daan pada Sara istrin- ja, de fanna orang souda tannam pa- da Isaac, daan pada Rebecca istrin- ja: lagi de fanna beta souda tannam pada Lea.

32 Bendang itou, daan loubang batou, nang adda dalam itou (Abra- ham) souda bli deri Heth pounja an- nac annac.

33 Mannacalla Jacob soud'abis bri- sabda pada annacannanja, dia souda tarou kackinja samma samna de atas cama, lagi dia souda poutous njawa- naja, lagi dia jadi bacampon dengan dia pounja orang orang.

Brentihan nang ca lima poulou.

Joseph marata sebab bappa souda matti, dia souro badangnya jadi beroubat, manna- calla

seph met Pharaos oorlof, ende statelick geselschap, na Canaan, 4. alwaer hy, na gehoudene groote rouwe, begraven wort in Abrahams graf-stede, 10. Ioseph, in Egypten weder-gekomen zijnde, wort van syne broeders demoedichlick versocht om vergevinge, 14. sijt ouderdom, ende Naekomelingen, in't derde ende vierde lic, 22. sterckt, ende be-eedicht syne broeders, aengaende het wech-voeren syner gebeente; sterft, ende wort gebalsemt, 24.

1 De viel Joseph op sijns vaders aengesicht: ende hy weende over hem/ ende kuste hem.

2 Ende Joseph gehoocht sijnen knechten/ den Medicijn-meesters/ datse sijne vader balsemen souden: ende de Medicijn-meesters balsenden Israël.

3 Ende veertigh dagen werden aen hem verbult: want alsoo werden verbult de dagen der gener/ die gebalsemt werden: ende de Egyptenaers beweenden hem tseventigh dagen.

4 Als nu de dagen sijns beweennens over waren/ so sprack Joseph tot den huyse Pharaos/ seggende: Indien ick nu ghenade ghevonden hebbe in uwe oogen/ spreeckt doch voor de oogen Pharaos/ seggende:

5 Mijn vader heeft my doen zweeren/seggende/ Diet/ ick sterve in mijn graf/ dat ick in't landt Canaan gegraben hebbe/ daer sult ghy my begraven: nu dan laet my doch optrecken/ dat ick mijnen vader be-

grave /

calla orang Mizri souda marata sebab Jacob, Joseph bawa dia dengan orang banjac de tanna Canaan, de sanna diorang baiki douca besâar daan marata pedis, commediën dia jadi tannam de dalam Abraham p. coubor. serta Joseph souda combali de negri Mizri dia p. soudara soudara souda minta ampon dengan tondo hati. Joseph pounja djamin daan poupou sampei assal nang ca tiga daan ca ampat, &c.

1 Wactou itou Joseph souda djatou de atas bappanja pounja mouca lagi dia souda menangis atas dia, daan tsjum pada dia.

2 Lagi Joseph souda souro pada hamba hambanja, nang tabib tabib beroubat, agar diorang beroubat-akan pada bappanja: lagi tabib tabib beroubat souda beroubat-akan pada Israël.

3 Lagi ampat poulou hari souda poutous pada dia, carna bagitou hari hari jadi poutous pada orang, nang jadi beroubat: lagi orang Egypten souda menangis tagal dia toudjou poulou hari.

4 Mannacalla sacarang hari hari menangis tagal dia souda abis, Joseph souda catta catta pada rouma Pharaos, cattanja: djica kita sacarang souda bertamou cassian dalam matta mattamou, catta catta djouga adapan Pharaos pounja telinga cattanja:

5 Kita pounja bappa souda boat kita basompa, cattanja; liat beta matti, dalam beta pounja coubour, nang beta souda gali pada beta de tanna Canaan, de sanna voste adda tannam pada beta, baicla beér kita sacarang

grave/dan sal ick weder komen.

6 Ende Pharao seyde / Treckt op/ ende begraeft uwen vader/ ghelyck als hy u heeft doen s'weeren.

7 Ende Joseph tooogh op / om sijnen vader te begraven / ende met hem togen op alle Pharaos knechten/de Oudste van sijn hups/ ende alle de Oudste des landts van Egypten.

8 Daer toe het gantsche hups Josephs / ende sijne broeders / ende het hups sijnes vaders: alleen hare kleynen kinderen/ende hare schaperen/ende hare runderen lieten sy in den lande Gosen.

9 Ende niet hem togen op / soo wagener/ als rupterent: ende het was een seer swaer heyr.

10 Doe sy nu aende pleynie van den Doorn-bosch quamen / die aen geene zijde der Jordane is / hielden sy daer eene groote/ ende seer sware rouw-klage: ende hy maeckte sijnen vader eene rouwe van seven dagen.

11 Als de Inwoonders des landts/de Canaaniten/ dien rouwe sagen in de pleynie vanden Doornbosch / soo seyden sy : Dit is eene sware rouwe der Egyptenaren: daerom noemde men haren naemi Abel Mizraim/die aen het vepr der

Joseph

pegi naic, agar kita tannam kita pounja bappa , commediën kita adda datan combali.

6 Lagi Pharao catta: pegi naic, lagi tannam voste pounja bappa , bagimanna dia souda boat basompa pada voste.

7 Lagi Joseph souda pegi naic pada tannam bappanja, lagi Pharao pounja hamba samoë souda pegi samma dia, orang touwa touwa deri roumanja, lagi orang touwa touwa deri tanna Egypten samoë.

8 Lebe deri itou , segalla Joseph pounja rouma , dengan soudara soudaranja dengan bappanja pounja rouma : coutsjoali annac annanja kitsjil, daan domba dombanja, daan sapi sapijna , diorang souda beér tingal de tanna Gosen.

9 Lagi dengan dia souda pegi , pedati pedati pon lagi, joure-bacouda joure-bacouda pon lagi: lagi souda jadi satou balatantra brat banjac.

10 Mannacalla diorang pon souda datan sampei de ratta deri outang douri nang adda de sabela fanna deri Jordaan , diorang de fanna souda baiki maratahan bertsjinta satou besar daan brat sangat : lagi dia baiki pada bappanja tsjintahan satou deri toudjou hasi.

11 Mannacalla orang nang doudoc de tanna itou , orang Canaan , souda liat tsjintahan itou de rata deri outang douri , diorang catta ; inila orang Egypten pounja tsjintahan brat satou, tagal itou orang bernamma namma-naja , Abel Mizraim nang adda de tam-pat

Jordane is.

12 Ende sijne sonen deden hem/ soo ghelyck als hy hem gheboden hadde.

13 Want sijne sonen voerden hem in het landt Canaan / ende begroeven hem inde speloncke des ackers Machpela: de welcke Abraham met den acker ghekocht hadde tot eene erf-hegraefenis / van Ephron den Hethiter / tegen over Mamre.

14 Daer nae keerde Joseph weider in Egypten/hy/ende sijne broeders / ende alle die niet hem opgetogen waren / om sijnen vader te begraven / nae dat hy sijnen vader begraven hadde.

15 Doe Josephs broeders sagen dat haer vader doot was/ so seyden sy / Misschien sal ons Joseph hadden: ende hy sal ons ghewisselick vergelden al het quaet / dat w^p hem aengedaen hebben.

16 Daerom ontboden sy aen Joseph/seggende/ uwe vader heeft bevolen voor sijn doodt/seggende/

17 Soo sult ghy tot Joseph seggen/ Ep/ vergeeft doch de overtredinge uwer broederen/ ende hare sonden / Want sy u quaet aengedaen hebben / maer nu vergeeft doch de overtredinge der dienare des Godts uwes vaders: ende Joseph weende/ als sy tot hem spraken.

18 Daer nae quamen dock syne broeders

pat sabrang deri Jordaan.

12 Lagi dia pounja annac annac souda boat pada dia , seperti dia souda souro pada diorang.

13 Carna dia pounja annac annac souda bawa pada dia de tanna Canaan, lagi tannam padanja dalam loubang batou deri bendang Machpela , nang Abraham souda bli dengan bendang deri Ephron annac Heth pada jadi coubour poussaca betul adapan Mamre .

14 Commediën Joseph souda balic combali dalam Ægypten , dia dengan soudara soudaranja , dengan orang samoan nang souda pegi samma dia, pada tannam bappanja; mannacalla dia souda tannam bappanja.

15 Mannacalla Joseph pounja soudara soudara liat, diorang pounja bappa souda matti , diorang catta sjappa tau Joseph adda bintjji pada beta orang: lagi dia soungho soungho adda ballas pada bet'orang segalla djahat, nang bet'orang souda boat pada dia.

16 Tagal itou diorang souda pasang pada Joseph , cattanja: voste pounja bappa souda souro daulou deri dia matti , cattanja:

17 Bagitou pacanira orang adda catta pada Joseph , Eyō ampon jouga soudara soudara-mou pounja fallahan daan dosanja , carna diorang souda boat djahat pada voste, tetapi eyō ampon sacarang fallahan deri hamba hamba deri bappamou pounja Deos : lagi Joseph souda menangis sedang diorang souda catta catta pada dia,

18 Commediën dia pounja soudara lagi

broeders / ende vielen voor hem ne-
der / ende seyden / Siet / wþ zijn u tot
knechten.

19 Ende Joseph seyde tot hen /
En vreeset niet : want hen ick inde
plaetse van Godt ?

20 Ghyliden wel / ghp hebt
quaet tegen my ghedacht : [doch]
Godt heeft dat ten goede gedacht /
op dat hy dede / gelijck het te desen
dage is / om een groot volck in 't le-
ven te behouden.

21 Nu dan / en vreeset niet / ick
sal u ende uw kleyne kinderen on-
derhouden : Soo troosteden hy hen /
ende sprack na haer herte.

22 Joseph dan woondde in Egyp-
ten / hy / ende sijnes vaders
huys : ende Joseph leefde hondert
ende tien jaren.

23 Ende Joseph sach van Ephraim kinderen / des derden gelits /
oock werden de sonen Machirs / des
soons Manasses / op Josephs knien
gebooren.

24 Ende Joseph seyde tot syne
broederen / Ick sterfe : maer Godt
sal u gewisselick besoeken / ende hy
sal u doen optrekken uyt desen lan-
de / in het landt / 't welck hy Abraham / Isaac / ende Jacob gheswoo-
ren heeft.

25 Ende Joseph dede de sonen
Israels sweeren / seggende : Godt
sal u gewisselick besoeken / soo sult
ghy mijne heenderen van hier op
voeren.

lagi souda datan , daan djatou de tan-
na adapan dia , daan catta : liat , beta
orang adda voste pounja hamba.

19 Lagi Joseph souda carta pada
diorang: Jangan tacot,carna bagiman-
na kita ganti pada Deos ?

20 Pacanira orang betul , pacanira
orang souda kira kira djahat pada kita:
tetapi Deos souda kira kira itou pada
baic ; agar dia boat , seperti jadi pada
hari ini, pada tongou idop orang oran g
banjac.

21 Baicla facarang jangan tacot :
kita mau peara tuan orang dengan
tuan orang pounja annac annac kits-
jil : bagitou dia souda ikorken pada di-
orang , lagi catta seperti diorang poun-
ja hati souca.

22 Joseph pon souda doudoc da-
lam Ægypten , dia , dengan bappanja
pounja rouma : lagi Joseph souda idop
sarattous sa poulou tauon.

23 Lagi Joseph souda liat annac
annac deri Ephraim sampei ca tiga
poupou annac annac deri Machir,nang
annac deri Manasse , lagi souda jadi ber-
annac atas Joseph pounja loutout.

24 Lagi Joseph catta pada soudara
soudaranja : kita matti : Hanja Deos
soungho soungho adda ingat pada
jouw-orang , lagi dia adda boat jouw-
orang callouwar deri tanna ini , de tan-
na itou , nang dia souda djandji dengan
sompahan pada Abraham , pada Isaac ,
daan pada Jacob .

25 Lagi Joseph souda boat Israël
pounja annac annac basompa catanja:
Deos soungho soungho adda ingat
pada jouw-orang , tagal itou jouw-
orang

Cap. L. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 116

voeren.

26 Ende Joseph sterf / hondert
ende tien jaren ouzijnde: ende sy
balsemden hem/ende men lepde hem
in eene kiste in Egypten.

Eynde van 't Eerste Boeck
M O S E.

1 Arinja is intaban deri orang Mizri, attan orang Egypten.

orang adda bawa kita pounja toulang
deri fini.

26 Lagi Joseph souda matti touwa
sarattous sapoulou tauon : lagi orang
souda beroubat padanja. lagi tarou pa-
danja de dalam satou pitti de dalam
Ægypten.

Soudarahan deri kirab Moses nang
Bermoula.

N O T A.

Diadda	Dia adda	Parampuan of parampuan. Rata of ratta.
Bet' adda	Beta adda	dua of doua. blom of belom of boulom.
Tidadda	Tida adda.	Jouwal of djouwal. jouga of djouga.
Bet'orang	Beta orang.	Jouw of djouw, is even veel.
Bappakou	Bappa akou.	Annac souloug, de Eerstgebooren.
Dia p.	Dia pounja.	Bongsou, 't jonghste kind.
		Jouw en djonw, is ghy, en is in Ambon en Ternaten seer ghebruyckelijck, insonder- heydt omtrent zijn meerder ende aen- sienlijcke Persoonen.

Cat TV - The series goes Movie Top 11

2000 sp. *Lindneria* 2
Adonis

...and flash it over about
the ocean.

A T O M

abb*a* si C
abb*a* s*si*
abb*a* si T
abb*a* s*si*
abb*a* s*si*
abb*a* s*si*

